

Tư duy Phật giáo về xã hội được thể hiện trong Kinh Tạng Pali

**CTY TNHH VĨN HÒA
PHẬT QUANG**

ĐT: 08.38.114.009 – 38.110.211

Fax: 08.62.938.562 – DĐT: 0903.310.145

Email: phatquangco@gmail.com

Tác giả: ĐĐ – TS. Thích Hạnh Đức

TƯ DUY PHẬT GIÁO
về xã hội
ĐƯỢC THỂ HIỆN TRONG
KINH TẠNG PALI

Người dịch:
Vương Thị Minh Tâm

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA SÀI GÒN

All rights reserved
English copyright © 2010 by the author
ISBN: 978-604-74-0043-1

Lôô càm ôn chãñ thanh củã toã xin gôô ñeã:

* Thôông toã TS. Satyapala, Trôông khoa Phã Hoã, Ñã hoã Delhi.

* Thôông toã Thích Nhõ Thoã trũ trũ chũã Long thoã vò Bòã sò.

* Thôông toã Thích Nhõ Ñieã, trũ trũ chũã Vieã Giã, ñãõ giũp ñõõ trong thõõ gian toã tu hoã tai Aã Ñõã

* Ngõõ cha quã coã

* Cã huynh ñeã vã toã cã nhõõng ngõõ bãñ, ngõõ thãñ yeã mã toã khõng theã keã heã, ñãõ giũp toã treã con ñõõng tu hoã.

Nguyeã toã cã chũng ta ñeã trõñ thanh Phã ñãñ.

Delhi, thãng Tô nãñ 2004,
Tyõ Kheo Thích Hãñh Ñõõ
- Trôông Bũ Tuãñ

Phần mở đầu

Toàn giaò, sõi nghiêñ cõm toàn giaò vaø nguon goá toàn giaò ñaõkhuaý ñoãng vaø nhieàu xaõhoã, nhieàu neàn vañ hoà, vaønhieàu nhaotõ töõmng xuyeñ suoa trong lòch sõi Tõstheákyûmõõ chín trõu veasau, nhieàu nhaotõ töõmng baé ñaàu suy nghó ñeán chõu naõg vaøvai troøcuã toàn giaò trong xaõhoã, do sõi xuaá hieñ vaøphat trieñ vieã nghiêñ cõm xaõhoã hoã toàn giaò. Ví dui nhõ công vieã cuã Charles Darwin laø coá gaõg laøm saõg toũ nguon goá vaøsoi phat trieñ loaõ ngõõõ. Caù nhaõxaõhoã hoã vaønhai chumg hoã thì coágaõg laøm saõg toũtoàn giaò vaøsoi thanh laõp toàn giaò. Max Miller, Comte, Spencer vaøRobertson Smith laønhõõg nhaõlyluañ ñaàu tieñ quan tañ ñeán vieã nghiêñ cõm toàn giaò, moá lieñ quan giõõ caunhañ vaøxaõhoã. Sõi nghiêñ cõm ñaàu tieñ veãtoàn giaò laøm ra chañ lyùnañ sau toàn giaò vaø nguon goá toàn giaò, vaøhõõmng ñeán nhieàu sõi giaũ thích khai nhau tõõnhõõg tõõ töõmng tañ lyùcuã thuyé duy linh, vaøchuõnghóa khoã thañ cho ñeán sõi thaũ suoa xaõ hoã hoã cuã Robertson Smith. Tuy nhieñ, ñieàu nay coù veũnhõ ñaõcoùmoã chuõ noãlõc ñeãphat thaõ ra hoã thuyé Phaĩ giaò veãxaõhoã trong aõh saõg cuã hoã thuyé xaõhoã ñõõng ñaĩ.

Phaĩ giaò thõõmng bò buõõ toã vaøbõ khaõg ñõõnh raõg khoõg heãnoãlõc quan tañ ñeán nhõõg vañ ñeã theátuõ, ví dui nhõ goõp yũveãmaõ xaõhoã. Caù hoã giaũ

không công nhân nào Phải cố gắng góp cho xã hội vì những giá trị sau này:

- Kinh nghiệm Phải giao chờ những lý thuyết lâu khoa thuật, tiêu cực nào với xã hội.
- Hoạt động của Tầng chúng chăm sóc tính hoạt động toàn giao.
- Tất cả các nhân viên của Phải giao không hề có tính chuyển hoá tình trạng xã hội hoặc phạm ảnh hưởng chính trò xã hội.
- Phải giao chưa tập trung vào tu tập vào giao ngoài tha.

Nhiệm vụ quan trọng cần nói rằng: Trong phần nghiên cứu này, chúng ta sẽ không chú ý đến những lời tuyên bố khẳng định của các học giả hiện nay vì ngoài phạm vi của lĩnh vực nghiên cứu và trình bày các chứng cứ lịch sử Những việc cần nói thu thập về chứng minh hoặc bắt đầu sự xuất hiện của những mô hình mang nghĩa nhân quan Phải Giao về xã hội.

Thời kỳ này bắt đầu từ các lý thuyết vì các học giả hiện nay trên dòng sông hồ rồi vào các tiếp cận mô hình với những nghiên cứu nào Phải giao này. Trong những thập niên mới nhất, với những khám phá của ngành khoa học và phương pháp nghiên cứu cũng như nghiên cứu, người ta đã công nhận Phải giao là một lĩnh vực quan trọng trong xã hội, đóng vai trò thiết yếu về mặt nào đó trong mọi khía cạnh của nền tảng xã hội. Sulak Sivaraksa không hề nào ý tưởng người phương Tây không hề biết gì về lĩnh vực xã hội trong

Phải giải, mà ông còn cho rằng nếu nào Phải xuất hiện sớm hơn ôpông Tây thì chính sẽ xuất hiện ngay trên thờ tế thần bò anh hông bôn ngông phông Tây. Nhiều ngông, nhà lao ngông phông Tây nghĩ rằng nào Phải chắt chắt ta anh vào thien nòn vaotôi giải thoát, không he lam nien gi cho xao hoai. Nien nay hoan toan không nung. Tonhien theakyuqua, nae biea lao tai cau noot Nam A U Nong Nam A U nao Phải lao nguon sot manh vo nai cho xao hoai. Tuy nhen nhen van nenaothay noi bon chuinghoa thoi dan, chuinghoa duy vai, vaosoi giau du phong Tay.

Donald S. Lopez nao heuloa nhong quan sat ve taan quan trong vaosoi tap trung trong vie nghien con nao Phải cu ngong Chau Au thoi xoa. Haui nho soi moatauvea Phải giau noi von phong Tay, cau hoc giau phong Tay va nha ly lua toan giau Chau A U nen tap trung va kinh nien. Nao Phải noot nghien con nae thuhö mo nien naen ngoai phan con lai loh souvan hoai tri tuea cu A Nöä Trung Quoc va Nha Bam.

Nao Phải ma phan lom cau hoc giau chau Au quan taan la soi phan chieu loh sou ru ra rieng biea ton nhong bam kinh sauh. Nhong bam kinh nay haui he danh cho moi loai "ly lua" noot sam sinh va lan truyen trong moi vong trong nhu xu cu nhong ngong ou tu trong toi vie. Trong hop ngoai la neu Kinh Tang noot Phải tou Chau A U noi hien thi se cou moi chu thuivö. Con neu nö Kinh Tang noot noa va soi dung trong cau buoi la nghi thoi tung nien thi ra ít thuivö.

Thanh kiến hoá diễn dờ sai lầm của cừu hờ
giảu phông Tây thớ xõa lảo kả qua cừu phông pháp
giống nhõ Luis O. Gomez. Trong cừu baõ tiẽu luãn cho
thấy rõ ông nõn nẽn cừu lý thuyẽt vaõ cừu baõ viẽt của
Carl G. Jung, sõi quan sát rõ ràng liẽn quan nẽn cừu
thanh kiẽn. Nãe biẽt hõn, Gomez con giãu thích ranh
mãch tã sao chính Carl Jung ãõ hieũ sai lẽnh veã cừu
bãm kinh của ngõõ Châu Âu giõng nhõ cáu trũ
“khãt biẽt” của phõng Nõng tõng phãm vũ cáu
trũ “bãm thãn” của phõng Tây. Nhõ vậy, Carl Jung
ãõ viẽt veã tõ tõng phõng Nõng vũ lỏnh vớ huyẽn
bĩ vaõ hõõng nẽn quã mũt của sõi trũ tõõng; ãõ
ngõch vũ tõ tõõng phõng Tây theo thiẽn hõõng
quan sát cõ kychĩn xũ. Ông ãẽ nhiẽu lý thuyẽt
tãm lý veã thanh kiẽn của hai cõ ãõ lãp giãu tã nhõ
vũ. Trong mũ ãõn vaõ khãt, ông tũyẽn boã rang:
“Chũng ta nẽn thãe mãe cũ gi ãõnh nghiã ‘thanh kiẽn
phõng Nõng hõ’, vaõ lãp trõõng thõr dãn giãu giẽn,
trong cừu baõ viẽt của Jung veã Châu Âu lãp trõõng
nay rõ ràng lãp phãt thã veã ãõng tũ thõ nhãn,
chiẽm ãõn vaõ tũh biẽt. Ngõõ Châu Âu vãn duy trì
quyẽn kiẽm soát ngõõ Châu Âu thõn hãt bõ thõ
nhãn quyẽn của nẽn vaõ hoã ngoã lai, vaõ bõ cho
rang quyẽn của chính mình, cuõ cung lã do bõ xũ
nhãn sõi khãt biẽt ãõ chia tũh ông ta vũ ngõõ
khãt”.

Joan Macy lãp lã luãn nẽn của Sivaraksa rang
mũ ãõ Phã giãu thoã lã mũ lõ giãu thích của
ngõõ Châu Âu.

Theo Max Weber, càù hoř giaũPhaĩ giaø Chaũ Aũ thõu xõa nhaũ thaỹ ñaõ Phaĩ laømõĩ theágiõũ tinh thaũ, khoĩng cõucõng thõu ñaẽ trõng cho ñaõ ñõu xõo hoĩ. Hoĩhieũ raĩng giaũ thoũ khoũ theágiõũ nay laømũc ñĩch của ñaõ Phaĩ.

Tuy nhiẽn, Kinh Tĩng Pali cõuraĩ nhiẽu ñõaũ noũ ñeũ ñõu Phaĩ thaũ luaũ raũh mãh veãñaõ ñõu xõo hoĩ, vaõnhieũ trõõng hõp mang ham yũroõrang veãxõo hoĩ.

Walpola Rahula tuyeũ boũ Ñaõ Phaĩ phaũ sinh taĩ Aũ Ñõaũ nhõ mã lõc lõõng tinh thaũ choĩng laĩ nhõõng baũ cõng trong xõo hoĩ, choĩng laĩ nhõõng nghi leũ hieũ teameatĩn thoũ hoũ. Ñaõ Phaĩ toacũ sõibaũ cõng của xõo hoĩ giai cấp, vaõbaũ veãquyeũ binh ñaũng của con ngõõũ. Ñaõ Phaĩ giaũ phõng phuĩ nõovaõban cho hoĩhoũ toũ tõido tinh thaũ.

Uma Chakravarti noũ raĩng ñaõ Phaĩ ñõõc xem xeũ nhõ laømõĩ cheãñoãcõũnhieũ cãm thoĩng hõn so võũ càù nhõm aũ bõũ. Ñaõ Phaĩ ñõõc xem laømõĩ giaũ phaũ xõo hoĩ, kinh teũ chĩnh trõ cho càù vaũ ñeãaũ bõũ giai cấp.

Trevor Ling cũõng giõng leũ tieĩng noũ chung veã vaũ ñeãnay: Ñaõ Phaĩ ñõõc mãtaũnhõ mã ñaõ laũ ngõõũ tìm kieũ ñaỹ ñũũhieũ thaũ trong cõõng ñõõng xõo hoĩ chĩnh trõ. Càù noũ dung vaõ lõũ daỹ veã xõo hoĩ, chĩnh trõ của ñaõ Phaĩ quaũhieũ nhiẽn khoĩng theãphuũ nhaũ ñõõc. Ñõulaømõĩ phaũ thieũ yeũ của kinh ñieũ toũ giaø.

giöa lónh võc xǎohoã vaø tinh thaàn. Nõu soáing tinh thaàn
nhaät thieät phaät bao goàm caüsöi rang buoã xǎohoã, duø
không theathay ñoã. Tuy vaãy töøthoã ñoø Phaät, Phaät
Phap duø ít hay nhieàu, vaãn luoàn laø lónh võc xǎohoã
chính trò hoam toam khòp vôu nhau ñeãhoãtröi lónh võc
tinh thaàn.

Baø vieät nay chænghieän cöu trong kinh Phaät maø
thoã. Nhöøng moã lieän quan giöa caù toãn giaø ñöøng
ñaï hoaë trieät lyùcuã nhieàu toãn phaät khauø không heã
ñöøc ñeã caøp ñeã. Chuøng ta không nhöøng chæ ra löø
Phaät nõu veãxǎohoã, maøcom lieän quan ñeã caù truø heã
tö töømg cuã xǎohoã vaø thoã tröøu vaøngay thoã ñöø
Phaät. Do ñoø chuøng ta cöu theã hieäu roø quaøtrình tö
töømg xǎohoã trong ñaø Phaät vaøcaù toãn giaø khauø. Taø
giaũñaãcoãgaøng tap trung vaø tö töømg xǎohoã trong
Kinh Täng Pali. Kinh Täng ñaøñöa ra caù vaãn ñeãñaømg
keãlieän quan ñeã xǎohoã, môura moã heãthoãng quan heã
xǎohoã, baø ñaøm chæc chæc toãchöø ñöø soáing nhaàn
loã. Gaø ñaãy, phong trao Phaät giaø nhaøp theãñöøc
ñöønh nghóa laø moã hình thaù ñaë bieät cuã ñaø Phaät,
lieän quan ñeã tö töømg xǎohoã cuã Phaät giaø. Couleø
ñaãy laøcaùh võøng chæc ñeãmieäu taüsöi trao ñoã giöa
ñaø Phaät vaøheãthoãng xǎohoã. Tuy nhieän, moã nghieän
cöu veãxu höømg môu hoaë toãchöø Phaät giaø ñöøc
suy dieän töønhöøng baøm kinh seøcho chuøng ta moã caù
nhìn thoãmg qua, roø neü veãmoã neän taømg giaøtrö tö
töømg cuã caù phong trao xǎohoã, hoaë toãchöø xǎohoã.
Böu vì kinh Phaät không chæ chöømg toũñaø Phaät laøgì
maøcom nõu leän ñaø Phaät phaät laøgì. Không chæ caù

nhaân còuthaï vaøcaù nhòùn ngöôù còuthaï soáng trong
moãi ñaá nöôù ñaë bieï, trong khoâng moãi thôù gian
ñaë bieï maø hoï ñöôïc nhaé ñeán, luôn caùngöôù lyù
töômg vaømoá quan heäcon ngöôù lyùtöômg ñeàu ñöôïc
cho laøcòuthaï vaøcòulôi ích cho moï ngöôù, moï luù,
moï nôì. Vì vaỹ, moï nghiêñ cöù roäng lôm veàvaán ñeà
nay laøcaùn thieá.

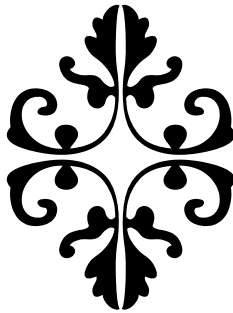
Tö töômg xaõhoá cuá Phaï giàø cañ nghiêñ cöù
nghiêñ tuù theo nhieù caùh theáhiêñ khauù nhau nhö
phong traø xaõhoá, thòi quen vaén hoà, hình töômg cuá
nieàm tin vaøhoáï ñöng. Chính tình hình xaõhoá ñaøtaø
ra nhöng ñieàu nay, vaøñoá lai, chính ñieàu nay cuõg
taø ra tình hình xaõhoá. Nhö vaỹ, chúng ta còutheánaén
baé tinh thaén cô baâm, heätö töômg cô baâm naèm trong
giöù hañ maøhoïc thuyéá xaõhoá cuá Phaï giàø ñöôïc
hình dung ra. Nhö vaỹ, vaán ñeànay thaén chí còutheá
phañ bieï ñöôïc khoâng caùh vaøsoï khauù bieï, giöá lyù
töômg vaøthöïc teámaøngöôù Áá Ñöáñaõñoùng goùp söi
toàn taï vaø ñöù Taù giaùtin rằng moá dañ toá môúra
moá thöïc theáxaõhoá cuá rieâng hoï moá caùtính, moá
thieán taá, moá tañ lyùchung cho xaõhoá. Thoáng qua ñöù
baâm cháá, yùnghóa vaømuïc ñích cuá cuoá soáng töibay
toùtheo nhieù khía cañh, roá taø ra nhöng vaï trang
söù cho söi toàn taï cuá loaù ngöôù vaøcaù truù xaõhoá.
Cho neñ, nhieù lyù thuyéá khauù nhau töønhöng tö
töômg khauù nhau trong cuõg moá ñaá nöôù laø ñieàu
bình thöômg. Ñieàu quan trọng laø chúng ta neñ bieá
rằng moï hình thaù cuá tö töômg xaõhoá phaù sinh laø
do nhu caù cuá loaù ngöôù. Nhu caù con ngöôù chàroõ

những vui thú mũi nhọn vào khâu vòng. Kế hoạch hoặc mồi nòà thớt téa của cầ hình thầ khâu nhau trong cầ táchồ xãhoả xuấ hieñ trong mỗi giồu hầ ñeñieàu chầh cầh cồ xồucủa con ngồođ, cầnhầ, và xãhoả, vồu nhieàu mũi nhọn vào khâu vòng. Triể lyù sóng của Phẩ giồ, ñầ ñồ xãhoả vàcầnhầ ñồ thầh lầp trong quan ñieãm cầnhieàu sồ cầnhầ. Tô tồmg xãhoả trong Phẩ giồ đầ trầ sồ hieàu biể ve yùnghỏa toầ tầ của nhầ loẩ, vàluẩ nhầ quầ ñeầ hồmg đầ cuồ sóng nhầ loẩ hỏ nhồp và yùnghỏa ñồ Yùghỏa cồ bầ của cuồ sóng vàsồ toầ tầ ñồ Phẩ giồ hieàu roñầthầm qua mỗi hình thồ táchồ xãhoả. Cầ táchồ nầ cồ yù ñồ ñieàu chầh và hồmg thầg ñeầ ñầ ñồ của cuồ sóng tồmg cầ nhầ. Bồquầ cầ tình huốg nầ, nhieàu hỏ giầtầ ra nhồg lyù thuyể ñầ ngồođ, chồ tồ cầ yeầ toầ tồ tồmg xãhoả trong Phẩ giồ bầg nhồg thồg tin sai lầh. Tuy nhieãm, chầg tầ phầ thồ nhầ rầg cầ nhieàu hỏ giầnhieãm tuồ ñầnhieãm cồ nhieàu cồg trầ cồgiầtrồ đầ trầ nguồ tồ lieầ chầg thồg.

Nhồg tồ lieầ ñồ se ñồ quan sầ trong chồmg nầ. Chầg tầ cầg biể rầg cầ hỏ giầnhồ D.P Chattopadhyaya, A.K Warder, Trevor Ling, B.R Ambedkar, P.V Bapat, ñầ biể T.W Rhys David đầ trầ cầ bầ phồmg phầ ñieãm cồ ñeầtìm tồ tồmg xãhoả của Phẩ giồ, roầ tyyə bầrầg: Phẩ giồ lầmồ tầ giồ vồ ñầ vì ñầmg ñeầ mầ cuồ ñồ thầh thieãm và cầ nhồg hoầ ñồg xãhoả. Nhồg lyù thuyể khâu nhau cồleñồođ rầ ra tồcầ

gòe cãnh khàu nhàu ñeà tìm hieà ñeà Phaï, hoac ñeà
vaø ñeà taùng cuà caø công trình nghiêñ cõu khàu. Vì
vay, cañ phaï cõu công trình nghiêñ cõu nghiêñ tuø
hõn ñeà giañ quyec nhõng vañ ñeà gai gòe.

Vì leõ ñeà toà chõn ñeà tañ *Nhãn Quan Phật giáo
về xã hội ñược thể hiện trong Kinh tạng Pali ñeà lam
luañ àm tieñ só.*

* Nguồn gốc của luận án.

Nguồn tố liệu nỗõc sôũduõng trong baõm luậõn àõn phaõn lờõm nỗõc ruõt ra tõõnhõõng kinh ñiệõn baõng Phaõn ngõõ Nhiệõn phaõn quan troõng nhaõt của kinh ñiệõn khoõng naõm trong quan ñiệõn nỗõc tin tõõõng, xaõ ñiõnh ñiõulạõtõ lieõu tieõng Phaõn do chớõnh lờõ Phaõ ñaõy. Duõcoõu sõõ tranh luậõn, ñhõõng vì lýdo khoõng theõphũõnhạõn ñhõõ sau:

- Kinh Taõng Pali làõmoõi kho taõng tõ lieõu quyềõu giaõlieõn quan ñiệõn tình hỡõnh ñiõa lý ñiõnh huớõng của ñhiệõu xõõsõõu thaõnh phoạ laõng mãõ, ñiõa phõõng, soõng rạõch, rõõng nuõ, chua thaõp, tỡõnh xaõu v.v... của vung laõõnh thoả Ấõ Ấõ ñiõa rỏõng lờõm.

- Kinh Taõng Pali cung cấp giaõtrờ lờõch sõõ của cạõ nhaõ caõn quyềõn, chi tieõ hoạõn caõnh ñaõn toả của mõõõ saõm nõõõ lờõm, ñiõõ lieõu quan troõng nhaõt ñiệõn ñhiệõn cõõm veõxạõõhoả Ấõ ñiõa trỏõõu vaõngay thõõ ñiõõ Phaõ.

- Kinh Taõng Pali làõnguồn tõ lieõu chớõnh của cạõ công trỡõnh khạõm phaõu khạõu cả ñhiõõng công trỡõnh ñiõõ xaõ ñiõnh lạõi mõõi giaõthuyệõt sai lẹõõh.

Nhiệõn ñguyềõn do khoõng theõsai làm khi ñhiệõn cõõm veõbaõt cõõõloạõ hỡõnh xạõõhoả naõ hoặõ veõnhạõn quan xạõõhoả. Do ñiõõ toả ñiõõsõõudũõng ñhiõõng baõm chớõnh trong Kinh Taõng Pali, ñhiõõng baõ kinh mãõtoả tin rạõng cõõõch cho baõ việõt của mình. ñiõõulạõ Trỏõõng BoảKinh, Trung A Hạm, Tõõng õõng A Hạm, Taõng Nhaõt A Hạm, vaõ

Kinh Taṃ. Bām dōch của cầu bōākinh nay nēu do nhiều dōch giāukhầu nhau.

T.W.Rhys Davids cho biế khuyñh hōōng của oāng veà Kinh Taṅg Pali: Kinh Taṅg cōusōi thuañ lōi tōōng òōng chōu nōōng mōi bōu tranh hoām chānh, ñāy ñūu veà hoāñ nōōng toān giāu mōi lāi kē qua của nhiều heātō tōōng thoāng minh ñūm ñāñ, vaø của chính tình trāng xã hoā hiếu kyø ñōōc bao bōc, ñāy māñh. Tañ lieū nay ñā ñōōc sōu ñūng ñē chōmng minh mōi kē luañ veà tāng lōp xã hoā ñū kē tōvañ hoñ Phañ ngōō Chūmng toā cūng sōu ñūng nhiều nguōn tō lieū lieñ quan ñēn tōng phañ BāLa Mōñ, ñē sō sāmh lyù thuyē giōā hai toān giāu. Nguyēn nhān sō sāmh lā ñē āngōō ñō cōu theā hiếu rō ve à tình huōng xã hoā Áñ Ñōā ñōi ñō tōng phañ BāLa Mōñ bō thoāng trō vaø bō chi phōá trong mōi thō gian rá dā. Neā khōng cōusōi sō sāmh, ñē tañ nay cūng giōng nhō nhiều cōng trìn ñā cō trō òu ñāy.

* Định nghĩa tựa đề.

Trō òu khi ñēnh nghóa tō “tō duy Phañ giāu veà xã hoā trong Kinh Taṅg Pali”, toā ñā ñō quan sāt yùñghóa thuañ ngōō “xã hoā hoñ”, ñē ñō ra quan ñē ñē khi chōñ hai tō “tō duy”.

Thuañ ngōō “xã hoā hoñ” ñō òc xem lā khoa hoñ vaø ñā ñō ñōng nām 1800. Lū ñōi triế gia ngōō Phāp, Auguste Comte ñē ra tō “xã hoā hoñ”. Comte

phát triển triết lý chủ nghĩa thực chứng. Chủ nghĩa này cho rằng các số kiến vật chất ông xã hội có thể quan sát và đo lường mọi thứ khoa học và điển gia theo dạng nền luật khoa học.

Nhiều lý thuyết xã hội học nổi lên ra trong khoảng những năm 1800. Trong số đó có vài lý thuyết mang tính nền tảng mạnh mẽ nhất toán học lý thuyết toán học khiến trải tới xã hội. Một trong những lý thuyết nền tảng mang tính lịch sử quan trọng nhất lý thuyết nền kinh tế nổi hai nhà tổ chức xã hội người Đức Karl Marx. Lý thuyết này nói rằng yếu tố kinh tế ảnh hưởng tới mọi mô hình xã hội. Thuyết nền kinh tế ảnh hưởng nền tảng chủ nghĩa công sản.

Khoảng giữa những năm 1800, tổ chức xã hội học bắt đầu hình thành và nhiều vấn đề thuyết tiến hóa. Triết gia người Anh, Herbert Spencer kết luận rằng sự phát triển của xã hội loài người là một quá trình tiến hóa từng bước, từ những hình thái thấp hơn đến hình thái cao hơn, chúng khác gì với tiến hóa sinh học.

Khoảng cuối những năm 1800, nhiều nhà xã hội học bắt đầu thuyết tiến hóa xã hội, chuyển qua việc nghiên cứu xã hội theo cách khoa học hơn. Nhà xã hội học người Pháp Emile Durkheim là một trong những nhà xã hội học đầu tiên sử dụng phương pháp nghiên cứu khoa học. Ông hướng dẫn nghiên cứu rằng hôn nhân tới từ Ông thu thập thông tin từ các nhà khai thác nhiều quốc gia khác nhau, rồi

ngheän cöu möä lieän heägiöä càü tyüleätöi töü càü yeäü toätöän giäv vaätinh träng hoän nhaän.

Vaö ñaäu nhöng naän 1900, nhaö xaö hoä hoë ngöôü Ñöü, Max Weber keä luaän raäng lyùthuyeä xaöhoä hoë chaé chaén laösöitöäng hôp. Öng phaü minh ra möä phöông phaü ngheän cöu, trong ñöü öng söu tap táü cáü càü ñäé tính tieäü bieäü củä möä nhöm ngöôü ñäé bieäü. Nhöng ñäé tính nay ñönh daäng lyùthuyeä maö Weber goü laö möä hình lyù töömg. Weber döä trên nhöng keä luaän chung veänhöm ngöôü ñöüthanh möä khoá löäü hình lyù töömg nay.

Vaö tröông phaü tö töömg xaö hoä hoë xuaä chümg, nöä baä vaö nhöng naän 1920. Ñöülaö thuyeä phoäbieän, thuyeä chöü naäng, cáü trüé luaän.

Thuyeä phoäbieän nhaän mañh söü ämh höömg giöä càü xaöhoä rieäng leüvöü nhau. Nhöng ngöôü theo thuyeä phoäbieän tin raäng söi thay ñöä xaöhoä xuaä hieän laödo xaöhoä ñöüthuaän theo nhöng neü vaän hoäü khäu nhau củä nhieäu xaöhoä. Thuyeä chöü naäng ghi nhaän xaö hoä laö möä heäthoäng củä theächeä nhö hoän nhaän vaö toän giäv coulieän quan vaöphui thuöë lään nhau. Theo lyù thuyeä nay thì söi thay ñöä coutheäño löömg ñöüë naän trong möä theächeälönguyeän nhaän thay ñöä trong càü theächeäkhäu. Cáü trüé luaän nhaän mañh cáü trüé xaö hoä laösöi ämh höömg chính yeäü vaö xaöhoä. Càü nhaö cáü trüé luaän phaü huy yùkieän raäng vai troö vaätinh träng xaöhoä xaü ñönh ráü nhieäu veähanh vi löäü ngöôü.

Lyùthuyeä xaö hoä hoë ñöüë goü laö chöü naäng cáü trüé phaü trieän trong khoaömg nhöng naän 1920. Lyù

thuyết này bao gồm các yếu tố cá nhân từ các nhà xã hội học như Talcott Parson, phát triển trong những năm 1930. Lý thuyết các nhà xã hội học cho rằng những năm 1950.

Vào những năm này, xã hội học trở thành một lĩnh vực rất đa dạng phát triển. Nói chung, các nhà xã hội học chuyển từ các mô hình ra các lý luận chung về tình hình xã hội, cho rằng các nhóm xã hội nghiệp dư, hoặc các loại nhóm trong một xã hội. Những nhóm nhóm nhỏ như các nhóm kinh doanh, phi lợi nhuận và các xã hội, và các nhóm chuyên nghiệp xã hội. Các nhà xã hội học bắt đầu tin vào các phương pháp nghiệp dư khoa học. Phương pháp quan sát dài hạn của tiến sĩ mạnh hơn. Việc sử dụng máy tính tăng hiệu suất giải quyết các vấn đề nghiệp dư. Các nhà xã hội học cũng phát triển các mô hình toán học để chọn lựa.

Thay đổi phong cách sống và tình hình xã hội trong khoảng những năm 1960 và 1970 là một bước tiến nhiều công trình nghiệp dư xã hội học. Các lý thuyết khác nhau về nhiều nhà xã hội học như đang theo các phát triển thói quen và hành vi, phong trào thanh niên, phong trào nam nữ bình quyền.

Từ những năm 1950, ngày càng nhiều nhà xã hội học tại Mỹ kêu gọi các nhà xã hội học mạnh mẽ cho lĩnh vực xã hội học ứng dụng. Các nhà xã hội học tin rằng các nhà xã hội học có thể phân giải các vấn đề xã hội, và thành lập các xã hội.

Ngay nay, lính võc nghiên cõu maocau nhaoxaõ hoã hoã ñãolam vieã tích cõc nhaã, bao goãn chuyeãn hoã xaõhoã, phat trieãn vaogioõvõõg caù toachõu xaõhoã. Nhieũ nhaoxaõhoã hoã ñang nghiẽn cõu heãthoãg quoa teãphũthuoã laãn nhau, thoãg trò vaosãmh hõõõng xaõhoã bang sõi phat trieãn khoa hoã. Theãn vaø ñõu moã soã phõõng phap tiep caãn mang tính lyũthuyeã trõõu ñãay ñõa vòu xaõhoã hoã, bao goãn chuõnghóa Max, chieãn laĩ aĩh hõõõng ñãang keãtrong lính võc xaõhoã hoã.

* Xem xét thuật ngữ xã hội học.

Xaõhoã hoã laõvieã nghiẽn cõu nhieũ caũnhaãn, nhieũ nhõm ngõõõ, vaõnhieũ theãcheã nhõõg moã lieãn quan ñeãn vieã taã thanh xaõhoã loaõ ngõõõ. Laãn võc xaõhoã hoã bao trum caũmoã phãm vi roãng lõm, bao goãn tõng khĩa caĩh trong ñõõ soãg con ngõõõ. Caù nhaoxaõhoã hoã quan saũ vaõghi chep caũh thõu con ngõõõ lieãn heãvõu nhau vaõmoã trõõõng soãg. Hoĩ cuõg nghiẽn cõu caũh thanh laõp nhõm; nguyẽn nhaãn cuã nhõõg hình thaũ khai nhau trong caũh õõg xõuxaõhoã; vai troõcuã toãn giaõ, giaõ phat, vaõnhieũ theãcheãkhaũ trong moã xaõhoã. Xaõhoã hoã laõkhoa hoã xaõhoã, lieãn quan gaãn guõ vòu nhaãn loaĩ hoã, taãn lyũhoã, vaõnhieũ ñeãn khoa hoã xaõhoã khai. Haũ heã caũ nghiẽn cõu veã xaõhoã hoã thõõõng giaũ quyẽ caũ quan ñieãn noã troã, haãn vi, caũ loaĩ hình quan heãtrong xaõhoã. Moã xaõ hoã laõmoã nhõm ngõõõ cõũneãn vaũ hoã gioãg nhau,

soáng trong mỗi vùng nhà lý luận trồng. Mỗi xã hội lao động mỗi cá nhân đều có mối liên quan lẫn nhau giữa cá nhân và tập thể Nhà xã hội học nghiên cứu các quan hệ khác nhau này để xác định ảnh hưởng của mỗi chế độ kinh tế chung của xã hội.

Các nhà xã hội học trình bày chính xác nhiều lý thuyết và đưa ra những quan sát trên mỗi khía cạnh khác nhau trong xã hội. Họ sử dụng phương pháp khoa học để nghiên cứu các lý thuyết này. Những rất ít công trình về xã hội học có thể áp dụng được trong phòng thí nghiệm dưới tình trạng bò không chế Tuy nhiên, trong nhiều công trình nghiên cứu, nhà xã hội học có thể nắm bắt được các quá trình xã hội chính xác bằng những nghiên cứu qua các sử dụng phương pháp trong phòng thí nghiệm.

Nhiều yếu tố xác định tình trạng xã hội chung trong mỗi xã hội. Các yếu tố này có thể phân loại thành năm phạm vi chính như sau:

1 - Những niềm tin xã hội mà mỗi xã hội chung của mỗi nhóm người sống trong mỗi vùng nhà lý luận đều Có hai loại chủ yếu của việc nghiên cứu dân số nhân khẩu học và sinh thái học.

Nhân khẩu học và việc nghiên cứu về mối liên quan về quy mô thành phần cấu tạo, số sắp xếp dân số Nhà nhân khẩu học sử dụng và phân tích rất nhiều số liệu thống kê bao gồm tuổi thọ, tỷ lệ sinh sản, chế độ, tỷ lệ hôn nhân, nguồn gốc sắc tộc, mô hình di truyền Nhiều nghiên cứu nhân khẩu học thích về ảnh hưởng tình hình xã hội dựa trên quy mô thành phần

cau ta da n soa Vi du nhö: vaø nhieän cöu vaø nhöng naen 1900 tim ra löu giau thich roørang gioä söi phau trieän khoa hoø, y hoø, coäng nhieäp, vaøgiaäm tyüleächeä choø. Sinh thaü hoø nhaän loaï chuüyeäu nöä ñaäu vôu cau truø cuä moä töông nöathö, moähinh oän ñönh vaøphau trieän. Nhieän cöu veäsinh thaü hoø nhaän loaï ñaögiaü thich lyüdo vaøphöông thöu maøcau thamh phoä cau coäng nöng khai thay nöä vaølöu mañh.

2 - Öng xöuxaõhoä ñöoø nhieän cöu bao quaø trong lönh vöø xaõhoä hoø. Cau nhaø taäm lyü xaõhoä thöông xueän laøn vieü vôu cau nhöm nhöu quan saü söi thay nöä quan ñieän, söi tuaän thuü boäphaän laøh ñaü, nhueäkhí, vaønhieäu hình thaü khai trong caüh öng xöu Hoïcuäng nhieän cöu veäsöitöông taü xaõhoä, caüh maø thamh vieän trong nhöm trao nöä lañ nhau, vaøtrao nöä vôu cau nhöm khai. Theän vaø nöü cau nhaøxaõhoä hoø xem xeü keä quaüxung nöä gioä cau nhöm, nhö laøtoä phaïm, bieän nöng xaõhoä, vaøchieän tranh. Trong haäu heä xaõhoä, tieäu chuaän öng xöüñöoø truyeän töññöü nay sang ñöü khai. Cau nhaøxaõhoä hoø, taäm lyühoø quan saü caüh thöu con ngöoü ñieäu chanh hanh vi öng xöüñeä hoä höp vôu cau tieäu chuaän nöü Moä quaütrinh goï laø xaõhoä hoä. Hoïcuäng nhieän cöu ñöa vö vaøvai troøxaõ hoä. Vai troøxaõhoä laøchöu naëg, hoä laøhanh vi ñöoø mong muoän cuä moä caünaän trong moä nhöm. Ñöa vö laøcaü baü hoä söiquan troëg cuä moä ngöoü.

3 - Söithieä laü xaõhoä bao goàm moä quan heäcöu toächöu vaøcöukhuynh hööng phoäbaü moä chöu naëg

ñãe bieã trong xaõhoã. Caù cô quan nay goàm coùcaù toã chòu kinh doanh, toãn giao, chính quyẽn, beãnh vieãn vaø tröông hoẽ. Moã cô quan coùmõ taù ñoãg tröc tiep trong xaõhoã maønouõtõn taĩ. Ví duĩ khuyñh höông vaø muẽ tieãn cuã toãn xaõhoã bò aãnh höông bõu chuyeãn giao hoẽ tap vaøkieãn thõu trong cô quan giao duẽ. Nhieũ ngãnh xaõhoã hoẽ nghiẽn cõu sõi aãnh höông cuã moã loaĩ hình thieã lap ñãe bieã. Trong ñoũgoãn xaõ hoã hoẽ veãgia ñinh, xaõhoã hoẽ veãluaã phaõp. Caù nhaø xaõhoã hoẽ cuõg nghiẽn cõu veãnhõõg moã quan heã trong cô quan. Ví duĩ nhõ hoĩ coãgaõg khãm phaũra raõg coũphaũ nhieũ loaĩ hình rieãn bieã trong taõg lớp xaõhoã vaøchĩnh quyẽn ñõõc keã hõp bõu heãthoãg ñãe bieã trong saũ xuaã kinh doanh.

4 - Aãnh höông vaũ hoã giuõp xaõhoã hõp nhaũ vaøsaõp xeõ quy cuũñõõ soãg xaõhoã. Sõi aãnh höông nay cuõg giuõp con ngõõõ coũñõõc moã neãn giao tiep vaø hieũ bieã chung. Vaũ hoã xaõhoã bao goãn ngheãthuaã, nghi thõu, ngoãn ngõõ kieãn thõu, vaønieãn tin toãn giao. Nhaøxaõhoã hoẽ nghiẽn cõu sõi taù ñoãg cuã töng yeãu toãñeãn tình traõg vaøcaũh õõg xõuxaõhoã. Ví duĩ nhõ nieãn tin toãn giao coũtheãkhãm ñinh quy taẽ ñãõ ñõõ cuã moã xaõ hoã. Sõi nghiẽn cõu nay tap trung vaø caũh maø quy taẽ lam chuaãn möc õõg xõuxaõhoã, vaø vai troũcuã quy taẽ trong vieẽ thanh lap luaã phaõp cuã moã xaõhoã.

5 - Sõi bieãn ñoãg xaõhoã laõsõi thay ñoã ñãõg keã trong tình hình xaõhoã vaømoãhình õõg xõũtrong xaõ hoã. Sõi bieãn ñoãg nhõ vaỹ coũtheãlaõ do thõõ trang,

sàng kiến, cuộc cải cách mạng, chiến tranh, và nhiều hoạt động, sự kiện khác. Sự phát triển kỹ thuật nào đó xã hội thì nên những thay đổi từ năm 1900. Mọi xã hội đều tập trung vào sự thay đổi xã hội, giáo dục xã hội, mô hình bình đẳng. Những sự việc này xuất hiện trong những năm đầu công nghiệp hoá gần đây.

Sau khi quan sát nguồn gốc, sự phát triển vào việc nghiên cứu thuật ngữ xã hội học, thay vì dùng cụm từ xã hội học, chúng tôi dùng cụm từ tư duy Phật giáo về xã hội trong bài luận này. Chúng tôi thích từ sau hơn vì không ai có thể tìm ra một hệ thống nào trông như của xã hội học trong lịch sử của nền Phật giáo. Chúng tôi cũng muốn tránh phương pháp nào đó của Emile Durkheim và Max Weber sử dụng trong cách tiếp cận toàn xã hội. Hai nhà sử dụng cái tên “xã hội học và toàn xã hội”. Rồi họ phát hiện ra rằng có sự khác biệt trong phương pháp nghiên cứu toàn xã hội của Á Ách Nỗ và những người khác, và trong Phật giáo, nó riêng. Chúng tôi chọn Emile Durkheim và Max Weber nhờ những nguồn tài liệu, vì cả hai nhà nghiên cứu học giáo dục làm cho rằng họ là cha đẻ của lý thuyết xã hội học toàn xã hội.

Theo Emile Durkheim, về mặt cơ bản, toàn xã hội là hệ thống thối nát cùng thuộc phạm vi thờ phụng. Hệ thống thối nát toàn xã hội là vai trò của Thành thần của thờ phụng là một thờ phụng tôn giáo. Và là một hình thái xã hội nhất của một xã hội toàn xã hội. Toàn xã hội ban đầu và toàn xã hội xã hội có thể nói là tìm thấy trong một

xaõhoã còutoáchöù vöôi troã hôn nhöõng ñieàu ñôn giaûm, vaøcòukhaũnaêng giaû thích, khoâng caàn vay möõn baé cöüyeàu toánao của toãn giaò tröôù ñoù Durkheim nhaãn thaáy toãn giaò vaøma thuaã ñeàu gioáng nhau. Caùhai cuõng còucaù nghi leã ñieàn tin, caùu nguyeãn, haù tuõng, nhaý muà. Thaã ra, oãng khaùg ñònhr raêng “ma thuaã chöù ñöõng toãn giaò, cuõng nhö toãn giaò chöù ñöõng ma thuaã”. Tuy nhieãn, oãng cuõng ñöa vaãn ñeàkhaù nhau giöõa ma thuaã vaøtoãn giaò. Oãng giaû thích söi khaù nhau giöõa tu vieãn vaøcaù moã quan heãxaõhoã laøtöi lan toã. Oãng nhaãn maõnh raêng “trong suoaù lòch söü chung ta khoâng tìm thaáy moã toãn giaò nao maøkhoâng còitu vieãn”.

Max Weber tuyeãn boátrong cuoã “ñaõ Hin-ñu vaøñaõ Phaã” raêng: ñaõ Hin-ñu coáxöa baé nguoaøn töõ giai cấp giöõ trí thöù vaãn hoà cha truyeãn con noã. Hoï giöõ ñöa vò laõh ñaõ tinh thaãn cho caùnhaãn vaøcoãng ñöõng. Hoï thieát læp trung taãn oã ñònhr ñeãñònhr höõõng taàng lõp ñöa vò. Hoïñaé taàng lõp của hoïleãn traã töi xaõ hoã. Chæ ngöõõ BaøLa Moãn ñöõc giaò dưø theo kinh VeãÑaø ñaø taã thanh ngöõõ giöõ truyeãn thoãg, möi ñöõc cho laønhöõm ñöa vò toãn giaò. Chæ sau nay, caù giaò só khoâng thuoã BaøLa Moãn noã leãn, cañh tranh vöi hoï Vaø thöi Trung còataã Aã Ñöã ñaõ Hin-ñu tieãn vaø vung ñöõng baêng, ñaã dieãn cho tín ngöõõng thuoã ban leãthaãm theachay röc của ñaãng cöü thoã, ñöõc saãm sinh töõtaàng lõp thaãp hen vöi nhöõng vò tu haõh haítieãn.

Những nhà xã hội học hiện đại như Durkheim và Weber cũng đã đưa ra những lý luận về xã hội học và xã hội học hiện đại. Các nhà nghiên cứu hiện đại, các trường phái nghiên cứu hiện đại như trường phái hiện đại chung trong lịch sử khoa học. Tuy nhiên phương pháp nghiên cứu hiện đại như nghiên cứu thực nghiệm và thực nghiệm xã hội học hiện đại. Các nhà nghiên cứu hiện đại như trường phái hiện đại chung trong lịch sử khoa học. Tuy nhiên phương pháp nghiên cứu hiện đại như nghiên cứu thực nghiệm và thực nghiệm xã hội học hiện đại. Các nhà nghiên cứu hiện đại như trường phái hiện đại chung trong lịch sử khoa học. Tuy nhiên phương pháp nghiên cứu hiện đại như nghiên cứu thực nghiệm và thực nghiệm xã hội học hiện đại.

Với sự phát triển của xã hội học, xã hội học hiện đại cũng có những biến đổi theo cách tiếp cận và trình độ phát triển xã hội, nên các nhà nghiên cứu hiện đại về xã hội học hiện đại tìm kiếm những vấn đề và hệ thống các loại hình hiện đại, và cũng có những biến đổi trong các quá trình kinh nghiệm. Mặt khác, lịch sử của quan tâm đến xã hội học hiện đại trong các xã hội hiện đại, các nhà nghiên cứu hiện đại về xã hội học hiện đại hay các nhà nghiên cứu hiện đại. Qua những phân tích này, có thể thấy rằng xã hội học hiện đại không tìm kiếm các lý thuyết theo hướng của trường phái hiện đại xã hội. Các tiếp cận của trường phái hiện đại lý luận trong việc nghiên cứu hiện đại như trường phái hiện đại qua Kinh Thánh Pali. Các nền tảng của hiện đại qua các thế hệ thầy trò mỗi phân ngành thế giới hiện đại quan hệ với xã hội

hoài, trên câu hai cấp nữa toàn chốt vào câu nhân. Tầng chùng laongôô mang trạch nhien còugiautrò cao nhất trong xãhoài. Hối cung cấp quy chếcho vôông quyề. Hối cũng laongôô cung cấp nên giãu dưc vascàt nghi lêcho quàn chùng. Bôu vì hối dõa vào sõi cùng dõong, hối không bao giõo hoan toan tõi trò. Mãe dưo không thông xuyề nĩ khá thõc, hối cũng không ạp dũng mãe cầh truyền thông quyền lợc chính trò nõi lạp.

Sõi khắt bẻ củ hai hõc giauoi tiếng trong cầ công trình nghiề cõu Phái giãu laochetaj trung vào nõi soãg ôutu viề nhõ triề lyutoan giãu củ nhõm thiều soá Hõiphõu lônniề nõinhõ sõi biề nõi vãn hoà củ yùnghóa xãhoài hõc vó mãe Hõichề nghiề cõu veà cầ khĩa cầh thiề thõc củ tu viề vascàt cõ sõi kinh teã hình thõu nĩề hãh xãhoài, trong mãe giõu hãn củ sõi môuroãg cõtính quy chuàn, nãng cao sõi nõoan keã xãhoài. Hối cũng phõu lôcầ khĩa cầh toan giãu.

Vì thế chùng toã tãp trung baõ viề củ mình vào nhõng quan nĩề củ nhõm nĩa soá Chùng toã cho rãng nhõng quan nĩền nay hàu hế cung cấp triề lyu Phái giãu trong xãhoài. Cầ lỏh võc nghiề cõu nhõ: giai cấp, dân chủu phũ nõi kinh teãvã nãb nõi. Quan trõng hõn, chùng toã seõ mang nẽn cho bãn nõi toan cầh mãe bõu tranh tõi duy veà xãhoài nõi cầ miều tãu trong mãe xãhoài Phái giãu vào Baõ La Moãn giãu vào thõu nõi Phái. Bãng cầh nay, toã tin rãng bãn nõi cầ theachõng mình lỏ dĩ củ nõi Phái veà xãhoài vào thõu nõi

Bao việc bao gồm nên công mà không tính nên phần mô tả và phần kết luận.

Mục đích của công này là nghiên cứu các lý thuyết khác nhau của giai cấp tư sản, Bao La Môn giáo, và Phật giáo. Các giai cấp tư sản nên có vai trò rõ ràng và rõ ràng trong xã hội. Các lý thuyết này nên có ảnh hưởng quan trọng đến công việc của họ. Các lý thuyết này nên có ảnh hưởng quan trọng đến công việc của họ. Các lý thuyết này nên có ảnh hưởng quan trọng đến công việc của họ. Các lý thuyết này nên có ảnh hưởng quan trọng đến công việc của họ.

Ở công này, bản gốc có thể nhìn thấy chi tiết của quá trình các giai cấp xuất phát từ một nguyên lý nên có thể phát triển, và một hiện tại trong xã hội. Các lý thuyết này, và một số ứng dụng pháp lý dựa trên nghiên cứu lịch sử và pháp lý phân tích nên theo một mục đích của mình. Các ứng dụng phân tích chủ yếu của các lý thuyết này, và một số ứng dụng phân tích chủ yếu của các lý thuyết này, và một số ứng dụng phân tích chủ yếu của các lý thuyết này.

Mục đích trong công này là giúp bản gốc hiểu rõ lý do mà các Phật giáo tham gia trong việc đóng vai trò của các giai cấp trong Tăng đoàn, và nguyên do tại sao các Phật giáo này khí giới

rao giảng triết lý công bằng và nhân ái trong xã hội và thời kỳ sau này.

Mỗi trong những niềm thành tựu lớn nhất của Phật giáo và Phật giáo trong lịch sử nhân loại quan trọng nhất là lý thuyết dân chủ Phật giáo thể hiện trong Kinh Tăng Pali. Những ta thông thường không cho rằng dân chủ Phật giáo hiện theo giáo kinh truyền thống Phật giáo duy nhất theo sự phân biệt chính trị và các vấn đề ngoại ngữ Hy Lạp. Nó không chỉ là niềm nhân ái, niềm nhân ái của người gốc Phật giáo trong thời cổ đại. Nó là niềm hy vọng thay đổi tiến bộ cho tương lai của mỗi chính phủ và tôn giáo, cho mỗi luật lệ của nhà nước và quốc gia. Không có chỗ cho triết lý Phật giáo trong lý thuyết này. Vì vậy, mục đích của chúng tôi là giới thiệu lịch sử của lý thuyết dân chủ Phật giáo lý thuyết chính trị và tiến bộ tại Phật giáo, sau đó tại thời cổ đại. Ấn Độ xuyên suốt niềm của người tổ tiên của Bồ Đề Đạt Ma giáo và Phật giáo. Chúng tôi và chúng tôi hai người kể nó về chúng minh rằng nhiều lý thuyết thời tiền hôn trong Phật giáo và các lý thuyết ít ỏi trong Bồ Đề Đạt Ma giáo về phụ nữ và con người.

Chúng tôi ba liên quan đến lời Phật dạy về niềm vui và niềm hạnh phúc và tại Ấn Độ và niềm hạnh phúc của người. Triết lý của Ấn Độ là một và trí tuệ cao quý trên thế giới, không quên niềm vui và Bồ Đề Đạt Ma giáo và niềm vui vì đời trên kinh nghiệm của giáo dục này. Niềm này về niềm hạnh phúc nhân loại và niềm vui này sang niềm vui.

Lyù thuyéa cành mañg bình ñaúng trong Phaï giào, trong ñòu còu ñeà cao ñeán quyèa phuï nõõ laõ ñaï dieñ ñoá ñaù vôù söi thaùh thòù töõnhieù hoç giaù danh tieáng do caù goï laõ söi thua keém cuá ngöõ Ni so vôù vò Tañg. Do ñòu toá seõ giòu thieù vaø thaò luañ moá khuynh höõng môù ñeá thaïn tra vañ ñeá gai goù nay. Toá khoàng cho laõ mình ñuùkhaùnañg giaù quyéa moï khía cành, ñhõng hy võng toá seõ cung cao càù döõ lieù vaø khuyéa khích bañ ñoç nhañ ra söi khai bieã giõã quyèa phuï nõõ trong xaõ hoã hoç vaø trong Phaï giào.

Moá trong càù baõ kinh quan trõng maõ ñòu Phaï ñaõ thuyéa giaùg laõ ñòu veà kinh teá Vieù nay cuõg ñoõ hoù söi nghiêñ cõu nghiêñ tuù trong lónh võç nhañ quan Phaï giào veà xaõ hoã. Trong chõõng thòù tö, toá seõ nhañ cô hoã xeù laï lyù thuyéa nay töõ cõng trình nghiêñ cõu hieñ ñaï lieñ quan ñeán xaõ hoã tieñ tieñ, moá xaõ hoã ñoõ hoù söi phoá hõp nhõ laõ kinh teá moá trõõng, vaø kinh ñieñ toá giào. Phaï giào nhañ ra söi thaï maõ nhañ loaï tim càù laõ hañh phuù, khoàng chà veà mã tinh thañ maõ caù veà mã vaï chá.

Khi khai saù kinh ñieñ Phaï giào, chùng ta nhañ ra ñeán taùg cho kinh teá Phaï giào laõ döã treñ söi khám phaù toá giào tañ linh cuá Phaï Thích Ca, cành ñaý khoàng 2.500 nañm ôù AÁ Ñoá Ngöõ nhìn theá giòu theo cành traù röng vôù voá soá nhañ duyeñ phuï thuoã lañ nhau. Ñaý laõ cành nhìn theá giòu vaø chùng sinh phòù tap hõn, díng keá hõn. Còu bañ töõ càñ thaò luañ vì chùng giaù thích Phaï giào töõ quan ñieñ khai thi trong kinh teá Phaï giào.

Theo quan niệm Phật giáo thì số vai, con người không có thể thay đổi không hề có số mệnh trong số vai, con người. Nhưng hôn, tất cả chúng sinh đều không tối hiện hữu. Vì không tối hiện hữu nên hồi lai nữa cũng của số biến nữa khôn lường. Hồ không cũng nhờ số biến hoá thì này kha năng biến hiện môi mới thay nữa, chuyển hoá vô pháp triền.

Phật giáo rất quan tâm đến bản ngã. Nếu cũng là số biến hoá, có thể thay nữa qua số này đang trong giáo dục, trong nội dung của thiền định. Khi con người nhận ra bản ngã của mang tính nhất thể, họ vô thì hồi sẽ chịu những khổ đau trên nghiệp chuyển hoá. Cuộc đời nghiệp này làm cho hồi thanh một con người khác. Hai loại này tính này có thể nói nhận đang như sau:

Một người có xâu theo cách làm lỗi lạc cho chúng sinh – qua khở hiện tại, vô vọng lai – mà không hề có lợi ích gì cho hồi. Nếu này nói cho là hành của Phật. Một người có xâu theo cách làm lỗi lạc cho chúng sinh hiện tiền bao gồm cả cho hồi thì nhờ vậy gọi là Bồ Tát hành.

Mục đích trong chúng của không sáng tạo lại khai niệm này nói, chủ yếu chính trong mỗi khía cạnh của Phật giáo. Nhưng hôn là chúng tôi có gắng giúp bản nói hiện về vai trò này nói trong kinh Phật, trong nội dung của số gia, những người có thể cầu nhân thì nên công năng, vô vọng một này nói thì nên thể giới. Nếu nói là lính võ quan trong nhất, chầu

ñöng trong toan boäkinh Phaä. Taá caülaømoä vaømoä laøtaá caü Thöör teá ñäb Phaä ñöör cho laømoä heätö töông, taä ra moä söi ñöng gop ñang keávaøbeän vöng trong lòch söütö töông ñäb ñöü. Töøkhöü nguyêñ cho ñeän thöü kyøphaü trieñ, moä quan tañ ñäb lyüñöng vai troøtröng tañ trong ñäb Phaä.

Toä seøphaü hoär ra yùnghóa ñäb ñöü trong ngöø cañh cuä xaøhoä hoär phöông Taý, vaøtrong vaø ñoän, söi so sañh giöä ñäb ñöü phöông Taý vaø ñäb ñöü phöông Nöng seøñöör trình bay. Söi so sañh nay seø phañ bieä giaütrö cuä caühai, vaøgiaü ñap möi dieñ dòch sai lañ veäñäb ñöü Phaä giaø.

Chöông cuóa seø toñ taé lai caü chöông ñäü, ñöa theñ vaø vaø baø thaü luañ möü, vaøñeànghö vaø cañh tiep cañ möü giup cho vieä nghiêñ cöü *Tư Duy Phật giáo về Xã Hội*. Chöông nay ñi theo cañh khöng giöü hañ.

Chöông 1.

Khái niệm giai cấp trong Kinh Tạng Pali.

Phân biệt ñoá xöü cö xöütam nhaän, voá nhaän ñaä, hem hai cuá möá soádaän cö trên theágiöü laøminh chöng cho möá ñeän táng giai cấp. ÔÛvaø ñöü trên theá giöü, giai cấp laø cö baän ñeá xü ñönh vaø loäi tröø caù nhóm cö dân riêng biệt böü lýdo nguөн goá cuá hoi Hang trieäu ngöü trên khắp theágiöü vaän com ñau khoa böü ñaän phân biệt chúng toä bö giaü ñeäm, ñaän ñoäeä hieän ñaä ngay nay, vaø nhiều ñaäng phân biệt chúng toä, bö löä, baä löä. Giai cấp áp ñaä ñhöng tröüngai to löm ñoá vöü quyeän công dân, chính trò, kinh tế xã hoä, vaän hoä lên con ngöü.

Thông thöông, giai cấp ñöü truyeän töñöü nay sang ñöü khäü. Ñöülaø ñaä ñieän ñöü xü ñönh khi möá ngöü sinh ra trong möá giai cấp roöreä, baä keänieän tin maø möá caänhaän ñaä tu táp. Giai cấp chöng töü möá heä thöng táng löp xã hoä khäü khe trong nhóm quan chöü ñöü ñönh röü bang döng döü vaø ñöü vö ngheä nghieäp. Döü nhiều cheä ñöü giai cấp khäü nhau trên cáü theágiöü, söü phân chia giai cấp cũng thöng trò ngay tại nhaø trong hoän nhaän. Söü phân chia töng táü lään nhau trong möá xã hoä thông thöông táng ñaän lên do thói quen vaø möá ñe döä loäi tröü xã hoä, táü chay kinh tế vaø thään chí báä hánh theá xü. ÔÛAä Ñöü táng löp camg pháü trieän, söü tam nhaän camg mäñ hön. Trong

thời Át giã, mỗi tình trạng mỗi lên khâu giống
những gì nâng phổ biến tại Nam Phi ngày nay, với
mỗi thiếu dân còu thể ảnh hưởng, ra số gìn giữ
nguyên bản vậy quy định toá cao của hội cai trò công
nông nã sáng tạo da nên. Sự phân biệt giai cấp thuộc
bơ là rất nhai ta, con thơ dân da nên tìm kiếm
mỗi nỗi duy nhất trong niềm mong của cái trẻ xã hội
Aryan, giống như mỗi kẻ tạo nên không cò quy định hạn,
mà con bá lỗi.

Ngày nay, mỗi trong những vấn đề ra mắt
tại xã hội Át Nỗ ảnh hưởng tại tổ chức xa xã lạc hậu
giai cấp. Nhiều học giả nhân minh nên sự thất bại
lớn nhất của Át Nỗ mỗi hệ thống cai trò tạo nên cò
tính quai quy, lạc hậu sai lệch trong xã hội tiến
tiến mà không hề khích. Nên ngày lạc hậu mỗi bị kìm
hãm sinh sống. Hội vẫn tiếp tục bỏ mặc ta không
nùng mồm, vậy vẫn con bỏ phân biệt nã xã hội Nên nã
nỗi lên hoạt động của cá nhân cái trẻ xã hội trong
lĩnh vực chính trị, văn hoá, và tôn giáo. Cái học giả
luôn chú ý nên vấn đề này khi nghiên cứu về xã hội
Át Nỗ cổ đại. Ngày nay, chúng ta cò thể thấy rằng
chéo giai cấp dõ vào máu da, mỗi chéo ảnh hưởng
tại và thống trị xã hội Át Nỗ Lam sao mà chéo ảnh
giai cấp con toàn tại ôu Át Nỗ nỗi mà nã xem lạc
mỗi xã hội dân chủ lớn nhất toàn cầu? Nã là mỗi vấn
đề nóng bỏng. Trong nhiều trường hợp, chéo ảnh hưởng
cấp toàn tại song song với nhiều niềm dân chủ khác.
Chính phủ Át Nỗ cũng ban hành pháp chế tiến tiến

ñeáchoáng lai söi ngöôc ñaõ công ñoàng thaþ hem. Mãe cho luaá phaþ baø veáchính thờ, söi phaân bieã ñoá xöu vã com toãn tai ôunhiều ñoà phöông. Caø quy taé thuoã veà xaõ hoã bò phaân bieã ñoá xöu tieþ tuã taêng cöông böu chính phuû vaø neãn taêng rieâng leû vaø treãn thờ teá xuyeãn qua naãn baø haøh.

Cheáñoãgiai cáþ ôuÁÁ Ñoãcouleõlaømoã heáthoáng toãn tai laâu ñoõ nhaá treãn theágiöu. Neũ ñaë tröng cuã BaøLa Moãn giaø, vaøsau nay laøñaõ Hin-ñu, giai cáþ bao goãn luaá leáphöu taþ trong nhöu xaõhoã, döã vaø nguon goá cuã moã ngöôõ ñöôc sinh ra. Hoã phaü thuoã vaø giai cáþ cuã cha oãng suố ñoõ, cho duøña vò ñaë bieã trong giai cáþ ñoücöubieãn ñoá theo khoãng gian vaøthöõ gian.

Cheáñoãgiai cáþ hieãn nhieãn laøsaãn phaãn cuã Baø La Moãn giaø xuaá hieãn töøthöõ coã xöa. Hoã thuyeá truyeãn thoáng ñaõmieäu taüboãn giai cáþ chính: tu só vaø thaý giaø, quan chöü vaøquaãn ñoã, thöông buoãn, vaø daãn lao ñoãng thuúcoãng. Haãg thöunaãn naãn ngoaü heá thoáng giai cáþ, ñoülaøhaãg tieãn daãn - Chieãn ÑaøLa¹. Hoã thöông bö giao nhöõg coãg vieã quaüoãueá neãn khoãng theá xöõng ñaãg trong cheáñoãgiai cáþ truyeãn thoáng. Nguon goá giai cáþ tai ÁÁ Ñoãlaødaäu veá cuã moã chuãg toã hung mãnh. Ngöôõ Aryan ñaõtuyeãn boã nhö vaý khi laãn ñaäu hoã ñeãn ÁÁ Ñoã Hoã ñoá xöuvöu thoãdaãn bö chính phuã nhö nhöõg keüthaþ keü, chuü yeá laøvì mãu da, neãn thoãdaãn bö coi nhö keüman röi

---

¹ Giai cấp này bị đối xử như thú vật. (chú thích của ngöôõ dịch)

Tổ tiên xa xưa, nõu Phaỉ laongõõ ñaỉ tieủn bầu
bồcheáñoãgiai cấp trong heỏthỏng BảLa Moủn bằg
nhỏng trieủ lyủsaủ saủ, vaỏcoỏng ñỏng toỏchỏu tu sủ. Nỏu
laỏcuỏõ caủh maủg vủ ñaỉ củ Phaỉ giaủ. Thỏc teủ vaủ
ñeỏgiai cấp, lỏu tuyeủn boỏcủ BảLa Moủn rằg mình laỏ
giai cấp cao quyủxuaủ hiẻn thỏỏng xuyeủn trong kinh
Phaỉ. Nỏulaỏmoủ gỏi yủcho thaủy rằg moủ quan taủn
chỏnh trong Phaỉ giaủ coỏxỏa.

Trong bảủ vieủ nay, chũng ta seỏ thaủ luaủn veủ
khuynh hỏỏng củ ñỏu Phaỉ ñỏa vủ cheáñoãgiai cấp
taỉ Aủ Ñỏađỏu ủm saủg củ nhaủn quan xaỏhoủ. Trỏỏu
khi thaủ luaủn, chũng ta neủn xem xeủ vaỏ ñỏnh nghỏa
thuaủ ngỏõ “giai cấp”.

*** Định nghĩa và xem xét.**

Cỏu moủ vaủ ñeủ trong dỏch thuaủ vaỏ sủu dũng
thuaủ ngỏõ “giai cấp”. Vủ thuaủ ngỏõ nay ủp dũng cho
nhỏu hiẻn tỏỏng xaỏhoủ hoỏn toỏn khỏu nhau. Tỏỏngỏõ
“giai cấp” củ Aủ Ñỏa ñỏỏc cho laỏbieủ thỏ củ moủ
coỏng ñỏng lỏu hoỏe moủ dỏng đỏ. Tỏỏ “chũng toỏ”
ủm chỏ sỏi phaủn loủi đỏa vaỏ chỏu ñỏng. Thỏc teủ tỏỏ
ngỏõ “giai cấp” xuaủ phỏ tỏỏBoủ Ñỏa Nha, vaỏ ñỏỏc sủu
dũng taỉ Chỏủ Aủ ñeủ ủm ủm taủcủ boỏlaủ khỏu nhau,
hoỏe củ taủg lỏp maỏngỏõ Aủ Ñỏa phaủn cấp. Ngỏỏu
Anh thay ñỏa vaỏ sỏp nhaủp tỏỏ nay vaỏ củ vaủn kieủn
hỏp phỏp. Chỏnh phuủ ñỏỏ lỏp trủi củ taỉ Aủ Ñỏa vaủn
tieủp tũc sủu dũng tỏỏ nay.

Thuần ngữ “giai cấp” hoặc “tầng lớp” trong tiếng Sanskrit – varna, có nghĩa là “màu da”. Nhờ vậy từ “giai cấp” charoora sōi phân biệt nguồn gốc từ màu da. Những người sinh nguồn gốc con người trong xã hội phân tầng lớp bắt đầu ngay xưa, khi họ liên hệ với những người cùng màu da khác và vẫn hoàn toàn chung một khác. Người Aryan có màu da trắng, và cảm nhận của họ về những ngày bằng cách dùng từ “người da trắng”. Mọi một cách khác, người thấp hơn nên gọi là da đen. Vì vậy, “sắc tộc” cho ta thấy rằng xã hội phân biệt chủng tộc giữa người Ba La Môn cao quý và thấp kém là xã hội phân biệt giai cấp nào đó khác nhau.

Uma Chakravarti chia hai nghĩa khác nhau sử dụng trong văn học Phái giáo. “Giai cấp” dùng theo nghĩa nên gắn cho nhóm có thể phân biệt thành tất cả các từ của nhiều nhóm. “Tầng lớp” thì tiêu biểu cho xã hội quan trọng tông giáo của mỗi nhóm kiểm soát tổ chức xã hội. Từ điển Phái – Anh đưa ra hai khía cạnh của từ varna: “chủng tộc và sắc tộc” hoặc “giai cấp và tầng lớp”. Chúng ta tập trung chủ yếu vào giai cấp Ba La Môn trong chúng ta vì vai trò quan trọng của họ trong việc sáng tạo và phát triển hệ thống giai cấp tại Ấn Độ. Tầng lớp lao động, thì thu nhập công nhân nên xã hội phân biệt chủng tộc trong thời kỳ đầu và cả trong xã hội tiến bộ ngày nay.

* Yếu tố tôn giáo trong xã hội giai cấp.

Khoảng thiên niên kỷ thứ hai trước Công
 nguyên, những người xâm lược mang danh là Aryan²
 đến Ấn Độ. Họ là một dân tộc tích cực, lạc quan, mở
 ra một nền văn minh mới. Trong số họ có những vị tu sĩ xuất
 chúng đã soạn ra những bài thánh ca, những bài
 tụng ca về thần linh trong xã hội Ấn Độ cổ xưa,
 trong những giai cấp nhờ phân biệt nhau. Những
 người Aryan đến Ấn Độ không phải là một
 chủng tộc đồng nhất mà là một cộng đồng
 đa dạng theo nhiều bộ tộc. Khoảng hai nghìn năm
 trước Công nguyên, họ đã xâm nhập vào vùng
 đất Ấn Độ trong kinh Vệ Đà. Trong
 thời kỳ này, họ đã tiến hành chinh phục
 các bộ lạc bản địa. Trong quá trình này, họ
 đã chinh phục được những bộ lạc ở miền
 bắc Ấn Độ. Những người Aryan đã chia
 đất đai cho mình thành nhiều
 nhóm, chủ yếu theo nguyên tắc phân
 chia theo giai cấp. Những người
 thuộc tầng lớp quý tộc, Sát Vệ Sĩ,
 và những người thuộc tầng lớp
 nông dân. Những người thuộc tầng lớp
 quý tộc thì không có quyền thừa
 kế, cũng không có quyền thừa kế
 những tài sản của họ. Sự phân
 chia ba giai cấp này nên
 tuân theo luật của xã hội Ấn Độ
 cổ xưa. Chúng ta thấy rằng sự phân
 chia này rất rõ ràng, và sự phân
 chia này đã ảnh hưởng đến xã
 hội Ấn Độ cổ xưa, trong những
 bài hát cổ xưa

---

² Từ Bắc Phạn dùng để chỉ một nhóm những bộ lạc thuộc sắc dân Ấn Âu di cư từ
 miền Trung và Bắc Âu đến miền Bắc Ấn Độ vào khoảng đầu thiên niên kỷ thứ nhì
 trước Tây lịch, có lẽ vì lý do sinh thái hay khí hậu thay đổi và vì nhu cầu cần tìm đồng
 cỏ mới cho những đàn gia súc. Họ nói những ngôn ngữ Ấn Âu mà Phạn ngữ là hậu
 duệ. (theo thư viện Hoa Sen)

Khi xâm chiếm Ách Nỗa vaøphaù ñöông ñaù vôù thoadañ da ñen, ngöôù Aryan ñaõnhañ mañh leñ maø da, noù gióng thuañ tuy ñeaphaù chia laï cheañoãgiai cap xaõhoã vôù khai hieäu: BaøLa Moñ da traóng, dong Saù ÑeáLôi hôi ñoù PheãXaùda vaøng vaøThuùÑaøLa da ñen. Döông nhö lyùthuyeá nay so sañh vôù töøvarna trong Sanskrit, thuañ ngöôam chæñeá töøgiai cap.

Theo Romila Thapar, lyùdo khai ñeathanh laø giai cap xaõhoã laøngöôù Aryan söi söi ñoàng hoà vôù thoadañ, ñöa ñeá söi mañ goá Arya. Cô cheáthañ söi trong giai cap khoàng phaù laø söi phaù chia chính thöù boáñ giai cap xaõhoã. Ba giai cap ñaù couleõlaøcô caù veá mañ lyùthuyeá lieñ quan ñeá Baø la Moñ, trong ñoù chung ñöôù saøp xep theo heáthoàng ngheànghieøp khai nhau. Giai cap thöütö hình nhö döa vaø caùsaé toá vaø ngheànghieøp. Nöù cuõng laø tröông hõp sau nay, khi xuaá hieñ taàng löp Chieñ ÑaøLa, möá taàng löp thaøp keñ maøkhoàng ai dañ ñeá gañ vì söiöaueá

Noù noáñ na raøng chung ta truy tìm giai cap xaõ hoã trong phaù cuoá cuá thi ca VeãÑaøqua baø ca goá laø “Thi ca cuá Phañ Thieñ”:

“... Khi hõphaù chia Phañ Thieñ
Hõñaõchia Ngaø ra bao nhieäu phaù?
Caù gì laømieäng, laøtay cuá Ngaø?
Chañ, ñuø cuá Ngaø goá laøgì?”

“BaøLa Moñ laømieäng cuá Ngaø,
Tay cuá Ngaø sinh ra Saù ÑeáLôi,
Ñuø cuá Ngaø bieá thanh PheãXaù

những báo cáo về nền văn hoá Aryan. Nền văn hoá này không chịu ảnh hưởng của nguyên thủy của chính nó Vì nó mang tính đặc biệt, tiên tiến, hoạt động, và sáng tạo hơn. Trong kinh Vedas có ghi rằng sự xung đột giữa người Aryan và thổ dân rất đáng kể. Sự đấu tranh không ngừng của người Aryan đã dẫn đến những vấn đề không có thể giải quyết. Một trong những động cơ chính của chiến tranh là cướp bóc của cải. Những tổ tiên quy tụ lại cho thấy rằng cư dân gốc Aryan luôn luôn di chuyển, nông nghiệp không phải là kinh tế chủ yếu của họ thậm chí gia súc cũng là kinh tế chính yếu. Kinh tế cũng rất lạc hậu so với những nền văn minh tiên tiến. Khi hội đồng các vua của Harappan Urban, một nền văn hoá phát triển rất sớm và minh cao hơn thì những cư dân gốc này bắt đầu thích cướp bóc gia súc của dân du mục. Chiến tranh trở nên ngày càng dữ dội tìm kiếm của cải gia súc. Chiến lược phát triển trong chiến tranh là mở rộng nhiều nguyên nhân chính nên đã dẫn đến xã hội giai cấp. Sau khi ổn định cuộc sống, dần dần người Aryan bắt đầu phát triển kinh tế bằng cách chăn nuôi gia súc, sản xuất nông nghiệp.

R.S. Sharma đã khẳng định rằng ô nhiễm đã dẫn trong kinh Vedas nông nghiệp không phải là và trí tuệ đã dẫn của nền kinh tế Aryan. Tuy nhiên, vào khoảng giữa thời Mã Nê La thời đồ đá mới, nông nghiệp đã được củng cố Mã Nê La thời đồ đá mới đã bắt đầu các quá trình hoạt động nông nghiệp,

nhỏ dùng trâu cấy lúa, gieo hạt giống, gặt hái, thu hoạch. Trong kinh Vệ Đà sau đó mình có thể thấy của kinh này. Giống nhỏ kinh tế cái trúc xã hội cũng trải qua mỗi thế kỷ trong khoảng giai đoạn hôn nhân thiên niên kỷ. Nhưng kinh tế nông nghiệp vẫn còn tồn tại trong xã hội, và vẫn có sự chuyển đổi quan trọng trong xã hội gia đình qua nông nghiệp, nó rộng rãi trong trời, kỹ thuật nó rất. Số lượng lớn, như cái văn hoá công phong phú đang hôn, nhiều tình huống vẫn tồn tại khoảng ba hay bốn thế kỷ. Cái kinh tế nó trở lại cái học giáo dục gọi là “hệ thống kinh tế hiện đại”, hoặc “hệ thống kinh tế gia đình”. Không có gì ngạc nhiên khi thấy nó “màu da” thay đổi trong xã hội nguyên thủy của nó. Thấy nó nay, nó vẫn có sự đổi mới trong xã hội, nó vẫn có sự đổi mới trong xã hội tầng lớp giai cấp. Giai cấp tầng lớp trở thành gốc nguyên thủy trong tình trạng xã hội, nó vẫn có sự đổi mới, trải nghiệm và quyền hạn. Còn nhiều nghĩa trang khác nhau dành cho bốn giai cấp, và thậm chí của giai cấp này vẫn có sự khác biệt.

Chúng ta vẫn nhìn thấy sự xuất hiện của mỗi giai cấp. Chúng ta thấy tập trung vào tiến trình của từng giai cấp, sự biến đổi của giai cấp luôn thay đổi trong xã hội.

* **Giai cấp Bà La Môn.**

Tröông hõp của của tu số BảLa Moãn vào thõn
 coảxõa ãõõc ghi chép trong truyeãn thàn tiẽn, thì ca Veã
 Ñão Moãn sốacủa tu số laõn chuõleãtrong của buõa nghi
 thõn hiẽn teã ca ãõõn vàotu số khừ thì bieãn dieãn thao
 tậ bằng tay trong nghi lễ Thõn kyõVeãÑãochõng kieãn
 sõi phẫ chia trong tậng lập BảLa Moãn do ngoã hoãn,
 kinh teã vào ãõa lýu Mãe duõngõõc Aryan luõn mong
 muõn giõõgìn nõi giõng thuaõn chũng bằng của trậ
 mẽ cuõ hoãn nhẫ ngoã lai võu ngõõõ bẫ xõu nhõng
 của cuõ hoãn nhẫ trậ phep vàõ xãy ra. Ví dụ nhõ
 õng Kavasa Ailusa của lảngõõc Aryan, mẽ thuõc
 dong Dasa. Tuy nghiẽn luã leã phẫ bieãn ãõa xõu võu
 hẫng ngõõõ ThuũÑãoLa laõtuyeãn ãõa nghiẽn khừ do
 ngõõõ õũtậng lập cao hõn ạp dũng. Củachõng củonõi
 rậng con trai của tu số Aryan và mẽ lảngiải cậ Thuũ
 ÑãoLa củatheãthuõc hẫng Nisada⁴, cõn con trai của cha
 lả ThuũÑãoLa và mẽ lả Aryan thì thuõc hẫng Chieãn
 ÑãoLa. Sõi khừ bieãn trậ tõi xõõ hoã giõõ hai gia cậ
 Nisada và Chieãn ÑãoLa cho chũng ta thậ sõi thõng trõ
 của giải cậ BảLa Moãn trong xõõ hoã thõn bậ giõõ
 Kinh teã lảngiẻn nhẫ trong sõi phẫ chia giải cậ
 BảLa Moãn.

A.L. Basham nõi rậng nhõng ngõõõ chũ ãõõn
 ãiẽn BảLa Moãn tích lý ãiẽn trậ bằng của cho
 theã nõileã hoãc ạp bõu nõileã Trong khi ãõu BảLa
 Moãn khừ thì kieãn sống bằng ãõng lữ của ngõõõ

⁴ Giải cậ ãay chậõn giải cậ Chieãn ÑãoLa, nhõng cũõg lả hẫng thậ nhẫ.(chũ
 thích của ngõõõ dõch)

thầy dạy kinh ВеãÑãø vaøcaù ngang hoặ thuaĩ. Mỗi số BaøLa Môn khàù thì làm giai bằng ngang thông buôn. Couraá nhiều ngöôø BaøLa Môn giöøcaù và trí quan trọng trong chính quyền, nhiều gia đình hoàng gia xuất thân từ BaøLa Môn. Nhà lý củng giöøvai trò trong việc phân chia giai cấp này thành möôø giai cấp. Năm giai cấp thuộc hãng Gaudas là Sarasvata, Gauda, Kanyakubja, Maithila, và Utkala. Năm giai cấp thuộc hãng Dravidas là Gurjara, Maharastra, Dravida, và Tilanga. Những giai cấp này ñöôø chia ra tùy theo vùng ñá hoặ sinh sống.

Đöa vào chöng cöu chúng ta cötheakeá luañ rằng xã hội giai cấp tại Á Á Ñöalaøsañ phân của cö tu số BaøLa Môn. Hoi ñãotöitaø ra cho mình mỗi ñöa và cao quý trong xã hội. Nhö vày, sau mỗi thö gian dài qua nhiều thế hệ sống öu Á Á Ñöa những chiến binh ñö cötheakhoàng ö ñönh ñöôø của trừ xã hội trong mỗi xã hội mö vì nhiều bölaø khàù nhau. Do ñö cö tu số BaøLa Môn löi dùng củ hoặ ñeathoáng trò xã hội Á Á Ñöa coaxöa. Hoi chính thö tuyên bö và trí củ tu số BaøLa Môn trong Luañ Ma Nañ. Luañ này ñöôø miêu tả trong chöng 10: ba tầng lớp quyùphái và ñö ñö trong phạm vi bản sinh riêng củ hoi phái hoặ tập kinh ВеãÑãø Những cö tu số, khoàng phái ñö ñö trong hai tầng lớp khàù, ñö ñö tuyên bö. Ñây là mö luañ lebaá di bá ñöch. Cö tu số phái bié củh kiến sống phuöhö theo luañ le Hoi phái củng bö cho ngöôø khàù bié vào phái sống ñö ñö nhö vày. Tu số là củ ñö ñö củ nhiều tầng lớp khàù, vì hoi xuất chúng, vì hoi giöøgiöu, và vì

hồi loã làc biến hoà trong mỗi nghi lễ (tu số, nhaocaàn quyền, dân thõng laøba taàng lờp quyùphaù, chà còu mỗi taàng lờp thõutõ laõñaay tồu vaøkhõng còutaàng lờp thõunaen). Naêng lờc taãn linh của hoĩmaĩnh ñeãn noã hoĩ còu theáphaùhuỹ nhaovua vaø binh lính của oãng ngay tồu thì, neãu caù ngõõõ ñay xaãn phaĩm ñeãn quyền của hoĩ Hoĩ tuyeãn boáñõõc ñeã aãn ñeã quyền trong luaĩ phaùp. Trong tõng số toãn trõng, hoĩ yeãn caù ñõõc quyền õu tieãn, danh dõivaøtoãn kính. Luẽ ñõu còuleõlaø mỗi giai ñoãn yeãn bình vì bình quyền dõõng nhõ khõng caãn thieá. Ôũñaay, nhõõng giaũthuyeá của cheãñoã giai cấp laøsaãn phaĩm của mỗi xaõhoã, khõng phaĩ của toãn giaø, dõõng nhõ suỹ ñoã

* Giai cấp Sát Đe Lợi.

Mhõ ñõõc tính trõõu trong Luaĩ Ma Naũ, chõu naêng của vua laøbaø veãñaá ñõõu choãng quaãn xaãn lõõc, baø veãñõõ soãng, của caũ vaøcaũnhõõng tap tũc truyeãn thoãng khoũ keũthuøbeãn trong. Thõc teá taàng lờp thõuhai ñay laø nhaocaàn quyền. Trong thõu kyøVeãÑeã xõa goĩ laøRajanya, sau ñay goĩ laøSatũ ÑeãLõĩ. Vaø giai ñoãn ñeãn, moã quan heãgiõã hai giai cấp cao quyù còuveãnho hoa thuaãn vì chieãn lõĩ phaĩm, vì lõĩ ích tõõ thu theá Hoĩ cung nhau gĩn giõõcaũ trũ heãtõ tõõng còutoãchõu, phuøhõp võũ vai troøchĩnh của giai cấp ThuũÑeãLa, saãn phaĩm thaẽg dõ của giõũ thõõng buõn (giai cấp PheãXa). Tuy nhieãn sốcaẽng thaẽg giõã 2 giai cấp cũõg xuaã hieãn vì thaũ ñõãtõĩ phuĩ của mỗi giai

cấp. Nhiều nhà không chắt chiu ra một bài học trong vấn đề kinh tế mà sống trong lĩnh vực toàn giao chính trị.

Bà La Môn cho rằng Sa Nê Lô, kẻ cầm đầu vua, phải lãnh đạo vào hội về nhiều mặt: kinh tế toàn giao, chính trị. Hội chứng minh nhà vua không phải là hoàng đế của Bà La Môn, tuy rằng ông ta buôn long phải bán về gia đình, tại sao của hội

Nhà chứng tỏ nhà vua và cao hơn của mình, trong Sa Nê Lô phải trở nên sẵn ban tặng riêng riêng của nhà vua quyền lực chính trị, cùng với nhà anh em giao vào bán về tại các bao gồm Bà La Môn. Nói chung, một quan hệ của hai giai cấp cao nhất giữa một bình thông trong một khoảng thời gian dài dài trên lợi ích toàn cầu.

* Giai cấp Phệ Xá.

Trong bản ghi chép này tiên của giai cấp Bà La Môn, Phệ Xá nói về miêu tả lao động phải kính trọng người khác, sống như người khác, tuy nghi ngờ bỏ đi. Một nhà khác trong vấn đề Bà La Môn có cho thấy rằng Phệ Xá nhà người nông dân nhà thông, bỏ kính về học về lao động buôn bán thông. Hội không biết thông thời nhiều tại nếp hôn ngoại nguồn lợi nhua. Sau này, theo Luật Ma Nê thì Phệ Xá có thể nâng bán về thu nhập, cùng tặng, toàn cầu của buôn lãnh đạo tại hội, buôn bán, cho vay, trong trời. Dần dần, khi các trục xã hội thay đổi,

vai trò của PheäXaùcũng ñõõr caù thieñ. Ngõõ PheäXaù
còukinh nghiẽm veàtrang sòu quyù kim loaì, vaù sõi,
gia vò, nõõu hoa, vaøtaá caùhang hoà. Thaá ra, hoì laø
nhõõng nhaø buoàn AÁ Ñõã Ngõõõ giaø Pheä Xaù luaøn
ñõõr nhaø vua neàtrõng. Hoì cuõng ñõõr höõmg nhieàu
ñaë aøn vaø sõi tin caý. Vai trò của hoì raá quan trõng
trong vieø phaù trieñ Taøg chung Phaá giaø.

* Giai cấp Thủ Đà La.

Mãe duøxaõhoã giai cấp laøvañ ñeàgaý tranh
caõ, nhõng haøn heá caù hoø giaũñeàu ñõõng yùtreñ hai
quan ñieñ ñõã vòu giai cấp ThuũÑãøLa: dañ baøn xõu
dañ da ñen.

Nguồn gốc của giai cấp ThuũÑãøLa còutõtrong
kinh VeãÑãø Ñõõlaø ñõõh meñh của dañ noã læ ñõõr
hình thaøh bõu caù tu só thoãg thaø BaøLa Moãn, roã
tiep tuø phaù trieñ theo heãthõng chính trò của AÁ Ñõã
Tõ lieäu ghi chep trong kinh VeãÑãøvaøLuaã Ma Naũ
ñeàu noũ gioãg nhau veàgiai cấp nay. Chuũnhañ chà
giaø vieø cho hoì hoì phuø vui maøkhõng heàbieá oañ
hañ. BaøLa Moãn mieø taũgiai cấp ThuũÑãøLa laõñaý tøu
cho ngõõõ khau, bò ñuoa vieø, bò ñaøn ñaøp, bò gieá cheá
khõng thõõng tieá. Hoì khõng ñõõr hoø haøh, bò cañ
khõng ñõõr ðõicau nghi læ

R.S. Sharma keá luañ raøg khuynh höõmg loaì
trõøThuũÑãøLa ra khoũ ñõõ soãg coãg ñõõng trõũneñ
ðõũ khoũ quyẽ læ trong giai ñõãñ sau. Phuũ nõõThuũ

NãoLa vaãn ñöôc chấp nhẫn laovôi củu cầu thanh viêñ giai cấp cao hôn. Nhöng ñam ông Thuũ Não La thì không ñöôc phép cồu với ôũtaàng lờp cao. Ñe chöng minh viêc lam sai trầu củu mình, cầu taàng lờp cao hôn ñã cho theâm nhiều tính chấi xaũ xa củu ngồũ Thuũ Não La, nhö laø tham lam, gian xaũ, không ñang ñe giao tiếp, v.v...

Beñ leã xaũ hoã Aryan cồ hai loã Thuũ Não La: “thuañ tuyũ hoã “không loã trồũ, vaø “loã trồũ. Loã ngồũ sau hoãm toãm naèm ngoãm xaũ hoã Hin-ñu, hañ nhö không theaphañ bieñ, goũ laø tieñ dañ.

Chöng ta cồ thea noũ rañg vai troø kinh teã không heã cồ vò trí naø trong söi phañ bieñ chöng toũ nay. Nöu laovì tö tööng củu keũ chieñ thañg ñoã vôi dañ bañ xöu maø tu số Baø La Moãn giöö vai troø quyey ñònñ giöö nguyey vaø phaũ trieñ hañh ñoãñg voãn hañ ñã nay.

Noũ chung, ngồũ ta không thea tìm ra chöng cồ củu xaũ hoã giai cấp trong giai ñoãn Veã Não xa xöa. Dañ dañ, söi tham lam chieñ lời phañ, vaø phaũ trieñ kinh teã ñã ñtaø ra xaũ hoã giai cấp ôũAũ Ñoã Ñay laø sañ phañ củu toãn giaø, kinh teã trong ñoũ Baø La Moãn giöö vai troø quyey ñònñ. Hoĩ thanh lập cheã ñoã giai cấp ñe phuũ vũ cho quyey lời củu hoĩ hôn laø cho cầu taàng lờp khaũ. Chöng ta cồ thea hañ ra viêc giöö nguyey xaũ hoã giai cấp laø giöö nguyey söi thanh kieñ chöng toũ.

* Chế độ giai cấp được sáng tỏ trong giai đoạn Phật giáo cổ xưa.

Giai cấp lao vãn ñeà thoâng thoông tại Áh Ñoã
 vao thoù xa xõa. Khi ñoừ Phaï xuaá hieñ xaõ hoã giai
 cấp Áh Ñoã coù theá coi lao vónh vieñ. Vô trí giai cấp
 trong xaõ hoã ñaõ trô ñeñ thieá thõr vao ñaõ truyeñ qua
 nhieñ theá heã Lao moã giai cấp cao nhaá, Bao La Moñ
 tuyeñ boát õng ñaẽ añ vao quyèñ lờc toá cao trong xaõ
 hoã, baá di baá ñeñ, cha truyeñ con noá. Tuy nhieñ, sõi
 phat trieñ kinh teá khoâng ngõng ñaõ sañ sinh ra sõi
 choáng ñoá cuã hai taंग lờp thaп hõn: Saù Ñeá Lôï vao
 Pheã Xaù vò ñi vô trí cuã Bao La Moñ. Khi quyèñ lờc ñaõ
 lỏm mañh, giai cấp Saù Ñeá Lôï tieñ phong, mang danh
 chính nghóa choáng laï khuynh hõ õng Bao La Moñ.
 Theo ñaõ taंग trõ õng kinh teá caù nhaõ sañ xuaá, keù
 chieñ hõ ñi thaंग tay chia taùh ranh giõ ñi taंग lờp giai
 cấp. Nhaõ sañ xuaá phañ chia ra nhieñ nhõm nhõu
 nhõng phu ñoãng, nhõng keù cho vay, nhõng thoóng
 gia, maẽ khau laï com giai cấp noãg dañ, vaõng õõ laõn
 theá Traï töi xaõ hoã ñoõr xem xeù laï. Veã maẽ ñoã lyù
 sõi phat trieñ ñaõ xuaá hieñ vao giõ ñi lờu võr soãg
 Haंग, caù noã cuã ñaõ Phaï, vaõ nhieñ phong traõ toã
 gia ñi mô ñi trong theá kyù thõ ñi sañ trõ õ ñi Coãng
 nguyèñ, ñoõr lieñ keá trõr tieп vò ñi cheã ñoã lieñ bang
 thuõ ñi caù boã laï vao thoù Veã Ñaõ sau nay. Nhieñ ñaá
 ñoõ ñaý quyèñ lờc vò ñi leñ ñaõ phat trieñ raá ñaंग
 keá ño ñi laõ ñoõ Kieñ Taù La coù vua laõ Ba Tõ
 Naẽ, ñoõ ñi Ma Kieñ Ñaõ vua laõ Tañ Bao Sa La.
 Thaï thu ñi vô khi chung ta bieá raंग hai vô
 vua nay raá thañ thieá vò ñi ñoừ Phaï

nhö laõñeätöuvaõnhaõtaõ trõie cuõ Ngõõõ. Hai vò vua nay ñõng vai troõquyeá ñõnh trong söiphat trieñ Phaõ giaõ. Vua ñá nay không lâu sau ñãotrõũthanh mã thau thõu to lõm ñõa vòu BaõLa Moãn trong xaõhoã, khi hoituyeãn boáranõng con ngõõõ laõ binh ñãung, mã söi trañngõõõ vòu tính baõ binh ñãung vaõvoãnhaãn ñãõ trong kinh ñieñ BaõLa Moãn. Ñãõ Phaõ do ñõu Phaõ dã dã thaõ söilaõmõã toáchõu caũ caũh cho xaõhoã Aã Ñõalũu baý giõõ Mã ñãõ Phaõ cõutoãchõu hoan haõ, Taõg chũng hoan haõ, vaõ kinh ñieñ ñãõ tính nhaãn ñãõ. Ngõõõ tuyeãn boáranõng trong xaõhoã không ai cõũthelãõngõõõ cao quyũhay haõ tieñ do bõũ dong doõ. Chã cõũnghiẽp mõũ chính laõ ñieũ lam cho con ngõõõ thanh cao quyũhay haõtieñ mãthoã.

Trõõu khi nõũ rõõhõn veãquan ñieãm cuõ ñõu Phaõ ñõa vòu giai cãp BaõLa Moãn, chũng ta neãn ñõnh nghiã töõBaõLa Moãn, vaõthuaõ ngõõBaõLa Moãn ñõõõ ñeãcãp trong Kinh Taõg Pali.

Thuaõ ngõõBaõLa Moãn thõõng ñõõõ hieũ nhõ laõ mã töõu hieũ cuõ mã giai cãp, vòu nhõõng ngheãnghiẽp ñõõõ quy ñõnh, cõũnhõõng boãn phaãn theo nghi leã ñõõõ ca tuõng laõmõã ñõa vò cao nhaõ trong xaõhoã Hin-ñũ cha truyeãn con nõã. Quan ñieãm nay ñõõõ phaãn aũh trong phaãn ñieãm trõ cuõ BaõLa Moãn giaõ, vaõ trong tãp quãm cuõ nhõõng theãkyũsau nay. Ñõu Phaõ không chãp nhaãn BaõLa Moãn cõũnhõõng phaãn chã coã hõũ laõcao quyũhõn ngõõõ khaũ, Ngõõõ cõũng không baũ boũthuaõ ngõõBaõLa Moãn nhõ mã phaãn truõdõõ theo khaũ ñieãm.

A.L.Basham tuyền báo cò hai loai Baø La Moân ñöôc ñeàcaø trong kinh Phaï. Thòunhaï, hoø giaùBaøLa Moân naø maø laøn chuûleã trong caù nghi thòu cuã ngöôc Aryan, thì nhaïn ñöôc söitoãn kính ñaè bieã. Thòu hai, ngöôc BaøLa Moân naø maøsoáng sung tuø vôù ngheà tieãn tri, pheù thuaï, thì ít ñöôc danh giaù Trong khi ñòu B.G. Gokhale thì cho rằng cò báo nhóm BaøLa Moân ñöôc phaïn loai döã theo toãn giaø vaø ngheà nghiøp. Ñieùn nay ñòu Phaï ñaøgiaøng trong kinh.

Nhòim thòu nhaï ñöôc goi laø nhaø hieãn trieã. Nhöõng vô saøng taø ra thì ca VeãÑaø Moã soãit ñöôc goi laøthành nhaïn. Ngöôc còtaø ñaøng ñaè bieã vôù nhöõng ñaøng löc phi thòøng, aãn só, nhaøtieãn tri, hieãn trieã, thaãn thaãn.

Nhòim thòu hai vaø thòu ba bao goãn caù tu só chuyeãn nghiøp, ngöôc chuûleãcaù nghi thòu cho nhaø vua vaøcaù buoã leãkhàu, vaønhöõng ngöôc BaøLa Moân giaø cò Hai nhóm nay laøngöôc ñòc laï kinh VeãÑaø hoï hieãn roønöhöõng aãn yusaãn saè trong löc keã thay ñaỹ kinh VeãÑaø vôù nhöõng baøng lieã keã saønh ñaỹ nghi leã aãn vô hoø, bình luaãn kinh keã vaø nhöõng truyeãn thuyeã. Nhöõng ngöôc nay thoãng thaø thanh ngöø vaø vaãn phaãn, gioũ hung bieãn vaø hoø thuyeã veãnhöõng ñaè ñieãn treãn cô theã con ngöôc, ranh roï veã thuaï chieãn tinh, laøn saøng toũcaù ñieãn chieãn bao vaøcaù ñaũ hieãn; nghiãn còu veãsaũ quy luaãn phuicũ VeãÑaø nhaï thòc, nguyã thòc, ñieãn baø ruï ra töøñöõng ñi cuã sao choã, saãn seũ cuã tröõ, moã lieãn keã cuã caù haønh tinh, sao baøng, ñoãng ñaã, tai hoã löm, ñaũ hieãn

cuâ ñáá trôô; nghiêñ côm soáhoç, lyùleõngüý bieñ, lôô
giañ thích ñöôç ruù ra tööchoù hòu, chuoá; pha troá càù
cháá lóng, âm thanh vastiêng hòu cuâ chim ...

Nhòm cuoá cung længöôô soáng an daá trong
röng, trên nhöng cân nhaogöädöng trên cây.

Chùng ta hãy xem xét phöông pháp mañöù
Phaá giàng veà càù nhòm BaøLa Moán döä trên Kinh
Taंग Pali. Ñöù Phaá döông nhö không pheá phàm
nhòm BaøLa Moán ñàù tieán, Ngöôô ca ngöi hòì trong
cành soáng ñôn giãm, trí tuệã vashöông ñeán tâm linh.

Ñöù Phaá lên àm mãnh mẽ hai nhòm BaøLa
Moán kéñoù vì hòì muøquàng tuyeán boávò trí vañöä và
cuâ hòì trong xãhoã. Trong Tröông BoáKinh, ñöù Phaá
dung töö “ma thuaá” ñeádieñ taùveàcàù ñieán baò cuâ
sao choá, chim choù, muoáng thuù Ngöôô cung pheá
phàm quan ñieán liên quan ñeán söituyeán boácuâ BaøLa
Moán veàsöi thuañ tuy vascào quyùcuâ giai cấp, và veà
càù buoá læhieán teácuâ hòì

Nhòm cuoá cung luôn ñöôç nháñ ra trong càù
baø kinh Phaá coáxöa. Nhöng ngöôô BaøLa Moán nay
ñaöböôù vào Taंग chùng, trôúthanh ñeätöùPhaá.

Tröùù khi nghiêñ côm veà khuynh höông cuâ
ñöù Phaá ñoá vôù cheáñoãgiai cấp, chùng ta neán xem
xét vàó khía cãnh chính trong xãhoã nhö chính trò,
kinh tếã vatoán giaò, ñeáchùng ta còùtheáthay chính
xàù bàng càùh naø maølôô dàý cuâ Ngöôô ñöôç öng
düng trong thöô kyöñöù

* Tình hình chính trị.

Heáthóng chính trò lữ báý giôlaõñaē ñieãm toãn
 tai củ hai hình thậ riêng biệ củ chính phuũ vông
 quố quãn chuũvaõlaõh thoáthuoũ ñeãn Coãng Hoã. Ñá
 nõõu vông quyề chiế lónh thung lũng sông Hạng
 HãvãDieãm Mã Na. Lãõh thoãCoãng Hoã ñeãm gãn
 chãn nuũ Hy MãLãp Sõn. Sõixuấ hiệ củ cầ vung
 ñá Coãng Hoã phãm ãm cuố cầ mắng chớng lã sõ
 tãng cõõng quyề lữ củ quố gia quãn chuũ Sõ
 xung ñõ giõõ bõn vông quố hình thãm ñã ñieãm
 chính trong lữ sũchính trò õũgiai ñoãn ñõ Xãhoã
 Ấ Ñõachõng kiế nhiệ thay ñõ vũ sõ ñõ lãn củ
 cầ vung ñá mõi, ngang bãng chuũ quyề vũ cầ
 vông quố lữ. Cõõmoũ ñoãn ñõ thoã mãngõõõ A
 KyõXãũNa⁵ nõũ vũ ñõũ Phaũ: “Bãh ñõũ TheãToãn, mõi
 cầ thãch nam cao quyềnhõ vua Bã Tõ Nãc xõũKieũ
 Tã Ñã, hoãc vua A XãTheãcủ xõũMã Kieũ Ñãlaõcon
 củ hoãng hãũ Vi ÑẽãHi, hãm cõũñãũ quyề lữ trong
 ñá nõõu củ hõ Hõ muõn ai cheã laõngõõõ ñõũñãũg
 cheã, hõ muõn tõõũ ñõũ tã sãm hoãc trũc xuấ ai
 cũng ñõõc. Bãh TheãToãn, tã sao trong cầ ñõũm gõũ
 laõMã La vãn cõũ toãn tã thõũquyề lữ ñõ vãũ?”

Khõng cõũgĩ ngãc nhiệ ñẽũ biệ rãng giãtrõ xã
 hoã ñãũthay ñõũ hoãc ñõõc xem xet lãũ; cõũleõcheãñõũ
 giai cãp vãũñãũ ñõũ ñeãm trong ñõũñãũbõ suy ñõũ? Vĩ
 ñõũ trõõng hõp vua A XãTheã ñãũ giẽ chã mĩnh laõ
 vua Tãũ Bã Sa La, roũ ñõõc ñãũ lõng toã củ chuũ
 mĩnh laõvũ Bã Tõ Nãc, ñõõõũ ñãũtõng bãc roũ thãũõng

---

⁵ Tãn 1 bõũlã củ ñõũõõ BãũLa Mãũ. (chuũthĩch củ ñõũõõ ñõc)

trong cuộc giao tranh giữa hai nước. Nó là sự suy thoái
của nền xã hội.

Mặt khác, sự phát triển của các quốc gia có thể
chịu sự lôi kéo của nền văn minh và các nước
cùng với sự truyền bá nhanh chóng của tư tưởng toàn
giới, mọi tư tưởng không lâu sau đó trở thành
nền tảng cho mọi tư tưởng tại Ách Nô

Phải giải thích hiện tượng trong bối cảnh xã hội Ách
Nô như vậy.

* Tình hình kinh tế.

Vào thời kỳ của Pha, kinh tế tại Ách Nô phát
triển rất nhanh kể từ khi phát minh ra sự
dùng trong nông nghiệp rất nhanh chóng
khai thác thấy rằng những vật dụng như
liềm, cuốc, xẻng đều được dùng trong
nông nghiệp. Chúng ta có thể truy tìm
đâu về tư tưởng của các vật dụng
trong kinh tế như: Kinh Tế, Kinh Tế,
Vàng, Vàng, Vàng. Kinh tế trên vùng
thung lũng sông Hoàng Hà nói
mà thời kỳ của Pha thuyết pháp, phát
triển mạnh mẽ. Nếu nói giúp cho việc
phát triển của Pha có thể qua
Nhật thừa nhận những “vong hoa”,
“nền hoa”, “quốc gia” của xã hội
tổ tiên của sông Hoàng Hà, Ca Di,
mọi nền nền của nền Cộng Hòa
tại thung lũng sông Hoàng. Trong
Kinh Tế Nhật Bản, quyển I, II, III:
Tài Liệu, Nhật Bản nên cho thấy
tư tưởng quy định

quan ñén kinh téa thöông maï cuâ Áh Ñöa Công vieä trong xãhoã, ñöör mieäu taùtrong Kinh Sa Moän Quaü-Tröông BoãKinh, chöông töüvieä pháù trieän phong phuü Moä ñoän ñoä thoäi giöä ñöü Phaï vaøvua A XaøTheä nhö sau: “Bach Thế Tôn, một số nghề bình thường như quản tượng, kỵ sĩ, đánh xe ngựa, bắn cung, người khâu vác, thống soái, quan ngự lâm, binh lính, người hùng, nhà vô địch, chiến binh, nô lệ, đầu bếp, thợ cắt tóc, người hầu, người làm mút kẹo, người làm vòng hoa, thợ giặt giũ, thợ dệt, thợ đan rổ, thợ gốm, nhà số học, kế toán, và bất cứ người nào khác giống như vậy ...”. Ñoän vaø nay cho chúng ta thấy rằng xãhoã giai cấp tại Áh Ñöavaø thời ñöü Phaï pháù trieän vaøroãrang chia taùh theo nhiều cách khác nhau. Söi theähieä nhiều hãng nôläkhàù nhau cũng chöông minh nên kinh téa pháù trieän. Mã khác, söi lan rộng nông nghiệp nô lên mỗi giai cấp môi trong xãhoã: mã mãü ñièñ chúü Vô trí nay ñöông vai trò ñièñ kẻ trong vieä pháù trieän kinh téa ôücaù vung nông thôn. Mã nên kinh téa ñièñ hoã trôi cho phong trào hoạt ñöông toàn giãü. Nhiều phong trào nay ñièñtrüthamh söü mãnh chúüyeäu ñièñchöng lai BaøLa Moän. Mã xãhoã phân cấp ñièñâm hõöông räçh rõ ràng cáuhai khía cảnh: kinh téa pháù trieän, vaø phong trào hoạt ñöông toàn giãü. Nhiều tööngöömôi ñöör sãm sinh ñièñ ñièñ cấp trong Kinh Täng Pali nhö dasas, kammakaras, porisas, dalidda, laøminh chöông cho trá töi môi cuâ cheäñoägiai cấp, vaøtaø ra söi xung ñièñ sâu sắc giöä ngöüü giãü vaøngöüü ngheü.

* Khuyñh hương của đức Phật đối với chế độ giai cấp.

Chúng ta biết rằng ñã Phaỉ laø mỗi toãn giaø ñã ñi tieãn ñã ño ñaỉ boũ cheá ño ñaỉ giai cấp tại Ấm Ñoã Khơng phaỉ laø nhaø chính trò, bãm thaãn ñoũ Phaỉ khơng trieã phaỉ trở tiep cheá ño ñaỉ giai cấp hay yeãn saũh toã chũu laỉ traỉ töi xã hoã trong cheá ño ñaỉ giai cấp. Ngõoũ cũng khơng chấp nhaãn khai niẽm cheá ño ñaỉ giai cấp ñoũ cũ caũ tu số Bà La Môn khãm ñoãn. Nhõng ngõoũ nay ñã ñaũ ra mỗi ñoã thuũ maũh ñeã ñaũh traũ laỉ nhõng lôũ ñaũ củ ñoũ Phaỉ. Mã duø chúng ta khơng tìm thaỹ mỗi heã thoãng naø trong lôũ ñaũ củ ngõoũ hõoũ ñeã cheá ño ñaỉ giai cấp gioãng nhõ mỗi tũ tũoũng xã hoã, nhõng chúng ta sẽ tìm thaỹ nhiều bãm kinh ñeã cấp ñeã khuyñh hõoũ củ Ngõoũ ñoã vũ cheá ño ñaỉ giai cấp. Trong Kinh Khõ Theã Nhõn Bõn, chúng ta sẽ thaỹ rõ quan ñiẽm củ Ngõoũ veãn guoãn goã củ caũ goũ laø cheá ño ñaỉ giai cấp. Vasetha ñã ñrĩnh laỉ vũ ñoũ Phaỉ nhõng ñiẽm maũ tu số Bà La Môn noũ veãn trí cao quyũ củ hoũ vũ ngõoũ khã: *“Chỉ có Bà La Môn mới là hàng cao quý nhất trong xã hội, các hạng khác đều thấp kém. Chỉ người Bà La Môn có nước da trắng, người khác da ngãm ñe. Chỉ người Bà La Môn là dân tộc thuãn tũy, nhõng người khác thì khõng phải là người Bà La Môn. Chỉ có người Bà La Môn là con chãu kiẽt xuất củ Phạm Thiên, sinh ra từ miệng củ ngài, con chãu củ ngài, ñũc ngài tạo ra, người thừa tự củ ngài”*. Ñeã traũ lôũ Vasetha, Ñoũ Phaỉ phaũ tích quyẽn nhaãn vãn vãn xuaũ hiẽ, Ngõoũ ñũ vãn

chöù naeng maøxaõhoã taõ ra nhieu tên goi khai nhau cho nhieu loai ngöõ khai nhau.

Ví dụ nhö cüm töø “maha sammata”, “chua teá cuá muoán loa”, “quoá vôông” laønhöng cüm töøxuaá pháù töø pháim vi xaõ hoã cuá ngöõ cao quyù theo nhöng thanh ngöõnguyên thuý xa xöa.

Cüm töø “Phaím taêng” ñöör ñaé cho nhöng ngöõ muoán töøboùnhöng haanh vi xaá xa, nhöng thoi quen thieu ñaõ ñöù, ngöõ chuyen ñi khai thöc, soáng moá mình nöi röng vaéng, vaøtu tap thien ñönh. Töø ngöõ “thay day” laøngöõ không coùkhaúnaéng tu tap thien ñönh, soáng taí caù lang maé cung dân cö ñeávieá saùh. Ñöulaønguoán goá cuá pháim vi xaõhoã ngöõ Bao La Moán. Luè báý giöø hoí bò xem laøthap kem. Nhöng giöõñaây, hoílaønhöng ngöõ toá nhaá.

Vaó haéng ngöõ khai, tuy theo tình tráng hoán nhân cuá hoí bööù vaø nganh buón baù thì goi laø thông nhân.

Nhöng ngöõ vañ soáng baéng ngheàsañ bañ thì goi laøThuúÑaøLa, giai cấp thap nhaá.

Cuoá cung, ñöù Phaí khaúg ñönh ráng taí cáu chùng sinh ñeá naém trong quy luaá nghiép baù nhân quaú không tröømoá ai.

Qua kinh ñieán, chùng ta hieá ráng ñöù Phaí nhaán mañ heáthoáng giaù lyùtrong khai ñieán nguón goá vuõtruí vaøxaõhoã giai cấp. Ñieán nay coùveñhö Ngöõ chap nhân xaõhoã giai cấp vì ñaõgiaù thích veá nguón goá giai cấp. Nhöng thöc ra, Ngöõ söüduéng tên cuá töng giai cấp maøBaoLa Moán vaøxaõhoã ñaé ra

ñeagiupp Vasettha hieũ roõhôn veànguon goá của giai cap. Bàng cầũ ñoũ Ngõoũ ñaõthang thõng tõchoá cheá ñoãgiai cap maøBaøLa Moãn ñaõxaũ nhaũ.

Trong Kinh Taõp còucaũ chuyeãn keaveãñoũ Phaĩ ñaõ còu laũ giai thích vòũ Aggikabharadvaja vì sao ngõoũ ta goĩ moĩ ngõoũ cao quyuhôn hay thaõp keũm hõn. Aggikabharadvaja goĩ ñoũ Phaĩ laõthay tu, ngõoũ khoahãnh, tu só Chieãn ÑaøLa. Ñoũ Phaĩ noĩ vòũ ngõoũ BaøLa Moãn raøg: *“Người Bà La Môn có biết một người Chiẽn Đà La là gì không? điều gì đã khiến họ thành người Chiẽn Đà La?”* Khi ngõoũ Baø La Moãn Aggika-bharadvaja khoẽg hieũ ñoõc nghóa ñoũthì ñoũ Phaĩ ñaõ ñoã ra hai mõi bay tình huoãg sau ñay ñeãchõng toũ yũnghóa ñoũ

1. Baĩ còũngõoũ naø saũn giaũ, nuoĩ dõõng haũn thuø mieãn cõõng noũ toá cho ngõoũ khai, (nghi ngõø long toá ngõoũ khai), taø kieãn, thì ñoũ laø ngõoũ Chieãn ÑaøLa.
2. Baĩ còũngõoũ naø soãg treãn theãgian nay maøsaũ sanh hai vaĩ, moĩ laũn sinh hoãc hai laũn sinh trong moĩ con ngõoũ maøkhoẽg heãcòulong traẽ aũ ñoã vòũ chũng sinh, thì ñoũ laø ngõoũ Chieãn ÑaøLa.
3. Baĩ còũngõoũ naø phaũhuỹ hay vaỹ haũn lang xaõ roã trõũneãn keũnaø aũp kheũ tieãg thì ñoũ laø ngõoũ Chieãn ÑaøLa.
4. Baĩ còũngõoũ naø soãg õũlang mãc hay nuũ rõng maø aũn troãn của ngõoũ khai thì ñoũ laø ngõoũ Chieãn ÑaøLa.

5. Baá cöüngöôö nao tìm cãnh troái nôï giaã nôï thì ñòulaøngöôö Chieân ÑaøLa.
6. Baá cöüngöôö nao ham muoán nhieàu thöù gieá ngöôö cöôp cuâ thì ñòulaøngöôö Chieân ÑaøLa.
7. Baá cöüngöôö nao vì lôi mình, lôi ngöôö, vì lôi cuâ caï maønòu doá, laøm chöng gian, thì ñòulaøngöôö Chieân ÑaøLa.
8. Baá cöüngöôö nao bò eþ buoã hoæ baøng long giao keá vôù vôï cuâ bañ, cuâ baøcon thañ toã, thì ñòulaøngöôö Chieân ÑaøLa.
9. Baá cöüngöôö nao giaø cöühöng khoàng nuoá döông cha meï giaø thì ñòulaøngöôö Chieân ÑaøLa.
10. Baá cöüngöôö nao ñaàm ñaþ hay dung lôö nõu àù nghieã ñoá vôù cha meï anh chø em, cha meï vôï cha meï chöng, thì ñòulaøngöôö Chieân ÑaøLa.
11. Baá cöüngöôö nao khi ñaë nghi vañ veãñieàu toá, nõu ñieàu baá lôi, hoæ laøng trành thoàu thaù, thì ñòulaøngöôö Chieân ÑaøLa.
12. Baá cöüngöôö nao phaím toã maø muoán ngöôö khai khoàng bieá, cam keá xaù xa giöóbí maã, thì ñòulaøngöôö Chieân ÑaøLa.
13. Baá cöüngöôö nao ñeán nhaøngöôö khai, aên heá thöù aên ngon, maø khoàng bieá toãn tröng theá ñaø khi hỏi ñeán nhaø mình thañ ñaþ leá thì ñòulaøngöôö Chieân ÑaøLa.
14. Baá cöüngöôö nao löa gat baøng lôö nõu doá moá vô phaím taøng, hoæ tu só khoàhañh hoæ baá cöü vô khai thöc naø khai, thì ñòulaøngöôö Chieân ÑaøLa.

15. Baá cöüngöôô naø khi cöümoá vò Phaïm taêng, tu só khoáhañh xuaá hieñ vaø böã côm maøtöü giañ vöü hoï maêng nhieá hoï khoâng cuêng döông hoï thì ñöülaøngöôô Chieñ ÑaøLa.
16. Baá cöüngöôô naø treñ theágian nay bò voâmình che khuaá, noü lôô cay ñoã hoaë dieñ thuyea sai leñh ñeámong caù ñaï ñöôc ñieäu gì, thì ñöülaøngöôô Chieñ ÑaøLa.
17. Baá cöüngöôô naø hai thaáp ngöôô khaù, töi tañ döông mình, thì ñöülaøngöôô Chieñ ÑaøLa.
18. Baá cöüngöôô naø hay töü giañ, keo kieá, tham lam, ích kyü löa ñaù, trô traø, khoâng söi lam vieä aù, thì ñöüngöôô Chieñ ÑaøLa.
19. Baá cöüngöôô naø maêng nhieá baë Giaù Ngoã hoaë maêng nhieá ñeätöüPhaá, vò tu só añ daá, hoaë vò cö só taï gia, thì ñöülaøngöôô Chieñ ÑaøLa.
20. Baá cöüngöôô naø khoâng phaù laøvò A La Ham, ñaáng Toan Naêng, maøgiaùtrang laøcaù baë ñöü thì ngöôô ñöülaøhañg ngöôô Chieñ ÑaøLa thaáp nhaá.
21. Khoâng phaù dong doü maøngöôô ta sinh ra thuoë ngöôô Chieñ ÑaøLa, hay ngöôô BaøLa Moñ. Chính laønhöng vieä ñaølam, maøhoïsinh ra laøngöôô Chieñ ÑaøLa hay ngöôô BaøLa Moñ.
22. Ñaý laømoá dañ chöng: Sopaka laøcon trai cuä ngöôô Chieñ ÑaøLa, ñöôc möi ngöôô bieá laøMa Ñaêng Giaø

23. Ma Nãêng Giạo nay noả danh khắp thiên hai
Nhiều ngồôồ Saù Nếá Lôi vaø Baø La Moân ñeán
thâm viêng ông ta.
24. Ñi theo con ñöông Baù Chành Ñaõ, Sopaka nay
ñaõ laø tu só, ñaõ ñaï ñeán coồ Phaïm taêng, töø boù
moï duĩ laẽ.
25. Dong doồ thấp kèm củ ông ta không theàng
ông ta ñöôồ taù sinh vaø coồ Phaïm thiên. Cou
nhiều ngööồ Baø La Moân sinh trong gia ñình
thầy giạo, thân toồ củ thi ca VeãÑaø
26. Hoï thöông bò nhìn thấy laøm ñeán àu. Trong
chính kiếp soáng nay, hoï bò khinh reù trong kiếp
sau, hoï seồtaù sinh trong tình trãng toản taï xaù
xa. Dong doồ cao quyù không ngạu hoï rôi vaø
tình huớng toả teã
27. Không phầ sinh ra laø Chieân Ñaø La hay Baø La
Moân, maø chính do nghiệp ñaø laøm, ngööồ ta sinh
ra laø Chieân Ñaø La hay Baø La Moân.

Cung quan ñieán moã cầh linh hoat, ñöù Phaï
söu ñuêng töø ngööồ Baø La Moân cho ngööồ thanh khiế
trong coäng ñöông ñeã ñaùp lôồ vôi cuồ tranh luãm giöö
hai ngööồ Baø la Moân treù tuồ laø Vasettha vaø
Bharadvaja (Phaù Lôi Ñoã). Ngööồ thöùnhá tin rằng
ñöù hañh vaø thöc hiế cầ boãn phañ theo tap quan laø
phaïm chá cầ thieá củ moã ngööồ Baø la Moân. Ngööồ
thöù hai thì giööng guyeân tö tööng cho rằng dong doồ,
giai cấp taù ra ngööồ Baø La Moân. Ñöù Phaï xaù nhañ
rằng moã ngööồ không phầ laø Baø La Moân chæ bôù vì

dong dođ, neá anh ta mang ñày tham saân si àu dư theá gian. Moá ngöôđ trôuthanh BæLa Moân bá kédong dođ, neá ngöôđ nay töşboúmoí tröu buoá oátröe theá gian, töşboúvoâminh, maşthoâng ñat ñöôc TôúDieú Ñé Moá BæLa Moân hoam haú nhá chính laşmoá và A La Ham.

Vôu lôş tuyeân boánhö vaý, Ngöôđ ñaótai læp lai traí töi xăhoá, moá xăhoá maştu só BæLa Moân ñăo công boá

Veamaş lõch söu lue báý giöşñöu Phaí không deá dang thöc hiên thanh công lôş đăý ñôn giam mang tính trieá lyúveá xăhoá ñoa vôu nhöşng ngöôđ BæLa Moân ñày kieú ngăb.

Tuy nhiên couñieú thuúvö ñöôc ghi chép lai laş haú heá nhöşng bâm kinh liên quan ñéa váa ñéaxăhoá, cheáñoăgiai cấp, ñéa ñöôc thaú luañ giöă ñöu Phaí vôu nhöşng danh só BæLa Moân.

Ñöu Phaí không chæ nou veágiai cấp döă trên chöu naşng ngheànghieş trong xăhoá, maş Ngöôđ vaş caú ñéatöucua Ngöôđ com ñöa ra nhiều lónh vöc sinh vaí hoş, söitieá hoú, kinh teá v.v...

A.G.S. Kariyawasam khaşng ñönh rang moá trong caú lyúluañ mañh meşcua ñöu Phaí choşng lai lyú thuyeá giai cấp theo dong dođ cua BæLa Moân laşsöi ké hôş veamaş sinh hoş cua loaş ngöôđ. Con ngöôđ khaú nhau không phaú vì dong dođ maşvì *ngiệp*. Do ñöu chumşng sinh ñéa thuoá veámoá đăng hình thaú ñöôc truyeá lai töşnhieú kieş. Ñöu Phaí cho rang söi vieá nay rá đéquan saú neá chumşng ta nhìn vaş söi khaú

biết giữa hai mặt khác nhau của thế giới loài vật và loài người.

Trong kinh Assalayana và Trung A Hàm, Đức Phật đã kể chuyện về một sinh vật của chúng sinh nào khác với sự phân biệt giai cấp theo dòng dõi như thế này. Đức Phật dạy: “Nếu con của một người Bà la Môn và một người Sát Đế Lợi được sinh ra thì con cháu của họ vẫn là một con người. Ngược lại, nếu một con lừa đực và con lừa cái kết hợp thì con cháu của chúng sẽ được gọi là con lừa. Người Bà la Môn đều được người mẹ sinh ra. Những người phụ nữ này đều có giai đoạn mang thai, sinh nở và cho con bú. Vậy thì, làm sao mà họ được cao quý so với người khác? Về mặt sinh học, tất cả chúng sinh đều ở cùng một giai cấp. Nếu như người Bà la Môn khẳng định tất cả con người đều xuất phát từ mỗi cái riêng lẻ của Phạm Thiên, thì làm sao tứ bệ tượng không thể tách rời trong con người phát khởi?”

Phản tranh luận theo thuyết tiến hóa nay tiếp tục nói về tiền của tổng giai cấp theo cách nào đó bởi các nguồn tôn giáo quy định như sau. Nếu hiểu hiện theo chiều năng của chính nó thì Phật giáo chấp nhận sự thay đổi chính xã hội tới tiến hóa tôn giáo với không phải là tôn giáo, chủ trương chấp nhận lý thuyết của năng tạo hóa. Mã Minh Bồ Tát nói rằng sự phân biệt giữa Bà La Môn, Sát Đế Lợi, Phe Xà và Thủ Đà La các loài trên sự tuấn thủ các nghi lễ khác nhau, và sự thờ phụng các loài khác nhau.

Mỗi năoăi năoăi thoăi giỗ Thống Toă Năi Loă Tuồ Vồng vồ vua Avantiputta, năoăi nhăc trong kinh Myồ Cam Thă Bă cho thăy ồu theăthuoă kinh teă năoăi năm hăi ồu theăthuoă giai cấp băng đong đố nhồ theănao. Neăi mỗi ngồoăi giău cồu băi keồng ta laSaũ Năi Lồi, Bă La Mồn, Pheă Xăi hay Thuũ Năo La, ồng ta seồ năoăi cầ thanh viêi thuoă mỗi giai cấp phũ vui Thăm chí la ngồoăi Thuũ Năo La giău cồu văi cồu theăthueă mỗi ngồoăi Bă La Mồn ngheo khoi phũ vui cho mình.

Nồi chung, kinh năi vă sỗi phăi biểi trong xăo hoăi giai cấp mă cầ tu số Bă La Mồn năoăi kăng nồi năi kồng phăi kinh năi cồu tđnh nhăi năi. Xề veă mă xăo hoăi, nồi chă la săi phăi cầ tu số Bă La Mồn. Đồng nhồ hăi hồng thũ nhăi trong mỗi cuồ sồng theă tũ năi đũ lă. Năi nay choăg lăi mũ nđch khồ năi cầ năi văi minh Ă Năi cho đũ năi văi toăi tăi bô năi năoăi nhăi thanh toă xăo hoăi thăi yeăi ồng hoă vă phăi triêi. Nổi Phăi la băi thăy toăi giăi năi tiêi năi tồng choăi bô băng tồ tồng vă lồ đăy thồ tiêi cầ Ngồoăi. Cồng nồng năi tồ vă sỗi ồnh hồng năi nhăi hăng ngồoăi khăi nhau trong xăo hoăi chồng tồ lồ đăy thồng thăi vă năi tđnh nhăi năi cầ Ngồoăi. Chồng ta cồ theă thăy nhăi nhăi giai cấp khăi nhau trong Tăng giăi tồ hoăng tồ cồng chăi, Bă La Mồn năi thồng nhăi, năi lă v.v... Tăi cầ năi sồng mỗi cuồ năi thanh lồ, năi năi mỗi hănh phũ thăi sỗi hănh phũ cầ sỗi giăi ngoă Vồ Ngồoăi, chă cồ cầi đũ nhăi năi chồng tồ vă phăi huỷ giai cấp la

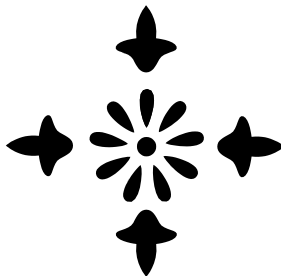
nghep baø do nhöng hanh vi, lôø noi, tö töông cuâ
con ngôø. Ngôø ñaøtöng noi raøg:

Khoâng phaü döng döø sinh ra keütieñ dañ.

Khoâng phaü döng döø sinh ra ngôø cao quyù

Chæcoùhañh kieñ sinh ra keühañ tieñ.

Chæcoùhañh kieñ sinh ra ngôø cao quyù

Chöông 2: Khái niệm dân chủ và dân chủ trong Phật giáo.

Tổ thöô ñäi củä Pläto và Aristotle, tổ töông Chäü Äü höông söi chüü ñéän cäü và ñéänhö nguôn góé củä träng thäü, hình thöü lý töông củä chính phü ñéän täng củä luä lä và chính trö. Cäü và ñéänäy ñä ñöôc nghiêñ cöü trong möi nhäm củä trié lý Thä giöü phöông Täy luä cöü khuyñ höông töi möi và dân chüü Töläü, ñéänäy ñöôc thöä nhäñ ràng dân chüü lä cäü gì ñöü ñä töñ täi và ñöi tréñ thä giöü. Khöng cöü gì nghi ngöü và möü ñöä dân chüü röng löm trong kyngüýñ hiéñ ñäi, läñ ñäü ñöi läñ täi Chäü Äü và ñéän vung ön ñöñ nhöng öö Chäü Äü. Röñg ñäy lä tröông höp duy nhäñ giüp phäi sinh rä tình hình äy. Tuy ñéñ, vöüü quä ñéän ñöü nhäñ rä tö töông và phöông phäp dân chüü hö lä möi säm phäñ ñöü nhäñ củä truyéñ thöng ñöä phöông, chäüñg düng và vñ höä củä ñöä phöông ñöü thì cöñ quäü xä vöü.

Khöng äi cöü thä phüñ nhäñ söi thä, tö thöü cöä ñäi Hy Läp cho ñéñ thöü kyñ hiéñ ñäi äy äy, dân chüü ñöü nhìn nhäñ bäng söi üýñ bär, höü thöü ñö möi trong ñöüñg thöü töä tñnhäñ củä chính phü và xä hö, cöü thä göi lä “luä quäñ chüñg”. Thöü tñ häñ héä

càù trieá gia noá tieáng ôuthanh Athen⁶, càù nhaovàên, nhaosöühoř nhö Socrates, Plato, Aristotle, Thucydides, v.v... ñeà laonhöng nhaopheâbình vaølaøcàù ñoá thuú cuâ daân chuú Daân daân, baøng nhöng noá löc khoâng ngöng cuâ càù nhaø laõh ñaõ toan càù khaó trong nhöng laõh võc lieân quan ñeán xaõhoã, daân chuúchuyeán ñoá boámaé vaøñöör chàp nhaân nhö moá söi tieán hoà veàxaõhoã, moá quautrình cuâ toáchöùc chính phuú

Còumoá tö töömg kieân ñönh, tröömg kyømasdaân chuúlaømoá khaù nieân cuâ Chaâu AÂ (hay AÂ - Myø. Khaù nieân nay ñaõ göi leân giaù trò Chaâu AÂ thuaân khieá. Tö töömg daân chuúlaømoá thanh toá cuâ chuú nghóa ngoaï leácuâ ngöôö Chaâu AÂ, moá hoř thuyeá khoâng mang tính pheâ phàm, chà ñi tìm thanh quâù trong moá kyúnguyeán môü, döä trên nhöng ñaé ñieân ñöör cho laøñoõ nhất voànhò trong vaên hoà phöông Tay. Vieä ömg düng hoř thuyeá nay ñeáphaù trieán daân chuúñaõdaân ñeán söixuyeán taë lèch söüquaùlaäu, raá khou cho vieä chành söü.

Gaân ñaây, söi tranh luaân veàkhaù nieân daân chuú trong lönh võc toân giaù noü chung, trong Phaï giaù noü rieâng, ñaõtraù qua söi nghiêân cöü kyöluöüng veàmaé lyù thuyeá. Trong khi soá löüng hoř boàng danh cho vaân ñeà nay taëg cao, nhöng laï hañ cheávoü môâhình nghiêân cöü veàhoř thuyeá Phaï giaù. Vaân ñeàñöör ñaé ra laø cöüphaù khaù nieân daân chuúvaødaân chuútrong vaên hoà AÂ Ñoávaøtrong Phaï giaù? Thaï söi còumoá lieân quan

---

⁶ Thanh phoácoánoá tieáng öüHy Lạp cöüneân vaên minh baë nhaá trên theágiöü vaø nhöng theákyüthöü tröü Coâng nguyêân. (chuúthích cuâ ngöôö dích)

giáo Phải giáo vadaân chủ Cònhieu nèi tâm tông thích cho dân chủ cái gọi làhoặ thuyế phöông Tây, Phải giáo, vahoặ thuyế cái bâm củ phöông Nông?

Chöông nay ñöa ra möi möhình dân chủkhàü ñöõc öng düng trong ñăb Phải.

* Định nghĩa dân chủ.

Đân chủlàmöi khàü niên tröõü khi nòutröü thanh söi thăi, vachính vì làkhàü niên nên nòukhông còu yùnghóa phuo hüp, rõ rang chính xâu. Nòu mang nhiều nghĩa khàü nhau, vao nhiều nghĩa roäng trong khoaüg lòch söülâu ñöü củ chính nòu Ngay nay dân chủñöõc hieu theo nhiều cách khàü nhau trong nhiều ngöõcâm củ heäthoäng kinh teáxaõhoặ khàü nhau. Ñeä bae ñaü vôü daü tích trong yùnghóa củ thuaü ngöõdân chủ chúng ta pháü quay laü daü veü töölòch söücủ dân chủ

Dân chủxuaü xöütöochöõHy Lạp, ñöõc ghep töo hai chöõdemos vao kratos. Cãuhai chöõnay ñeü còuhôn möi nghĩa töo “Demos” còunghóa làcãumöi cöng ñöng cö dân sinh söng trong möi nhañöõü, nhöng cöng còu nghĩa là “quân chúng”, hoặ là “dân ñen”. “Kratos” mang hai nghĩa “quyền löc” hay “cảm quyền”. Nhöng hai nghĩa nay không gioäng nhau. Ñieu ñöü còu khàü naüg hoan haü hôn ñeä hình thanh ra möi nhöün ngöõü hay möi cãunhân còuquyền löc, maokhông thăi söi là möi quan chöü cảm quyền rõreü. Nhö vậy, möi nèi

đàn chủ chính thôi, trong đó mỗi dân tộc hoặc nơi
địa cho dân tộc cần quyền, có lẽ ở chế độ
xếp phân dân chủ của mỗi quyền lực thế giới Hoa
ngôi lai, mỗi hệ thống chính trị mà trong đó mỗi
quốc gia hoặc mỗi tầng lớp quyền lực chính thôi
thống trị, chế độ này trang mỗi vấn đề rằng
quyền lực thế giới nằm trong tay người dân. Sẽ nhập
nhập trong cái hai thua người gốc của thanh, có mặt
ngay nguồn gốc khai niệm và thời tế của dân chủ lao
động quan trọng có ảnh hưởng trong việc nắm bắt ý nghĩa
của dân chủ và lịch sử của nó.

Xét về mặt lịch sử chúng ta có ba hình thức
chính yếu của dân chủ

- Dân chủ tự do là hay chính phủ mà trong đó
dân có sống nhờ mỗi công việc, sinh hoạt theo thủ
tức của luật pháp, trở tiếp có quyền trả ra mỗi
quyền chính trị. Đây là hình thức xã hội của
dân chủ gốc nhất loại biệt nhất, nó ở phổ biến trong
những nước Hy Lạp cổ đại.

- Dân chủ tiêu biểu mà trong đó quyền hạn
giống nhau có thể ở một số vùng, không phải chỉ
thần mà phải thông qua cái này để một quyền chọn
bỏ trừ nhiệm vụ với cái công dân có liên quan.

- Tự do hay hiện pháp dân chủ là dân chủ tiêu
biểu thế giới mà trong đó luật pháp thế giới trong
mỗi khuôn mẫu không chế của hiện pháp, giống như
thông lệ của nó ngay nay.

Nhìn nhận theo cách nhìn gần, mỗi khâu riêng chung của dân chủ có những giá trị chính phủ của dân bản ra.

* Những quan điểm khác về dân chủ.

Chúng ta tin rằng phương pháp dân chủ là một sản phẩm của nhân loại. Giá trị của dân chủ có thể ảnh hưởng đến khắp nơi. Chúng ta không tin rằng hiện nay chế độ dân chủ là một niềm tin của nhân. Hơn nữa, còn nhiều tranh luận rằng tin cậy trong lịch sử về cách nhìn minh quan niệm này.

Khi chúng ta vào các nhà tìm hiểu về ý nghĩa của tổng hợp này, chúng ta đã khám phá ra rằng dân chủ đã từng và vẫn còn tồn tại nhiều theo nhiều cách khác nhau, có lẽ có một số lỗi chung nhưng không tồn tại một cách.

Ngược lại nhiều vấn đề tổng chung, dân chủ là một thuật ngữ đã tiên nghiệm khác nhau trong Hy Lạp cổ đại, không phải là hình thức tích cực cũng không phải là một hệ thống lý tưởng, chế độ dân chủ là “luật pháp chung”. Bằng thuật ngữ “Luật pháp chung”, dân chủ không mang nghĩa trực tiếp ngang bằng “luật của nhà số”. Cũng nên nhớ rằng xã hội Hy Lạp cổ đại cho phép thể chế của họ và thậm chí thành phố Athens trong thời đại vàng son của Pericles⁷, số

---

⁷ 495-429 B.C, tổng hợp của Hy Lạp, sinh tại Athens, ông còn nhiều triển vọng thành công nổi tiếng. Ông cũng là người đầu tiên và tốt nhất của Athens.

ngôôô bò phân loại laodaan cö couñuütö caùh ñeatham gia ñieù hamh nên daan chuúkhông bao giôovöôit quau möôô laên phan trên của toàng daan soá Ñieù nay chà bao goàn ngôôô giau, ngôôô couhoç, ngoai tröøphuinöö

Trong khi ñoù R.K. Bhardwaj tuyeân boá raeng nghóa ñen trong töødaan chuúlaochính quyên của möá ñái nöôù do nhân dân bầu ra. Hình thòu chính phuúlaø quyên löç toá thöông ñöôç trao cho nhân dân, vaø chính nhân dân áp dụng bằng vieä löä choñ ngôôô ñái dieñ döôù heäthoàng bầu cöütöi do. Söi coàng bằng xãhoä vaø chính trò laølinh hoàn của daan chuú Trong caùh noù của ngaï Acton: *chính quyền do nhân dân bầu ra, chính quyền của hầu hết tầng lớp đầy quyền lực, là điều gian xảo của bản chất giống như chế độ quân chủ không thể lẫn lộn. Gan nhö cung möá quyên cöu chính phuúnoô hoü theacheáphaü baü veächính phuü phaü üng hoä vónh vieñ aâm höômng luaü pháp choáng laï quan ñieäm caùh mañg chuyeân quyên.*

Noù chung, daan chuúñöôç bieá nhö laodaan chuú chính trò, heäthoàng nghò vieñ của daan chuü vaødaan chuú xãhoä, kinh teá Hình thòu chung của daan chuúhaü heä ñöôç noù nhö daan chuúchính trò, thöông do ñái dieñ böü chính con ngôôô couquyên bầu cöü

Trong tạp chí Young India, ngày 1/12/1927, Mahatma Gandhi ñaütuyeân boá raeng daan chuúlaø ñieù không theacouñöôç cho ñeán khi naø quyên löç ñöôç chia cho taü caü nhöng không ñeádaan chuúthoau hoä

Nhösñoümaø Athens ñöôç meñh danh laøthanh phoátrung tâm vañ hoä vaøgiaø dư của Hy Lạp coá (chúthích của ngôôô dích)

trôulại nên quan chú Thẩm chỉ mỗi ngườilao ãng
taõ ra thuaõ lổi cho cuoõ sóng của bãn, hõiseõ ãõõ
chia seõcung mỗi chính phủ Tuy nhiên bãn seõphã
dính lú ãn seõmong mỗi của hõiphã ãn thấy tũp
leõ của hõi nõihõisóng bõ nhõa ãhõ ãõ caõmõõ. Tuy
vã bãn thoã, bãn cõmũõõ chãn lo mỗi phãn nãõ
cho nhãn loã. Bãn cõkhãũãõng bãn cho hõicuoõ sóng
hoã phãũũy cuoõ sóng của hõi

Trong bãb bãõ Harijan, ngay 27/05/1939, õng
nõirãõng bãn chãũ dãn chũũphãũ laõmõõ phãn của kiãũ
thõũ tãp hõp toãn bõõnguoãn gõũ tinh thãũ, vãũ chãũ,
kinh teãcũũ tãũ cãũcãũ bõũphãũ khãũ nhãũ của dãn toã
trong viẽũ phũõng seõchung.

Trong bãb bãõ Harijan, ngay 31/05/1942, õng
nõirãõng seõtiãũ hoã của dãn chũũkhõõng theãũãũ ãõõ
neãũ chũũng ta khõõng chũũn bõũ lãõng nghe ãõũ phõõng.
Chũũng ta ãõõng sãũ cãũũ cõũ của leõphãũ ãũ chũũng ta
khõõng chãũp nhãũ lãõng nghe hõiphõã cõũlãõng nghe thì
lãũ cheãgieũ hõi Neãũ long khoan dung trõũthãũũ thõũ
quen thì chũũng ta khõõng chãũy theo seõlieũ lõũh bõũlõũ
mõũ chãũn lũũ

*** Dân chủ trước thời kỳ Phật giáo.**

Nhiẽũ công trình nghiãũn cõũ veõ dãn chũũ ãõũ
tõõng tranh lũũũ ãõũ seõ phãũ triãũ chính trõũ truyẽũ
thõũõng ãũn bãũ nguõũn tõũ Hy Lãũp. Gãũ ãũũ seõ khãũn
phãũcũũ cãũ công trình hãũ lãũn cho thấy ãõũ phãũ

tranh luận này có vẻ thiếu thời tiết. Các học giả nên
quan sát nó để tìm ra cho rằng mình hiểu rất rõ
Sở khám phá môi meutotrie lyukhoang thua phong
Tây vaø phong trao toàn giaø hõoàng nên dân chúng
nay qua lao vaø nên quan trọng cần nghiên cứu. Đó
nhiên, nếu chúng ta có các nhà nên nhanh nên trong
việc nghiên cứu về dân chúng thua phong Tây
thì khám phá ra con toàn tại.

Về mặt lịch sử và về mặt Veã Ñaø sau này nên nói
về chuyển ngữ nên về cuối nên chính trò và tổ
tổ trong giai đoạn trước khi Phaã giaø xuất hiện.
chúng ta có thể tập hợp rất nhiều trong Kinh Tăng
Pali. Chúng ta có thể phân ra một xã hội có hai
trước thời nên Phaã, các tổ tổ và thời tiết. Bởi các
tiếp lao sở khám sát dân chúng trong thời Phaã giaø có
xã qua lâu dài của nên Phaã và tổ chức Phaã giaø.

A.L. Basham tin rằng các duø Ñaø không có
trie lyuchính trò chính thời, những học về nghe
thua lãnh nên nên nên nên trau do rất nhiều. Một
so sánh, các liệu quan trọng về nên này nên nên
phức chế Quyển lịch hay sở quan lyucủa nhà vua lao
một học học thời tiết nghiên tu. Các và bản lịch
bộ khía cảnh chính trò mang tính triệ học, những nên
ra nên thông báo chi tiết tổng nên nên nên nên nên
nhaø nên và sở quan lyucông việc của chính phủ Tuy
nhiên chúng ta không thể tìm ra một dấu vết nào về
khả nên dân chúng trong tổ tổ hay thời tiết và
thời kỳ nên Phaã giaø. Về công trình nghiên cứu nên
trên khám sát có sở nên nên của nên nên thanh phá

Những sáng láng mà cũng nổi lên loài lạc loài chính thể
 này sau vua chúa chu kỳ Tuy nhiên có vẻ như những giai
 thuyết này cũng dựa trên quy luật của xã hội không ai có
 thể phủ nhận rằng Bao La Môn thống trị xã hội giai
 cấp. Chế độ này cũng dựa trên quy luật của xã hội giai
 cấp. Vua mới và trí tuệ cũng chính trị trung ương. Nhiều
 nay có nghĩa là chính quy luật thống trị theo chế độ
 quân chủ theo tông giai cấp, nhà vua mới lập hôn,
 những ông có bản phần gìn giữ hòa bình, ổn định, và
 công bằng xã hội. Tuy nhiên, nhiều học giả cho rằng
 rằng dân chủ thuyết này cũng dựa trên quy luật của xã hội
 Pháp giáo, mà trong đó tất cả các thành viên của bộ máy
 thanh toán cùng nhau tập hợp nên thành luật nhiều
 và nên quan trọng giống như trong tập thể của nhà
 nước Hy Lạp cổ đại.

Nhiều người tin rằng chính phủ Ấn Độ cổ xưa
 là một chính phủ công hòa. Nhiều học giả nghiên cứu
 Kinh Tăng Pali cho rằng con số một số người công
 hòa thống trị và có mặt khắp xã hội Ấn Độ trong thời
 kỳ Pháp giáo. Những nhà nước này ở tất cả phía Bắc Ấn
 Độ đến trên sông Ấn có lẽ nghiệp hay xâm chiếm nhà
 này của các chiến binh, người và thống trị những sáng
 chính trị trên vùng nhà nước Vedic trong số họ
 cũng toàn lên làm vua. Theo lý thuyết, vua có cùng
 một dòng máu riêng, lãnh đạo và sống cùng họ nên
 có lẽ của thành viên trong hoàng tộc, không phải là
 chiến binh. Trong hai loại nhà nước, chính phủ bộ
 thống trị bởi con người nên cũng phân cấp nhờ dòng
 Sát Núi Lôi, và nên hành nhà nước theo những loại

coâng hoa. Nĩeàu nay còu nghóa laochính phuũdo nhaovua
 dañ ñaàu, vaødo hieán phap ñieàu haanh. Hieán phap ñoù
 ñõõc moã ngõõc trong nhõõng ngõõc còu quyen lõc toá
 cao chà ñõnh. Lõnh võc hõp taù cuã chính phuũñõõc
 thieát laõp ñeãtrõuthanh sòt mañh chính cho neàn coâng
 hoa. Thuũtuũ thaĩ sõi cuã chính phuũlieãn quan ñeãn
 cuoẽ hõp maẽ vòu caù thuũlõnh cuã boãtoã hoaẽ ngõõc
 laõnh ñaõ cuã hoã coâng ñõng gia toã trong thanh phoá
 Chuũtòch cuã hoã nay do moã trong soãñaĩ bieũ mang
 tõõu hieũ quoaẽ võõng ñaãm nhieãm. Vò quan chõu nay
 khoâng còu ñaẽ ñieãm cha truyen con noã, oãng ta ñõõc
 cho laõmoã vò laõnh ñaõ chõu khoâng phaũ laõvua. Vaãn
 ñeãthaõ luañ ñõõc ñõa ra trõõu hoã, ñõõc cañ nhaẽ kyõ
 lõõng. Neã khoâng ñaĩ ñõõc sõi nhaĩ trí thì seõcòucuoẽ
 boũphieã. Chính phuũnay duõcòutoã hôn neàn quañ chuũ
 vaãn con raĩ xa khai ñieãm dañ chuũtieãn tieãn. Duõvaỹ,
 ñieàu ñõu ñaõ ñaãm daũ cho moã quaũtrinh toã ñeũ hôn
 trong xaõhoã Á Ñõõcõaxõa, môũra moã con ñõõng ñeã
 nghiãn cõu veãphõõng phap maõñõu Phaĩ ñieàu haanh
 toãchõu cuã Ngõõc theo caũh dañ chuũ

* Dân chủ trong Tăng Già.

Ngõõc laĩ vòu giaũthuyea thanh kieãn ñõa vòu
 kinh Phaĩ laõvaãn ñeãphi xaõhoã, vaõchãlaõphong trao
 toãn giaõ. Kinh Tañg Pali laõlõõ kinh Phaĩ coãxõa, vaõ
 khoãng giõã theãkyũ400 – 300 trõõu Coång nguyẽn. Bãm
 kinh coãnay laõkho tañg thoãng tin quyũgiaũtrong nhieũ
 khía cañh xaõhoã vaõtrong Tañg Già Chuũng ta cõu theã

ngheân cöu lönh võc dân chuû trong càu bâm kinh ñoù
 Nguồn löi ích cho mừc ñích nay chuû yeáu ñөөc mieâu
 taû trong Kinh Täng và Luaï Täng. Và ñeà nay naem
 raû raé trong Kinh Täng, nhöng Luaï Täng tap trung
 troïc tiep ñeà dân chuû ñieàu ñaõ ap dụng trong Täng
 Ni chung.

Haûi nhö khoâng còu baá cöu möi söi hañ cheá naõ
 cho ngöõ ñeà xuaï gia, khoâng còu giai cap, giöu tính bò hañ
 cheá ñieàu maõ raá phoá bieán và xãõ hoã thôõ ñoù Nam
 nöõ ít nhaá möõ ñeà laem tuoá ñeàu ñөөc xuaï gia. Theo
 ñieàu kieån ñaé bieá, chuû tieäu treån tam tuoá cuõng ñөөc
 phep nhañ và Täng chung, và khoâng deát öõ choá và
 tröung ai còu hañ: toá phaim hoaé ngöõ ñeà bò beån truyeån
 nhieån.

Phaï söi öu càu töi vieån ñөөc ñieàu hañh böu möi
 cuõc hoþ thoáng læ càu càu Täng, vöu möi heá thoáng
 thuû tuïc chuañ möc theo traï töi trong ñoù möi quyè
 ñönh ñeàu cañ söi ñöng thuañ càu Täng chung. Söi baá
 ñöng maõ khoâng giai quyè ñөөc seõ trình læ càu baá
 Ñaï Laõ Hoa Thöõng. Yeáu toá quan troñg nhaá suy xeù
 theo khai nieån dân chuû laõ quyè ñeà bình ñaúng trong xãõ
 hoã và chính trò. Chung ta còu theån hìn thay càu ñieån
 nay trong Kinh Khöu Theá Nhañ Boñ và Tröõng Böa
 Kinh. Mã duõ dân chuû trong löch söu còu xãõ nhañ ra söi
 bình ñaúng coñg dân trong coñg ñöng ñөөc ñönh sañ,
 nhöng chung ta neån bieá raõng trong heá thoáng nhaõ
 nöõu Hy Lạp xãõ, phui nöõ và noá læ khoâng heá còu
 quyè dân chuû Ñieàu ñoù chæ troñg ñöi và Phaï giaõ
 maõ thoã. Möi toá giaõ maõ neån tamg laõ söi bình ñaúng

cuâ nhân loại, giống như mọi công việc lài của tiên
đạt đợc sự công nhận trong tổ tông loài người.

Trong câu kinh này nói trên, đợc Phật phân
tích về mặt về quyền con người, không có giai cấp,
không có người cao quý hay thấp kém trong nhân
loại. Câu y nghĩa chính như sau:

- Quan niệm quyền bình đẳng giữa con người
và con người, nên biết nói về mặt của cái thiện của
con người, có sự sống của hôn đợc thể hiện trong
câu kinh Phật, với nhiều phần tranh luận về nhân
loại học, sinh vật học, luận lý học, toán học và xã hội
học.

- Nguyên nhân nhằm nghe nhau trong xã
hội là do tình đồng ý của xã hội cho việc quản lý
công việc.

- Quan niệm của Phật giáo là làm thế nào mà
nhân loại quyền nên đợc lựa chọn và phụng thờ
cùng với y đức của đấng sáng tạo. Nhân loại quyền
mang đợc hiểu là Sự Sống, là sự sống của đấng
sáng tạo vì ông đợc mọi người yêu mến.

Lưu ý rằng danh nhiều giáo sư công phu cho cái
trừu tượng xã hội trong Phật giáo và sự việc. Đây
có vẻ là một nội chính của nên biết nên kiếm tìm
mọi liên quan giữa Phật giáo và dân chúng Lưu ý rằng
bao gồm chính sự sống của đấng sáng tạo của toàn bộ
kinh niệm Phật giáo. Ở đây, chúng ta tìm thấy phần
thực luận về phụng thờ lựa chọn làm nên của
giáo hội, phụng thờ quyền đợc của thành viên
giáo hội, và giáo quyền của cuộc tranh luận, v.v...

Chúng ta còu theà tìm ra nhiều thông tin về tổ tông chính quyên do nhân dân Lào nã, và dân châu nĩa hãm trong Nã Ba Nie Ba Kinh. Trong bãm kinh này, nũt Pha nũt vũt ngai A Nan veà bãy nĩa kiẽn thònh vôõng seõ giúp nĩa nõõu không ròi và tay keũ thuõ trõõng hõp này nguĩ yũ nĩa Vajjians. Neũ chúng ta phãn tích cữ nĩa kiẽn này chúng ta seõ hĩa cữ h mả chính phuũ toà chũ và nĩa hãm nĩa nõõu, dũ theo leõ nũ sau:

1. Ngõõ Vajjians thõõng xuyẽn toà chũ cữ buõ hõp cõng nõõng và õõng toũ.
2. Ngõõ Vajjians gũp nhau trong thãn aũ và toũn tũ tình thãn aũ, thũ hĩa cõng viẽ trong tình thãn aũ.
3. Hõi không bãn hãm nĩa gì mả chũ nõõu thĩa lãp, hõi không bũ bũ nĩa gì nũ bãn hãm, và hãm nõõng phuõ hõp vũ theũ cheũ xũ cũ ngõõ Vajjians nũ thĩa lãp tũ trũũ.
4. Hõi toũn kĩnh, gũn giũ và õũng hoũ cữ và trõõng lũ Vajjians, và cho rãng và nĩa bũn phãn lã nghe lũ khuyẽn cũ cữ và.
5. Không cũ phuũ nõõnũ thuũ õõng toũ cũ hõi bũ giam giũ bũng vũ lũ hoũ bũ bũ nũ.
6. Hõi toũn kĩnh, gũn giũ và õũng hoũ lãng miũ ngõõ Vajjians, và không nĩa cho sũ cũng biũ thĩ hõp nũ bãn tũng, cữ nghi lã nũ cũ tũ trũũ, bũ lũ thũ.
7. Sũ bũ veũ chính nũng và õũng hoũ lũn cũng õũng nũ nũ cho cữ bũ A La Hãm, nĩa cữ ngai tũ

moá khoámg cãth xa xoá cõtheáboõu vaø cãmh giõu thanh tõnh, vaø trong trõõng hõp, nõu cãu ngã seõsoáng an lamh.

Thoâng tin trong nõaõn nay chõmg toũtrieá lyù chính trò trong xaõ hoã Á Á Nõã coá xõa vaø thõõ nõõ Phaã. Traũ qua cãu ñieàu kieãn nay, khoâng ai cõtheáphuũ nhaãn lyùthuyeá daãn chuũñaõap ðuõng raá toá trong vieũ ñieàu hamh ñãá nõõu. Ñây laõ hình thõu daãn chuũtieâu bieâu. Ñieàu nõu ghi nhaãn rang baãn kinh nay nõõc thuyeá giãmg nhõ lõõ raãn ðãý cuoá cung cuã nõõu Phaã vôũ ngõõ Vajjians, nhõ moá chính saũh hay nhaã neãn gin giõõvaøphaũ trieãn ñãá nõõu. Sõ chuyeãn giao ñãmg keãñeãn vôũ theãgiõũ trong lõõ Phaã ðãý rang khoâng cõn neãn daãn chuũnaø soáng soũ neãu thieãu sõ hoa hõp cuã cãu thanh vieãn trong hoã ñõng. Nõulaõlyùdo vì sao yũ nghóa chính trong Taõg giaõlaõsõi hoa hõp.

Veãkhaũ nieãn daãn chuũvaøõmg ðuõng daãn chuũ trong giõũ luaũ nhaõPhaã, trõõu tieãn chung ta cõtheá hieã rang khaũ nieãn daãn chuũcuã Phaã giaũ nhõ moá coãng cũxuũ tieãn thaãn caý nhaãn loaũ tõõi toá tõõtrieá lyù Phaã giaũ veãchính trò xaõhoã. Trieá lyũnay laãn lõõit ñãt nõõc keã quaũtõõ lyùthuyeá ñãõ nõõu ðõã treãn quan ñieãn thõõ taũ trong tõõõmg Phaã giaũ. Giõũ luaũ cuã Taõg số mieũ taũtrong kinh ñieãn cuõng ðõã vaø baãn chaã ñãõ nõõu vaøcõuvaõ ñieãn gioãng vôũ baý ñieàu kieãn thõnh võõng cuã ñãá nõõu. Taõg giaõnõõc cho laõmoá toãchõu toãn giaũ hoãn haũ luũ baý giõõ laõmoá nõõn theãlyùtõõmg theo loã soãng daãn chuũ nhõ ñãõmieũ taũ

trong *Nai Phaán*⁸ và *Tieán Phaán*⁹. Những bām kinh này cōnhōng giōu luāi rái chi tieá, liên quan ñeán sōi tām thanh củi mỗi vò Tāng, làm theánao ñeàngaân cām sōi bá ñoàng trong Tāng chùng, làm sao ñeákyũluāi Tāng só, và làm theánao ñeáchoñ löä ngōôñ lañh ñaõ, ngōôñ ñai dieñ, v.v... Dần dần, mỗi cãnh hōp lýchùng ta cōu theánhìn thấy ñõu Phaá lañhaolañh ñaõ dân chuũxuaá chùng.

Tāng só soáng trong mỗi khuoân phep ñõõc trieäu táp hoĩ hōp mỗi nõu thāng ñeábaũ ra chuũtoã. Hōi cưỡng choñ ra hai ngōôñ dieñ thuyé, mỗi ngōôñ nõi veà Luaá Tāng, mỗi ngōôñ nõi veàPháp Tāng. Thõütõicōng vieã khauñ nhau, khauñgioáng vòũ heãthoáng hoat ñoàng dân chuũ ñõõc áp dụng ñeáthõc hiệñ cōng vieã Phaá sōi Hoat ñoàng quyé ñõnh theo nghi thõu, bieñ quyé kín sōiđũng gáy, chia ra tōng tieñ ban treñ nhōng vàñ ñeáñaẽ trồng ñang thaũ luāñ, laõbao goãn vàñ mō hình chõu ñaõng dân chuũtrong cōng vieã củi Tāng chùng.

Mỗi òng vieñ muoán thoĩlañh giōu luāi, seõcõuba nghi leãõõc tũ bãch nhõ sau:

Trõõu tieñ, ngōôñ chuũleãyeäu cũi Tāng chùng:
“Xin Tāng chúng hāy lǎng nghe tõi: người nào là đệ tử của bậc Tôn túc, có mặt tại đây, ao ước xin thọ nhận giới luật. Nếu điều đó làm hài lòng Tāng chúng, xin hāy trao giới luật cho đệ tử.”

---

^{8 8} Mỗi trong sáu phẩm củi Luaá Tāng. (theo tõiñeñ Nieñ Phaá Ba La Mã)

Keáñeán, ngòõ chuũleãtiếp từ: “Xin Tăng chúng hãy lắng nghe tôi: người nào là đệ tử của bậc Tôn túc, có mặt tại đây, ao ước xin thọ nhận giới luật. Xin Tăng chúng hãy trao giới luật cho người xin thọ lãnh, đã trở thành Tăng sĩ. Người nào chấp nhận thọ lãnh giới luật nên giữ yên lặng. Người nào không đồng ý thọ nhận giới luật, xin hãy lên tiếng.”

Lôõ kieán nghò nay ñõõc lập lại ba lần. Sau ba lần tài bảch, nếu Tăng chúng vẫn giõõyên lặng, giới luật xem nhõ ñõõc chấp nhận vàngõõõ chuũleãtuyên boá “Người nào đã thọ nhận giới luật từ Tăng chúng đã trở thành Tăng sĩ. Tăng chúng vẫn yên lặng có nghĩa đã đồng thuận. Như vậy đã nghe rõ.”

Ba kieán nghò nay do cầ vò cầõhõc, xuấ chúng ñõõ ra trõõõ Tăng giaõ cầ thanh viẽn khầ thì hoầ ba lần ñẽa chẽ ra cầõsõi choáng ñõõ nao khoàng. Nếu không cầõbấ ñõõng thì Tăng giaõseõõng thuañ vầ viẽ tài bảch. Cầõ cầng laõlõõ tuyên boá quyeấ ñõõnh củ Tăng giaõ Ñõõõng laõ dân chuũñõõõc õõng dũng trong trõõõng hõp nay bầõng cầõh boũphieấ củ tá cầõthanh viẽn trong hoấ ñõõng Tăng giaõ mầ quyeấ ñõõnh thớng nhấ. Nếu trõõõng hõp ngõõõ phầ ñõõ laõ cầõ thanh viẽn õu tuõtrong Tăng giaõ vầ cầõõ tranh luấn laõh qua sõi hõp nhấ trong Tăng chúng, thì sõi thớng nhấ không cầõn thieấ ñõõ. Laõphieấ ñã soấñõõõc giao cho hoấ ñõõng mầ Tăng chúng ñãõtuyên chõñ ñãẽ bieấ ñẽa xõũlyvầ ñẽangay lập tồõ, sau khi viẽ thầ luấn vầ viẽ giaũ thích giõõ luấ bò thấ bầ.

Thaô luañ veà baù cõu Tieù Phãm mieù taùchi
 tieù nhõ sau: “Điều đó tuyên bố rằng lấy nhiều lá phiếu
 là không hợp lệ. Trong một cuộc bầu cử chính thức khi
 người cầm nhiều lá phiếu biết rằng những người mà ý
 kiến của họ không đúng như pháp luật quy định, sẽ nằm
 trong đại đa số. Hoặc họ nghi ngờ liệu cuộc bầu cử sẽ đưa
 đến kết quả ly giáo trong Tăng già. Hoặc họ không bỏ
 phiếu với tinh thần phù hợp theo quan điểm mà họ nắm
 giữ.” Trong mỗi ñoạn khác chæa cầh ngõõõ bõuphieù
 ñõõõ pheùp ngañ ngõõ yùnguyẽn của soá ñõõng ban
 hañh ngay của trong cuoẽ baù cõukín, bañg cầh huý
 bõukeá quaù neá quan ñieãm của ngõõõ thañg cõũñi
 ngõõõ laï vòu quy ñõnh. Nhõng neá thuùtuẽ baù cõu
 thieù töi do thì yùkieãm, maø chæ coù cuoẽ baù cõu töi do
 môu cõu theá quyẽ ñõnh vañ ñeã deã gây baù ñõõng, seõ
 ñõõõ mañh ñañ xem xeù. Khoñg quyẽ ñõnh naø cõu
 hieù lõc cho ñeã khi vañ hieñ töõng ñõõng yùñat ñõõõ.
 Ñieù nay cõu theá ñõõõ aùp ñuñg õuñõi maø tañ quan
 troñg thuoẽ veà cầ vò Tañg hoã giaù moá quyẽ ñõnh
 maø hoï phañ ñõá. Baù cõu laø phõng pháp ñañ chuù
 Vañ ñõõng baù cõu duy trì giõu luañ maø khoñg chia reõ
 Tañg chuñg. Nhõõng cuoẽ vañ ñõõng nhõ vaý ñõõõ
 giõu thieù vì cầ vò Hoã Thõõng raá quan tañ veà vieã
 soãg con của sõ nghieùp toã giaù: moá baù hoã trong
 cầ thanh vieñ laø ñõ lo ngaï lõm nhaá của taá của hoã
 ñõõng vañ ñõõõ coñg hoã Añ Ñõã Lòch sõu Phaá giaù cõu
 ghi cheùp sõi xung ñõã giõõ Tañg giaù vaø khoãng
 nhõõng theá kyù xa xõa veà nhõõng quy ñõnh ñañ chuù
 Moá trieù lyùsañ long nhañ ñañ ñõõõ keá ñeã hy sinh

cho hồi Lôô tuyền boácuâ ñöù Phaá trong Ñaí Baù Nieá Bañ Kinh cho thấy rằng cònhieù ñieám liên quan ñeán giöù luaá Taêng giaovaøcaù luaá leächính trò trong xãhoá ÁÁ Ñöäcoaxöa, ñaë bieá trong tröông hõp cuâ Vajjians. Sau khi nou vôù quan thöông thö cuâ nöù Ma Kieá Ñaøveabay ñieù kieám thònh vôông cho ñaá nöù, Ngöôñi gáp caù ñeätöùVöông Xaùthanh vaønou vôù Taêng chùng veabay pháp bá thoái nhö sau:

1. Thöông xuyeán hoái hõp Taêng chùng.
2. Soáng hoa hõp.
3. Gìn giöögíöù luaá ñaøban hanh vaøkhöng baø boú nhöng gì ñaøthieá lap.
4. Toán kính caù vò tröông laõ.
5. Khöng röi vaø aám höông cuâ tham aù ñeádañ ñeán taù sinh.
6. Vui soáng an tòn.
7. Tu tap chành nieám, tành giaù.

Ñieám duy nhaá khau bieá trong bay ñieù trên lao taán quan trong ñaø nöù Taêng chùng. Ñieám khau bieá nay coùleölaosöi ñoó hoú theám vaø cho caù thanh vieán laõnh ñaø ñoá vôù Phaá töüdaán chuütieán tieán.

Chùng ta deã nhaán ra quan ñieám khau nhau trong vieä ñieù hanh ñaá nöù vaøTaêng giaø Ví duínhö nhöng vung laõnh thoácoäng hoa còmoá uy ban nou ñöôc baù ra ñeáñieù hanh công vieä cuâ hoái ñoàng, khi caù thanh vieán trong hoái ñoàng khöng theátuì hõp. Tuy nhiên, nöù Phaá vaøcaù ñeätöùcuâ Ngöôñi khöng heátäo ra söi phöù tap hoäc trình bay rõrang caù thuü tué nghò vieán cho toán boáTaêng ñoam. Phöông pháp

ñöôc thay trong Taêng giaøphaêm ành moá nèen vaên hoà chính trò phoábieán vaøraé roá döä trên hoã ñoàng nhân dân.

R.C. Majumdar goï ñöù Phaï laøvò toàcuâ nèen dân chuû bôû vì chính Ngöôñ ñã döä trên caù goï laø truyeàn thoáng dân chuûtrong chính trò dân chuûAÁ Ñõ coá xöa, trong ñoù ñöôc tranh luaän cho ñieäu phoàng khoàng hôn laøsoï phaën loaï chính trò hañ cheáhep hoã. Chính quyè cuõng ñöôc thaø luaän chöùkhoàng phaï chà ñoành hay baé buoã. Veà moá töông taø trong toàchöù Taêng giaø vaø chính phuû vaø thoï ñöù Phaï, Romila Thapar noù raèng chính quyè chấp nhaän Phaï giaø, theo caùh naø ñoù coùsoï maâu thuañ. Toàchöù Taêng giaø möõn hình thoï cuâ chính hoï töøheãthoáng giaø hoã, ñeãTaêng giaønhìn thay chính mình nhö moá soï töông phaêm vôû quañ chuû vaøyeäu caù ñöôc nhaän ñaëng rieàng reõ Coùleõ ñieäu nay do soï uõng hoãcuâ hoang gia vaø chính quyè, vì soï uõng hoãcuâ Taêng giaøvôû heãthoáng ñã ñöù laøraá hoõ ích, vaønhöõng lôû tuyeån boátröù ñây ñãocung cấp moá nèen taêng yùthöù heãcho soï hoa nhaïp cuâ nhieäu noàm khàù nhau. Caù giaùthuyeá nay coùveühoam haø neãu nhö coùyeäu toákinh teáttheïn vaø. Moá quan heãgiöã Taêng só vaøcö só trong lónh võc kinh teákhöàng ñaëng bò ành höõng bôû kinh teáxaõhoã. Neãu chuùng ta khoàng lam thoã ñaëng soï phaën tích vai trò kinh teátrong nèen dân chuû thì vañ ñeãtöông taø giöã Taêng giaøvaøchính phuûkhöàng càn baø luaän.

* Phương pháp dân chủ lựa chọn lãnh đạo cộng đồng.

Công ãoàng Phaï giãvò gòm còutòuchùng: Taêng chùng, Ni chùng, Cañ sõi nam, Cañ sõi nõi¹⁰. Công ãoàng nay phat triển nhanh chóng vaolan toà ra nhiều nôì, vì vậy phat càn mõi ngõoõ laõh ãaõ còutò toachõu giõu. Bãm thân càu Taêng số laõnhõõng ngõoõ khoahãnh chà ãi khá thõc, khoõng còuchoãõuon ãõnh, vaõ chà tuì hoặ laĩ trong ba thàng an cõ kĩa hai Vaõ trõõng hoặ, Taêng giãvò khoõng heà còu mõi toà chõu tặ trung hoặ laõh ãaõ. Taêng chùng ãõa phõõng ãõa hãm công viẽ hãm ngay mãm khoõng bò quáy rày. Tuy ãõa, sõi toà tã cũ mõi Taêng giãvò ãõõc càu thanh viẽ chặ ãã. Vì vậy, mõi thanh viẽ trong mõi Taêng ãõa tõi cho mình laõ thanh viẽ cũ tã cũ Taêng chùng. ãõa laõ mõi rang buõ ãõa kĩa quan trõõng trong càu thanh viẽ cũ nhiều Taêng chùng khá nhau. Vaõ cõnhiẽu vaõ ãõa phõu tặ bao gòm cũ giãvò hoã, võõc qua ãõõng sõi viẽ riẽng cũ Taêng chùng ãõa phõõng, do ãõõhoã ãõõ Phaï giãvò ãõõ ãõõc toachõu boã laõ.

Trong càu tõi viẽ, càu vò Taêng số xuaõ chùng thõõng ãõa ãõa ãõõng boã phã ãõa biẽ. ãõõng hoĩ khoõng ãõõc bãm tãõng quyẽ hãm ãõa võõ huynh ãõa cũ ãõõ. ãõa quyẽ chà danh cho ãõõng vò ãõa Laõ Hoã Thõõng, ãõõng ngõoõ ãõõ xuaõ gia laõ ãõõ. Trong Tam Tãõg Kinh cõõghĩ chũvẽcũõ tranh luã giõõ ãõõ A Nan vaõ ãõõ Mũc Kĩa Lieõ lieõ quan ãõõ bãm laõh ãõa cũ hoã ãõõng Taêng giãvò ãõõ trãũlõõ

---

¹⁰ Cõ sõi nam, cõ sõi nõi

ngài Muir Kiên Liên về ngôi nhà khi nào Phải
nhập đi, ngài A Nan đã trích dẫn lời của Phải:
“Không hề có Tăng sĩ, hay Bà La Môn nào có thể được
Tăng đoàn hay các vị Trưởng Lão trao quyền. Sau khi Như
Lai nhập diệt, Pháp là nơi an trú. Người nào tu tập đúng
theo chánh pháp, người đó sẽ được Tăng già kính trọng.”

Nhờ Phải luôn luôn tỏ cho thấy lòng kính trọng
với Tăng gia và cũng tỏ cho thấy lòng kính trọng
với Phật. Mọi lần Như Thế Tôn nói chuyện
với Phải, ngài nói rằng Ngài đã gia nhập Tăng
đoàn thay thế cho những người đã ra đi. Phải hoàn toàn tỏ
cho thấy lòng kính trọng nói “Này Đức Thế Tôn, ta còn không thể
trao quyền cai quản Tăng chúng lại cho Xá Lợi Phất hoặc
Mục Kiền Liên. Làm sao ta có thể trao lại cho người, kẻ
đáng thương bị người đời nguyền rủa?”

Trong khi đó, Tăng gia nhờ nhờ nhờ Phải thanh tịnh nên
nhấn mạnh khai niêm dân chúng trong Ám Ni cô và ni.

Bởi vì như vậy nên chúng, ngôi nhà tu số phải nhờ
cần thanh tịnh trong hội đồng gia đình chấp thuận.
Nhờ vậy nay nên nhờ nhờ nhờ tính trên tu sĩ Hải¹¹ cao thấp.
Tu sĩ phải nghiêm túc giữ gìn, những giới luật mà
tu sĩ nên phải thông thạo và xin thời giờ trở về hội
đồng gia đình. Vì vậy nên nhờ nhờ nhờ xem lại Tăng số, hoặc
thanh tịnh của Tăng gia nếu không phải giới luật hay bỏ
trước trước những quy định nên của cần thanh tịnh
trong Tăng gia do bổn phận hoặc thảo luận. Nên nay

---

¹¹ Mọi mùa an cư là mọi tu sĩ Hải nhờ nhờ nhờ tính cho ngôi nhà xuất gia. (chú thích của
ngôi nhà dích)

coitheaxay ra trong cau buoi leaboat¹² hoac trong dop
nae bie. Vi vay, giou lua va giao hoa la nhong hinh
tong chinh yeu nien haoh Tang giao theo cau dan
chu Couleona la nguyen nhan chinh cho tai cau hoa
nghe Pha giao dieh ra rat som, ngay khi nou Pha
vao nha die.

Chung ta cung nen bie rang giao hoa Pha giao
khong pha la moai toachou chinh tro. Do nou chung ta
khia canh cua xao hoa theo khai nien Pha giao dan
chu nae bie pha tha lua ve yeu toa kinh te trong
nen dan chu Binh nang va lua lyua nou la hai yeu
toa nang ke trong khai nien dan chu va nou ap
dung trong Tang giao Binh nang la nien chinh cua
dan chu Lua lyua nou la manh them khai nien
va thoi tien trong muc nich dan chu Tuy nien, lua
lyua nou trong yutong dan chudong ho bo xem
neithotho xa xoa cho nen ngay nay.

---

¹² Tung giou, bau quan trai giou, leasam hoai cua Tang Ni, moai thang hai lan va
ngay 14 va 30 hoac 29 am lich. (chuthich cua ngodich)

Chöông ba Phụ nữ trong cộng đồng Phật giáo.

Vò trí phụ nữ trong xã hội, toàn giáo và thế giới luôn nâng tróu vôu nhiều maui thuañ. Döông nhö cái tróu toá chöu xã hội qua ù tráo ngáp söi thóng tró cuá nam giöu. Möi söi kieñ lóh söu ñuò ráng toàn giáo trên thế giới phöông Ñöng lañ phöông Tây ñeñ ñaò áp vào phân bieñ ñoá xöu vôu phụ nữ Dö söi ñaò áp ñoú không phải chæ laø chuyeñ trong quaù khöu nhöng rõ ráng chính toàn giáo laø phong tráo giáu phöng phụ nữ Trong nhiều xã hội trên thế giới, ñeñ bieñ laø ù phöông Tây, phụ nữ luôn bò xem soi khi giao baí cöu möi vò trí naò. Ñeñ nay mang ñeñ söi thay ñoá ñaò keá vai tró cuá ngöu ñeñ phụ nữ ñeñ nhiều lóh vöø khöu nhau, nhö xã hội, kinh teá chính tró, và cöu ñeñ hõ ñeñ ñeñ vai tró và vò trí cuá phụ nữ trong cöu truyeñ thóng toàn giáo lóh, trong ñoú cöu Phải giáo.

Tuy nhiên, cháng cöu ñeñ háp ñañ ñeñ vieá và söi thay ñoá thân phải phụ nữ trong Phải giáo. Tö söi tróu töi nay, chæ cöu hõ giáu Phải ngöu I.B. Horner vieá và ñeñ taí nay vôu töi laø “Women Under Primitive Buddhism”. Thöc teá Phải giáo phöông Tây tieñ tieñ cho ráng và ñeñ giöu tính trong Phải giáo truyeñ thóng rái khöu hieñ. Quan ñeñ khöu nhau giöu phöông Tây, Chái Âu và truyeñ thóng Phải giáo ñeñ ñeñ saí vào söi tháí mañ nhöng ngöu lañ ñeñ và cöu vò

thầy nên làm nam giới, còn nữ giới ít nữ ở trong rừng. Nên nay phần lớn nam trong truyền thống Phật giáo Châu Âu. Trong khi nữ Phật giáo phương Tây bắt nguồn từ nền tảng tự do, cho nên, nam nữ nên nữ ở nơi xã hội bình đẳng. Hơn nữa, Phật giáo vẫn chờ đợi nữ giới tham gia vào việc xây dựng xã hội. Hơn nữa, Phật giáo vẫn chờ đợi nữ giới tham gia vào việc xây dựng xã hội. Hơn nữa, Phật giáo vẫn chờ đợi nữ giới tham gia vào việc xây dựng xã hội.

Vì vậy, nghiên cứu về phụ nữ trong Ấn Độ cổ đại nên chung, và phụ nữ trong Phật giáo nên riêng. Mọi công việc này tham vọng, mọi cách tư tưởng nên hiểu về linh hồn của nền văn minh. Đây cũng là nền tảng của triết lý Phật giáo ra đời mà người bình đẳng về quyền phụ nữ phương Tây nhận ra và nên phụ nữ về tìm hiểu xem liệu có một liên hệ nào giữa phụ nữ phương Tây và phụ nữ phương Đông trong lĩnh vực này.

* Khái quát về phong trào phụ nữ bình quyền.

Ở thời kỳ đầu của thế kỷ 19, kinh tế chính trị trong xã hội phương Tây, phong trào phụ nữ bình đẳng bắt đầu nảy ra. Mọi cách tư tưởng về xã hội trong xã hội, nghiên cứu tập trung vào nam giới trong xã hội, nghiên cứu tập trung vào nam giới làm nên tất cả nên phải tiến xã hội. Hơn nữa,

nhiều người trong phong trào bắt đầu nhận thấy vai trò của phụ nữ trong gia đình quan trọng hơn, và họ bắt đầu nhận thấy vai trò của phụ nữ trong xã hội. Với thành tựu to lớn của phong trào này, hội nghị Liên Hiệp Quốc đã cung cấp mỗi năm cho phụ nữ để khai thác những cơ hội mới và phát triển tầm nhìn chiến lược để bình đẳng giới tính trên một số to lớn của, quốc gia, nhà phòng. Tại hội nghị Liên Hiệp Quốc về môi trường và phát triển tại Rio de Janeiro năm 1992, lần đầu tiên chấp thuận vai trò của phụ nữ trong sự phát triển thành công của thế giới. Tại hội nghị thế giới về quyền con người tại Vienna năm 1993, các chính phủ thỏa thuận quyền phụ nữ chính là quyền con người, và nhận vào sự bất bình đẳng. Tại hội nghị quốc tế về dân số và phát triển tại Cairo năm 1994, việc trao quyền cho phụ nữ để họ tự quyết định về sinh sản của họ là một bước tiến quan trọng. Các nhà nghiên cứu đã đưa ra những tin tức: sự tiến bộ của phụ nữ là then chốt cho mọi nỗ lực trong các khía cạnh dân số và phát triển phải được nâng cao để có thể đạt được các mục tiêu. Hội nghị thế giới về phát triển xã hội tại Copenhagen năm 1995, xác nhận lại quyền sinh sản và xu hướng trong tâm của phụ nữ trong sự phát triển. Bình đẳng giới tính được nhận dạng như một nền tảng tiên quyết để đạt được thành tựu nhân loại, sự hòa nhập xã hội, và xóa bỏ đói nghèo. Hội nghị thế giới lần đầu tiên về phụ nữ tại

Beijing năm 1995 ñõa ra cho theá giôù mói keá hoäch toan dieän veá hoat ñõng naâng cao quyên phuï nõõ trên caù lónh võc kinh teá chính trò, vaø xã hoã. Ñoan ñai bieäu củ 189 nõõ trên theá giôù thuañ theo keá hoäch nay.

Nõu chung, phong trao ñaàu tranh phuï nõõ bình quyên lao mói phàn thié yeäu cho phong trao nõõ quyên bình ñaúng trên khắp theá giôù.

*** Việc xét lại phụ nữ bình quyền trong triết học.**

Trong trao phuï nõõ bình quyên ñaõ ãnh höõng ñeän nhiều má xã hoã. Trong triết họç, ngõõ ta ñõ hoã mói lý thuyé mói hay taù kháng ñõnh veá phuï nõõ hoã giôù tính. Chúng ta chà cà ñìn trên vañ ñeänay lao cõ theá tìm ra sõi cà thié củ mói lý thuyé củ cà. Ñõu lao yeäu cà củ xã hoã hoã ñõn thuañ chà lao mói yeäu cà củ phong trao phuï nõõ bình quyên.

Liên quan ñeän lónh võc nay, N.S. Yulina ñaõ cõ ñõng baù tranh luañ ñaúng giã cõ theá ñõõ toan lõõ sau ñay:

Ñeän nay hoan toan tõi ñiề khi maø vieä xé lái phuï nõõ bình quyên baé ñaàu vôù mói lõõ giã thích mói củ lõch sõi củ triết họç. Ñeän ñõuraá quen thuõ vôù chúng ta, ñeän chúng ta tham gia vaø quaù khõ lõch sõi Raá ñeã khã ñaúng yeäu ñaàu maø ngõõ phuï nõõ bò buõ im læng vaø bò xyeäu taç. Ngõõ khõ xõ ñõng vieä xé lái vañ cõ quaù xa vôù vieä ñaàu thõ mữ

ñích củà hời Theánhông, mớí soácoâng vieẽ trong lónh võr nay ñãõñõõr hoam táí, vaøphong trao phuĩnõõbình quyềñ hieñ nay ñãõcòutheáruũ ra nhõõng keá luañ còu cañ cõnhõ sau:

1. Táí caũlòch sõũchuañ mớĩ củà trieá hoĩ ñeũ ñõõr vieá ra tõi caũ nhìn củà nam giõũ. Keáñeáñ, quan ñieãm trieá hoĩ veábãm cháí phuĩ nõõhoam toam thieá sũ, hoặ ñõõr trình bay nhõ nhõõng lỏũ nhañ xeũ ngaũ nhieãn veãmáẽ lỏũ sũũ mang tính khoá haũ. Trong nhieũ trõõng hõp, caũ trieá gia thõũ trõõũ ñãõñeácáũ ñeãn phuĩ nõõnhõ mớí loaĩ khoãng toãn táí, khoãng ñaũg ñeáphãm aũh. Quan ñieãm củà hời khoãng heáhõp lýũ Theo caũh hõĩxõũlyũvañ ñeáphuĩnõõ caũ sõũgia ñãõgõp phañ ñaũg keávaø coũg vieẽ thanh lậũ vaøbieãn hoácho vaũ hoà ñaũ oũg phõõng Ñõõg.

2. Sõĩ boũp meũ củà lỏũ sõũtrieá hoĩ xaỹ ra tõi mớí sõĩ tháĩ maøcaũ trieá gia ñãõñõõr taũ dõõng nhõ nhõõng nhaõnghieãn cõũ khoa hoĩ nhañ vaũ. Theo caũh tieũ cañ trõũ tõõng củà hời veávañ ñeácon ngõõũ tõi nhõõng vò trí (daũ cõũtieãn boávaø thõũ củà hời ñĩ nõõ), hõĩnhañ daũg ra “con ngõõũ” vaø“ñãũ oũg”. Nhõ vaỹ, khuynh hõõng củà hời ñõá võũ phuĩnõõluoãn bõ læ haũ, ví dũĩ nhõ bao gõũ caũ Aristotle, Rousseau, Kant, Nietzsche, Freud, vaøSartre. Tuy nhieãn, trong nhõõng theákyũ18 – 19, nhieũ quan ñieãm daũ daũ xuaĩ hieñ trong tõi tõõng ngõõũ phõõng Táỹ. Nhõõng tõi tõõng nay cõũyũñõnh thay theákhuañ maũ gia trõõng, áp dũũng yeá toáñhañ vaũ vaøcoũg baũg cho thaũ phañ

phủi nữ giới trong thế giới. Như Condorcet, Diderot, Marx, Engels, Mill, và Dewey.

3. Lịch sử tư tưởng học chuẩn mực nữ giới bại, không thể nào ra một công trình duy tín về phụ nữ nói chung nhờ vậy trong thời cổ điển nhờ Aspasia, Diotima, Hypatia, và nhiều người khác. Phong trào phủi nữ bình quyền trong thời kỳ Khai sáng như Mary Astell, Mary Wollstonecraft, và Elizabeth Stanton. Việc nghiên cứu và phân tích gia đình thiên và trong các công trình của hai người nữ chính yếu nói về vấn đề xã hội và triết học.

Trên đây, do việc xét lại phong trào phủi nữ bình quyền của triết học, và việc loại bỏ các khái niệm trong nội dung học nữ giới phong phú hơn bên những lời lẽ nặng nề về nhiều mặt của tư tưởng và nhân văn. Đó chính, có lý do nghi ngờ học nữ giới nên việc nói lên trình bày toàn bộ lịch sử triết học để nhìn nhận mà "ôu thế nam giới" hoặc phân biệt "nam giới" hoặc "nữ giới" nhiều triết gia, nhờ một giáo sư theo phương pháp luận mang tính lịch sử nói về và phát triển kiến thức học về ảnh hưởng do yếu tố nữ đang học nhờ vậy, rõ ràng hơn ra mặt giới tính, cho dù chúng có tồn tại, cũng là một niềm vui với các học giả.

Tuy vậy, chúng ta tin rằng triết lý về phong trào phủi nữ bình quyền là một khởi đầu nên nên sớm tiến bộ của kiến thức học triết học. Nên nay hãy

nhỏ giàu nòngh trồôù công thồù cho nhồõng khòùkhaê
môù, môá cầh tiếp cầh ñeán nhồõng cầh cuồtồomôá gồù
ñoãmôù, sỗi thiếấ lắp môá công ñoàng cầh nhắttồ tồômng
cồucung khuyñh hồômng ñầnthu huù nhieù cuồấ tranh
luañ keồ daồ vaồphong phuồcho vaán ñeánay. Táấ cầh
ñeù cồù chồmng cồù trong triếấ hoặ veầ phuồ nồồ bình
quyeù. Sỗi thắh tồù trong vieấ phắn tích lồch sồutriếấ
hoặ vaồloá trồkhoaông trắng trong lồch sồù trong triếấ
hoặ ñầồ ñồù, trong nhañ thồù luañ, trong triếấ hoặ xồ
hoá ñầồcho pheồ chồmng ta cồumôá cầh nhìn veầtriếấ lyù
phuồ nồồ bình quyeù nhồ môá ñồmng gồp voầgiaùtrong
kieấ thồù triếấ hoặ nồù chung, vaồtrong tieần naồg cho
sỗi tieầ boắxa hôn nồồ.

Phong traồ nay ñầ ñeán sỗi aồh hồômng toầ giaù,
vaồngồồ theo thuyếấ phuồ nồồ bình quyeù trong toầ
giaù xuaấ hieầ. Hỏ tin raồg phắn lồm toầ giaù chính
thồù phắ ñồồ cầ toầhoá táấ cáù trườ ñeầphuồ hống
vaồgìn giồđầay ñuồchắn giaùtrồ củầ phuồ nồồ Hỏ tranh
luañ raồg trong cầ tu vieầ ngồồồ phuồ nồồtheo truyeầ
thóáng khoồng ñồồồ ñồa leầ hắg gheầlắh ñầồ. Gầ
ñầy, sỗi tiếp nhañ hỏ vaồ leầthủ phong ñầồtrồthắh
nhieần vũ trong phong traồ phuồ nồồ Hỏ gia nhắp vaồ
cầ công vieấ khầ nhau maồtồstrồồù tồù nay chắ cồù
nam giồù thóáng trồ Tuy nhieầ, nhieù phuồ nồồồủầ và
cao vaầ thồa nhañ raồg và trí phuồ vũ deầhôn laồ và trí
lắh ñầồ.

Chồmng ta cồùcầ nhìn chung veầyeầ saồh củầ
môá theầheầ phuồ nồồ môù, ñầầ tranh ñồồ quyeù bình
ñầáng tồnhieầ lồh vồồ khầ nhau trong xồhoá. Trồồù

khi ñi vaø lónh võc Phaï giaø, chùng ta neân xem xeù vaán ñeànaý thoâng qua ñaõ Hin-ñu. Trong ñoù chùng ta còu theáso saàm mõi lónh võc trong xaõhoã, nôim maø Phaï giaø phaù khôù.

Muïc ñích trong chõông naý laønaàm vaø quan ñieãm Phaï giaø veàphuï nõõñõõc mieâu taùtrong Kinh Tañg Pali. Raá caàn thieát ñeàxem xeù vaán ñeànaý töösõi khôù ñaàu neàn vaèn minh AÁ Ñoãcho ñeàn thõõ ñõù Phaï, ñeàchùng ta còu theànhìn thaý söichua chaù ñoã vôù vò trí ngõõõ phuï nõõtrong xaõhoã vaøcaùtrong toãn giaø. Xaõ hoã vaøtoãn giaø luoãn ñi ñoã vôù nhau, vì vaý, neáu khoâng xem xeù caùhai khía cañh thì vieë nghiêãn cõu naý khoâng ñõõc xem laøcoâng vieë nghiêãn tuù. Vì muïc ñích cuã chõông naý, chùng ta seõthaø luañ veàvò trí vaøvai troøphuï nõõvaø hai giai ñoãn: troøù ñõù Phaï vaøthõõ ñõù Phaï.

✱ Phụ nữ trước thời Phật giáo.

Thaá caàn thieát ñeànoù raàng mõi döõlieäu ñõõc ghi cheùp laá neàn vaèn minh AÁ Ñoãkhoâng ñaý ñuùvaø khoâng thoã ñaàng. Vì vaý, baø vieát naý chemieâu taùvaø khía cañh maø chùng ta tin raàng cõusõi chaàn chích trong nhõõng giai ñoãn sau naý.

Vaø thõõ kyøVeãÑaø phuï nõõñãam nhiêãm vai troø cao trong xaõ hoã. Hõi chia seù vò trí bình ñaáng vôù ngõõõ ñãam oâng cuã mình, vaøhõõmng thuï mõi loãi töi do cõuthaá trong luañ phapø xaõhoã. Khaù nieãm trieát hõc

Hin-ñu coañai theo nguyêñ lyùnaêng lör cuâ phuiñöölao sañ phain trong thoh coañai nay.

Ngöoh ta tin rang vieñ thohcuung ñau tieñ trong thoh coañai laothoh Thanh Mã, rañ nhieu pho töong cuâ baonöör thay ôu caù ñò ñieñ khau nhau. Hình dañg ngöoh phuiñöönay trôuthanh tieñ bieñ cho nhieu phain chá vaonaêng lör khau nhau cuâ phuiñöötrong xaohoi Ba La Moñ. Ca Lôi mieñ tañsinh ñoñg moñ naêng lör phaùhuý, baù veñ nuoa döong, vaosañg tañ. Ñây lañhieu ñañg keamañHin-ñu nhañ ra söññoñg goñp thañ thanh cuâ cañhai gioñg ñöc vaogioñg cañ. Thieñ long kính trong khia cañh nöogiöu, ngöoh ta khoñg theñ thanh cañ ñeñbieñ thañ thanh tron veñ. Do ñoñ chuñg ta cuong bieñ nhieu cañp thañ nam nöñnhö Sita-Rama, Uma-Mahesh, vañLakshmi-Narayana. Thöong thì, hình dañg nöogiöu ñöör noñ ñeñ tröoñ. Nhöng sinh con gañ thì khoñg phañ laosöñ kieñ vui möng trong xaohoi Añ Ñoñ coañai. A Thau Bañ Veñ Ña¹³ bao goañ nhieu tính hap dañ vaocañ nghi leñ baù ñañm vieñ sinh con trai ñöör thích hôn con gañ. Trong vañ hoñ Bañ La Moñ coñ moñ ñoññ quan sañ rang neñ sinh con trai lañieñ hy voñg cuâ gia ñinh thì sinh con gañ lañmoñ lo ngai cuâ hoñ Tuy nhieñ, vò trí cuâ coñgañ chöa chöng thì ñöör vieñ trong La Ma Dieñ Na¹⁴. Kinh nay ghi rang sau khi La Ma bò löu ñay, oñg tröu veñnöoñ A Du Ñañ nhöñg ngöoh ñöör choñ ñeññoñ oñg coñnhieu coñgañ

---

¹³ Cuon thöütö ñañm trong boñsañh Thanh VeñÑañ

¹⁴ Ñai TöiSöñThi tieñg Phañ, thoh coañai.

chỗ chòng, ông ñoôc taén goã ñealam leãñaêng quang
bàng chính nhöông barm tay cuã cau coãgàu chỗ chòng.

Trong thöô kyøVeãÑao lónh võt giaò dư cho cau
beugàu ñoôc ñeacaþ moã cauh kình can. A Thau BaoVeã
ÑaoKinh noù raêng moã trính nõocoùtheákeághieþ theo
hoãn nhaân neãu nhö coãñoôc tu taþ phuøhõp trong giai
ñoãn phãm hañh. Theo truyeàn thoáng nguyêñ thuy
ñoôc ghi cheþ trong moã ñoãn kinh VeãÑao coùkhoãng
hai möôi moã phuï nõolaonhaotieñ tri hoaë laøtaù giaù
cuã thi ca VeãÑao Cau taù giaùvaohöc giaũñoùluoãn nhañ
ñoôc söi cùmg döông leãbaù hang ngay khi vaø giai
ñoãn Phãm thöa. Vaø thaùh nõömang hình ãng cuã
Sulabha Maitreyi, Vadava Prathiteyi, vaø Gargi
Vachaknavi. Nhöông phuï nõotaù naêng xuaá chùng nay
choñ cho mình con ñoông tu taþ theo kinh VeãÑao höi
ñoôc toãn xöng laøPhãm Thiêñ Nöo Com nhöông phuï nõo
höc röng, coùgia ñinh thì ñoôc goã laøSadyovadhus.
Trong gia ñoãn nay, döông nhö vañ coùchuyeñ nam
nõohöc chung, vaøcaùhai giòu ñeã ñoôc thay giaò chuù
yùmöã cauh bình ñaúng.

Hoãn nhaân ñeã bieã ñoôc quan tañ trong thöô
kyøVeãÑao Moã ñoãn vañ VeãÑaonoù raêng ngöôù khoãg
laþ gia ñinh laøngöôù xaá xa. Hoãn nhaân môura moã
giai ñoãn möu cuã cuoã sóng trong sañh, moã cuoã
sóng hoãn nhaân chañ thañ vaøcoùtraùh nhieñ. Chùng ta
coùnhieù chömg coùchera nhieù ãng hoãn nhaân:

1. Nghi thöu Brahma: hình thöu hoãn nhaân nay
ñoôc xem laøthanh khiéñ nhaã. Ngöôù cha ñem
con gàu ñeã cho ngöôù ñam ông, sau khi ñeo

cho côacà ñoàtrang sòù. Chuèrèalaøngöôù thông thaõ kinh VeãÑaø còutính cầh toá, ñöôë chính cha của côadaù töi nguyêñ ñeànghò, maø không nhañ laĩ baá còùthöùgì.

2. Nghi thöù Daiva laøcôagaù ñöôë gaùcho ngöôù tu, nhö möi söihy sinh xöùng ñaùng cho vò tu só.
3. Nghi thöù Arsha laøluù ngöôù cha ñem con gaù ñeán cho chuèrèa sau khi nhañ của chuèrèamöi con bossöa vaømöi con bossöë, hoacë caùhai cặp nhö vaỹ, cung vôi nhöùg yeù caù, maø không còùnghóa laøbàn con gaù. Noù möi cầh khàù, quaøcöùù laøboomang nghóa long bieá ôn ñoá vôi ngöôù ñam oàng ñaõtaùg con gaù cho mình, cho pheùp chuèrèathöë hieñ boá phañ của mình.
4. Nghi thöù Prajapatya laøngöôù cha ñem con gaù ñeán cho chuèrèakeøm nhöùg lôù chuè phuè xöùng ñaùng vôi chuèrèa
5. Nghi thöù Asura: ñieãm quan trọng trong boá hình thöù trên laøöùngöôù cha, oàng ñem con gaù ñeán cho chuèrèa Nhöng trong nghi thöù Asura, chuèrèa ñöa tieñ cho cha hoacë ngöôù ñam oàng trong thañ toá côadaù, nhö vaỹ, ñaỹ còùnghóa laø mua côadaù.
6. Nghi thöù Gandharva: khía cãnh tình yeù vaø söi öng thuañ của cáucôadaù vaøchuèrèalaøñieù kieñ duy nhaá ñöôë yeù caù ñeá keá hõp. Baá keá ngöôù cha hay ngöôù thañ toá nam naø cùg không còùquyeñ keá hõp hoñ nhañ. Cuoë hoñ

nhanh nhỏ vậy còu thea sau ñòu ñòõc thàn thàn
hoà bằng càn traù qua nghi leã hiên teá

7. Nghi thờ Rakshasa ñòõc mieâu taũnhõ chuyeãn
coãgauri bò baẽ còu ñem ñi. Trong khi coãgauri khòu
la, còu ngòõc nhaõ thì bò hãm hung, nhaõ còu
cũu hõ thì bò ñaũ phauri Ñaũ laõ chuyeãn baẽ còu
coãdaũ bằng vuõlõc.

8. Nghi thờ Paisacha: ngòõc ñaũ ông lem lủ dui
doãcoãgauri ñang nguũsay sõa.

Tuy nhiên còuraũ nhiêũ hình thờ phong tử
cõũu xin khauri nhau trong tãng lỏp thap hõn cũu xaõ
hoã Hin-ñu. Tuõa tauri ñòõc pheũ cõũu gaũcũu phũ nõõ
khõng ñeãcãp trong giai ñoã Ñeã Ñaõ Nhõng chũng ta
còu thea tim hiẽũ trong thãm kinh Ba Tõ giaũ, ngòõc
trinh nõõthõõng ñòõc cõũu hoũ vaõ ñoãtuõa mẽõũ laũ,
mõõũ saũ. Nhõng, trong vaũ hoẽ Ñeã Ñaõ còu nhiêũ
ñoã ñeã veã cũu coãgauri giaũ khõng chõng soãng trong
nhaõ cha mẽ Mã duõ trong nhõõng cuõũ saũh veã giõũ
luaũ toũn giaũ khõng ñeãcãp ñeã chuyeãn ly hoãn, nhõng
trong Thã Lõũ Luaũ (luaũ cũu Ñeã Ñaõ) cho thay raũg
vaõ thõũ ñòũ hoãn nhan còũkhi khõng cãũ nhõõng nghi
leãlong trõng. Trong trõõng hõp nay, chuyeãn ly hoãn
ñòõc pheũ do hai beãn cung ñõõng thuaũ vì khõng hõp
nhau. Mã beãn còu thea ñaũ ñòõc chuyeãn ly hoãn mã
khõng cãũ theo trinh tũũ thuũ tử, neã cõũsõĩnguy hiẽũ
thã sũ ñeã tính mãũg cũu mẽnh. Thã Lõũ Luaũ cho
pheũ ly hoãn thãm chí sau khi hoãn nhan thuõũ toũn
giaũ ñoã vũũ ngòõc vũũ bò chõũg boũrũi, vaõ còũthõũ gian

chôn nôi tømõi cho ñeán möôi hai naen. Ñieùn nay tuy theo tình huóng vaøtaàng lỏp.

Trong nhöông tröông hỏp thoâng thöông, tử ña theákhöông ñöõc khuyeán khích treân vaên baâm hỏp phạp coáxoã. Mõi baâm kinh Phaï nghiênn khac caán ñaen öng laý hai vôi neáü ngöõü vôi ñaü tieân laøngöõü toá vaøcou sinh con trai cho öng ta. Mõi nguon tö lieäu khac sau nay tuyeân boáraeng ngöõü ña theákhöông ñuütö caùh ñeá laøn chöng tröõü toa. Thaï Lôi Luañ ñöa ra nhieu ñieùn luaï khac nhau ngaen caâm tử ña theá Hoi cho raeng tử leánay thieáü ñaö ñöü, bao goàm vieü ñeán buøcho ngöõü vôi ñaü. Maü ngöõü lyütöông trong hoân nhaân Hin-ñu laøngöõü hung Rama vaøngöõü vôi chung thuý Sita cuá öng. Tình yeäu cuá hoi khöông bao giöübò phauvöüböü söi kinh ñöc cuá ngöõü hai vôi

Tuy vaý, döa theo xaõhoá Aryan thì gia ñinh ñöõc beñ vöng laø do cheáñoãphui heá Ngöõü vôi duø höông thuimõi vö trí cao sang vañ phau tuañ thuitho yùchoàng, khöông dañ ñeànghò ly hoân, khöông dañ tai hoân nhö thoâng tử ñöõc ñeácáp trong thi ca veãÑaø

Thöü coáñai, phui ñöõthöông bò loaï ra khoü caù nghi leátoân giaù, hoi bò xem nhö laøvaï oáueá chuýyeäu vì chu kyøkinh nguyã. Ngöõü Aryan xem phui ñöõnhö ngöõü Chieñ ÑaøLa mõi thaùng khi hoi ñeán chu kyø Thöü ñai VeãÑaøquy cho chu kyøoáueácuá phui ñöõchou traùh nhieñ mõi phau ba toá loaï trong caù vui àñ mañg cuá BaøLa Moñ.

Hoân nhaân, khöông phau söi töø boü laø lyütöông ñöõc khuyeán daý trong xaõhoá toân giaù VeãÑaø Do ñöü

phủi nỏ không phải là vađi trôingai trên con nỏ ông tu
 tập toàn giađ. Sỏi hiên điên của hỏivaossỏi keđ hỏp hoan
 toan cần thieđ trong cầu nghi lể toàn giađ. Thỏu nỏu
 hang ngay ñan ông còu bỏn phẩn tũng kinh. Nhỏng
 khi hỏi ñi vađng, ngỏođỏ vỏiseỏthay chỏng trỏ tũng.

Thỏu gian trođ qua, sau nay chũng ta tìm thẩy
 thođng tin trong Ớu Ba Ni Sa Ñađ¹⁵ vađ Luađ Ma Nađ thì
 vỏ trỏ ngỏođỏ phủi nỏovađ thỏu cođ ñađi Ađ Ñỏarađ khẩu
 bieđ.

Mỏđ trong bản Ớu Ba Ni Sa Ñađ cỏacỏu ñhađ ñieđ
 mỏđ nghi lể đamh cho ngỏođỏ chũnhaỏ ñeđ bảđ ñađm vieđ
 sinh ra mỏđ ngỏođỏ con gảu hỏc hỏnh xuađ chũng. Vađ
 hỏc giađ ñađ ñnỏu rađng mỏđ cođ gảu tađ giođ ñỏu hỏnh cỏu lể
 com tođ hỏn mỏđ ñỏu con trai. Mỏđ ngỏođỏ con gảu nhỏ
 vađy lađ ñieđm tỏi hađ của ñi nhỏ. Nhỏng, hađ hẻ
 chỏnh quyẻn luađ phỏp luỏn xem phủi nỏo ñỏ
 ôủtuỏa vỏ thỏnh ñieđ. Luẻ ñhỏu con gảu bỏ sỏi giađm hođ
 của cha mẽ khi lẩy chỏng cođ bỏ sỏi kem cắp của
 chỏng, luẻ gỏa buđ cođ lẩi bỏ sỏi giađm hođ của con
 ñi nhỏ.

Nhỏng cuỏa sađh cođ ñađm giađu phủi nỏo ngang
 bảng vỏu giai cắp Thuđ Ñađ La, duđ hỏi ôủvađ giai cắp gỏ
 ñi nỏđ. Luađ Ma Nađ ñnỏu rođ veđ ñi chỏn của phủi nỏo
 vađ bỏn phẩn của hỏi ñỏa vỏu gia ñi nhỏ. Hỏi khođng ñeđ
 tỏi yủlađm bảđ cỏu ñieđu gỏ trong gia ñi nhỏ ñi nhỏ. Hỏi phẩn
 luỏn vui veđ giođ giang vieđ ñỏa trỏi phủc vui chỏng
 con, xem chỏng nhỏ chũa teđ của ñi nhỏ.

---

¹⁵ Kinh Veđ Ñađ

✱ Xã hội trong thời Phật giáo phát khởi.

Roõrang xãhoã vao thôõ ñõõ Phaã laøthuõ cheá ñõõphũ heã Phũ heã còunghoa laøcha truyeà con noá, ngõõ ñam oãng naén quyèà haanh trong gia ñinh hay trong moã boãlaẽ. Ñaỹ laøhình thõõ toàchõõ xãhoã theo cheáñoãphũ heã Cheáñoãnay lan roõng ra khoũ gia ñinh, roã bõõ vao theãgiõũ chính trø. Chính quyèà cuã xãhoã phũ heã laø do ngõõ ñam oãng thoãng trø. Heã thoãng nay ñam aõ phũ nõõthoãng qua theãcheá chính trø, kinh teã vaø xãhoã cuã chính noũ Quyèà lõc nam giõũ thoãng lõnh tõõ ngoaũ xãhoã cho ñeã trong gia ñinh. Ñieũ nay còuãmh hõõmh ñeã sõõ thaõh laõp tõ tõõmh cô baõm nhaũ veãbaõm chaũ con ngõõõ, vaømoã quan heãcuã chùng ta trong vuõ trũ Trong phaõn nghiẽn cõm veã caũh õmh xõũcuã con ngõõõ, nhõõng laõp luaõ dõã treã ñõã tõõng nam giõũ, vaøcaũh õmh xõũcuã nam giõũ tõõ ñõõng ñõõc quy cho laøcuã caũhai giõũ. Theo heãthoãng toãm boã xãhoã, phũ nõõbõ ñõã xõũnhõ cõ daõn thõõcaõp, phuõnhaõn cô hoã maø hõõ ñõõc phaõn coãng nhõ nam giõũ. Veãmaẽ theãchaũ laõn tinh thaõn, phũ nõõ ñõã maẽ võũ haõng haõsa soãhaũ quaũcuã sõõ phaõn bieã choãng laõ hõõ

✱ Phụ Nữ trong thời Phật giáo.

✱ Lời kêu gọi của các tín nữ về nữ giới trong đạo Phật.

Hai hõõ giaũ nõõ ñaũ tieã laø Mabel Bode vaø Caroline Fobey ñaũthaũ luaõ veãvaũ ñeãphũ nõõ trong

Phải giáo. Tại hội nghị quốc tế của các nhà Nông
phông hội lần thứ chín năm 1892, hai bà đã cung
cấp tài liệu về vai trò phụ nữ trong Phải giáo xã hội.

Caroline tuyên bố rằng: "Người Ni bị đặt để dưới
mọi uy thế xã hội. Họ cũng rất thành công trong vai trò
như người mẹ, người vợ, con gái, bà hoàng, quản gia. Họ
biết đạt những niềm vui đơn sơ mộc mạc. Họ thông minh
ngang bằng với nam giới. Họ có sự đồng cảm trong trí tuệ
như các vị Phật. Họ cũng biết nhận ra mọi sự vật đều
mang tính có sinh có diệt."

Lôi tuyên bố của Mabel Bode cũng giống như
vậy. Cả hai người đã trở thành các hội gia của Kinh
Tăng Pali trong lãnh đạo của riêng họ Foley và Bode
tin rằng vào hội Pali trong Phải giáo Thống Toà Bo
chờ những nhiều công cụ về vai trò kiến quyết của
người phụ nữ trong lịch sử Phải giáo. Hội cho các cơ sở
tu tập nâng cao văn hoá thời đại trong tinh thần
người phụ nữ và sự sáng tạo để đi kèm theo những
vai trò xã hội của các nữ tín đồ rất rõ ràng. Các
phong trào của toàn thế giới do chính nữ tín đồ Phải giáo
đi đầu. Do vậy Bode và Foley tin rằng những
bộ đội nữ phải là tiên của hội này và truyền thống của
bà thành nhân Thống Toà Bo có thể trở thành nền
tảng cho việc nghiên cứu sâu rộng về những nỗ lực
của phong trào của các Phải giáo, những việc
này nên dựa theo Kinh Tăng Pali.

Một hội gia nữ giới trong việc nghiên cứu
Phải giáo, I.B. Horner, đi xa hơn Foley trong phạm vi
tâm hồn của tranh kinh niệm khải nhau của phong

trao nữ quyền. “Phụ nữ trong cộng đồng Phật giáo” của Diana Paul thể hiện mỗi giai đoạn một trong việc nghiên cứu lịch sử của nữ tín đồ Phật giáo. Bà nhận ra trong các bản kinh có một ảnh hưởng của hình ảnh tôn giáo trong phong trào nữ quyền, và các truyền thống cho một ảnh hưởng do chính truyền thống này. Bà giới thiệu và khuyến khích một thái độ của sự bình đẳng trong Phật giáo Nữ giới. Các học giả này đã mô tả việc nghiên cứu lại vai trò của nữ giới trong lịch sử Phật giáo, bởi vì việc này sẽ quan trọng của nữ giới trong lịch sử Phật giáo cũng như các học giả trẻ đang con người ngày nay. Các việc, bởi vì ảnh hưởng Phật giáo nhờ mỗi tôn giáo theo chủ nghĩa quân bình. Theo nhiều học giả khác, quan niệm này mang sắc thái nằm trong hai thập kỷ sau cùng.

* Quan điểm Phật giáo đối với phụ nữ.

Mỗi trong những niềm phát triển thuở đầu của Phật giáo là vai trò của nữ giới. Chúng ta đã thấy rõ ràng khi Phật giáo xuất hiện tại Ấn Độ nữ giới sống với một nhà vô thần. Những khi Phật giáo xuất hiện thì sẽ việc này thay đổi. Nữ Phật giáo đã giảng cho các nam và nữ ở Ấn Độ và ở các nơi khác, và các việc này không hề có bất kỳ sự khác biệt nào trong xã hội này nữa. Trong lịch sử của Ấn Độ, nam nữ bình

ñámg. Viẽ sinh con gái không con la nôá thá vông
nõá. Hoi ñáõ ñõõc tõi do. Hoãn nhân không phải la
chuyẽn nóá doõ toãng ñõõng, sóng ñõõ thán không cõ
gì phải hoãtheñ, và không con chuyẽn ẹp buõ táu
hoãn.

Chùng ta neãn ñõnh roõ vàn ñeà phui nõõ ñõõc
thuyẻ giãmng trong ñáõ Pháñ. Ñõu la trung táãm bu
chieãn củ cầ hoĩ giãu Do cầ goĩ la lỏ tuyeãn bóamaũ
thuañ củ ñõõ Pháñ ñóá vủ phui nõõ và táãm tráng thá
vông củ Ngõõ khi môũra cầnh cõũ cho viẻ thieẻ lặ
Ni chùng. Nhõng, sõi thá veãn hõng lỏ tuyeãn bóamaũ
thuañ ñõu la õgĩ? Bằg cầnh naõ ma ñõõ giãu cõũ theã hieũ
ñõõc ñõõng ly ñe ñõõ ñõõ ñõũ àmh sãmng ñáõ phặp và ñĩnh
huớng trong xã hõ Pháñ giãu?

Chùng toã không cõ yũ ñõnh củ tũ hoãn sinh lỏ
đẩ củ ñõõ Pháñ, ma chã heã thõng hoãn lỏ tuyeãn bó
cõ ñĩnh maũ thuañ nay, ñeã bãn ñõõ cõũ theãn hãn thõũ
roõ lỏ Pháñ đẩ.

Chùng toã cho rằng ñeũ quan tráng nhá khi
chùng ta ñõõ kinh Pháñ la chùng ta neãn bieẻ rằng: ly
do gì Ngõõ la thuyẻ giãmng bãm kinh ñõũ và thuyẻ
giãmng cho ai, vủ muĩ ñĩch gì? Hõn nõã trong triẻ ly
và ñĩnh toãn giãu, và ñeãn hĩnh tháũ xuyẻn qua ngoãn
ngõõ hoã yũ ñĩnh thõng qua ngoãn ñõõ seõ bõ hãn cheã
tãm hieũ bieẻ, hoã seõ hieũ sai leũh và ñeã Neũ
chùng ta nhãn thõũ ñõõc ñõõ vấ, chùng ta seõ tháũ
trieẻ ñõõc chãn lyũ

Trõũ la vủ và ñeãn ñõõ ñõõ, chùng ta cõũ theã
nhĩn tháũ phãn môũ ñeũ củ kinh Pháñ ñõũ ve phui nõõ

trong cầu bâm kinh Khôu TheáNhan Boán vaøTröông A Ham. Ngöôù giâu thích veànguon goá cuá con ngöôù trên trái ñáá, maø trong ñoùgiòù tính laødo nghiệp lờ. Mỗi quatrình thoá huà baé nguon bàng tham saán si. Ñiém quan tröng laøkhi söikhaù bieá nay phat sinh thì chuyén ngöôù ñam baø suy töông ñeán ngöôù ñam oàng laø quatr gaán. Hoi ñoôc chaø ñoàn vôù noá khiép söi vì döông nhö ñieá nay liên quan ñeán söi boù loá. Ngöôù ta coù theá nghó rằng ñoú Phaá phat bieá ñoá xöu vì Ngöôù coùngüi yüsöi tham lam laø ñam baø. Những hoi ñeán bieá rằng löi nháa nhuú nay mang ham yù veágiòù tính. Ñam oàng, ñam baø ñeá deá bô ámh höông bôu tham lam vaøá dué. Hoi coù theátrôuthanh ngöôù boù loá, kéu báa hamh, hoáe ñam nháa.

Trong mỗi bâm kinh khau, ñoú Phaá coù veábuoá toá ñam baø laønguyên nháa cuá söi cam doá Ngöôù noi: *"Này tỳ kheo, một người đàn bà thậm chí khi đang đi cũng sẽ ngừng lại để gài bẫy đàn ông. Bất kể lúc đi đứng nằm ngồi, cười nói, hát múa, khóc la, đau khổ, bệnh hoạn, họ đều có thể ngừng lại để gài bẫy trái tim đàn ông." Này không phải là lời ñoú thoá. Khi ngaá A Nan hoi Ngöôù laø caùh naø ñeá moá vô tu só giöögìn giöù luaá ñoá vôù phui nõ ñoú Phaá traú löi: "Này A Nan, đừng nhìn họ. Nhưng nếu phải nhìn thì đừng nói chuyện." Ngaá A Nan laí hoi: "Nhưng nếu họ nói chuyện với chúng ta thì sao? Bạch Thế Tôn." Phaá laí noi: "Hãy giữ tâm tỉnh thức, A Nan."*

Neá chúng ta nghiệp ngaán nhöng löi noi nay, chúng ta seónháa ra ñuùng yùng húa. Ngöôù nghe laø caù

vò tyøkheo, nhöõng ngöôõ phau trành moi càm doãtrành tuĩ. Theo nghóa tích cõc, Taõng só laõngöõõ chuũñoõng, nhöõng theo nghóa tieũ cõc, Taõng só laõnaõn nhaõn. Vì vaỹ, ñeãthanh loĩ noã taõn, Taõng só neãn trành moi càm doã theã gian, trong ñoù ñaõ baõ laõ moã loaĩ càm doã Ñieũ ñoùkhoõng cõngghóa laõñõõ Phaĩ aõm chãñaõn baõlaõ nguyẽn nhaõn toã loaĩ cuã ñaõ õng.

Chính ñõõ Phaĩ cuõng nhaõn ra laõn ngöõõ phuĩ nõõthì khoãbieã döõng naõ. Ngöõõ ñaõtõõng nõõ raõng noã ñau khoãnhaĩ cuã ngöõõ phuĩ nõõlaõboũlaĩ ngöõõ thaõn yeũ ñeãñi theo choõng, mang naõng ñeũñaõ, thôõ choõng nuoã con. Maũ thuaõn vòũ quan nieãn xaõhoã thôõ baỹ giõõ veã caũ beũgaũ, trong Kinh A Haõn cõũñoãn Phaĩ khuyeãn vua Ba Tõ Naẽ ñõõng thaĩ võõng vì hoang haũ Mã Lĩ sinh con gaũ.

Trong lóõh võõ hoãn nhaõn, thoõng tuĩ taõ hoãn döõng nhõ khoõng theãtõõboũ Ñaĩ Phaõn¹⁶ ghi chuũraõng moã beũgaũ döõõ möõõ hai tuoã ñõõõc pheõp laỹ choõng. Nhõõng chũng ta khoõng theãtim thaỹ chõõng cõũ ñeãbieã chính xaũ tuoã taũ cuã ngöõõ con gaũ ñõõõc pheõp laỹ choõng trong vaõn hoĩ Phaĩ giaõ, cõũleõ theo luaĩ leãthì õũ ñoã tuoã tõõ möõõ saũ ñeãn hai möõi. Ví duĩ nhõ Visakha¹⁷ laỹ choõng luũ möõõ saũ tuoã. Con Bhadda Kundalakesa möõõ saũ tuoã vaõn chõã laỹ choõng.

---

¹⁶ Tyøkheo phaõn. Moã trong hai phaõn cuã Kinh Phaõn trong Luaõ Taõng, danh cho Tyøkheo. (tõĩñieã Nieãn Phaĩ Ba La Mã)

¹⁷ Cõũteã ñõõ laõTyõSaũ Ca - con gaũ nhaõtrieũ phuũ nõõñeãtõũcuã ñõõ Phaĩ, phuõng trì Taõng giaõvaõ haõng baũ nhaĩ. (chuũthích cuã ngöõõ dòch)

Nữ Phaï ứng hoảmañh meõcheáñoãmoã với mỗi chàng, nhờ Ngõõ ãã ãã ra nên giới cảm của hàng cổ sú. Ngõõ dạy chi tiết vềmá quan hệ bình ãã của ãõ sống với chàng. Thi La Ca Vieã Kinh ghi chép lời Ngõõ dạy vềvã ãã sau: “Có năm cách mà người chồng nên cư xử với người vợ: tôn trọng, khoan dung, chung thủy, bảo vệ, thương yêu. Người vợ cũng nên cư xử với chồng theo năm cách yêu thương: thực hiện tốt bốn phận, cư xử phải phép với hai họ, chung thủy, giữ gìn tài sản cho chồng, lo toan công việc kinh doanh của chồng.”

Chúng ta nhìn thấy mỗi số câu biệt làm giữa lời khuyên vềboã phần ngõõ với trong Luaï Ma Naï vaø trong lời dạy của Phaï. Ngõõ dạy xa hôn vềnaãn khaũnaã ãã uy lữ của ngõõ phuï nõõ Neãu hỏi sâu hỏi nên quyẽ lữ nhờ taã saẽ, tiền của, hỏi hàng, cõu sinh con trai, nữ ãã; thì hỏi cõu ãã ãũtõĩ tin sống õũnaõ Hỏi cõu theãkhuã phuï chàng mình, giúp chàng mình nhiều hôn. Trong gia ãũnh, hỏi cõu quyẽ chia sẻ với chàng vềsõ lữ chõn ngheãnghiẽp, hoãn nhaãn cho con cái. Ví dụ nhờ Cap Coã Nõõ tã vaãn cho với trõõ khi chấp thuận lời ããghõ laãn thông gia với thông nhaãn gia cõu Uggã. Ngõõ chuũgia ãũnh vaøngõõ với phuï ãõng long, bình quyẽ trong mỗi chuyẽn kãcaũ taã saãn vaøthõã kã

Nữ Phaï ãã ãã mỗi đãũ áã trong lịch sốũtõã giaũ taã Aã Nõã Trong lóũh vữ nay, phuï nõõ không hỏi thành kinh vì boãn phần nõã trõĩ vì sốĩ ca ngõĩ thiẽng liẽng, hoãc vì thay chàng từng kinh, hoãc cung

chàng cái người. Cái tin đó tu tập theo lời dạy của Phật nhằm đem trí tuệ đến cho A La Hán qua việc thanh tịnh Ni chúng. Nhiều cuộc tranh luận mãi mãi chưa dứt sinh, do các học giả Phật giáo và ngoài Phật giáo, về phương pháp của Phật thu nhận Ni chúng. Đồng thời sự phân biệt chúng lai Ni chúng bằng luật Bát Kham Giỏi. Nó vẫn vẫn đến nay, đã có và sẽ nghiên cứu nghiên cứu hoàn thành theo phương pháp nghiên cứu rõ ràng. Tuy nhiên, vẫn đến nay liên quan đến sự thanh tịnh Ni giới, mỗi một thời điểm lời dạy của Phật vì lợi ích chúng sinh, cho nên, chúng ta vẫn còn rất nhiều điều chưa hiểu.

*** Nhiều chứng cứ buộc tội đức Phật có thành kiến về giới tính.**

Trước khi thảo luận về sự mãi mãi trong việc thanh tịnh Ni chúng, chúng ta nên phải thảo luận về mỗi câu chuyện chứng minh lý do nào mà những Phật chấp nhận việc thanh tịnh Ni chúng.

Theo kinh điển, và năm sau khi giáo ngoại của Phật được mở ra, các Kệ và Năm Di¹⁸ được thêm. Các muốn thanh tịnh Phật về việc các muốn xuất gia cũng vẫn và ngoài ban. Là năm của Phật tổ cho những người xuất gia. Những người này rằng nếu không có sự chấp nhận của Phật nữ thì gia đình sẽ tan vỡ. Nhiều người cho thấy khuynh hướng xã hội và Phật giáo gia đình thời

---

¹⁸ Mahaprajapati - tên của người nữ Phật đầu tiên Ma Ha Ba Xả Ba Nữ

báý giøø vaøcòutheàgiaù thích söitöøchoá củà ñöø Phaï. Kinh Phaï không chấp thuûñöøc söüduing ñeà tranh luañ choáng laï vieä thanh læp Ni chung. Chấp thuûgiöø hình thöø ñaät ñöøc trí tueàgiaù thoat. Theo nhieàu baù mieàu taùthi ñöø Phaï không camñhañ phuïñöøcòutheà lia boùgia ñinh. Tuy vaý, nhöøng ngöøø phuïñöø nay kieñ côøng vañ tiep tuï thanh caù. Sau cung baøKieàu Ñam Di nhöøngaa A Nan giúp. Ngaa A Nan thanh vañ Phaï rằng lieäu nõøgiöø còutheàgiàø ngoãñöøc chaøng. Phaï xaù ñöønh roølaøbaá còuai cung còutheàñaø ñeà Nieá baø. Khi ñaøhieàu roønguyeñ lyùcủà söi vieä, Ngaa A Nan thöa vôù Phaï veàvañ ñeànöøgiöø ñeà ñöøc phep xuaá gia ñeàu hoï còutheàñaät ñeà giaø ngoã Cuaá cung Phaï cung chấp thuañ thanh læp Ni chung. Nhöøng Ngöøø cung camñhañ baø rằng töøng lai củà Phaï giaø seø keøm ñi ñeà traen ñeà sau ñöø Lôø camñhañ củà Ngöøø ñaøbò caù nhaøtrong phong traø nam nõøbình quyèñ xem nhö chöøng còũñeàbuoä toã Ngöøø còuthanh kieñ veàgiöø tính.

* Bốn Sanh Truyện.

Bốn Sanh Truyện là mỗi phần quan trọng củà Kinh Tăng Pali. Nhöøng thi phẩm nay ñöøc cho là hoà kyùveàtieñ thañ củà ñöø Phaï, trong khi Ngöøø thanh töü hañh BoàTaù Ba La Mã: boáthí, trì giöø, nhañ nhưc, tinh tañ, thieñ ñöønh, trí tueä Nhöøng câu chuyeñ truyeñ thuyeá ñeàu còukhuynh höøng ráá tieù

cờn nỏa vờu phũnỗ theo cầh nờu hỏi mieu taũchuyẻn taũ sinh cuũ nờu Phaũ. Ngỏoũ hiẻn thaũ laũnỏng vaũ nờc, mỏi teũ cỏo, mỏi keũtroũn. Nhỏng chuyẻn nỏu thai thaũh nỏogiỏu thũ haũ nhỏ kỏoũng toũn taũ, vaũcha xaũ ra tỏoxa xỏa treũn con nỏoũng Ngỏoũ nũ nẻn BoũTaũ quaũ Laũmỏi nỏng vaũ nờc hay mỏi teũ troũn nũ nỏũ thũ vaũ con toũ hỏn laũmỏi ngỏoũ nỏ

Trỏoũng Laũ Taũng Ni Keũnỏa ra mỏi vaũ nẻnỏaẻ bẻũ mang tũnh thaũ hoẻ, liẻn quan nẻn giỏu tũnh. Cầ theũgiỏu trong Thũ Duũ Kinh¹⁹ nỏoẻ mỏataũbỏu sỏi chia reũkỏoũng kỏoũn dung giỏũ nam vaũnỏ Taũng sỏ luỏn laũ nỏũn oũng trong tieũ kieũp, Ni luỏn laũnỏũn baũ Sỏi chia reũ thuỏũ heũtỏ tỏoũng veũgiỏu tũnh taũ ra loũ raẻ roũ nẻ bẻũ trong thuaũ ngỏoũcuũ mỏũhũnh toũn giỏũ danh saũn cho phũnỗ Vĩ duũ nhỏ nẻũ nam nỏũnũ riẻng reũtheo cầũ con nỏoũng kỏũũ nhũ, thũ tieũ sỏũcuũ ngỏoũũ nỏũn oũng, baũ goũn cầũnỏũ Phaũ, kỏoũng heũliẻn quan gũ nẻn mỏũhũnh danh cho phũnỗ Kieũ Nỏũn Di trong Thũ Duũ Kinh tỏũ mũnh liẻn keũ A La Hũn quaũvỏũ nghiẻp quaũtỏũ tỏũnhỏũng laũ taũ sinh qua cầũ nhũn vaũ nhỏ mỏi ngỏoũũ nỏũn baũnoũleũ con gũũ nhũgiaũ, mỏi thũẻn nỏũnỏũ quyẻn nỏũng. Do vaũ, baũ Da Du NỏũLa²⁰ quaũ quyẻũ chũnh nghiẻp lỏũ mỏũPhaũ nỏũtỏũng laũchoũng baũ trong cầũ đũng thỏũũ oũnhũẻũ kieũp trỏoũũ.

¹⁹ 1 trong 15 tũp kinh trong Tieũ A Hũn, keũveũsỏichẻũ nỏũũ nẻnỏũn nẻn giỏũ ngoũ cuũ chỏ Phaũ vaũ559 vỏ Tyũkheo, Tyũkheo ni.

²⁰ Vỏũcuũ Phaũ, trỏoũũ khi Ngỏoũũ xũũũ giũ, sinh ra Thũũ tỏũ- Tyũkheo La Hũũ La. Sau nỏũ baũcuũũg xũũũũ giũ, trỏũũthaũh Tyũkheo Ni.

* Kinh Khởi Thế Nhân Bản.

Kinh Khôu ThếáNhaân Bôn laø nguồn gốc trong truyện thuyết của Phật, cũng như là một trong Kinh Tăng Pali. Theo truyện thuyết, có một thời hoàng kim lúc chúng sinh hầu như hình vô tính sống trong niềm hạnh phúc trên thiên đàng. Ngay nơi có một người muốn xuống hai giới, một hiện thân nữ giới, nhiều người khác cũng đi theo. Sau một thời gian tính bất hạnh này sinh thêm một năm mà cảm thấy Bần năng giới tính như xem như một sự thoải mái trở lại trạng thái hoàn thiện. Các nam và nữ đều có trạng thái như vì tình trạng thoải mái này. Tuy nhiên, rõ ràng chính hình tượng nữ giới trên trần gian đã gây ra sự cảm thấy mất mát này.

* Sự cảm dỗ của con gái Ma Ba Tuần.

Truyện thuyết về con gái Ma Ba Tuần như tìm thấy trong Kinh Tăng Pali, là một phần của về người nam và nữ loại quy định Ma Ba Tuần là vua trong cõi dục lạc, có thể sử dụng một số người Phật như nên giới ngoài bằng cách của ba cô con gái là Raga, Arati, và Trsna nên duy nhất người. Theo truyện thuyết, một số người không nên mang mà nên bị chúng. Trong công việc của tôi việc luôn xem nên này là công việc của loài của người và cảm thấy tránh xa hội bằng bất cứ giá nào. Người luôn là sự cảm thấy Tăng

số luân bò vô hay ngồô yêu loã kờ trôuvẽnhaø Duĩ
 laĩ raĩ nguy hiẻm ñoá vôũ Taẻng số, nhống ngồô ñão
 gảng tồ boũ moi chạp thuũ ñão trỏn chạy khoũ vong
 luaũ hoả. Moĩ làn ñõ, chùng ta còu theành hìn thạy chuũ
 ñeà veà phũ nõ vẫ cam trôu cho sũ phũ triẻn trí tueũ
 Thỏng thỏng, taẻng số ñõoĩ dẫ baũ neũ tin rẻng
 thẫ theà phũ nõ ñẻng kinh tồ, vaø neũ quẻm tồ ñẻng
 rẻng thẫ theà loũ ngồoĩ laø xũ cheũ mũ rỏũ, ñẻng
 giỗ sũ tu hẻnh thanh khiẻ.

* Thành lập Ni giới.

Moi ngồoĩ ñeũ biẻ rẻng ñõ Phẫ laø ngồoĩ
 ñeũ tiẻn cho phẻp nõo giỗ xũa gia. Vaø hoĩ cũg hiẻ
 rỏ viẻ thanh lậ Ni chùng ñão taũ ra nhieũ vẫ ñeũ
 maũ thuaũ trong lỏch sũ Phẫ giẻ, trong ñõ còu ba
 ñeũ chính cẻn thũ luaũ:

- Còu sũ thẫ vớng ñeũ chạp nhaũ lỏ thanh cẻn
 củ bảo Kieũ Ñẻn Di vaø Ni ñỏn củ bảo

- Lậ Bảo Kẻn Giỗ ñeũ ñeũ Ni chùng vaø vò trí
 thạp hỏn Taẻng chùng.

- Tuyeũ boả rẻng cho phẻp nõo giỗ xũa gia thì
 Phẫ giẻ seũ kẻn ñi neũ trẻn neũ sau ñõ

* Luận cứ bảo vệ lời Phật dạy về nữ giới.

Kate Blackstone ñõ ra nhieũ luaũ còu quyề giẻ
 maø chùng ta còu theà tin rẻng ñõ laø cỏ loũ củ chuũ ñeũ
 thũ luaũ veà nhống maũ thuaũ veà Ni chùng.

hỏi ñaê caâu chuyeãn vaø trong baâm löôit ñoàgiaũthuyea theo thoütöithoê gian, aân ñònñ caũchuũnghóa quaân bình xa xòa ñoôit chanh sôa laĩ sau nay, vaøthieũ nhöõng ngöôit bieãn tap tieãn boã

Baø tranh luaãn khai nhö laø söi tieãn trieãn daãn daãn töøthamh kieãn giöu tính coáhöu, thaãn chí coùtính gheũ phuĩ nõõ ñi ñeãn söi phat trieãn chuũnghóa quaân bình trong Phaĩ giaø ñaĩ thöa, ngay caũ trong Kim Cang thöa. Laãn löôit, vieẽ nghiẽn cöu caũ chuyeãn ñaõthoũñaê ñeãcaũ chuyeãn vaø trong boã camh xaõhoã, nhö chùng ta ñaõtaũ caũ truũ caũ boã camh ñoũ hoaẽ ñoã ngoãn ngöõñoivaø boã camh trong kinh luaũ cuã Tyø Naĩ Da.²¹

Caũ nghiẽn cöu troöu ñaỹ laønhöõng ñoõng goũp quan troõng cho söi nhaãn thoũ cuã chùng ta veã caũ chuyeãn, ñoõit thehieãn trong vai troocoã yeũ trong lèch söũ vaø trong hoam camh hieãn thoũ cuã phuĩ nõõ trong coãng ñoõng Phaĩ giaø. Tuy nghiẽn, chùng ta vaãn camh thaỹ thaĩ vöõng vöũ nhöõng giaũ phap bò sáp ñaẽ. Khoãng ai coũtheãtraũlôũ cho caũ hoũ vì sao phuĩ nõõ bò cho laø moã ñe doã nguy hieãn nhö vaỹ, hoaẽ baõng caũh naø maøNi chùng tìm ra ñoõit phöõng tieãn hõp lyũñañaỹ lui ñi. Ngoaũ ra, moĩ nghiẽn cöu chuũñeãnaỹ vì nhöõng khai nieãn mô hoãvètính huóãng lèch söũ do ñoũkhoãng mieũ taũñöũt neũ vaũ hoũ ñaẽ troõng roõrang trong caũ chuyeãn. Nhöõng caũ chuyeãn cuã Ni chùng hoam toam ñùng laømoã caũ chuyeãn. Alan Sponberg laømoã trong

---

²¹ Giöũ luaũ – nhöõng quy luaũ trong ñoũ soãng töivieãn. Moã phap cuã Luaũ Tang.

câu hỏi giữa chúng ta ra những nội vấn hỏi này trong rõ ràng trong câu chuyện. Sự tranh luận về những mâu thuẫn cốt lõi của Kinh Pali về Phật giáo này nên hiểu như thế nào giống như sự mâu thuẫn về yêu cầu giữa tôn giáo, mà chúng ta không nên đang phong phú về năng lực ngôn ngữ Alan Sponberg để dẫn dắt câu chuyện thành một sự thỏa hiệp về những nội vấn tranh luận trong Tăng gia luật bấy giờ nhờ một câu trả lời về câu hỏi kiến thức sự hôn nhân giữa chúng ta về sự kiện này Bà phân tích của Sponberg dựa trên sự thật, và chờ đợi giữa sự thật và Phật giáo sinh động phân tích của Ni chúng. Tại sao một trong những nội vấn tranh luận cốt lõi của Phật giáo là Phật? Làm thế nào mà Ni chúng có thể gìn giữ chân Phật?

* Nhấn quan trọng trong Tỳ Nại Da.

Đoạn văn này sẽ đưa ra một giải pháp thích hợp. Theo sự thật triết của Sponberg về nội vấn hỏi này trong câu chuyện, thì sự phân tích câu chuyện theo bốn cách về nội vấn hỏi cốt lõi nhìn rõ như sau: bốn cách Tỳ Nại Da giống như một câu chuyện có phần mô tả, phần mô phỏng, và phần kết luận. Tỳ Nại Da thể hiện một cách trình bày mang tính nghi thức của hai phẩm vì công năng và câu nhân trong nội vấn ngôn ngữ xuất gia. Câu chuyện quy định câu hỏi, sự xuất hiện, sự không này, là

soáng của tǒng vò Tyøkheo, Tyøkheo Ni. Trong ñòucòu ghi roõthuùtư, nghi thòu tiép khaùh cho vieã quañ lyù của Tañg giaø Theo caùh laøm nhö vaỹ, TyøNaï Da pheã chuañ vaøphañ ñònh roõnhieãm vui của coãng ñòng tõi vieã ñoá vôù Tañg chuñg vaøcaù tin ñoà Theo thuañ ngöõ ñoõc phañ tích, chuñg ta nhìn thaỹ söi noá keá moá moâhình ñòng nhaá vaømoá tap hõp nguyeañ taé chañaõ cho söi bieã hieãm tính ñòng nhaá ñòu

Moâhình ñòng nhaá coùleõlaøroõhôn heá trong caù caù chuyeãn hö caù toã khaùp trong TyøNaï Da, môu ra nhöng giõu luaã chính yeá, vaøgiõu thieãm tǒng giõu luaã rieång reõ Phañ môũñaù, hay phañ hö caù, mieäu taù caù tình huóng ñaẽ bieã an mình döõu quy luaã taá yeá của giõu luaã vaø ñaẽ ñieãm của giõu luaã. Caù caù chuyeãn ñaõ cung cấp lyùleõ cho giõu luaã vaø ñaẽ giõu luaã theo boá caãm ñaỹ yùnghóa. Caù chuyeãn xuaá saé trình bay trong TyøNaï Da gioáng nhö toãm boãtieãm söu của ñòu Phaã. Ñieãm nay naèm trong ngöõcaãm khi ñòu Phaã nhaãm ra Nieá Bañ, vaø söi nghiép thuyé giãm tiép theo của Ngöõõ, ñieãm maøcaù giõu luaã trong Tyø Naï Da coù yù nghóa. Chuñg ta coù theá nhìn thaỹ roõ nhöng caù chuyeãn hö caù của phañ chính trong Tyø Naï Da vaø nhöng giõu luaã rieång reõ Kieãm Ñoá²² vaø Phañ Bieã Luañ²³ ñeäu baé ñaù vôù söi mieäu taùnhöng hoat ñòng của ñòu Phaã. Hoat ñòng của Ngöõõ giaù thích vaø thanh minh moâhình giõu luaã chò ñòng trong tǒng phañ truø Trong Ñaï Phañ, nhöng caù

---

²² Thuùtư chấp hañh của Luañ Tañg.

²³ Coñ goá laøTyøBaøSa Luañ.

chuyẽn hõ cáu mieâu taúsõi traũ nghiẽn Nieá Ban của ñõừ Phaá, quyẻá ñõnh ñi thuyẻá phạp của Ngõõõ, vaosõi baẻ nguỏn keátiep của Taõng giaõ Giõu luaá vaøthuítuẻ của phàn com laỉ trong Kieủ Ñoãñõõừ ñaẻ ñeủnhõ vaỷ trong boá cámh giầu ngoảcủa ñõừ Phaá, vaõñõõừ giaủ thích baõng quyẻá ñõnh của Ngõõõ veàvieẻ xaỷ đõng coãng ñõng tõivieủ. Tõõng tõinhõ vaỷ, Kinh Phaủ Bieá củõng baẻ ñaủ phàn mieâu taủbieủ tõõng sõi giầu ngoả của ñõừ Phaá, vaõgiõu thieủ phàn ñoả thoải của ñõừ Phaá. Trong phàn naỷ, Ngõõõ giaủ thích vủi ngaỏ Xuủ Lôỉ Phaá laỏ theủnaỏ maỏtuỏỏ thõi của Phaủ haủnh ít hỏn của vủi Phaá trong quạủkhõủ ñõõừ xaủ ñõnh bõủ lỏõ giõu thieủ của hõủ trong Giõu Bỏn Tyỏ Kheo. Vủi vaỷ, Kinh Phaủ Bieá ñõõừ ñaẻ vaỏ boá cámh õủgiõỏ phạủ vi vuỏtrủivaỏcủa vủi Phaá quạủkhõủ

Moả giõu luaá riẻng reỏtrong củahai phàn củõng ñõõừ ñaẻ trong boá cámh ñõừ Phaá thuyẻá phạp. Nhõõng cáu chuyẽn giõu thieủ moả giõu luaá baẻ ñaủ vủi moả lỏõ tuyeủn boảcủa ñõừ Phaá veỏvỏ trí lủe Ngõõõ ñang thuyẻá giaõng. Phàn lỏm meủnh moảng trong giõu luaá ñõõừ chỏnh ñõừ Phaá nõủ leủ quy ñõnh vaỏsõủ ñoả. Duỏcõsõi ñõng thuaủ chung chung giõỏ của hõủ giaủ rang Tyỏ Naỉ Da ñõõừ bieủn soản sau khi ñõừ Phaá nhạp dieủ. Nhõõng sõi hieủ dieủn vaỏ tieỏng nõủ của Ngõõõ laỏchõủ naỏng pheỏchuaủn vaỏxaủ nhaủn tẻnh hỏp leỏcủa của giõu luaá vaỏcủa toỏm boảTyỏNaỉ Da.

Chũng ta cámh thaỷ thuỏvỏ vủi bảm cháủ vaỏchõủ naỏng của nhõõng sõi vieẻ ñõõừ pheỏchuaủn nhõ moả củah thaủ hieủ taỉ sao Nỉ chũng bỏ xem laỏquạủnguy

hieãm, vaø laøm theá naø maø Ni chùng còu theá traàm ñöôø söi nguy hieãm ñöu moá caùh hõp lyù Tyø Nai Da bao goàm moá heá thóng truyeàn ñaät söi pheá chuaån cuá ñöu Phaä ñeán vôù Taøng giaø moá toách chöù hõp nhaát. Vaø neáu söi pheá chuaån ñöu ñöôø theá hieãm theo baøm tính nam giöù voán còu thì nöø giöù, theo ñönh nghóa, khoàng theá trình bay quan nieãm cuá mình. Do ñöu hoí khoàng ñöôø ñoá xöü giöäng nhö haäu heá caù thanh vieãn trong Taøng giaø

* Mâu ðàn ông: vấn ðe với Tý kheo Ni.

Còu nhöng bieäu löa roõ rang trong caäu chuyeãn Kieäu Ñaøm Di Mãu, moá saøm phaøm cuá theá giöù quan giöäng nhau, nhö phaøm com laï cuá chuyeãn keá Tyø Nai Da. Phaøm hõp lyù trong tính ñöàng nhaát, veà maé khai nieãm döä treãn söi thuaån khiéá, taùh bieäu, vaø thöü baø mang tính hõp lyù giöäng nhau ñöôø aùp ðöng trong caäu chuyeãn. Tuy nhieãn, söi bieäu löa trong caäu chuyeãn khoàng còu chöù naøng ñönh nghóa lyù töø ñöng xuaát gia hoaé lyù töø ñöng cuá Taøng giaø maø chæ ñönh nghóa söi töø ñöng phaøm.

Ngöôø laï vôù söi töø ñöng töø ñöng veä lyù töø ñöng xuaát gia ñöôø phaù hoä xuyeãn suoaät trong Tyø Nai Da, Kieäu Ñaøm Di Mãu ñöôø mieäu taù khoàng còu gì toá ñeùp. Roõ rang laø baø khoàng phaøm laø moá mãu ngöôø hoøm haù thanh thieãm trong böù moá taùn nay. Ngöôø baø phu ñeäy buï baøn, còu leø do moá hoä, vaø nhöng gioù nöøu maé traø treãn mãu Ñeä bieäu, nöøu maé cuá baø böü löä yù ñönh

ñen toá trong boảquan àn xuá gia. Nöôu maé theáhiên sõi thiáu kêm cheá mói bieá hiên củ phiên náo. Níen nay tiên ñoám sõi suí giám veáhañh tu töø trong củ chuyên hõ củ cho ñeá Giõu Boá Tyø Kheo. Nhõng nöôu maé củ baølam ñõng long ngaá A Nan. Quan trõng laø baø phuế trang nhõ mói Tyø kheo ni, duø cõu chõng cõuchõa ñuúthanh tòn. Sõi trau ngôõc giõá y àn vaøthañ tañ phiên náo củ baøneáu bá mói thõc teálaø baøchõa pháu laøngõõ xuá gia. Trong củ chuyên, baø Kieá Ñam Di nhañ ra mói ñieá: baø ñõng ngoá cãm cõ củ Tòn xaù Baø bieá mình khoãg theá võõ qua ranh giõu theáchaá ñeábõõ vaø Tañg giaø vì baøcom laø ngõõ tá gia. Tuy vậy, baø hañ nhõ khoãg pháu bieá ñõõc nhõng ngõõ ñáo thaá sõi xuá gia. Nhõ vò Tyø kheo, baøxuoáng toú, khoá y vaøg củ ngõõ xuá gia. Baøtoñ trõng gín giõõcủ giõu củ Tañg giaø baøng veú beñ ngoá. Baøñaõchõc thuõng giõu hañ töõng trõng củ Tañg giaø Cũh phuế trang khoãg hõp lý củ baøtheá hiên mói sõi thaù thõu nghiã tuè ñoá võu sõi nguyã veñ củ Tañg giaø vaø ñoá võu nhõng ngõõ xuá gia. Trong củ khoá y nhõ Tyø kheo ni, baø Kieá Ñam Di ngañ pháuhoá sõi thañ trõng baø goám trong Tyø Nai Da, chá ñeácõng nhañ nhõng gì cho rañg phuõhõp võu ñieá hinh củ Tañg giaø Baøñaõxoá môõni sõi kháu bieá giõá ngõõ xuá gia vaøngõõ tá gia. Theo củ lam nhõ vậy, baøñaõcá ñõu sõi nguyã veñ củ giõu luaá vaømõñaá mói khañnañg nhiã trõõc.

Tuy nhiã, ñieá nghiã tuè nhaá laø sõi gãm vaø quyã löc củ baø ñoá võu chính ñõu Phá. Trong

cau chuyen, ba Kieu Nam Di con chon nang nho ngooi laih nao phui noi song song voi ban laih nao Tyo kheo cu noi Pha. Ma cho noi Pha pham noi loi thanh cau cu ba Kieu Nam Di mau va cau neat o theo ba van xuong toi, khoai y vang, ni theo Pha va nei toi cu Ngooi.

Bai chap noi Pha, Kieu Nam Di mau lai noi hea thong sap xep thoubai noi duy tri trong Tyo Nai Da. Ba nei ra moi cuoi thanh thoi thung thong voi ban laih nao cu Ngooi.

Nho vay, Kieu Nam Di mau va noi nei toi cu ba cuong the hien soi thanh thoi, moi ne do voi tong yeu toa trong ba phan khai niem co bam cu Tyo Nai Da. Lam oanhien soi thanh tinh cu Taing giao choi thung giou han, va lai noi hea thong thoubai, soi hien dien noi giou xuat gia nao thanh thoi tinh noi nha trong Taing giao noi xay dong trong Tyo Nai Da Pali. Trong soi hop lyu cu Tyo Nai Da Pali, Ni vien khong con noi chinh thoi. Nei con Ni chung thi phai thay noi hoa lai noi mau ngooi nam giai ngoa hoa qua trinh cho phep, bang cau noi mau ngooi nay noi chuyen ho thanh tinh noi nha cu lyu toi vien va lyu toi Taing giao

Duong noi bien tap Tyo Nai Da khong con soi loi choi, ma xa chap nhan soi hien dien cu Tyo kheo ni, tuy nhien, noi coi the a han che toi thieu moi ne do. Do noi "con nap lom" cu Bai Khanh Phap lap nen thoi toi cu Tyo kheo va Tyo kheo ni, taih bien Taing chung khoi vong nhien troi, va nai nei soi thanh tinh. Giai

pháp này có lẽ phải chờ chung số phận với Ni chúng, không lại nữa ra ngoài thế giới lý Tỳ Nại Da nữa làm những gì có thể tránh khỏi lại nữa chắc chắn sẽ xảy ra.

* Bảo vệ Bát Kính giới.

Đôi quan niệm phong trào nữ giới bình quyền của phương Tây, Bà Kính Giới mà Phải nào dạy làm mỗi việc kiến thành lập Ni chúng, nào trở thành sợi phân biệt choáng lại nữ giới và nam Ni chúng đôi quan niệm Trung chúng. Lúc tuyên bố này đồng nghĩa gay gắt nói với những người tu tập theo pháp. Nếu làm theo mỗi việc lập luận này, chúng ta nên phân tích các khía cạnh từ mỗi góc cạnh của vấn đề này.

Nếu thế, chúng ta nhìn nghĩa Bà Kính Giới

Keát thế, chúng ta phân tích việc Bà Kính Giới có đồng nghĩa với số lượng của Ni chúng chăng? Và mục đích gì mà phải lại quan tâm đến vấn đề này?

Sau hết, chúng ta xem xét vấn đề này từ quan niệm của đời sống xã hội.

* Bát Kính giới.

* Bát Kính giới trong Tiểu Phẩm Tỳ Nại Da.

1. Mỗi người Ni dù có thế nào mỗi trên tuổi Hai cũng phải chấp giữ, toàn kính, thờ hiến nung nấu các

boàn phaãn ñoá vôù moá vò Taêng, duø vò Taêng nay chà vòa môù xuát gia. Ñây laøgiòù luaá phaũ gìn giồvatoàn kính, danh dõivastuân thuậ maøcaũcuoã ñõù ngõõù Ni không bao giồñõõừ vi phạim.

2. Tyøkheo Ni không ñõõừ an cõ kieá haĩ nôì naø không còuchùng Taêng. Ñây laøgiòù luaá ... không bao giồñõõừ vi phạim.

3. Moá nõa thàng, Tyøkheo Ni phaũ thanh yù Taêng ñoan hai vieã: ngay laøn leãPhaũ Loạ vaøngay naø caũ vò Taêng ñeán hoặ. Ñây laøgiòù luaá ... không bao giồñõõừ vi phạim.

4. Sau mua an cõ kieá haĩ moá Tyøkheo Ni phaũ hanh leãTõĩ Tõũ vaøra Haĩ trồõù maẽ Taêng chùng. Tyøkheo Ni phaũ saũm hoá vaøkieãm ñieãm laĩ ba vaũ ñeã nghe, thaáy, vaøhoãõ nghi; xem mình còuphạim ñieũ gi không. Ñây laøgiòù luaá ... không bao giồñõõừ vi phạim.

5. Moá Tyøkheo Ni phạim trõng toã thì phaũ chòu kyũluaá cuã caũhai chùng Tyøkheo vaøTyøkheo Ni. Ñây laøgiòù luaá ... không bao giồñõõừ vi phạim.

6. Khi moá vò Ni vòa môù xuát gia phaũ tu tạp saũm giồù caũn bãm trong hai naãn. Vò Ni nay seõ ñõõừ thoĩlaũh giồù luaá tồTaêng chùng vaøcaũNi chùng. Ñây laøgiòù luaá ... không bao giồñõõừ vi phạim.

7. Ni chùng không bao giồñõõừ naẽg lỏũ hoãe la maõng moá vò Taêng. Ñây laøgiòù luaá ... không bao giồñõõừ vi phạim.

8. Tyøkheo Ni không còuqyeãn laøn leãsaũm hoá cho Tyøkheo. Nhõng Tyøkheo còuqyeãn laøn leãsaũm

hoá cho Tyokheo Ni. Nây laogiôu luaĩ ... không bao giôu
nôôc vi phaim.

Tieu Phaim ghi lai lôu thanh cau sau nay cuâ
Kieu Nam Di Maũ thông qua ngai A Nan, xin thay
nôi giôu luaĩ thônhaĩ: thay vì theo quan nieam giôu
tính, thì xin dõa trên nõi và Nõu Phaĩ ñaõbaũ bõu

Cõuhai khuynh hõõng giâu thích vieũ nay theo
phõõng pháp hoĩ thuaĩ.

Thõunhaĩ, khuynh hõõng baũ bõu

Theo khuynh hõõng nay thì nõu Phaĩ chõa hea
day veãgiõu luaĩ nao nhõ vaỹ. Nieu nay nõõc Taõg
giaõtheãm vaõ ñeãgin giõõsõi nghiẽp Phaĩ giaõ do yeũ
caũ cuâ xaõhoã. Vì nõõ soãg tõi vieũ hoan toãm phuĩ
thuõũ vaõ Phaĩ tõiũtaĩ gia. Mãi quan nieãm khai thuõũ
khuynh hõõng nay laõdo kinh Phaĩ không nõõc vieũ
trong thõũ tai theã cuâ Ngõõõ, maõ nõõc ghi lai sau
nieãm theãkyũ Do nõu vaũ taũ giaũnoã laũ võũ Phaĩ giaũ
pha troã vaõ kinh Phaĩ ñeãphaũhoã giaũtrõ lôũ day cuâ
Ngõõõ trong vaũ ñeãbình quyẽn. Mãi giaũtrõ chính yeũ
trong nhaũ quan cuâ Phaĩ giaũ veãxaõhoã.

Thõuhai, khuynh hõõng chap thuaũ.

Theo khuynh hõõng nay thì chính nõu Phaĩ
tuyeãm boãBaũ Kanh Giõu do bõũ taũ nhìn trí tueãñaỹ
kinh nghiẽm cuâ Ngõõõ, trí tueãcuũ sõi giaũ ngoã

Taũ giaũcõuleõ ñaõ thaũ luaũ veãquaũtrình chap
thuaũ cho nõõgiõu nõõc xuaĩ gia theo quan nieãm cuâ
TyõNaĩ Da, nhõ ñaõnoũ õũtreãm.

Khi phaũ tích Baũ Kanh Giõu, nhõõng ngõõõ theo
thuyeũ bình quyẽn vaõ vaũ hoĩ giaũ ñaõbuõũ toã nõu

Phaï còuthanh kien veàgiôù tính. Ngay caùkhi chùng ta chấp nhai cuoë tranh luañ nay, chùng ta cuõng neñ ñaë caù hoù còuphaù ñoàlaosöithanh kien cuà ñoë Phaï, hay chæ ñôn thuañ laosöi pham aùh moã xaõhoã, vañ hoà bò kien cheá tai Aù Ñoã vaø thoó xa xõa. Neù chùng xem xeù tæ mã caù giôù luañ nay, chùng ta seõ không tìm thấy moã söileáthuoã naø veãmã tinh than ñoõc phat thaø trong caù giôù luañ. Nõõ giôù ñoõc pheù ñi theo con ñoõng giaù ngoãvaøkhông heàbò buoã phaù phuë vui Taøng chùng. Tuy nhieñ, giôù luañ nay gaý cam trôùcho nõõgiôù, chõukhông heàxaý döng. Ni chùng còukhaùnaøng trôùthanh nhõng vò thay còuaùh höõng, ñoõc kính trõng trong coãng ñoãng. Laøvò thay quaùlaøraá quan trõng trong kyønguyeñ döã treñ söi chuyeñ giao nieñ tin baøng löù. Phong caùh keùcaùcuà Taøng chùng ñoã vôù Ni chùng neñ ñoõc hieù raøng vì Taøng chùng ñaøphaù nguyẽn moã cuoë soãng ñoõc than. Còulecàñ phaù nhìn ngõõ ñoõthaùp kem ñeãgiuù hoì töi kem cheáduë lä.

Hai quan nieñ veàvañ ñeànay ñoõc nhañ mañh sau ñaý:

Vañ ñeàneù leñ cuà ban laøh ñaø thanh læp Kinh nieñ thieù thuyeá phuë vì hoì chõa cung cãp ñuù chõng còucañ bam theo phõng phãp nghiẽn cõù. Hõn nõã, löù than traùh ñoã vôù caù hoë giaùñoã læp Phaï giaù döõng nhõ khõng còuchõng còutreñ phõng phãp hoë thuañ.

Quan nieñ bình ñaùg trong Phaï giaù khõng ñoõc suy xeù nhõ quan nieñ xaõhoã. Sõikhaù bieã giõã

hai quan ñieãm ñòulao ñieãm maosöi công bãng xaõ hoã mang lòi laõ ñeãm cho theágian vô ñòà vô trong xaõhoã vaõthùivui cuoã ñòõ cho nhaãn loaĩ. Trong khi ñòu quan ñieãm bình ñaúng trong Phaã giaõ tạp trung vaõ muõ ñích: quyè ñi ñeãm giaõ ngoã moã nôĩ khoãng còu ñòà vô, khoãng com baãm ngaõ

Tõo quan ñieãm bình ñaúng, chùng ta phaãn tích Baũ Kanh Giõu vaõseõkhoãng theátim ra baũ còugiõu luaũ naõ ngaãn cam khoãng cho Ni chùng tu tạp theo lôõ Phaã ñaỹ, hoacë thõc haõh thieãn ñònh ñeãñi ñeãm giaõ ngoã Chùng ta nhaãn thõu trong lôõ ñaỹ củã Ngõõõ chõa heà còu sõi phaãn bieã nam nõõ Taá củã ñeãm bình ñaúng. Ngõõõ khaúng ñònh raõng nam nõõ ñeãm còu khaũ naõng ñaĩ ñeãm A La Ham quaũ ñeãm còu theãñi ñeãm Nieã Baũ.

Lõõ nõu trên khoãng phaũ laõ giaũ thuyeã maõ laõ chaãn lyũ Nhieãm Tyõkheo ni thõc haõh nghiẽãn tuõ lôõ ñaỹ củã Ngõõõ vaõ ñaĩ ñeãm giaõ ngoã roã trõu thaõh ngõõõ thaõp leãn ngoãn ñuoã chaãn Phap trong thõõ ñòu Phaã. Kinh Taõng Nhõu A Ham ghi raõng: ñòu Phaã ñeãm caõp ñeãm teãn củã caũ nõõ ñeãm tũ nhõõng ngõõõ ñaõ xuaã saẽ õũnhieãm lõnh võc khaũ nhau trong Ni chùng. Kieãm Ñaõm Di Maũ ñõõc ca ngõõ laõ moã Tyõkheo Ni giõu giang nhaũ, Khema²⁴ thoãng thaũ nhaũ, Uppalavannas laõ ngõõõ còu nhieãm thaãn thoãng nhaũ, Patacara laõngõõõ giõõ gin giõu luaũ giõu nhaũ, Dhannadina laõngõõõ thuyeã giaõng xuaã saẽ nhaũ, Nanda laõngõõõ thõc haõh thieãn

---

²⁴ Moã trong hai vô Ni trõõng ñaũ tieãn củã Phaã giaõ

ñònħ bã̃ nhá, Sona laøngöỗ can ñâm nhá, Sakulas laø
ngöỗ còu thiẽn nhá, Bhadda Kundalakesi laø ngöỗ
thoãg minh nhá, hiẽu yùnhanh nhá, Bhadda Kapilani
còu naøg löc bã̃ nhá nhìn tháy kiẽp quàu khòu vaø
töông lai, Therigatha laøngöỗ ñã ñöôc A La Hañ quàu
sö̃m nhá trong Ni chùng.

Ngoãn töø trong ngöôcãmħ laøm saøg töusöi traù
nghiẽn giãu thoát ñãy tính thi ca, sö̃uđung hình töông
cuà mõi quan hẽacon ngöỗ, thãn thẽi mõi tröông töi
nhiẽn, vaønhöng töøngöôkyöthuã ñãc tröng. Nhöng
ñãc ñiẽm gãy ãn töông mãnh nhá trong thi ca của Tyø
kheo ni miẽu taùôũñãy laøphöông phãp nhá cùħ hoà.
Caù thi số ñãonöi veànhöng kinh nghiẽn riẽng của hõi
mõi quan hẽavöi bã̃n beø vöi nhöng ngöỗ thãn yẽu,
vaønhöng tröngai trên con ñöông ñi ñẽn giãu thoát.

* Sự cảm dỗ của Ma Ba Tuần.

Ở cùħ nhìn thoãg qua, söi cảm đoã của con
gái Ma Ba Tuần chà laø mõi ví dụ khàc trong câu
chuyẽn gãy ãn töông mãnh của nhöng ngöỗ ghẽu
phũnöö Tuy nhiẽn, theo söi xem xẽu kyöħon, chùng ta
còitheànhìn tháy chuyẽn hoang ñöông nay laømõi câu
chuyẽn ngũi ngoãn ñöa ra nhöng söi nguy hiẽm của
nhöng cảm đoãthẽagian khàc nhau hôn laømõi biẽu
hiẽn ghẽu phũnöö Hôn nöã, còumõi câu chuyẽn kẽa
song song trong Tröông Laø Taøg Ni Kẽa thì öũñãy
Taøg số dụ đoãNi côa Bãm thãn Ma Ba Tuần ñãothá

bai khi cam doahoi CauTaeng vaNi nen noot khuyen
raen laokhoang thich hinh toong con ngooi neatobouan
dur traen gian. Nien nay khoang chacoughen hinh toong
phuinoo

Nguồn trích dẫn này ñaõ phat hoã moã hinh
amh noogioi theo cauh tieu cot, khi noi rang noo Pha
tuyen boachanh phap sebo huy diea neu cho noogioi
xua gia. To toong nay couleñoõit chap nhain rang raõ
boi vi cong ñoang luon gioõchaẽ niem tin, vaõdo boi xaõ
hoã noang nghiep, noi maõnam thieu noõthõa laõchuyen
kem may maõ, rang xay ra thaõ mua vaõ nan noi
hoanh hanh. Couleõhoi ngho rang Ni chung cung laõ
ñien xui quay.

* Quan điểm xã hội bảo vệ thành lập Ni giới.

Khoang heanghi ngõorang xaõhoã maõPhaõ ñang
taõ thealaõmoã xaõhoã quan chuõ Moã cheãñoãquan chuõ
maõngõõõ thõng trò laõnam gioi, vi vaõy phuinooõluon bo
ñan ap boi xaõhoã, ching trò vaõkinh teãcuã theãcheãnoõ
VaõPhaõ giao phat khõu trong moã nen vaõn hoã quan
chuõmaõnh meõ Noõ Phaõ khoang phat laõmoã ngõõõ caõ
cauh xaõhoã, Ngõõõ khoang tim caõ vieã chaõn doõ nen
quan chuõñang toã taõ, Ngõõõ chã tim cauh chã daõn
cho caõnam gioi vaõnoõgioi moã con ñõõõng giaõ thoã,
chaõn doõ ñau khoa

Treãn thõc teã chung ta bo gioi han taõn nhin veã
ting hinh xaõhoã thõõ baõy gioõ vaõcauh xaõhoã pham
amh veãNi chung. Veãmaõ lõch soõ nhõõng thanh vieã

ñàii tieân trong Ni chùng củi Kieû Ñam Di Mãi rái
 ñông vaø ñeûi xuát thaân töø Hoang gia. Hôi tham gia
 nhieû maët trong xaõ hoã vaø còu boán phaân ñoá vôûi gia
 ñinh. Phong trao kieûi nhö vaÿ voán dó gây sömng soá vaø
 loaï bouvaõ giaù trò xaõ hoã naø ñoù Chính ñòu Phaï ñaõ
 nhìn thaý tröôùt vaø Ngöôù cuõng khoâng baèng long vôûi
 cung caùh Kieûi Ñam Di Mãi thöc hieän. Ñieûi nay ñoá
 laïp vôûi phöông pháp maø Ngöôù ñaõ aùp duõng vôûi Taêng
 ñoam. Baát chaùp söi phạm ñoá củi ñòu Phaï, baø Kieûi
 Ñam Di vaø ngöôù củi baø xuoáng toù, khoaù y, ñi chaân
 ñaá ñeán thamh Xaù Veä luù ñòu Phaï vöø rôù khoù thamh.
 Hôi ñeán tröôùt cöü Phaï khoù loù, ñoá ban chaân ñeûi
 söng vuø Hamh ñöng củi hôi cöü leõ ñaõ gây soá cho möi
 ngöôù, cho Taêng chùng, vaø eùp buoã ñòu Phaï phaù
 chaùp thuañ. Neáu Baù Kanh Giöù ñöùc ñöa ra trong
 ñieûi kieûi nhö vaÿ thì cuõng qua ñeä hieûi. Neáu nhìn töø
 goù ñöa xaõ hoã vaø khía cañh toächöù thì Baù Kanh Giöù
 chæ laø phöông tieñ ñeä traùnh nhöõng tröu ngai khoâng
 mong ñöi cöü theä seõ xaÿ ra sau nay. Giöù luaï nay
 khoâng thöc hieän nghóa vui ñaùp taé giaá mö giaù ngoã
 củi Ni chùng. Hôn ñöä, neáu chùng ta xem xeùt ta mãe
 veä gia theä củi Ni ñoam luù baÿ giöø chùng ta seõ hieûi
 roõ hôn vì sao Baù Kanh Giöù laï càn thieä ñeä gin giöø caù
 Taêng chùng vaø Ni chùng. Phuï ñöùc xuát gia vì nhieûi lyù
 do. Cöü ngöôù nghe Phaï giaùg khieñ hôi giaù ngoã
 khieñ hôi mong muoán tìm con ñöõng giaù thoát. Cöü
 ngöôù nhañ ra chaân lyù vaø nhieûi lyù do khau. Cöü ngöôù
 tröu thamh Tyøkheo ni vì choàng hôi hoäc nhöõng ngöôù
 thaân ñang laø Tyøkheo. Ngöôù khau vì hoam camh goä

buã, hoac̃ còungõõ thân yeâu maí ñi. Cònhõõng phui nõõquaùngheo ñi xuaá gia ñeãñõõr Ni chùng baõ ñaãm sõi an laõh. Cònhõõng coãgaũ maí daãm haõng sang cuõng xuaá gia do gheã tôãm cuoẽ soãng heo haĩ cuã mình. Nhiẽu coãgaũ treũxuaá gia vì thích ñõõ soãng tu haõh khoãhaõh hôn laõñõõ soãng hoãn nhaãn.

Võũ moã toãchõr Taõng chùng còusaãm khuoãn maũ toã ñeõp thì ñõr Phaã khoãng còusõi lõã choãn naõ khuõ ngoaõ vieõ phaũ ñeãra Baũ Khaõ Giõu.

* Kiẽu ðãm Di - Kinh Thí Dụ: lời nhãn nhủ bình ðãng giới tính trong Phật giáo.

Kiẽu Ñaãm Di - Kinh Thí Dũ thaĩ sõi laõmoã ví dũ ñaõng keãnhaã trong caũ caũ chuyeãn cuã Ni chùng ñeãmình oan cho nõõgiõu. Ñiẽu nay cuõng chaõng còugì phaũ ngaõr nhiẽu. Theo baãm Kinh Pali coãxõa thì Kiẽu Ñaãm Di Maũ thuyẽ phũc ñõr Phaã chap nhaãn Ni chùng, ñiẽu nay choãng ñoã caũ lõc yùngyueãn cuã Phaã, chã thoã thuõ ñõõr ngaõ A Nan. Vaõ thoõ ñiẽm baãm Kinh ñõõr vieã laĩ thì baõKiẽu Ñaãm Di ñãõtrõũthaõh bieã töõng chõng toũtinh thaãn nõõgiõu. Sõimình chõng nay con hôn laõlõõ phaũ ñoã. Ñõulaõlõõ keãu goĩ cuã ban laõh ñãõ vaõsõivõõng tin. BaõKiẽu Ñaãm Di keãu goĩ caũ ñeãtõũphaũ ðõũ khoãu baẽ chõõr baõ vaõtheo lõõ Phaã ðaỹ. Baõkhaõng ñõnh raõng ngay caũthiẽu nõõvaãn còũthẽa ñãĩ ñeãn moĩ caũh giõu voã thoõõng, ñõa ñeãn hình thaũ cõr kyõthaãm ðiẽu. Ñeãthẽahieãn sõi toãm kính ñoã võũ nhõõng yeâu caũ cuã ñõr Phaã, baõkhuyẽn can

những người vô minh, những người nghi ngờ khâu
nâng của Ni chúng, như là loài cò quạ nên ghe
phủi nỏ huỷ diệt hồi bang chính sự giáo ngoã của bao

Thầy tâu Tả Nã Nã nỏ ở đi mãi Kieu Nam Di
nuôi làm. Trên thờ tạ bala me của nỏ Pha. Vì vậy
Kieu Nam Di – Kinh Thí Dũ la bở tranh phá hoại
người me của nỏ Pha. Tuy nhiên, nỏ chạ la mả tie
sở riêng biệt. Mỗi cuộc nỏ trâu da tở tre cho nên
ngay bả nhảp diệt vào lúc 120 tuổi, mỗi tie
những kinh nghiệm tu tập của bả cung vủ nên trên
Tykheo Ni khâu. Những, thầy ra, Kieu Nam Di – Kinh
Thí Dũ không nỏ thua la mả tie sở cùn nhả, mả
cuống chính la tie sở của mỗi Ni nỏ. Không giống
nhỏ của Taing Ni khâu, bả không chạ giáo ngoã mả con
nã nên Nie bả. Trong vủ hỏ cở xỏa tên bả luôn
nỏ ở vie la Ma Ha Xả Bả Nẻ Kieu Nam Di.

Ở lỏ của nỏ Pha vả me của Ngỏ ở rỏ rang
la tở nhỏ chỏng cỏnỏ tại khâu. Nỏ Pha trủng
ô nỏ ye thích tại thanh Xả Ve vủ Taing chúng của
Ngỏ ở, thì Kieu Nam Di Mả cuống trủng
ô nỏ ye thích tại thanh Xả Ve vủ Ni chúng của bả
Bả nỏ chỏ nỏ Pha vủ tở cở la mả ngỏ ở me Bả nỏ
nuôi Ngỏ ở kho làm bang chính bả sở của mình.
Tuy vậy, ngỏ ở lai bả tở kính Pha nhỏ ngỏ ở cha,
ngỏ ở nỏ bả cho bả mả nguỏ chả Pha nhỏ mả
di sả. Á tở hỏ nỏ la bả cuống tở kính nỏ
Pha nhỏ ngỏ ở me ngỏ ở nỏ nuôi làm Pha thân bả
vủ đong sở chả Pha. Bả chả sở xỏng hoả vủ
nỏ Pha theo tở ngỏ cao quy la “Thẻ Tở”, vả tở

ngöõthân thông lao “con trai - Coà Ñam”. Baølaøngöõõ laõh ñaõ Ni chùng vaøcõ só nõõ cuõng nhõ ñõu Phaã laõh ñaõ Taõg chùng vaøcõ só nam. Thaõn thaõh toån kính ñõu Phaã, Thieån nõõtoån kính Kieàu Ñam Di Maõ. Ñõu Phaã toån kính Kieàu Ñam Di Maõ, con baøthi toån kính ñõu Phaã.

Kinh Ñaõ Baõ Nieã Baõ coukeaveacau söi kieån ba thaõng cuoá cung trong cuoã ñõõ ñõu Phaã. Sau moã thoõ gian thuyã giaõng raá daõ, Ngöõõ quyã ñõnh ñaõ ñeån luõ nhap Nieã baõ. Moã côn ñõõng ñaã vaøtieång saån rung chuyẽn caõvung trõõ nhõ moã söi baõ ñaõm. Kieàu Ñam Di - Kinh Thí Duõ dieån taõmoã vieån caõh: Kieàu Ñam Di Maõ quyã ñõnh nhap Nieã baõ, vaøkieån quyã lam nhõ vaõy thì cuõng gaõy ra moã côn ñõõng ñaã vaøsaån set. Trong Kinh Ñaõ Baõ Nieã Baõ, ñõu Phaã nõu vòu ngaõ A Nan veacõn ñõõng ñaã couyõnghóa laõgì. Tôõng töi nhõ vaõy, Ni chùng cuõng naõ næ Kieàu Ñam Di Maõ giaõ thích cho hoõ veacõn ñõõng ñaã. Sõi giaõ thích cho Taõg chùng vaø Ni chùng nghe ñeån gioång nhau: söi nhap Nieã baõ cuõ cau vò laõh ñaõ saõp ñeån. Nhõng söi nhaõn daõng cuõ cau vò laõh ñaõ veacau cheã thì khaiõ nhau. Theo Kieàu Ñam Di - Kinh Thí Duõ ñõaõ nghõch vòu Ñaõ Baõ Nieã Baõ, thì ñõõng ñaã laõdo söi quyã ñõnh cuõ Kieàu Ñam Di Maõ hõn laõ cuõ ñõu Phaã. Sõi nhap dieã thaã söi cuõ baõbieõu loãcho ngaõ A Nan bieã chuyẽn rôõ khoõ theãgiõu cuõ ñõu Phaã saõp ñeån. Khoõng gioång nhõ Taõg chùng cuõ ñõu Phaã, Ni chùng cuõ Kieàu Ñam Di Maõ ñeån nhap dieã theo baõ

Bồ chân dung của Kieu Nam Di Mã nhờ lao
 mỗi hình ảnh tổng ổng giống hệt với nội Phaí. Kieu
 Nam Di – Kinh Thí Dũ có thể gia nhập quyết vấn nên thành
 học nghiên từ phát khởi bởi câu nội này thuộc giới
 tính. Kieu Nam Di Mã nhờ cho lao động khai sáng
 ra Ni chúng, vào nội tiêu sâu của bước nhờ nhờ ghi
 chép lại nhờ sau: bước này hôm nay nếu tiêu của
 mình cũng với nên trên nên nên với bước này
 nên không phải lao động lên Giống nhờ nhờ Phaí, nếu
 này tinh thần của cũng của bước không chẻ này nên
 Nội ban cho riêng mình mà còn cho nhiều Tyokheo ni
 khác.

* Kết luận.

Chân lý mà Phaí giáo này thể hiện là sự tiến bộ
 của giới trong thời Ách Nôcoaxôa, bằng cách chấp
 nhận cho giới nữ xuất gia.

Chúng ta không xem Phaí giáo Ách Nôcoaxôa
 nhờ giới ghét phụ nữ có họ, cho dù Kinh Tăng
 Pali thanh thoát vấn phát triển ra hình tổng giới
 nữ này nội tiêu cơ. Kinh nên cần bản vấn còn
 nguyên vẹn: con giới giáo ngoài luôn luôn rộng mở
 cho mọi giới. Sự kiện cũng chấp nhận của Nội
 Phaí nên thanh lập Ni chúng cũng không nên cần
 nhờ nhờ hình ảnh tích cơ của giới trong Phaí giáo
 Ách Nôcoaxôa. Thi ca nhờ nhờ câu Tyokheo ni ghi chép
 lại trong Thành thi kể về những Tyokheo ni nhờ nên

thôi xa xòa. Chuññeàcuà cù thi phàm ñòuñeà keàveà
 sõi giaù thoat khoù tràu tử vaosóng an vui trong chành
 Phạp. Thành thi tié loã cho chúng ta bié rằng mả
 tàng lờp trong xã hoã ñeà tham gia vào Taêng giaò
 giaò ngheò, giaòtreù goà phui hay cù baovôi Cù thi
 phàm cuõg chàra quyề kiế soat mañh meòcuà cheá
 ñoaphui heátòt tai vào thoi ñòu ñaòlaon cuoñ ñoò phui
 ñoòkhoá khoanhò theánao. Tuy vậy, cung lưù ñòu phui
 ñoò lai nhañ ñoòc vai troò tích cõc. Còu nhõng caù
 chuyề veàcù phui ñoòcùkhaùnaêng tháù hieù veàsõi
 voàthõong roà trõuthanh cù vò A La Ham. Hòn ñoã
 con còu nhõng caù chuyề keà veà lờ Phạ ñaý vào
 hõong ñañ ñoògiòu theo con ñoòong tu tạp. Ñieù nay
 cho chúng ta tháy Ngõoò tin rằng ñoògiòu cuõg cùkhaù
 naêng giaù thoat giat ngoã Caù chuyề veà nang
 Vishaka, con gài mả thõong nhañ, cuõg chàra rằng
 không phai tá cùphui ñoòñeà bò gheù boù Vishaka laò
 mả ñoòPhạ tõiñang toà quyù

Hòn ñoã, Phạ giat cam phat triề thì kinh
 ñieù veàphui ñoòcam toá ñeù hôn, ví dui nhõ Phạ
 giat Ñai thõa.

Phạ giat Ñai thõa phat triề tõi tõi tai miề
 Tây Báe Á Ñoã vào khoàng theá kyù thõu hai trõu
 Công nguyề. Nhõng ngõoò tu theo Ñai thõa gam cho
 Phạ giat Á Ñoãcòaxòa laòTieù thõa. Nhañ màù nay
 ñoòc Thõong Toã Boaxem nhõ sõi xuè phàm, cho neà
 trong chõong nay không sõi ñung tõi ngõoò nhõ vậy.
 Mã duòsõi phat triề củ Ñai thõa roòrang laò mả
 bõu tieù trên con ñoòong ñuèng ñaù cho ñoògiòu, vì

kinh niên của tông phái này còn hôn ngộ theo chu kỳ
 nghĩa quân bình. Không giống Phái giáo Ái Nhĩ Coá
 xưa, khi kinh niên nở rộ Tông Ni ghi chép còn toàn tại,
 tông phái Nãi thóa chặc cùn những huyên thoại truyền
 thuyết nên tu học. Những ghi chép về lịch sử tông giáo
 không hề thiếu sót. Do nội tại không hề có một
 bản kinh cùn thảo vấn ra những kẻ luận cùn ảnh
 hưởng sâu rộng nên việc nghiên cứu phái Sö ma
 thuật vấn yêu vấn ghét phái nở rộ vào thời cổ xưa
 nên nở rộ ghi lại trong các bản Kinh. Những lại cùn
 nhiều hình ảnh tích cực trong truyền thống tông phái
 Nãi thóa hôn lạc trong Phái giáo Ái Nhĩ Coá Tông giáo
 Paul cho rằng Nãi thóa cũng phải tranh vì sự bất bình
 năng có hữu trong một giáo phái mà chặc cùn nam giới
 môn cùn thể ảnh hưởng. Cùn những vì tu số Nãi thóa có
 giáo thanh phái, thông nhận mạnh rằng một một
 phái tôn giáo cùn khai vọng thì theo con đường Boátat.
 Vấn nên nay trở nên một cá nhân riêng lẻ nên vô
 phái Theo Paul, giáo ngoã cao nhất trong giáo pháp của
 Nãi thóa lạc khai nên mà mỗi chấp kiến nên vô giới
 tính phái nở rộ loại bỏ Thanh kiến giới tính nên bỏ
 nhòa tất yếu trong thuật ngộ nở rộ cho lạc thanh thành do
 bởi hình ảnh lỗi tính, hoặc chính xác hôn, hình ảnh
 nữ nam nữ nở rộ Thanh Man Hoang hậu lạc nở rộ số
 không phái lạc ngộ Ni. Tu số Phái giáo Nãi thóa
 trình lạc cho cuộc sống Ni chúng tập kềm hôn nở rộ
 sống của Boátat. Paul cũng miêu tả Hoang hậu Thanh
 Man giáo nhờ một phái mà, hình ảnh một vô phái
 nở rộ bình năng giới tính. Paul tuyên bố rằng nếu bất

còu bôu tranh nôô giôu naø biea thò veà Boà taù hañh cuâ hoã phuï nôô trong truyền thóang toãn giaø, thì bôu tranh Hoang hañ Thaóng Man gaøn gioáng vôu hình ảnh củ Phaï mañ. Baø laø mañ möc củ tö töông Nãi thòø, baø chấp giôu tít hay ñò và, möa chùng sinh còu khaùnaøng thaù trieä, có gaóng nhañ ra Boà taù hañh củ chính mình.

Nôu chung, vàñ ñeàn nôô giôu laø vàñ ñeà hay gaý tranh caø nhaï trong xaø hoã tieñ tieñ. Duø còu nhöng khaù bieä veà ñeàn tång vàñ hoà, heä thóang xaø hoã, nhöng con ngöô töø Ñoàng sang Tây vàñ nhañ ra Phaï giaø laø toãn giaø duy nhaï không chæ môu cãnh còu chành Phaï cho nôô giôu maø con ñañ ñaé hoï ñaï ñeàn Nieä ban, möa nôu không còu khaù ñeàn bình ñaóng, hay phañ bieä ñò xöü không còu vàñ ñeà ñeà tranh luañ.

Chöông 4

Quan điểm Phật giáo về kinh tế

Quan ñiêm chung về kinh tế là những gì mà nền kinh tế có liên quan: nghiên cứu tiền tệ trao đổi thông mại. Mọi quan sát về vấn đề am tòng về hệ thống kinh tế ở Đông Tây có thể phân ra rằng trong tâm có những pháp luật trên cơ sở chế độ tòng và những phạm vi mà mình muốn biết về kinh tế không lay chuyển nữa. Liên quan đến tiền tệ, tiền tệ, tiền tệ, tiền tệ tích lũy cần thiết. Vì vậy, nếu kinh tế có thể biến đổi nhờ mọi sự nghiên cứu những tiền, nên phải có những mong muốn của xã hội theo nghĩa và chất không hạn chế thì sẽ dễ dàng lý do tại sao Phật giáo có những nhà ít thờ tiền và vì nền khoa học xã hội này quyết định. Bởi vì chủ trương của Phật giáo là trên con người không phải là những người phục vụ mọi ham muốn ích kỷ của mọi người là thế gian.

Tuy nhiên, phải vì những việc kinh tế thì xa hơn, rộng hơn kiến thức riêng biệt của kỹ thuật những mô hình tòng quan sát của thiên về và chất. Theo hình thức, kinh tế có liên quan đến các thể mà con người kiến tạo, hoặc thể hiện sinh kế trong nội bộ cần thể hiện, quản lý, nhà có và nhiều dịch vụ và chất khác. Có thể có nhiều sự khác nhau trong các hệ thống này. Ví dụ ở Đông Tây, nhiều nền kinh tế bỏ quên vì chiến lược của xã hội, tiền tệ trao đổi

quaùmöù loai “dòch vui vaá cháá khàù”. Nĩem chính lao phöông kéasinh nhai, móá lieân quan ñeán nhöông sáþ xep xãhoá ñöôõr nghiêân cöù theo hööông kinh teálaosaan thieá cho táá cáuxaõhoá. Bôù vì con ngöôõ ñang ñoá mãe vôù söitoàn táá vaá cháá tieân löi, vaølieân tuá ñoá mãe vôù nguoaùn hañ cheáhoáe phöông tieân ñeáthöc hiêñ ñieù ñòù Hôn nõá, hoĩcuõng lañhañ toáchính trong tàù ñöng cuá nhañ loai leñ thöc teáxaõhoá vaøvaá cháá, vaøhieñ nhieñ còuáñh hööông lieân kéá ñeán móá tröông töinhiêñ, nieãm tin toãn giaù, táþ tuá xã hoá, vaø caù khuynh hööông giaùtrò khàù.

Töông töi nhö vaý, phaãm vi ñích thöc cuá kinh teáphañ heá söù thích ñang vôù toãn giaù vaøheáthoáng ñaõ ñöù. Móá heáthoáng xay döng neñ caùh kieán soáng, caùh öng xöù heátö tööông, muá ñích noálor cuá nhañ loai. Yñghóa nay chöù ñöng móá neñ táng hõp pháp ñeáphañ trieñ móá lieân kéá hõp lyùgiöá Phañ giaù vaøsoi nghiêân cöù veáheáthoáng kinh teá

Söi tìm kieán kieán thöù ñeáình dung vaøtaõ ra nhöông giaù pháp kinh teáxaõhoá toá hôn, còutheáñi sau söi pháñ trieñ ñöôõr quan saù qua nhieù thaþ kyùbañg khoa hoã töi nhieñ. Táá cáumoi thöütöngnguyeñ töüñeáñ sinh thaù, vuõtrui ñeù cho thaý gioáng theo kieán thöù vaøquan ñieãm cuá trieá lyùÑöng phöông coáñai. Söi hõp nhañ hai tö tööông phöông Ñöng vaøphöông Taý roõrang bieù loáñhañ vaø söi thaùh thöù veáñinh thañ, móá tröông, xãhoá, kinh teácoùmóá tööng quan, ñang ñoá mãe vôù nhañ loai trong theákyù21. Chöùg cöùñích thöc gañ ñaý nhañ cuá theágiöù quan coáñai còutheátìm

thấy trong mỗi ham yùroõrang àm chã ñeán sõi nguy hiểm do khai thác thiên nhiên mỗi cách khinh suất, cầu thủ không bỏ giờ hañ. Sõi hañ thòu nay laochañ ngôñ höõng ãn phoábieñ, thòu ñây sõi phát triển còu theáminh chõng theo nguyêñ taé ñã ñòu xây ra tở ñòa phõng cho ñeán cãtheágiõu.

Trong nhieu nèn khoa học ñeáp nhieu nhá ñeán vañ ñeáp phát triển còu theá chõng minh laosõi tañg trõõng mãnh meõvieñ gia nháp vaõ quan ñeám còu heá thoáng thuõ chính theá luañ củ mói liên quan con ngôõ, thiên nhiên, vaõ như cãu “lãm sạch” heá thoáng kinh teá Mõi trong nhõõng hiẻn thãn bao ham toãn dieñ vaõ gãñ ñây nhá củ sõi hoa nháp nay thì cõ cãu toá chõu toñg hõp laõ chính sãch thiẻ thõc, còu kinh nghiẻn gãñ chã vaõ bãm mieñ tã quãu trìn hoat ñõng củ kinh teá xãõ hoã theo thua ñõng “chuyeñ hoã”. Sõi chuyeñ hoã kinh teá xãõ hoã bao gõm mói mãng lõu lõu lõõng tõi nhiẻn củ nguyêñ vañ lieñ vaõ nañg lõõng. Sõi chuyeñ hoã, tích lũy lõu lõõng cho sãm xuát vaõ tieñ thuĩ trong nèn kinh teá

Ñieu ñaõg keá trong sõi phát triển kinh teá laõ phõng phãp phãn tích nguõn nguyêñ vañ lieñ. Phõng phãp nay phát triển do bõu keá sãch nõi giõng nguyêñ thũy ñeá vañ ra sõi chuyeñ hoã củ nèn kinh teá loã nõõõ. Ñieu nay ñai dieñ sõi ñãp traũ phoábieñ cho vieñ thõa nhãñ, trong hañ heá cãu lõnh võc tở quãm lý mò trõõng, như cãu thiẻ yeá, ñeán sõi nhãñ ãng còu heá thoáng, truy tìm vaõ xãu ñõnh soã lõõng thiẻn nhiẻn, tãm quan trõng, vaõ nguõn lõu lõõng mò

trông tời nhiều bỏ tam pháubôn con ngôn. Xu hông nay nôi phạm ảnh trong sô phat triên nôi lập theo mã nôi đân số qua nhiều kyô thua. Phông pháp kyô thua phân loại vào nôi nôi lôn lôn nguyên và liêu vôn nôi nôi, ká hóp vôn hê thóng kinh tế hàng hoá, vôn dôn vui

Phông pháp phân tích nguồn nguyên và liêu nôi nôi nôi la hê thóng pháp tóng hóp, mả công cũ nôi nôi hôn la mả gia pháp chién lôn. Tuy nhiều mả công cũ cũ mừ ních nê biê nê gia m thieu số lôn nguyên và liêu vôn nôi lôn nôi vôn qua trình sôn xua. Phông pháp nay vôn thê giôn quan Phái giôn công chia sê mả mừ nôi nôi gia m thieu số lôn nguyên và liêu vôn nôi lôn.

Phân nôi nay có giá vôn ra mả nôi nôi hôi ích giôn cũ yeu toá cũ hê thóng kinh tế đôn trên nguyên tá Phái giôn vôn phông pháp phân tích nguồn nguyên và liêu nôi la mả công cũ cũ bôn cho mả chôn chién lôn tãm thôn nê hôn hóp kinh tế vôn mả trôn. Kinh tế Phái giôn vôn la mông môn cũ phông pháp tiếp cũ cũ thê chôn mình vôn hê sinh thôn nôi cũ mả quan tãm sôn sê hôn do sô phân tích vôn tôn tũ cũ mừ ních toá thôn. Chá lôn ảnh hôn công cũ sống vôn phông tiến nôi cũ cũ nê nê nôi nôi mừ ních nay. Tóng giôn tũ trung vôn bôn chá thá sô cũ lôn ích vôn tãm lôn mông cũ vôn ngoài nôi gia nôi nôi nôi, hôn hôt. Sô tích lỹ cũ thê cũ mả mả tôn quan tích cũ vôn không la m suy yeu nôi nguồn hân phu.

* Kinh tế học Phật giáo, hiện đại hóa sinh thái và phân tích nguồn nguyên vật liệu.

Phân tích nguồn nguyên vật liệu nhằm thiết lập luật lệ cho mỗi phương pháp quan trọng nhất cho làm sống môi trường phương tiện cần, nhằm nâng cao tổng thích ứng quá trình hoạt động trong nền kinh tế nhân loại và môi trường thiên nhiên. Mục đích bao quát của phương pháp phân tích này là cung cấp thông tin cần thiết cho việc sắp xếp lại nền kinh tế để giảm thiểu hao tổn năng lượng và nguyên vật liệu, và theo hình thức bền vững hơn. Mục tiêu chung trong phương pháp môi trường sống lành mạnh, việc gìn giữ hoặc cải thiện môi trường sống lành mạnh kinh tế cao hơn, bền vững hơn. Tuy vậy, môi trường thiên nhiên mong manh, chúng ta cần phải xem xét mối quan tâm chính nhất là phải giảm thiểu mục tiêu này, và sống lành mạnh để chúng ta có thể nhìn nhận và xử lý mình sống cần thiết gìn giữ nguồn vốn tài nguyên thiên nhiên vĩnh viễn cho các thế hệ con cháu mai sau.

Những nhiệm vụ của kinh tế Phật giáo bao gồm những nội dung sau:

Thanh toán Chi phí trong Bản Chi phí Năm. Đây là nền tảng cho bản chất thích hợp trong các kiến thức hàng ngày của con người.

Sống bền vững theo chu trình nhân văn của hình thức kinh tế phương Tây. Sống phát triển tăng trưởng – nâng cao chất lượng cuộc sống và quá trình sản xuất, bản chất

lao ñoãng, moá lieân heãxaõ hoã, toá chöù, kyõ thuaã, ñeá phuù löi con ngôõõ ñöõc taãng leân toá ña, theo keá quaù cuá söi keá hôp, söù saãng taõ couhieã quaù vaø phaàn thöông couaãng suaã.

Trong vai troøhoat ñoãng nhaân ñaõ, kinh teáPhaã giaø muoá naém laý söi bieán ñoá roõreã höõng ñeán vieã söüduãg löõng lao ñoãng löm hôn, döã treân quy taé baá baõ ñoãng, nhöõng khoá lao ñoãng nhuõhôn, löõng voán ít hôn, quyè söühöõ coãng ñoãng, caù khu coãng nghieãp söü duãg nguoaõn lao ñoãng ñeã phöõng. Nguoaõn voán ñöõc dung trong vieã phuù vuõnhaân loaã.

Nhaân toácañ bañ cho vieã sinh keávaõnhieã söi thay ñoá trong caùh öõng xöüvaøquan ñieãm laø goá reã cuá moá lieân keá chuýeã trong ba lönh võc toãn tai cuá nhaân loaã: cañnhañ, xaõ hoã vaø theá giöü thieãn nhieãn. Luaã nhañ quaùgiöã traã töi thieãn nhieãn noá keá con ngôõõ vôü döi ñeñh vaøkeá quaùtrong söi suy nghó, hañh ñoãng cuá hoã Ñieã nay cuõng laø vai troøchuõñaõ öümoã tröõng chaã löõng trong kinh teáPhaã giaø.

Trong thuaã ngôõtieã dung, vaã chaã, tích luý, phöõng phaù Phaã giaø ñöõc cho raãng chính xaù nhaã vôü töõ “kinh teá trung dung”. Ñieã kieãn tieãn quyè, nhu caù, söi an toãñ ñöõc öü tieãn cho söi an lañh noã taãm vaø söi phaù trieãn trí tueã Tuy nhieãn, con ñöõng thaã söi ñi ñeã hañh phuù laã daõ khoãng phaù laø söi theo ñuoá voã taãm ñieãm ñam meã maø chuõng ta ñeã thaãm nhuañ tö töõng ñaõ Phaã veãlong töõbi ñoá vôü möi loaõ chuõng sinh treãn theá gian nay.

Kinh tếPhải giao phuânhañ sõi meñh danh chuú
nghóa thờ chõng, vì rang, hãnh phừ thành võõng còu
moá lieñ heãtrõc tiếp, roõrang vôu vieñ tích luỹ và
chañ riêng leù Nieñ nay nhañ mañh vieñ càn thieñ ñeã
phañ tích saũ saé hõn veãbañ chañ cuã muĩ ñích toã
thõõng, phõõng tieñ ñaìng khao khai, lôõ keũ goĩ haỹ
xem xeũ laĩ thieñ nhieñ, sañ phañ, vaõhoat ñõng sinh
keãcuã nhañ loaĩ.

Khai nieñ kinh tếPhải giao còuveũnhõ khoñg
xa laĩ vôu phõõng phañ beñ võõng dõa treñ vieñ giañ
bõu sõi chuyeñ hoã kinh tếxaõhoã, theo caũh thay ñoã
moãhình coãng ngheãkinh tế Ñoulaỹyütõõng thanh læp
mõu, quy hoãch laĩ caũ theãcheã kinh tế xaõhoã, thờ
chañ noã keã vôu lõnh võõ coãng ngheãtieñ kieñ naìng
lõõng vaõvañ lieũ. Moãhình nay còutheãñõõc xem nhõ
moã phañ cuã quaũtrình trong cuoũ caũh mañg kyõ
ngheã dõa theo nhõm tieñ tieñ vôu haũ quaũkinh tếxaõ
hoã còuãnh hõõng saũ roãng.

Phañ boã sung giõõ kinh tếPhải giao vaõ caũ
khuynh hõõng chung trong nhõõng chieñ lõõc võõng
chañ haũ nhõ gaỹ aũ töõng quaũmañh neñ khoñg theã
phõu lõõñõõc.

Quan ñieñ Phañ giao lan roãng, ñõõc thờã nhañ
laõtañ quan trõng càn thieñ cho nhañ loaĩ giuõp con
ngõõõ bieñ quyütroñg vaõsoãng hoã hõp vôu moã trõõng
thieñ nhieñ. Ngõõõ ta còutheãnoũ raìng, ñaỹ laõ moã
trõõng thañ thieñ nhañ cuã caũ toã giao lõm treñ theã
giõũ, ñoã læp vôu sõi moãtaũtheo thuyeñ nhõ nguyẽn cuã
con ngõõõ vaõthieñ nhieñ. Nieñ nay ñaõhõp phañ hoã

noá sôicâu bâm, moá lieân quan maâu thuañ thuê ñây sôic
kieâm soatù nhaân loai, bôu loá, thay theávaonoá dích hoà
heã thoáng phaân loai tõi nhieân. Thaã ra, ngôôu ta tin
raêng moá quan heã ñây maâu thuañ vaolô cuoán giôã
con ngôôu vaosthieân nhieân ñôôc môuroäng ñeân sôic quan
heã thoáng trò trong xaõ hoã. Cung vôu nieâm tin raêng
hañnh phuê chæ coutheañat ñôôc baêng sôic giau coucuã
cau laomoã quan ñieân sai leãh. Tô töông nay seõ ñeã
ñeân vañ ñeã nguy hañ rañ nhieân troäng cho moã
trôông, cho ñeã kinh teãxaõhoã cuã nhaân loai.

Kinh teãPhaã giaõ vaolam soäng môu cuã phôông
phaõ beã vôông heãsinh thaù ñeã quan taãn saũ saẽ
hôn ñoã vôu sôicphaân tích vaotích hôp cuã muẽ tieã toã
thôông. Chaã löông cuoã soäng taù ñoäng vaõ phôông
tieã ñeã töông ñat ñôôc muẽ ñích nay. Soã löông tap
trung vaõ bâm chaã thôc cuã löi ích vaõ taãn lyùkhaũ
khaõ vôõ ngoã sôic thôã nhañ mong manh vaõ ñôn
giaũ. Vieã tích luyẽ cuã cau coulieân heãtích cõc vôông
chaẽ vôu nieâm hañnh phuê. Tôông töã nhõ vaãy, kinh teã
Phaã giaõ vaõ phôông phaõ beã vôông ñeã ñoäng yù
raêng, theo nghóa vaã chaã, gia taêng tieã dung laõ
phôông tieã toã hôn muẽ ñích cuã chính noũ Thôc teã
tieã thuẽ ñôôc cho laõcouđính ñeã ñeã vieã phaõhuỹ.
Vĩ vaãy, toã hôn heã laõgiaũ tieã dung, nhõng taêng toã
ña vieã phuẽng sôic vaõ nieâm hañnh phuê. Quan ñieân
kinh teãPhaã giaõ coutheávaẽh ra nhõng giõu hañ roã
raêng ñoã vôu löi ích, ruũ ra töscâu ñoã töông vaã chaã,
khaõng quan taãn ñeã hieã quaũgoãn caũvieã saũ xuaã
vaõtieã thuẽ

* Quan điểm duyên khởi trong kinh tế học Phật giáo.

Đã nhiều nay lao chông còu hiên nhiều trong khai niên Tôông Ông Nhân Duyệt của Phật giáo. Mọi hiên tôông trên thếgiòu ãoôc sinh ra bôu nhôông hiên tôông khai trong mỗi chuoã của nhân quã Tôông Ông Nhân Duyệt thôông ãoôc xem lao trong tâm của kinh niên Phật giáo, vì lao yùthuyê cáu bâu của Luật Nhân Quã và Tôu Diê Ñeá lôc giã thích veà mỗi nguyên nhân khoá ãau, phôông pháp diê khoá ãau, và miêu tảu mỗi con ãoông ãi ãeá Nieá bâu.

Khoa học hiên ãai nhãu mãnh sôu am tôông chính thếluã, và ngay cáu cáu nhãu kinh teá theo xu thế chuú ãau ãang bắ ãau quay lại khai niên thònh vôông. Nieá nay bao gãm chá löông mô trôông, và chá, xãhoã, trí tuệ và sôu khoê tinh thãu. Sôu noã ké khuyñh hôông tích cõc, là quan của mỗi quye ãinh tõi chuú và sôu hoã hõp vôu kiê thõu tìm tõi khoã ngoan nguï yù ráng Phật giáo còu thếgiúp ãoôc sãng táu ra mỗi mô trôông còu lõ cho sôu thay ãoã ãeá kinh teá theo hõông ãay mãnh thònh vôông.

Veà mã tieu cõc, loã sóng Phật giáo miêu tảu mỗi tà ãoãng cõc ãoũeã mô trôông chung quanh và sôu thiê yeu của cuoã sóng theo trá tõi thiê nhiều. Sôu ãeá xua trong kinh teá Phật giáo suy ra vie sôu ãung kyõthua ãôn giãu còu thếluã ãã cheã ãeã kinh teá ãat ãeã tyũle còu quy mô ráng lõm, sôu sãu xua háng loã, táu ãung vì ãeã tõi tieu tieã, và cáu kyõ thua khai, nhôông mô hình rá quan trong ãeã cáu

tranh trên thếgiới. Tuy nhiên, lời thếkyõthuaĩ kinh teá ñang ñõõc chấp nhận rộng rãi vì sõi thiết yeá cho công cuõc pháit triển vàõ sõi ñat ñõõc thõnh võõng quốc gia laũ dai. Ñõucũng laõvaũ ñeáthích hõp vớĩ xõ hoá, boá cãmh nguõn thiến nhiẽn, vì khoẽng cõn hu cầu nhiẽu veátã nguyẽn mớ trõõng.

Khi khuynh hõõng toãn cầu yeá thích sõi pháit triển cõtheáxaũ nhấ veámã sinh thấ nhõ mũc ñích ñầi tiẽn trong chính saũh quốc gia ñõõc xem xẽ, thì khẩnaõng tõõng thích cũ Phẩ giãv vớĩ khẩi niẽn pháit triển kinh teáñõõc nõ bá rõõnet. Ñãc biẽt trong cầu nõõu ñang pháit triển, vieõ õõng dũng nguyẽn tãc kinh teáPhẩ giãv vàõ hõnh thõu tõõng õõng saũ phẩn, kyõthuaĩ, nhiẽu khĩa cãmh khẩi cũ sõi thay ñõĩ kinh teáñaõñõõc thaũ luã qua nhiẽu thãp kyũ

Hầi heá cầ ñãc ñiẽn tích cõc cũ Phẩ giãv ñõĩ vớĩ sõi pháit triển cõtheáxaũ nhấ veámã sinh thấ ñẽu nõĩ keá vớĩ phõõng chẩn sốõg cũ Chẩnh Mãõg (mõu sinh ñũõng ñãc), mớ trong tãm thãm toácũ Baũ Chẩnh Ñãb, vàõ cũõng hoã hõp vớĩ hoã ñõõng con ngõõc vàõthiẽn nhiẽn mớ trõõng. Tuy nhiên, vàõ cõn nhiẽu mầi thuaũ liẽn quan ñẽn khĩa cãmh vàĩ chá cũ sõi tãõg trõõng kinh teá vàõtiẽn aũ sõi kiẽm cheá ñẽãñat ñẽn sõi pháit triển cõtheáxaũ nhấ veámã sinh thấ.

Hõn nõã, quan ñiẽn Phẩ giãv veáthõnh võõng laõchõu ñãõg cũ mớ tõõng tãũ giõũ kinh teávãsinh thấ. Tõ tõõng kinh teá bao quã õũphõõng Tãũ cho rãõg aũh hõõõg vàĩ chá vàõ nhu cầ quãnhiẽu sẽ

lạm tăng thêm hành phu. Tuy nhiên, khoa học, kỹ thuật, và sự sung túc không hề bao năm về trước. Phương pháp tăng trưởng trong quá khứ không lạm tăng cao sẽ bất bình năng và bệnh lý xã hội, chúng hạn chế xa lánh, toàn phần và tốt nhất. Tâm nhìn rộng hơn về thành công trong Phật giáo thích hợp với sự thăng tiến đồng nguyên tác phát triển có thể xảy ra nhờ vào mặt sinh thái, nên môi trường lành mạnh thành công thì vào biến pháp toàn diện hơn. Biến pháp này giải thích nguyên nhân của lỗi lầm xây dựng mô hình tăng trưởng, và sự giảm sút nguồn tài nguyên thiên nhiên. Bảng tính toán thu nhập quốc gia “xanh” thể hiện sự tiến bộ lan rộng rằng: mức tích lũy kinh tế hàng đầu nên tăng mạnh toàn bộ sẽ thành công kinh tế công nghệ, và không nên dựa trên sự phát triển. Vì sự phát triển của nền nông nghiệp sẽ tích lũy và phát triển, sự biến đổi môi trường, và tiêu thụ tài nguyên thiên nhiên.

Ngay cả ta có thể nói rằng hầu hết các vấn đề xã hội Phật giáo phải cung cấp sự bảo toàn quy tắc, giải quyết và hòa, và thể chế xã hội. Thể chế này có thể là một phần của nhanh sự phát triển mô hình tăng trưởng, và nhiều cải thiện hai khía cạnh. Sự giảm bớt của nền nông nghiệp Phật giáo sẽ giúp đỡ sự tiến bộ, và tránh mọi xã hội suy thoái, nên mà môi trường nên giai đoạn kinh tế bất lợi kéo dài kèm theo.

* Vai trò cá nhân trong Phật giáo về tầm nhìn kinh tế.

Tâm quan trọng của việc tu tập cả nhân nên
 nên con nên gia đình trong Thế giới Toà Boacotha
 nên gia đình thích làm do sự thiếu quan tâm nên xã hội,
 nên lời ích và chất, tinh thần của người khác. Tuy
 vậy, Phải giáo cũng có thể nên yêu toán về trọng
 của chúng ta tập thể Ba trong bốn phần chất này
 nên bắt nguồn trong Tội Diệt Nền đạo trên long tở
 bi, thông cảm, hoan hỷ và tha thứ với lời ích của tha
 nhân.

Mà dù Phải giáo thiếu những mối quan hệ
 quan trọng như Khoa giáo, những chúng ta tập thể
 đời trên long tở bi và những chất ngoài này nên
 theo luật nhân quả nghiệp báo có thể nên cho làm
 nguồn cung cấp nên tâm này nên có thể nên lan
 rộng trong xã hội với những lời ích sâu phần nên
 ghi dấu. Phải giáo có thể nên hướng khích
 cảm cố gắng về không ích kỷ Nên nay sẽ mang
 lời ích cho công nên, tập thể Hoa này với môi
 trường xã hội có thể nên ra nên kiến nên sự
 nên, bằng cảm nuôi dưỡng tâm hồn với cảm tính chất
 chất thể, tha thứ toàn trọng, và có thể nên sang
 suốt với nên quan chúng ta nên nên cung phát
 triển. Nên nay có thể nên làm nên trọng tinh
 thần làm việc theo nhóm; biết toàn trọng lẫn nhau sẽ
 mang lại hiệu quả cho việc quản lý nên sự nên
 nên hôn nên biết phân chia lao nên theo tổng thể
 nên.

Phật giáo có thể giúp sinh ra báo cánh và
hoà xã hội bằng quyền lực tâm lý có tính nhân
cảm, tranh chấp xã hội công bằng, tính chính trực
trong kinh tế và nhiều mối quan hệ xã hội khác. Và
như vậy có thể nói hai ưu thế của đạo Phật là

Thứ nhất, mỗi người quan tâm tâm thân có thể
nhận lợi ích công bằng có thể khuyến khích hoạt động
nhân từ vô tính chất tích cực bên ngoài mạnh mẽ
nhân từ nghiên cứu, kỹ thuật, giáo dục, cô lập hai tầng
xã hội.

Thứ hai, mỗi thế giới nhân từ dựa trên công
bằng, thích hợp, tin tưởng, và quan hệ lợi ích lẫn
nhau sẽ hướng đến việc giảm chi phí giao dịch. Luật
nhân quả trong đạo Phật phải là việc gây xung đột,
hướng dẫn cách xử lý các mối quan hệ như ngũ
khai.

Nhìn từ bên trong, những hoạt động vì lợi
ích công bằng sẽ tránh mất mát mỗi khi kích
lãnh đạo, tránh việc kiếm tiền qua và tránh kiếm
chế độ phát triển do nội hình tâm lý này quyền lực
những nhiều sai sót, và bỏ lỡ.

*** Ảnh hưởng của Phật giáo trên sự thay đổi kinh tế.**

Bây giờ chúng ta hãy cùng nhau đang hình
thành và ứng dụng xã hội học của Phật giáo nhân từ
bên cạnh sự thay đổi kinh tế quốc gia từ quá khứ đến
tương lai.

kinh tế là theo cách ông xôn xao mà, ra đời quyết định cho nên kinh tế Lôi ích cả nhân nên thuận lợi cho lao động chủ năng tích cực tiêu dùng xuất phát từ lợi ích của cả xã hội. Ra ít lợi ích thỏa mãn về năng lực tài chính, tầm quan trọng của niềm tin vào giá trị của bản thân, những việc có thể xây dựng nên cách sống của con người. Nhưng hơn, một phát triển kinh tế của phương Tây nên diễn ra tài chính nhờ các tài sản được chuyển theo chu kỳ hóa choáng đậy và. Những việc chuẩn bị hoàn thành dần dần vô cùng. Phi tài sản sinh ra thu nhập tài chính của nhà kinh tế có những mặt hạn chế như hợp lý không có gì đáng kể khi mà hầu hết các phần tích kinh tế này tiêu dùng, có sự thay đổi của các ngành tài sản hiện tại những nền khoa học xã hội khác, những nhà ngoại giao thay đổi theo những vấn đề như sự ảnh hưởng của những quan trọng nào với các việc xã hội.

Tuy nhiên, các nghiên cứu từ những nguồn khác nhau được đưa qua lại với nhau. Một khía cạnh của tài sản là sự thay đổi với sự trở lại thành trong các tính chất xã hội và các. Mặt khác công trình của Web cũng quan tâm đến tiến trình trong chu kỳ hóa của lý thuyết phương Tây, những vấn đề mà các nhà kinh tế đang nghiên cứu.

- Hệ thống triết lý của các tài sản phương Đông đã ảnh hưởng đến tinh thần chu kỳ hóa của bản thân; các tính chất của những vấn đề xã hội.

-Tính cách trở ngại kỹ hợp lý là một chuẩn mực
đạo đức, bền vững, không trên mọi thành kiến giáo dục và
niềm tin.

Những dần dần xuất hiện sự công nhận về
việc phải tập sự các trong hệ thống kinh tế – toàn
giáo, và những hiểu lầm lẫn nhau đã tồn tại giữa tình
trạng thế chấp và hòa, xã hội, và những lời thay đổi
kinh tế Do công trình nghiên cứu về con người như
Lewis, Parsons, và Boulding, sự quan tâm đến các
toàn giáo – kinh tế đang mạnh mẽ. Việc chấp nhận giáo
dục nghiên cứu về sự ảnh hưởng của và hòa đến các
những cấu trúc trong kinh tế là một hợp với khuynh hướng
nhận thức rõ ràng về sự thay đổi của nguyên trong kinh tế
Gần đây đã sinh ra nhiều sự khởi đầu của “các lý
học” kinh tế và các cái tách rời các bảng chung, tập
trung vào sự thay đổi của những nhà kinh tế hợp
lý có sự thích hợp của nền, và mỗi một cách thức trở ngại
hoàn hảo không biến đổi; mà trong đó bản chất lao
động và vốn của nó là một sự thích hợp của sự
hoạt động kinh tế của con người. Các sự thay đổi của
nguyên nhân phát sinh thêm sự khó khăn lớn cho
việc ứng dụng những mô hình lý thuyết thuần túy;
và một tổng quan theo sự tiến bộ của những
những mô hình này trong khoa học và lý luận là
vấn đề kinh tế những mô hình có sự quan trọng bất
buộc phải thay đổi.

Một trong các tài liệu chính để thay đổi là
các công cụ hiện đại thiên nhiên, và các tài liệu
các trở ngại, thông minh, và tình huống liên quan,

nhỏ lao sỡi cãnh tranh quố teá nằg suấ, nằg lờ kyõ thua, vaø sỡi thay ñoá. Kinh teá tañ coá ñieñ, cô sỡi truyeñ thoáng cuầ nằn kinh teá ñoũ vaø caũ ñoá tồõg nghiề cồ, noũ chung, khome theaño ra caũ traũlồ thoầ ñằg, bôũ vì nhõõg yeầ toá nằy bô chà trứch do giồ hằn trong caũ giầ quyề vaø cồ ñính lyũ thuyề suoõg. Ñeầ ñằp lỏ, nhieũ nhằ kinh teá hỏ giầ ñeầ ñi nhõõg giầ ñỏn h truyeñ thoáng, vaø thu thậ nhieũ hỏn caũ quan ñieñ cồ ñằg lờ, lieñ quan ñeầ nhieũ lỏn vớ hỏ thua, bằg caũ sỏ ñoá laĩ phõõg phậ tiep cằ, vaø chằh sỏ nhõõg tầ ñỏg trong heầ thoáng kinh teá cho thứch nghi vồ nhieũ nằn khoa hỏ xỏ hỏ khằ.

Mỏ thu vồ trong tầ ñỏg kinh teá laø toầ giầ, mỏ ví ñũ ñieñ hính trong vieầ mỗũ ñằg bieñ giồ kyũ lua. Toầ giầ thõõõg cung cậ hính ñnh tieầ bieầ hoặ sỡi phầ ñnh rá ñằn, ñeầ khome thì nguồ cồ bằ cuầ giầ ñỏ xỏ hỏ vaø ñieñ tin thầ cằ coá ñeầ ñỏ caũ thằ khằ võõg nhầ loầ, hính thồ theầ cheầ loầ soá cằ ñằ vaø ñỏ ñỏg. Tá caũ yeầ toá nằy cồ mỏ tầ ñỏg ñeầ ñìn thằy trong nhieũ sỡi thay ñoá then choầ cuầ caũ nhằ kinh teá hỏ. Alexandrin vaø Johnson tuyeầ bỏ ñằ toầ giầ laø bằ chà cuầ thieầ ñieñ, laø ñỏõg lờ cuầ caũ ñính hính kinh teá

Nhieũ ñò phõõg thay ñoá rá ñằn veầ mỏ hính ñằg trõõõg kinh teá theầ giồ. Sỡi thay ñoá nằy lậ tồũ cho ñằg sỡi khằ bieầ vaø hỏ cồ theầ ñỏõg vai troồ chũ ñỏ trong ñỏõg lờ kinh teá Thầ ñỏ cồ õũ khi Weber ñỏ ñằ caũ ñỏũ Nam Aũ vaø Ñỏõg Aũ bồ cằ

trôuvì triệá lyùvatoàn giạò củà hoĩ Nhõng chính củà quốá gia náy laõnhõng vung hoải ñoãng kinh teátóan củà chuũlõr nháá. Tõõvieñ củà kinh teátruyeñ thóáng, ñieñ náy củà theá bô loá củà ñeá quy cho ráng sõi táp hõp khoãng gian trong sòu mãnh kinh teá laõsõieá hõp duõng củà veá máe lỏch sõi laõphaùvõõquan ñieñ laõ haũ, vaõlaõn traõn tín hieũ toãn củà hoà.

Cuõng củà theá Weber bô sai sòu trong giõu hañ phuõ hõp vòu vañ hoà Cháũ Aũ ñeá thay ñoá kinh teá hoặ báũ củà chính sõi thay ñoá ñoũ ñaõ thay ñoá trong vaõ táp kyũqua. Trong khi, theo kinh nghiệñ ráá khòũ ñaũh giạũnhõng lỏũ giạũ thớch ñaõ củà sỏũ náy, vaõ giạũ quyệá củà tranh củà keõ daõ vòõi qua báũ củà thỏe teá củà ñoãng củà toãn giạò ñoá vòũ hieũ quaũ kinh teá Nhõng củà sõi ñoãng tình ráng toãn giạò ñaõ ñoũ hõõng laõ củà củà toãchỏe vaõ triệá lyù củà báũ, lieñ keá nhõng hieũ quaũ sõi phañ bọá củà truũ kinh teá khàũ trong xaõ hoả Cháũ Aũ Củà theá ñoãng ñeñ kinh teá ñoũ ñaõ gáẽ haũ ñoõr tháũh quaũ òũnhõng ñoũ mã toãn giạò vaõnhõng giạũtrò ñaõ thay ñoá ñeá phuõ hõp vòũ ñeñ kinh teá thay ñoá.

Tuy vaỹ, ñoõng ñoũ củà khàũ ñaõ ñeñ táũg thuõ triệá hỏr, ñaõ toãn táũ tỗlaũ, vañ ñoãng vai troõ ráá mãnh mẽ trong vieũ táũ ra heã thóáng giạũtrò ñaõ củà gáũg hõp nháá vòũ nhau. Thỏe teá heã thóáng náy xuũ tieñ sõi phaũ triệñ hõn laõ theo củà laõ mã giạũtrò ñaõ toãn táũ, hoặ khuaá phuõ mã củà thũ ñoãng ñoá vòũ sõi xaũn nháũ vañ hoà Cháũ Aũ.

Còunhièu lyùdo ñeàtaêng tröômg trong söithích hõp vaøthuuvò giõã moá quan heàtoán giao vaøkinh teá Nhõ ñaõthaõ luañ, lónh võc lõm mañh cuá toán giao trong boá cañh vañ hoà xaõhoã Chaâu AÛphañ mang yù nghóa laõ moá khía cañh thieát yeá cho vieã ñieàu tra nghiêñ cõm hieá suá taêng tröômg ngoañ muïc ôulónh võc nay – moá hieá töông vòu nhieàu ñaë ñieãm, nhõ laõ quyèñ õu tieã phat trieã kinh teávõõt qua chaát löõng moá tröômg, ñieàu nay còuveûmañ thuañ vòu neã taêng vañ hoà.

Theãm vaø vieã phañ tích ñoãng löc taêng tröômg toan caù, moá lyùdo khai ñeà hoà nhaõ kinh teá vaø nghiêñ cõm toán giao phat sinh töõnhõmg baát mañ vòu cañh xõulyùkinh teátruyeã thoãg. Ví duĩ nhõ ngõõõ ta còutheãtranh luañ raõg söi phat trieã kinh teáñõõc xaù nhañ seõyeá caù kieã thòu veãgiaùtrò taù ñoãng vaø loá giaù quyèát kinh teá Neá toán giao ñoãng vai troõthieát yeá trong giaùtrò ñoñh hõõmg, thì bañm chaát cuá heã thoãg nay seõcòuhaõm yùñaõmg keãcho toan boãyeá toá quyèát ñoñh veãnhu caù, vaønhieàu hieã töông kinh teá khai. Nhõõmg mañ yeá toá quyèát ñoñh còutheãkeát luañ nhõ sau:

- Bañm chaát cuá caù quyèã vöng thoãng thõõmg vaøsoãxaù ñoñh veãtinh traõg xaõhoã.
- Mong muoã haõg hoà ñõõc tieã thuĩnhieàu.
- Thõõ trang vaø moá lieã heã xaõ hoã cuá sañm phañm.
- Caù quy ñoñh vaøvai troõkinh teáxaõhoã ñoá vòu chính phu

- Heäthoáng hoät ñoäng tieän teä
- Öu theáxaõhoä.
- Löä chõn công vieä, thõ gian nham roä, vaø phong caùh soáng.
- Hieäu quaü söi quan troäng cuä quan heä trao ñoä.
- Thoäng tin vaøquyeän öu tieän
- Baäm cháü cuä vieä thay ñoä kyõthuaä.

Khi cung caù ñoõr xem laøphui thuoä laän nhau; söi kieäm cheáheäthoáng cung caù lan roäng ñoä vôü hoät ñoäng kinh teáñoõr thõa nham, thì vieä thieäu khaünaäng phaân tích, khoäng hieäu bieä söüthích seõaù ñaë nhõõr ñieäm ñõa vaø kyûluaä khaë khe. Gaäm ñây söi gia taäng nhanh hình thaü khoäng cô giõu trong baü dieäm thuyéä veäkinh teáñõ xaõ hoä, theácheä sinh thaü, löi nhuaän kinh teákieäu Schumpeterian laø phaäm ömng laä vôü söi giam haõn nay.

Khaüngaä nhieän laøcaù yeäu toávaän hoä ñaõtöng döõü möü thaùp trong pheù phaân tích cuõcuä khía cañh kinh teá theo caùh ömng xõu Chaùh Mãng trong Baü Chaùh Ñaõ - Phaä giaø laõñieän hình duy nhaü cuä söi chæthõ ñây quyeän löë cho caùh ömng xõuveämaë kinh teá Moä caùh ömng xõubaë nguon töõboä cañh vaän hoä xaõ hoä. Trong möä giaüñõnh taän coäñieän bao quaü, baäm cháü lieän vaän hoä khoäng theáthay ñoä cuä nhaøkinh teá coülyùtrí seõlam ñõn giam böü söi phõü tap trong long tham con ngõõü, caù ñoäng cô vaølöi ích vaø cuõä tìm kieäm ñeätích luyä vaä cháü. Ñây laølyütöõmng cho müç ñích phaân tích, nhõng laä ñõa ra yùnghóa sai leäh cuä

tính khác quan. Bản tính này không nên yù ràng: lời
nhuần vài chái vasmòu taêng toái ña tieân ích ñôn thuaân
laø moái bieân theá cuái moái tap hõp ñoäng löc vaø caù
ñoäng cô ñaõ ñoõu khác nhau ôumòu ñoã cao. Taái caù
nhõng ñieäu nay ñeäu coù taân aâm hõõng quan trông
ñoái vôù phõng tieân vaø cõu cãm cuái heã thoáng saân
xuaái.

Vieã khoâng thoã ñaùng trong söi phaân ñoõnh ranh
giõu, theá giõu quan laõ haäu cuái heã thoáng kinh teá cuõng
uõng hoã ñoã ra moái cuoõ hoã sinh roõ ràng trong ñieäu
thuù vò veà maẽ taân linh. Phi toân giaò daân daân ñoõc
cho laø tö töõng kinh teá taân coã ñieân, neäu khoâng noù
thaúng ra. Thõc chái, ñieâm tin toân giaò Chaäu Aâu trõu
neân nhõit nhất hôn nõa theá kyù qua, ñaẽ bieã tai caù
ñoõu theo ñaõ Tin Laõh. Tuy vaỹ, cuõng coù nhieäu
khuyñh hõõng ñeàng hò raêng: giaù trò tinh thaân vaø toân
giaò seõ coù vai troõ mañh meõ trong töõng lai ñoái vôù
bañ chái cuái lönh võc kinh teá

Nhõng baõ nghiêñ cõu nay cung cấp moái söi
hieäu bieã saâu saé môù ñi vaø toân giaò vaø môu rõng taân
nhìn truyềñ thoáng trong xu hõõng kinh teá Tuy nhieân,
phõng phaùp tiep cañ nay con keøm xa thuyé tieân
ñoõnh. Trong khi söi tiep cañ ñoõu nhañ ra khác naõng
rieâng bieã cuái moái lieân heã cung tieân hoã giõõ toân
giaò, tình huóng vañ hoã xaõ hoã khác, hoã ñoäng kinh
teá vaø caù theá cheá thì vieã nghiêñ cõu laõ ñoõc xaù
ñoõnh theo moái giaù thuyé keøm cõu. Phaĩ giaò ñaõ coù
ham yù rieâng bieã hoã deã quan saù veà quaù khõu vaø
tõõng lai cuái söi thay ñoái kinh teá Vieã nghiêñ cõu veà

khuyñh höông gióng nhau hoặ nhöông ñăc ñiêm ñoã ñàø cuã söi thay ñoã ñöôc theo ñuoã böu möã bieñ pháp sô böã hôn laømieâu taù nghieãn cöu xuyêñ quoa gia veàsöi khai bieñ trong thanh phañ toãn giaø, caù nhaøkinh teáxaõhoã hoã. Tai möã caùp ñoächung nhaã, söi phañ tích ñôn thuaãn chà nhaén ñeãn vieã mieâu taù töng böøu vaøbam cháí cuã söi thay ñoã kinh teá vaøso sañh khuyñh höông pháù trieñ xuyêñ quoa gia, nhöông nôï maøPhaã giaø còukhaũnaøng ñeãlaï möã aãnh höông vañ hoà ñaùng keã

Möã caùh giãm tieùp, ñieäu nay coáruù ra vaø keã luañ lieñ quan ñeãn quy möãmaøPhaã giaø còutheãtrôù thanh möã phöông tieñ truyeñ baù hoặ thuè ep söi thay ñoã kinh teãñöôc xem laø pháù trieñ. Phaã giaø không ñöôc pháù thaù chi tieã. Thay vaø ñoü nhöông neù ñăc tröng chuülöc thích ñaùng ñöôc thaù luañ döüu dañg phañ nhañh hôp lý cho söi thay ñoã kinh teã Khoãg heãcòusöi khañg ñoñh lieñ quan ñeãn tham voñg cuã bam cháí hay böøu ñi thay ñoã kinh teã

Phöông pháp nay chuýeäu döã treñ söichuañ bö cuã hang loaï bamg thoãg keã- möã soãñöôc giañ thích theo kieã thöü uyeãn baù trong trieã lý theãgiöü quan, vaøphöông chañ ömng xöücuã Phaã giaø. Nhöông bieäu thò thöông bao goãn söi thay ñoã kinh teã xaõ hoã; nhöng caù koukhañ döã treñ khai ñieãm vaødöökieñ xay ra baï ngöõñaõngañ ngöã vieã nghieãn cöu khuyñh höông cuã bam cháí, möü ñoãaãnh höông vañ hoà xaõ hoã Phaã giaø. Thaï không may vì ñieäu ñoùngañ chañ vieã thaù luañ veãmöã lieñ quan lañ nhau giöã söithay

ñoá kinh teávaotoân giã, vaøtaù ñoäng cuâ söi thay ñoá neân vaên hoã xaõhoã ñoá vôû söi thay ñoá kinh teá Nhõ vaỹ, vieù nay lam hañ cheáhieù bieá veàsöi thaoh công taêng tröông lan roäng khắp nôì.

Nhieù maẽ hañ cheá trong phöông pháp luañ khai pháû ñöôõ thöa nhañ. Thöunhaá, tính chính xaù trong lýthuyếá xaõhoã theo chuùngóa duy vaĩ còutheá huỹ hoã phöông pháp tiep cañ ñaõthaù luañ. Còumoã ñieãm nhuõtaþ trung vaø taù ñoäng tieãm taeng cuâ toân giã neá ñieãm nay chæñôn thuañ laasöi pháûm aãnh hoã caù tình huóng kinh teá Thöuhai, möt ñoãñaeng keácua móá baá hoã giöã ñieãm tin vaøcaùh hañh xöûkinh teácou theálaom giaãm bôû giãtrò cuâ baá cöüsöi suy luañ nao ruù ra giöã caù bieá thò cuâ toân giã vaøkinh teá Thöu ba, nhieù raé roá nghiẽm tröng ôumoã möt ñoãnhaá ñönh vaøhình thaù coágáeng hôþ nhaá caù tröông pháû khai nhau vaø söt mañh thaeng dö cuâ Phaï giã xuyẽn qua caù boá camh quoa gia.

Caù quyẽ ñönh veãmöü ñoãsaþ nhaþ hoã móá lieãn laẽ trong quaùkhöüñöõ quy ñönh tröõü khi móá quoa gia còuaãnh höõng Phaï giã laøquaùñoõ ñoãm. Raá ít khaùnaeng ñeãnhañ daeng söt mañh lieãn ñöü vaø boásung caù heãthoáng toân giã khai.

Khoâng chap nhañ caù maẽ hañ cheá nay, söi nghiẽm cöü caù maẽ xích giöã boá camh toân giã vaøsöi thay ñoá kinh teáñöõ cho laølónh võt quan tröng ñeã pháû tích kinh teá Trong khi còumoã cuoẽ tranh caõ quan tröng hôn söi taù ñoäng cuâ Khoáng giã ñoá vôû tieãm naeng taêng tröông, ñoäng thöõ cuõng còumoã công

trình nghiên cứu nhằm về mặt quan hệ chung giữa Phật giáo và sự thay đổi kinh tế. Những năm gần đây về mô hình hiện nay của sự tăng trưởng kinh tế thì cần phải xem xét sự ảnh hưởng của xã hội, chính sách nhà nước. Một số nhà kinh tế học trong kinh tế phát triển. Những người Châu Âu nghe nói hoặc gần như luôn ảnh hưởng của Phật giáo một cách nào đó kể cả trung và dài hạn của kinh tế và xã hội, xã hội có thể giúp chúng ta nhận ra triển vọng và cơ hội cho sự thay đổi kinh tế thích hợp. Sự nhận thức của môi trường và sự phát triển có thể có những ảnh hưởng sinh thái môi trường, nhiều năm gần đây chung của Phật giáo, và nền kinh tế có kiến thức về sinh thái, cũng tăng cường sự cần thiết cho cuộc sống thoải mái hơn giữa việc nghiên cứu và giáo dục và các vấn đề trong kinh tế.

* Các khía cạnh tiêu cực và tích cực của Phật giáo về hình thức bảo thủ trong sự phát triển kinh tế.

Đôi khi nhìn thoáng qua, Phật giáo dường như là một thí dụ thích hợp cho quan niệm của Weberian. Một quan niệm cho rằng tôn giáo Châu Âu gần như sự phát triển tổ chức kiểu phương Tây. Quan niệm này cho rằng một "thế giới tinh thần" rất dễ nhận thấy, và dường như không hề có một nền kinh tế nào chuyên nghiệp nào là tinh thần phát triển tổ chức. Ví dụ như nền kinh tế của các nước đang phát triển. Tuy nhiên bảo thủ tích cực

hôn tiêi loäraòng không phâu tái cáithuoi tính củi Phái
giaò náo củng khau thöông veamaé phau triên kinh teá
Khi khau niên phau triên ñöông thöi ñöör chap nham
nhö müc tiêi thích hôp, söi miên cöông truyeàn thoáng
tham chí seöt thuyet phuic hôn.

Phan nay nham vào viêi nham dang ra nhieu
söi thuê ep tiên tang khau nhau vào cau tai nham
khuyen khich ñöör ñeanghö böi nhöng giatruö củi Phái
giaò vào hình thöi xao hoai, liên quan ñeán khau niên
phau triên theo tap quan gióng nhö söi xuê tiên kinh
teá Thai không may, söi nham dang ra nhöng quy trình
can thiet vào nhöng ñoi tööng phau triên kinh teá tö
bam không phau laocong viêi deädaog. Öümöü ñoänao
ñoi khuyinh hööng ñoi ñoam trong pham vi nay laonoi
ñeán nen tamg củi söi xau ñang theo cau giâu ñonh.
Nhöng quy trình, nhöng ñoi tööng chuüyeai liên quan
ñeán phöng cham then choá tam coañieán, hoai nhöng
nguyeán taé nhö laoäoanh nghiêp tö nham, hoai ñöng
tich tröövöán, trö giatruao ñoi, vào chuünghoa kinh teacau
thet nhö lao möi quan heä xao hoai couöu theatrong sam
xuaí.

Trong quan ñieán bam chat ñöng löc vào khuech
tam củi viêi xuê tiên kinh teá thì koucökhaünaog suy
luan tröc tiep rang: söi phuö hôp vöi möi củi củi
phöng Tay trong viêi phau triên kinh teaseömang ñeán
löi nham kinh teá Ngöör lai, söi maü thuañ không am
cha ñeán viêi thuê ep löi nham kinh teá Yeai toaquyeai
ñonh, ñoi tööng, vào söixau ñonh viêi phau triên kinh teá
seö thay ñoi vööt qua thöi gian. Xu hööng tang hôp

môu củ sõi phat trieñ theo phong cầh phồng Tây
vớoá cầh vậ hòe hiệñ nay señoá troá tại Châu Âu
Do ñoú cầ móe lieñ keá giốe thuoẽ tíh củoùng hoặ sõi
tañg trồoùng vớoá ñoặg lời nhuañ kinh teá củo khaù
nañg rái mong manh.

Móe sõi bắ trồoú theñ vớo cho bá cònoá lờc
nao, ñeñhañ ra tieñ nañg trong bó cầh vậ hòe xỏ
hoá củo aùh hỏoùng Phá giặ trong sõi phat trieñ kinh
teá la móe sõi toá tại củ nhiều ñghòch lý củoú tíh quy
chuañ hiệñ ñheñ trong chính Phá giặ. Hầ heá ñeñ
củ lieñ quan ñeñ tíh xung khaé giốe ñgaỏ mañ tở ñoá
sinh vớo khaù ñeñ vớo tha, long tở bi bao quậ, tíh ñoá
ñañ, tíh phũ thuoẽ lañ nhau, vớo vo ñgaỏ giốe bá
chá tuañ hoặ vo ñthỏoùng, vieñ vo ñg củo thỏc tại
hañg ngay vớo ñhu cầ tieñ hòe xuyeñ qua củo móe
loá giặ ñoañ tañ linh trong vớo trũ ñoú sõi kieñ
soá củo luañ ñhañ qua ñ giốe vớo tha vớo vo ñgaỏ vớo
ñeñ gì xem ra la ñgaỏ ñoá vớo sõi toá kỉnh ñoá vớo
tíh duy ñhañ trong vớo trũ ñeñ quan trốg tồoùng
ñoá củo khuyñ hỏoùng củo trieñ vo ñg khaù ñhañ ñeñ
bieñ ñoá ô ñheñ toá phat Phá giặ (ñeñ bieñ giốe
truyeñ thỏg ñyeñ thuý, khoá hañ củo Thỏoùng Toá
Boá vớo giặ thỏt, tở bi, bá chá thay ñoá củo Phá
giặ ñañ thỏ). Trong khi hỏ củo theá ñañ ñoúc aùh
hỏoùng củo bá củo sõi thay ñoá kỉnh teá thỏh vớo ñg,
ñhỏg lañ kỏo ñg thỏc teá ñoá lờc giặ quyế la ñ trồoùng
thay theá Sõi phỏng kỏo ñg vớo thỏe ñhañ chính xat trong
cầh ñeñ giặ ñoúc cho la mañ hañ cheá

* Đặc trưng thế giới tinh thần và đạo đức trong công việc và cần kiệm.

Ước muốn nồng nhiệt của con người về sản xuất, tích lũy sản phẩm và chất nền tảng ờng nhu cầu, vào làm tăng mạnh thêm sự thoải mái nữa xem nhờ lao động trong các năm của năm cho việc phát triển kinh tế của dân. Theo tiêu chuẩn này thì các công trình thế giới tinh thần Phải giải quyết vấn đề về kinh tế khác hẳn với thế giới quan của người theo chủ nghĩa duy lý hiện đại của chuyên nghiệp. Đây là một công trình giải quyết vấn đề Parson và Weber đã thảo luận. Nếu công nghiệp hoá công nghiệp Tây phương xây dựng bằng niềm khao khát tiến bộ theo nhu cầu và chất của cuộc sống hàng ngày. Trong khi đó Phải giải quyết vấn đề kinh tế quan trọng nhất là xem xét nội tâm, nhất là các vấn đề bên trong con người, chúng lại hoạt động ở bên ngoài của thế giới và chất phàm. Trong công việc này quan trọng Phải giải quyết, các vấn đề trong Phải giải quyết Thế giới Toà Bộ luật của thế giới, lý tưởng công việc này là Nietz bàn về các vấn đề của mỗi tham vọng, ngã chấp trong thế giới và chất này. Do đó tích lũy của các sản phẩm. Thờ ạt vô công của thế giới và chất nữa xem là nguyên nhân chính của các vấn đề của công việc của người con người. Công việc của chất vô công nữa quy cho là thờ ạt tại nơi này và chất của tuần hoàn thay đổi, thế giới quan Phải giải quyết sự suy giảm của các vấn đề của công việc của người con người, công việc của chất vô công nữa.

tính töi mañ, vaø thuyet tieñ ñöñh lieñ quan ñeñ cuoã soáng vañ chaát. Chæ cousoi tham gia vaø loá soáng trung dung, nöi ñöñ hañh phuù vañ chaát chæ cañ thieát ñaøp öng nhu cañ cañ bañ toá thieát cuñ con ngöôù, vaø giañ nheñ quan ñieñ cuñ Phaí giaø choáng ñoá thuyet duy vañ.

Do ñoá tööng cuñ tích luỹ vañ chaát ñöôc xem laø phuøphieñ, taøkieñ, cho neñ phöông tieñ vaø hañh vi ñeññat muñ ñích cuöng cho laønhö vaỹ. Khuynh hööng ñaøc tröng theágiöù tinh thañ Phaí giaø raát deãtheáhieñ vieñ ñoá laøp vôñ söi cañ cuøsieñg naøng hoaøc tañ tuyỹ hööng ñeñ thañh quañcuñ theátuñ. Phaù trieñ kinh teá vañ chaát thööng ñöôc xem laø thuañ löi theo quan ñieñ theá giöù tinh thañ cuñ Thieñ Chuà giaø vaø Khoáng giaø nhieñ hôn. Tuy vaỹ, raát quan tröng ñeñ ghi nhañ raøng quan ñieñ vaø phöông chañ öng xöù khai bieñ giöã Phaí giaø vaø Thieñ Chuà giaø coutheábò phöng ñaí. Cañ hai toñ giaø ñeñ tañ thañh söi thañ hoañ hañ hôn vôñ ngoaø theágiöù hieñ ñang toñ tañ nay. Cañ hai ñeñ cho raøng hoañ ñoäng trong theágiöù nhuùbeùlaøraát quan tröng theo phöông thöù phaù trieñ veà mañ tinh thañ. Hôn nöã, ñaø coulöö nhañ nhuùroø rang phañ ñoá laí chuñghóa vañ chaát vaø chuñghóa cañ nhañ trong Kinh Thañh. Kinh Tañ Ööù mieñ tañ con ñööng trung dung theo thuañ ngöù hieñ hoñ ñöñ ngheø vaø giañ sang sung tuñ. Cuöng coumoñ tinh thañ khai bieñ hoaøc ít ra laø ngöôù couñ tinh chuñ quan, vaø nhieñ khuynh hööng öüphöng Taỹ. Löñ ñeñghò raøng chuñghóa thöc chöng khai khe trong söi phaù trieñ

kinh tế công Tây có lẽ lao nhớt nhất vô cùng, và lao
 mỗi giờ phải xa hoa chóng mặt. Mỗi năm nên
 quan trọng liên quan nên sẽ thay đổi kinh tế tiến
 có thể là “liệu cuộc sống có chất lượng cao hơn để
 nhất nhất, mà không khai thác lợi ích của cái giờ
 giai đoạn này trong của sẽ phải tiến kinh tế trong
 quá khứ”

Trong khi phải tiến kinh tế ở bên ngoài boá
 cảnh Thiên Chúa giáo có thể cho lao không hoa hiệp
 giáo trở nên xâu xa về năng lực của hệ thống nên
 tin hàng ngày, bên cạnh khoan dung của thế giới quan
 hoặc những thay đổi trong cách diễn giải về giáo trở
 ous thể hiện (ví dụ như Tin Lành), thì con người cần
 phải thay đổi trong khi thừa nhận rằng nó cũng có
 thông, không thể nên thờ ả nhất, sẽ nên
 nên cách cũ có thể có thể tiến tình huống và chất
 của cuộc sống trong cách thờ ả nhất thì tính
 ous xâu hiệp theo cách nào miêu tả nên nhất nhất
 ous nguyên và nên có thể bắt nên những thay đổi
 mạnh mẽ cho hoạt động kinh tế Ví dụ như giáo trở
 công tiến tiến của Pha giáo nên khuyển kích
 nhiều nên tiến biểu trong khuôn khổ nên sẽ phải
 tiến kinh tế Mẫu ví dụ có thể bao gồm vai trò chính
 yếu của lòng tin, tuân theo kỷ luật, sẽ tập trung,
 tính niềm tin, lòng khoan dung, sẽ hy sinh hiệp
 với hoàn cảnh bất lợi của năng suất lao động, và khả
 năng chịu đựng những khó khăn. Hai nguyên tắc Ba
 La Mã Pha giáo tập trung vào sẽ nên nhiều tình
 và tập trung, những nên nên hiện có trong sẽ phải

trieân kinh teátö baâm, nhöng laï raá toá ñeáthuè ñaÿ phau trieân. Taâm nhìn cuâ Phaï giaò coukhaunaêng lam soáng daÿ moi hoaá ñoàng, nôï maõñoàng löc cuâ quan ñieâm hôp lyùtröông kyønguoá laïnh ñaõkhoacã.

Maë khai, couhai neü ñaë tröng cuâ Phaï giaò coutheadaÿ taé söi tích luyé vaï chaá. Thöunhaá, ñieäu nay coutheanhaán mañh voán ñaäu tö vaø saâm phain toân giaò khoâng naêng suaá. Tuy vaÿ, Phaï giaò töông ñoá coukhuynh höông thañ tröng lieân quan ñeâm “löi dung töi nhieâm” trong toân giaò. Hôn nõa, ñoñh nghóa bao haøm cuâ löi ích coutheácho raèng haäu heá cô söuhaítàng toân giaò lamhöông saâm phain tieäu dung beân chaé (couleõ vôü moi saâm phain lieân quan ñeâm chöü naêng) vôü moi tyü læ tieäu laõ khai cao. Thöü hai, Phaï giaò cuõng cou khuynh höông keá hôp vôü quan ñieâm Khoáng giaò laõ khoâng toân tröng caù nhaø kinh doanh, ñaë bieá vôü ngöõõ couính gian xaõ, khai thaù thieâm nhieâm, maõ khoâng naêng cao giaùtrö. Löi nhuañ vaøtích luyé cuâ caü ñöõc nhañ thöü laõ voá nhañ ñaõ. Giaùtrö ñöõc nhìn nhañ laõgiaùdoá vaøaÿ ñaë. Muë ñích löi ích vaï chaá toá ña döông nhö xa laï vôü quan ñieâm Phaï giaò. Vì vaÿ, coumoi moi aù cam chung ñoá vôü thö tröông thông mã, ñoá vôü haøg chuoá söivieä lieân quan ñeâm quaùtrình kinh teávaøxaõhoá, chaúng hañ nhö lyùthuyeá hieäu quaunaêng suaá, phöông tieäu thích hôp cho vieä lam giaò trong xaõhoá.

Muë ñích chuüyeäu cuâ Phaï giaò laõ caü thieâm tình huóng nhañ loaï baèng caùh vôõt qua khoá ñau. Trong khi ñieäu nay raá kieâm quyé vôü ñoàng cô nam

döôù söi ñoá môù kinh teá thì cuõng khoâng deãgì coi nheï caù maø Phaï giao cho laø chaáp kieán, nguyêñ nhaân khoa ñau cuá con ngöôù. Mãe duø chöông ngai vaï tieàm tang coá yeá ñoá vôù söi thay ñoá kinh teáñi theo môá hình phöông Tây, nhiều ñaë ñieàm cuá Phaï giao vañ coù theá khuyeán khích söi tieán boá höù hình. Söi quan trong cuá tính tieá kieán, töi kieám cheá taø thaø vaù trong ngheà nghieäp ngöôù Phaï töù coù leõ ùng hoäsöi cañ kieám tích cöç, quyéá ñoñh ñaù tö, vaø caùh öng xöù Ñieàu nay cuõng ñöøc nhañ thöù gioáng nhö nguyêñ taé cuá ñaø Tin Lanh. Hôn ñoá, nhöõng vañ ñeà phuø hõp vôù yù kieán tieá kieám ngöôù ñoá cuá lyù thuyéá Keynesian, söi kieáng khem laâu daù, leñ àm vieä tích tröø cuá caù phuünhañ taù ñoäng ñöøc yeá chuoäng, ñoà laø nhöõng neù ñaë tröng coù theá laøm taáng tröông sañ löõng kinh teá Nhö möá söi löä choñ, vieä nhañ mañh vaø söi phañ boá cuá caù coù leõ beành võç söi ñaù tö xaõ hoá vôù nhiều tín hieäu tích cöç coù thaá, vaø ñaï ñöøc phuø löi cho caù coäng ñoäng.

* Chủ nghĩa cá nhân và tác nhân.

Möá trong nhöõng khía cañh chính cuá taù ñoäng boá cañh vañ hoà xaõ hoá ñoá vôù söi thay ñoá vaø hoat ñoäng kinh teá laø coõng ñoá cuá chuù nghóa caù nhañ trong nhöõng möá quan heá xaõ hoá. Ñaý laø lönh võç khuø khañ cho söi phañ tích vaø tranh caõ veà söi taáng tröông töông ñoá, naøng suaá, tính cañh tranh trên quoc teá Com nhöõng löi theá kinh teá khaù, theo nhiều caù ñoá

củ chuûnghóa củnhaân chớng lã vớ chuûnghóa táp
 theá ôu mớu ñoã roãng lờm, lã khoãng ñoõc giã ñãp.
 Nhõng haõm yùcho sớ thay ñoã vãstãng trõõng kinh teá
 ñoã vớ boá củnh vãn hoã xãhoã Phã giã thãn chí
 củm khõugiã quyẽ hõn, cho thãý rãng, heãthõng giã
 trò củ boá củnh ñoõ chõ ñõng củ hai yeã toã chuũ
 nghóa củnhaân vãstãp theá Ñiẽu nã, phãn nã do bõũ
 sớ khãu nhau giõ ñõng toãng phã chính củ Phã
 giã. Sớ khãu biẽ ñoõ ñoõc theãhieã roãrang qua triẽ
 lyũtõ giã thoã riẽng leũ củ Phã giã Nguyẽn thuy
 vãtriẽ lyũcõ ñoãchũng sinh củ Phã giã Ñã thõ.
 Tuy nhiẽn, vãn ñẽatã ra nhõng mố liẽn keã giõ củ
 nghóa táp theãvãhieã suã kinh teãcũng toãn tã, vì hai
 chuûnghóa táp theãvãcủnhaân thì khoãng hoã toã ñoã
 khãng nhau, nhõng lã củng toãn tã vãchõng cheũ leũ
 nhau tã nhiẽu mớ ñoãcũkhãũnãng khãu nhau trong
 sớ keã hõp. Củng cõsớ khãu biẽ ñãng keãgiõ nhõng
 ñã ñoõ Phã giã. Nhõng ñoõ nã, chõu ãnh hõõng
 Phã giã vãKhoãng giã, thõõng ñoõc xem lãcõũõnh
 hõõng táp theãnhẽu hõn.

Mã duõ Phã giã cõsớ keã hõp lõch sõũmãnh
 mẽ vớ cheã ñoã phong kiẽ vã quãn chũ liẽn quã
 ñẽn xãhoã Hin-ñũ vã Khoãng giã, toã giã vãn cõ
 tĩn chũnghóa củnhaân mãnh. Vãn ñẽcõ bãm vớ tình
 trãng con ñõõ ñoõc nhĩn thãý xãy ra ôu mớu ñoã
 riẽng leũ Con ñõõng giã thoã ñoã hoũ lõ ñãp trũ
 riẽng leũ trong tình trãng nhãn thõ. Ñiẽu nã phãm
 ãnh vai troõ then chõ quy cho lãtõ quyẽ ñõnh, tã
 nhãn vãyũchĩ tõnguyẽn hoã hõp vớ giãthuyẽ trong

hoạt ñoäng kinh teáthò tröông. Phóông pháp tiếp cần nay mañh hôn toäng pháù Phái giaò nguyeãn thuy truyeãn thóng. Phái giaò ñaï thóa theãn vào thanh pháù táp hốp ñeà pháù bieã theo hình thòu Boà táu. Nhöng ngöôù ñi theo con ñöông giaù thoát ôùmöù ñoã rieng leù nhöng vôù long töøbi, vãn tìm cùh höông ñaũ tá cáuchùng sinh theo con ñöông giaù thoát.

Luañ nhân quâuviẽ ñaũ möù ñoãnao ñoücua söi ñoñh ñoát tröôù trong theágiôù quan Phái giaò, nhöng cànhañ vãn còutöi do yùchí ñaùng keálieãn quan ñeãn ngheànghieùp cuã hoï vaøhanh ñoäng trong töông lai. hai ñaë ñieãm bieãm loãkhàù bao goàm ñoã lap vôù theá cheákinh teáxaõhoã quãn thàn vaøtính öu vieã cuã luañ nghieùp baò nhân quau Trong söi keá hốp vôù cù ñaë ñieãm nay, söi töi quyey ñoñh rieng leùtrong Phái giaò còumoã tính kieãn ñoñh roõrang vôù ñeãn kinh teátöi do, còutheágiuùp ñoõpháù ra löi ích nhân thòu, nhö laocùh ömng xöũñoã möù, cheãñoãnhañ táù, chuyeãn ñoäng xaõhoã, cô hoã ngang bàng, ñoäng cô cáu thieãn nañg suaá, nañg cao saũ lööng, vaømoã ñieãm tin trong khaũnañg ñeãcáu thieãn söitoãn tá cuã möã con ngöôù.

Nhöng chöng còumaø Phái giaò nañg cao cù ñaë ñieãm toãn giaò hoã cùh cö xöuraá mô hoà Ví ñuï nhö vieã thöc hieãn lèch söùtheo thuañ ngöõbình ñaùng chính trò xaõ hoã vaø công bàng thì bò hoãn hốp. Duø mang veùnghòch hốp beãn ngoaũ, Phái giaò không còu bãm ngaõ cànhañ. Trong nhieãm cùh, ñieãm ñoüc hæ laø chuùnghóa cànhañ táim thòù, lam tieãn ñeãcho chañ lyù quan tröng hôn trong tính duy nhá möã tröông thieãn

nhieân chung của xã hội. Sỡ nghề lyù giỗ tời giaù thoàù riềng leù vaø tính ích kyù giốg nhò nguòn goá khoả ñâu cũng con giỗ lại trong Phả giã Nguyễn thuý. Do ñoù baù còu tinh kieân ñình naø giỗ Phả giã vaø chuùng hóa cànhaân kinh teá phông Tây ñeù còu khaù ñaùg khaù hỏ hỏ. Long vò tha của Bòatù theá hiế qua nhòg daù mòu khaù nhau, ôu beân leà lyù thuyế ñaùg suaù. Chuùng hóa cànhaân của Phả giã Nguyễn thuý không heá lieân keá vô ñeù ñaè tính của sỏ tích luỹ của cá.

Noù chung, quan ñieâm Phả giã veá kinh teá vaø sỏ phâñ tích so saùnh của kinh teá Phả giã gaý ra bôù sỏ ñhañ thờù qua nhieàu ñeù raá giốg nhau trong mứ ñích, keá hoá ch, vieá thờ ñieñ ñaý ñuù theo chieá löõ thích hỏp. Hai cô cáu toá chòu chieá hỏu vaø sỏ khaù bieá cô bảm lieân quan ñeá bảm chá lyù tởm g:

Cà ñoàng löc của tởm g ngỏ

Kinh teá ñhañ loá theo trình ño

Tính ỏu vieá của tà ñoàng con ngỏ.

Ñeù ñaý hoá toá bình thờ tởm khi so saùnh triế lyù phông Ñoàng cò xã ñeù giaù thoàù mòu khoả ñâu của vông luañ hoá ñgiep bả, vaø ñuùng củ hoá ñoàng trong cởng lóh chính trò, lyù thuyế ñoàng thờ con non ñò ñeù trên sỏ chỏm minh rõng lỏm thông qua ñuý bieá, ñeù còu hỏm ñeù ñeù, thay ñoá kyù thua ñeù tieñ tieñ.

Tuy vaý, hai cô cáu toá chòu ñoõ ñeù mieù taù chi tieá ñeù bieá lö sỏ tởm ñoàng cò yeá veá ñu cáu cho mòu toá ñieá maø con ngỏ ñeù can ñò vaø mó trỏm ñieñ nhieân. Trong khi khaù ñeù chuyế hoá phầ

huy phông pháp tiếp cận tiên tiến, thì then chốt nữa
giảm toả thiểu việc can thiệp vào phẫu thuật có thể làm
giảm bớt sự chuyển hoá kinh tế xã hội. Sự chuyển
hoà này nhất định nên mô phỏng bằng cách tìm
lại dòng chảy vào sự chuyển hoá của nguồn tài
nguyên mô phỏng. Nếu kinh tế Pháp giảm lao động
nghiên cứu có thể thoát ra khỏi cái nôi cũ kỹ
này ra khỏi mô phỏng tiên tiến, thì nên này
tổng thích với nguyên tắc hiện nay hoá hệ sinh thái.

Nếu kinh tế Pháp giảm vào sự tiến bộ nguyên vật
liệu làm cần bằng mô hình chóng minh nữa cũng
chia sẻ những quan niệm rất giống nhau trên mô
tổng quan trong vũ trụ thiên nhiên xã hội của nhân
loại. Trong tâm của chúng ta nay là tính chất liên kết
và vai trò theo của tài nhân bên ngoài, vượt qua
những giới hạn thế giới hoặc không xấp xỉ. Nếu như
chóng minh như của của con người tiếp thu hành vi
của họ như vậy, hoá nên chóng, không thì
trở ngại, và nhiều sự lựa chọn nữa vào bằng kế hoạch
này như việc mô phỏng ảnh hưởng của việc và hành
nghiệm của họ vào ba lĩnh vực xen lẫn với nhau của nền
sống nhân loại (bản thân họ cũng như, và thế giới
thiên nhiên). Những hướng dẫn về hành vi của một
bằng nói chung rõ ràng trong lĩnh vực này nữa.

Sự giống nhau giữa kinh tế Pháp giảm vào cách
tiếp cận có thể chóng minh các thanh toán hôn tính
hiệu kỹ thuật. Sự biến đổi trong tầm nhìn hiện nay
hoá hệ sinh thái hầu như chắc chắn bao gồm mô
phông tiến duy nhất có thể chóng vững nữa trong

sởi thoả mãn niềm ao ước muốn có một nhân loại qua nhiều thế kỷ sau. Tuy vậy, khi xem xét lại, niềm tin tại sao hệ sinh thái của nền kinh tế kỹ thuật đang phát triển thế giới có thể vượt qua sự biến đổi khí hậu ta có thể tranh luận rằng chu trình hóa tố của môi trường, vào các yếu tố mà mỗi một thực thể sinh sống trong công nghệ sẽ không tổng cộng nên hoàn toàn sẽ thay đổi cô lập mà sẽ biến đổi các, thậm chí ngay với hành động nhỏ nhất của chúng ta. Có lẽ Albert Einstein đã từng nói rằng: “Khoa học mà thiếu toán học thì bỏ chạy khiêu, toán học mà thiếu khoa học thì bỏ muloa.”

Tại sao mỗi một thực thể sinh sống lại vào cùng một công nghệ sẽ tùy thuộc vào chiến lược chung, một tìm thấy bằng giải quyết hợp lý này nếu ứng dụng vào liên lạc. Niềm nay đưa vào “toán học” trong việc cải thiện tình trạng sức khỏe tinh thần và vật chất của con người, và phải thuộc về kiến thức “khoa học” về tính chất liên kết của ba lĩnh vực trong số toàn tại của nhân loại. Niềm tiếp cận hợp lý về phần của trở lại trong giải quyết tổng quát của Phần giải quyết kích thích rất mạnh cho hệ thống kinh tế đưa trên tinh thần hòa và giảm bớt sự chuyển hòa. Do đó niềm nay có thể giúp đỡ nên cung cấp như nhu cầu thiết yếu cho sự thanh lý chu trình nhân văn và triết học, cho việc thay đổi các trục công nghệ bất biến, cho con người và thiên nhiên hòa hợp cùng toàn tại. Đó chính là, có thể nói là một khi nên xuất sẽ phát

biết theo thuyết chử nãi trong hệ thống giáo trò
nôn giáo chử nãi nay phu hợp với việc cảnh nãi
khao khát cho xã hội. Nhưng, Phật giáo tập trung vào
sở hữu biết hợp lý của tính liên kết trong vũ trụ. Khi
mô hình hợp lý vũ trụ cung cấp nãi tính của lòng tôn
bi bao quát, khuyến khích đức đức con người, hạnh
vì với những tín hiệu tích cực cho xã hội và thiên
nhiên. Ra khỏi những thông nãi của sự tranh
luân khát toái hôn nãi giáo nãi sự phát triển chu
nghĩa nhân văn có thể xảy ra nãi nãi.

Chắc chắn rằng nền kinh tế Phật giáo cũng
không thể thiếu sự hài hòa trong nội bộ. Ví dụ
nhỏ, người ta tranh cãi rằng quan niệm “sai lạc”
và những giáo trò lao động nhân của mọi cuộc
lỗi. Khi nãi sự và giáo nãi tâm lỗi do quá trình
sản xuất có thể hiểu và những kỹ thuật công nghệ
bắt trung tâm tâm của cuộc xung nãi và nãi
tranh do nguồn thiên nhiên khan hiếm, vì sinh tồn
hôn lao động tham của cái và cái. Sự giáo nãi lý
thông trong mọi quan hệ thiên nhiên và xã hội cũng
có thể là nãi với cách sống của sự cái cái bằng hệ sinh
thai thông thông. Tuy nhiên, sự thiếu chế độ khoan
dung, cách ông xã hội minh thích hợp nãi có thể
giúp làm giảm bớt sự cái cái.

Còn nữa cách giao tiếp, chia sẻ và hòa, biết
biết, khoan dung, và nãi sự thừa lỗi trên khắp thế
giới, mọi nơi để nãi nãi nãi cái cái nãi nãi
hội nãi cái cái nãi nãi quan, biết lập, quy mô
nhu cầu nãi, ra khỏi giáo nãi thế giới quan Phật

giàu, và sự huỷ diệt này sẽ tàn phá của Schumpeterian, nên tăng cạnh tranh quốc tế và hiệu suất nguồn nguyên liệu có quy mô lớn. Hiệu suất này làm cho sự phát triển tiếp cận tiên tiến. Theo mô hình kinh tế Pháp giàu, mô hình kết nối công nghệ kỹ thuật và công nghệ mới này nên cần giữ gìn vì công nghệ mới này sẽ mang lại lợi ích trong quá trình vận hành của hệ thống. Và chính vì vậy mà tinh thần của tiên tiến trong này là kỹ thuật toàn tài và ứng dụng cho khoa học này. Những điều này, sự hoạt động của kỹ thuật hiện nay và công nghệ sinh thái và tiếp tục bắt đầu sự phát triển và cấp độ to lớn của nguồn nguyên liệu. Công nghệ phát triển nhanh chóng và nhanh chóng mang ý nghĩa của nó là “sinh thái khôn ngoan”. Trong mô hình kinh tế tiên tiến, “khôn ngoan” sẽ mang nghĩa làm giảm thiểu nhu cầu và chất, năng lượng, và những tài nguyên bất lợi cho môi trường.

Còn lại sự đóng góp lớn lao của kinh tế Pháp giàu chủ yếu nên kinh tế và công nghệ và vận hành môi trường, năng lực và vô hạn công nghệ, có thể là sự phát triển. Nếu này sẽ có hiệu quả và vận hành chất lượng, nên hiệu quả, vận hành nhanh chóng và hoạt động, và nên nên niềm vui hạnh phúc. Mặc khác, giàu sẽ tập trung vào vận hành chính thể của mô hình quan hệ môi trường và công nghệ có thể giúp ghi nhận những giá trị của Pháp giàu. Tuy vậy, sự phát triển lan rộng trong lĩnh vực này hợp lý của Pháp giàu là nguồn hạnh phúc vô tận sẽ

khuyên khích hành vi nhân thiện về môi trường, và sẽ
phân tích qua sâu thích, sẽ lựa chọn, nhìn giá môi
trường thiên nhiên. Nhu cầu sẽ đi xuyên qua sẽ tiêu
dung, nó thay sẽ làm môi trường phân cho sẽ khỏe, và
tránh khỏi sẽ nguy hại của môi liên kết với phòng
pháp nó sẽ nhiều nguyên vật liệu và năng lượng.
Tình trạng môi trường của con người xây ra giống như sẽ
cảm thấy và môi cô đơn ly từ môi, cho sẽ cần nhắc lại
cô đơn về bản chất và nguồn hành phục thay sẽ nên
chỗ lạnh mỗi mùa này, với thêm trong xã hội
phòng Tây.

Chöông 5

Đạo Phật

Mhông cuoï thaô luañ gañ ñây höông ñeñ vañ ñeaphöông pháp luañ trong toñ giaò, chëra raeng cousoï khai bieï roäng löm trong caù quan ñieãm veàbãm chaï ñhieãm vuïcuà toñ giaò. Vaù toñ giaò tañ duñg söï phañ tích theo trieá höï, toñ giaò khai thì tap trung vaø phañ tích kinh teáxaõhoã, vañ con toñ giaò khai ñöoïc tuï höp trong lönh vöïc tañm lyùvöü caù höï ñaõ ñöü vaøcaùh cö xôu hoãe theo ñuoá vieï nghieãm cöü móataùlòch söü Theo nguyêñ taé, taï cáuphöông pháp tiep cañ nay ñeñ couñinh höp pháp, do caù nhaõñaõ ñöü rieång leùthu hep tieñ ñoàcuà höï ñeñnoãlöïc lam ñieñ gi ñoütóá ñeip, vaøchuùtañm vaø chuùñeãñaë bieï cou ñhieãm móá quan tañm hôn, nhö chieãm tranh, hoãe caù móá lieñ quan treñ theágiöü.

Trong chöông nay, chúng ta sẽ thaô luañ veà ñaõ Phaï nhö móá döng tö duy veàxaõhoã cuà Phaï giaò.

*** Nền tảng của đạo Phật.**

Mhø ñhieãm truyèñ thoáng toñ giaò khai, Phaï giaò cho raeng nguyêñ taé ñaõ ñöü con ngöoõ laømóá ñeñ tañg khoång theáthieãm ñöoïc trong ñöü soáng toñ

giàu. Tuy nhiên, dù sống trong lòng rộng rãi trong Pháp
giàu liên quan đến hạnh phúc ngay cả ta có thể, vẫn
có nhiều sự khác biệt trong cách mà người ta diễn
giải, miêu tả và áp dụng. Nay là vẫn nên tùy thuộc
và sống khác nhau trong các nền Pháp giáo và truyền
thống tông phái, tình trạng và vai trò của tông các
nhà, v.v... Vì vậy, nghiên cứu về nền Pháp pháp nên
hết tâm trí và tài năng phải tập trung vào
nhau của các nguyên tắc này và sống tu tập xuyên
suốt chiều dài và bề rộng trong thế giới Pháp giáo.

Thuyết nhân quả nghiệp báo thành tựu quan
niệm cho rằng nhìn mình con người không bỏ
hồ hăng bỏn đảnh vì này nên của hồi Quán niệm Pháp
giáo phải noi kinh niệm phi luận lý Những người
theo trường phái phi luận lý tranh cãi rằng không hề
có công nên gì khi làm việc thiện, cũng không bỏ
trông phạt khi làm việc ác. Nhân ra thế giới quan
như vậy này nên hồi nên sống sống luận lý này nên. Do
nên người theo thuyết này giải người không chung
tay. Hồi cũng tranh luận cho rằng lại thuyết của Mã
Giáo Lê Cù Xâu Lô²⁵. Vì ông tin rằng số phận con người do
Thiền nên quyết định trước, cho nên, không thể
nhân rằng hạnh phúc của con người có liên quan đến
kết quả của sống. Ông xâu nhân mức mức của
nên của con người, về cô bản, là thiên sự mà nên
thay nên nhìn mình. Vì vậy, ông ủng hộ thuyết tiền
nên.

---

²⁵ Makkhali - Gosala: vô luận số ngoại này thế nên Pháp. (tôi nên Niệm Pháp Ba
La Mã.)

Hồi cũng chóng nũa càu triệ gia củ trööng phài chuênghóa hoả nghi tuye nũa. Càu vò nay không bao giỗ cam kẻ vôi bái cövò trí ñe bie nạo trong càu cuoả thaù luañ veamaẽ kinh ñieñ. Nhieàu triệ gia củ trööng phài nay (nhö Tam Nho Di Tyø La Pheá Phaí²⁶, moĩ nhao lyùluañ noĩ tieúg veà voả bieñ bieñ phap) ñaòbò chàtrích trong Kinh Phaim Voöng laonhöng keuluoàn lauh cô hoả, ngöoò không còukhaunaeng naén giöolaọ trööng kieñ ñòngh trên càu vañ ñeatriệ hoẽ càu thie củ thoñ ñaĩ. Chuênghóa hoả nghi ñoũñöoẽ cho laobae nguoañ tösonoĩ sõi củ con ngöoò vealoả lam, vaò thieủ kieñ thoù, hoae không ñuũkhaunaeng ñoả ra lỏ giaũ ñap cho càu hoũ ñöoẽ trình bay trong cuoả thaù luañ. Chuênghóa hoả nghi cõ ñoãnhö vaỹ laochöoing ngai nghiẻm tröng veamaẽ tinh than, moĩ sõi tröu buoả trên con ñöoing ñi ñeñ trí tuegiaũ thoũ.

Nhöng thuye khau lao thuye ngaũ nhieñ, thuye thieñ ñòngh, thuye tieñ ñòngh ñeũ nũa nghòch vôi quan ñieñ cho rang hamh vi con ngöoò còutinh chá quan tröng. Taủ cầuthuye nay ñeũ bò thuye Phai giavò bàu boũ

Thuye ngaũ nhieñ lao thuye voả ñòngh. Thuye nay quan ñieñ rang bái cövcaũ gì xay ra ñeũ không còunguyeñ nhañ, không còũñieũ kieñ can thieủ củ con ngöoò. Thuye thieñ ñòngh cho rang bái cövñieũ gì xay ra ñeũ do Thöoing ñeả phaim quyeủ. Thuye tieñ ñòngh cũng gióng nhö thuye thieñ ñòngh, nhöng quan

---

²⁶ Sanjaya Belalhaputra

niêm ràng bắt còicai gì xây ra, duohánh phuè hay ñau
khoá hoan toan do nhöng hánh vi trong kiép quaukhöu
hánh vi ôuhieñ tại không còisölieñ quan.

Vai lyùthuyet ñööt phoabieñ trong thöi ñai ñou
ñaõxây döng trên màn moáng của chän lyù nhöng noi
chung chung ñeñ ñoãngöu ngan. Ví duñ nhö nhöng
ngöõ theo thuyet ngañ nhieñ cuöng ñuöng, chækhi maø
söi vañ naø ñouroörang ñaõxây ra do böu tình côøhoac
ngañ nhieñ. Hoi không theanhañ ra ràng, ñoã khi, söi
vieñ cöu veñnhö tình côø nhöng ñuöng hôn, do thieñ
hieñ bieñ hoac kem naöng löc tri giat, vaø ràng, caù
hoat ñoäng khau ñaõcöunguyeñ nhañ roörang. Ñeñ ñoã
phouñvöu nhöng lyùthuyet chung chung röng löm nhö
vañ, hoi giou thieñ lap tröông trung dung cho nhañ
thöi luän vaøgiat phau của hoi

Tuy vañ, hoi phuñ nhañ thuyet ñaõ ñööt công
nhañ laøvañ vañ hieñ höu thöông trui cöunghoa laøthai
cöc của thuyet vónh hàng. Ñoulaøñieñ trai nghöc vöu
thuyet üng hoækhoäng cöugì thai söi hieñ höu, cöunghoa
laøthuyet hö voä hoac laøthai cöc của thuyet töch dieñ.
Lieñ quan ñeñ söi phe bình của hoi veñ thuyet vónh
hàng vaøhö voälaø söi phuñ nhañ của hoi veñ chuñghoa
khoai lañ vaø töi hánh xañ. Hoi cho ràng nhöng thuyet
ñoulaøkhoañau, voäch, ngu xuañ.

Kinh ñieñ Phañ giat cuöng bieñ löasöi nghi ngöø
veñhöng löu tuyeñ boácủa caù thay dò giat của chuñg
sinh thöông hàng giat ngoãvaøchamh bieñ tri, vaø trong
trañg thau söuhöu của vieñ hoi tri thöi vaø tri kieñ.
Nhöng löu tuyeñ boá nhö vañ ñaõ ñoã mañ vöu cuoñ

tranh cãi liên quan đến cách nói xâu thối téa của những tên bịp bợm trong nhiều tình huống khác nhau. Ví dụ hỏi thầy mẹ tại sao con vô thầy “giàu nghèo” “chánh biến tri” như vậy lại lại vào mỗi nơi lại lỗi, tại sao con thầy lại không có khả năng thoát khỏi những rắc rối khi nói mẹ vô lo âu thu hút đồng Hôn nữ, nếu con thầy thầy sẽ thông suốt mọi việc, lẽ ra không cần phải hỏi tên người đồng đồng, tên lang xóm, hoặc yêu cầu nhiều thầy Những việc họ làm cho thầy rằng kiến thức của họ rõ ràng bù lại chế độ cũng như những người thầy tư bình thông minh.

Nói chung, yùnhóa của người ta sẽ có thể có thể lao mỗi năm của tri thức, nâng nói phò vô con người ta sẽ nói con người. Người ta có thể nói rằng này là khoa học này nói, mỗi người ta mà như nói bất cứ người nào cũng nói học dân. Người ta nay xem xét kỹ lưỡng hành kiến con người, mặt tích, tính khí, đời sống, thói quen, và sự tu tập. Bằng cách tập trung vào bản thân mô hình khoa học xã hội, người ta gần như có thể ảnh hưởng con người ta sẽ có thể trong mỗi công việc này biết, nhóm văn hóa, hoặc hệ thống toàn giáo này khác sự giáo dục, người nhân thân lập và tồn tại của những giáo dục này Người ta sẽ có thể biết hiện phương tiện tu tập thiện lành. Nếu nay có giáo dục và văn này chung chung về yùnhóa của thầy người này nói vào tiền chủa này hành giáo này nói. Mỗi sự khác biệt này ta ra giữa hai phương pháp tiếp cận triết lý này nói trong triết lý này thông minh. Phương pháp này này

xem nhö möi söi nghiêñ cöu còutính quy chuañ. Söi nghiêñ cöu nay coágang xaù minh söi khai bieñ giöa toá vaø xaù, không tính ñeñ vieñ ñaanh giaù ñaò ñöu trong hañh vi con ngöôï. Phóông pháp thöu hai coágang phañ loaï yùnghóa cuä töö ñaò ñöu, khai nieñ ñaò ñöu, vaø tình trañg hôp lý cuä löu nou ñaò ñöu. Kinh ñieñ Phaï giaò còu khaùnañg xaý döng toañ boä heä thoáng ñaò ñöu. Löu ñaý cuä ñöu Phaï không chuýy ñeñ tính phöu tap trong trieá hoë. Nhöng möi trieá gia ñöông thoù còu quan tañ ñeñ tính hoë thuaï seö ñoá maë vöu tính phöu tap ñöu Keá qua cuä khuyñh höông nay laø không còu söi ñañ ñaù ñeñ ñoá phöu vöu vañ ñeñ trieá hoë còu ñieù thu vò. Thöe teá caù toang phaù cuä Phaï giaò còu ñieù truyeñ thoáng tö töö ñaò ñöu, cho duñ ñieù nay thöông bò phañ tañ, thoáng qua ñieù coang trình nghiêñ cöu. Vieñ nghiêñ cöu nay cuõng phaù ñoá phöu vöu ñieù ñeñ tañ khai. Phaï giaò ñöng goùp rañ ñieù trong lèch söu cuä tö töö ñaò ñöu; töö khöu nguoañ vaø sau khi ñaò phaù trieñ, möá quan tañ ñeñ ñaò ñöu ñöng möi vai troø chính yeá. Caù trieá gia vaø caù baë Toá cao rañ quan tañ ñeñ söi phaù trieñ cuä tö töö ñaò ñöu. Bañ thañ cuä nhöng vò nay seö ñöu löi ích trong ñaò Phaï, vì chính Phaï giaò ban phaù roang rañ töng löu nou ñaò ñöu, hañh vi ñaò ñöu, vaø kinh ñieñ toá thöông.

Theo neñ tañg ñöu tin trong heä thoáng Phaï giaò, phóông pháp söng cuä Phaï giaò laø döä treñ long tin veä bañ chaá con ngöôï, bañ chaá vuö truï vaø bañ chaá cuä ñöñh meñh con ngöôï. Cô söu laø luañ

nay ñöôc ñöa vaø baâm theabàng phöông pháp hieäu
bieät, ñöôc thöa nhaän trong Phaï giaø. Caù kinh ñieän
Phaï giaø cuõng chöù ñöng quan ñieän roõrang. Quan
ñieän nay ñaanh giaøhaanh vi con ngöôù, söi tu tap vaø
caùh soáng; khuyeän khích con ngöôù höông theo caùh
cö xöüñuùng ñaén, pháù huy tính chaät trí tueä höông
ñeän muïc ñích toái thöông trong cuoä soáng.

Joanna Rogers Macy bình luaän raùng Duyeän
Khôu laømoä ñaéc tính rieäng bieät trong Phaï giaø. Kinh
Nhaän Duyeän laøneän taùng cô söücuä Phaï giaø. Theo
quan ñieän cuä hoä thuyeät töông ñoä caùp tieän, söi thaä
xem nhö moä quaùtrình phuïthuoä laän nhau, öübaät cöü
khía cañh thay ñoä hay löä choän, ngöôù thöc hieän hay
haanh vi ñöôc thöc hieän, caunhaän hay coäng ñoäng ñeäu
coùnguyeän nhaän phuïthuoä laän nhau. Ñaö ñöù laøneän
taùng trong söi phuïthuoä laän nhau nay, gioäng nhö
quan ñieän nhaän quaùtrong Phaï giaø. Vì vaäy, ñeäu ñöù
bieäu löämoä ñoäng löc hoätöông giöä caunhaän vaø söi
bieän ñoä xaõhoä.

Phaï Pháp khoäng ñôn leùtrong caù toän giaø treän
theägiöù khi giöövöng döng tö töômöng öng xöüñaö ñöù.
Taät caùmoä ñöù hañh nhö töikieän cheä long tööbi, baät
baö ñoäng, coäng bàng kinh teäxaõhoä cuõng ñöôc thuyeät
giaùg bàng nhieäu ñieän tin khai. Ñieän ñaéc bieät veä
ñaö Phaï laøtheägiöù quan vaø baâm ngaö laø ñeäu maø
chuùng bieäu löä vaø thaän nhuaän. Caù duy nhaät cuä
chuùng khoäng naem trong giaùtrö maø chuùng theä hieän
quaùnhieäu nhö trong lyùluaän, vaø cañnguyeän trong
quan ñieän cuä thuyeät töông ñoä, vaø möù ñoä maø

chúng ñөөт quyєn naєn giөөbөт thuyєt töөng ñoá nay, ñoúlao ñөnh luađ Duyєn Khөт.

* Động lực giữa đạo đức và siêu hình học.²⁷

Möi phäim vi röng löm của kinh ñieñ Phađ giäv ñäo giuөp hiєu chanh mađ rap khuөn phoäbieñ trong Phađ giäv của phөөng Tay, giөng nhө con ñөөng töi giäv thoät. Trong ñoü möi quan tâm xãhoä lästhöyєä. Tuy nhiên, khi maөphäim vi ñäb ñөт ñөөт phäñ rövao nhäñ mañh, thì söi quan tâm töөng ñoá seötañ tuy vөi söi lieñ quan, vөi sieu hình học, thөт ra, sieu hình học giөng nhө neñ tamg của cô söihөp lyùcho nhөөng hanh vi ñäb ñөт. Ñäy ñuөng lämoä phäñ chөт naөng của söi quan tâm ñäc bieđ, söi häñ cheäkhөng gian vөsthoä gian, maө bađ cөu cäv tìm hiєu nao cөng aө ñäc. Nhөөng vään ñeä lieñ quan ñeñ ñäb ñөт vөsieu hình học thì phөт hөp hөn nöä, do bäm chá của töi tamh sieu hình học. Sөi khäng ñөnh trong kinh ñieñ lieñ quan ñeñ tính vөsthөөng vөstính töөng ñoá trong theä giөi vөbäm ngaödөөng nhө cөthөnaєn trөөt yùñoä của hanh ñoäng ñäb ñөт. Ñäc bieđ cho nhөөng vään ñeä ñoüñөөт hình thanh theo truyєn thoäng, nöi maөgiävtrө ñөөт nhäñ thөт vөñөnh rötrong möi töөng quan ñeñ bäm theätuyєt ñoá. Ráđ khөñeñnhìn thay luañ lyùtích

---

²⁷ Học thuyєt triєt học vөnhөөng nguөn goä sieu kinh nghiєn của theägiөi, của toäñ tái (tөiñieñ tiếng Viєt - NXB Thanh Hoä - 1999)

cờ thờ hiên chồ nấng nhô theánao maøthieá bán theáhoẽ tích cờ.

Nhông Phaỉ pháp laõnùng chuan toàn giaò, ñaõ ñòu vaøsieá hình hoẽ không theáthieá ñoá vôù con ngồo. Theo Geertz thì triẻn vớng cuá toàn giaò laõsõ thuyẻ phũ, maøgiaòtrò ñoõc con ngồo nấng giõdõa trên cáu trũ voán coùcuá sõi thaỉ. Giõa cườh con ngồo phẩ sóng vaøcườh maõsõ vaỉ thaỉ sõi hiẻn hõu, thì chẩn lýñoù laõmoá lieẻn keá beẻn trong không theáphầ vô ñoõc. Moá lieẻn keá nay gẩn chẩ ñoõc mieá taủ trong Tông Öng Nhaẻn Duyeẻn rằng: “Quan nieẻn veá xẩ dõng cuá theágiõu vaølaỏ trình cho hẩnh kieẻn cuá con ngồo laõsõ phẩmẩm cuá ngồo nay laẻn ngồo kia. Ñẩy laõ moá keá giao beẻn trong saủ saẻ, maø ta muỏn xem xẻ ñoẻng cô giõa ñaõ ñòu vaøcá trũ voán coùcuá sõi thaỉ.”

Greetz cho rằng theágiõu quan vaø ñaõ ñòu laõ không theátườh rõ, bõu vì cáuhai cáu thẩh heáthoẻng quy ñoẻnh laẻn nhau, cáu nay gia cóavaøcoẻng nhaẻn giầu trò cáu kia. Hoẻ cườtheáduẻng aẻn dũ trong kinh Trõoẻng A Hẩm, cáuhai laõ ñoá bẩ tay rõu qua, rõu laỉ. Giõu luaỏ vaøtrẻ hueảcườg laõmoá tởng quan trong bẩ chẩ chẩn lý “Tỏnỏi giõu luaỏ, trẻ hueảphầ khỏu, vaøtỏnỏi trẻ hueả giõu luaỏ ñoõc gẻn giõo...”

* Duyeẻn khỏỉ là cấu trúc chẩn lý.

Nhỏ chũng ta bieỏ, trẻ tueả trong Kinh Tẩng, thaủ triẻ sõi ñoẻng sinh khỏu bẩ chẩ cuá vaẻn hõu, vaø

taàn nhìn veàn nhaân quaû laø tröng taàn cuâ giavè Phavè.
Trong ñeân ñöù Coà Ñam tröù thanh Phavè, ngöôù ñaõ
nhaân ra Phavè Duyeân Khôù laø khai ñeân ñeân ñeân veàsöi
giavè ngoácua Ngöôù. Söi nhaân bieá tröc giavè ñöù ñeân
maõ ñöa ñeân vieù thanh tra giavè ñöù thanh caàn coá ñeá
cuâ con ngöôù, ñöùc cho laø ñeân kieån tieån quyevè ñeá
ñat ñeân Nieá ban. Thanh thoaång, ñeân nay ñöùc xem
laø töông ñöng vôù chính giavè Phavè ñöù “Ngöôù naø
nhìn thaý Duyeân Khôù, ngöôù ñöù nhìn thaý chavè
Phavè.”

Trong taàn nhìn chaån lyù xuavè hieån quaù trình
phuï thuovè laån nhau. Taá caù moì nhaân toá taàn - vaá lyù
toàn taá trong moá mãng lööù cuâ moá töông quan
nhaân quaù maø không coù yeá toá hoaè ban chavè naø
naån giöù ñeån không bieån ñöa hoaè töi trò. Noá ñau khoa
cuâ chùng ta laø do söi taù ñöng laån nhau cuâ ñöùc
nhaân toånay, ñeá bieá böù vôá minh, thanh aù, aù caàn.
Ñöù laø ñöùc nhaân toá sinh khôù töù söi hieån bieá sai laø
veàn quyevè lyù nay. Chùng ta töi taù ra söi tröù buovè
baång caàn baån chavè vaø tính chavè ngaáu nhieån vaø nhaá
thöù. Quyevè nhaân söi vaá nhö vaá, thì noá ñau khoa
cuâ chùng ta không phaù laø ñeá höù, ñöùc dieá, nhaân
quaù seá laø thay ñöa. Ñat ñöùc ñeân nay laø ñöùc vaø söi
nhaân thöù roá ban chavè chaån thaá cuâ caù hieån töüng,
Töông Öng Nhaân Duyeân cuâ chùng.

Taàn nhìn nay, chavè khavè gì laø söi caù thieån
nhaân caàn, coù khavè ñöùc taù ñeân ñöùc vaø thieån
ñöùc vaø ñeån kieån ñöù ñöù. Trong khi khai ñeân veà
Duyeân Khôù naån aån trong Töù Dieá Ñeá vaø töù khavè

trong chành Pháp, thì bân thân kinh ñiễn ñöôc toản
 táe trong càu bái Pháp, theo nhiều theathöu noá tiếng
 nao ñöu Ngán gõn nhất củi càu vãn ñeà nay lae Töu
 Pháp cù “càu nay hiễn höü, càu kia hiễn höü; càu nay
 sinh, càu kia cuõng sinh; càu nay không hiễn höü, càu
 kia không hiễn höü; càu nay dieä, càu kia cuõng dieä.”
 Moá böt tranh minh hoä củi dụcên khöu nay, trong
 thuaä ngöönhan toátân - vãi lyumaechung ta hiễn höü,
 tröu thanh tieu chuan hoä trong Thap Nhö Nhan
 Dụcên. Thuyet nay ñöôc bieät nhö laonhan quaüluaän
 hoä. Nhöng nhan toánhö vôaminh, tanh giäu, teän vaø
 hình thöu, thöi uan vaø chap thuü v.v... ñeäu theahieän
 nhan quaücủi moá sinh khöu khäu. Nhöng cäu chuyeän
 keaveathuyet nay ñeäu naem trong TöuDieäu Ñeä ñeäminh
 hoä cho söi sinh, dieä khoä Thap Nhö Nhan Dụcên
 thöông xuaä hiễn trong càu löu däu củi Phaä, töông
 phäm lai quan ñieän nhan quaükhaü cung thöu. Trong
 nhöng cuoä tranh luaän, lieän quan ñeän tính lieän tuä
 củi bân ngäy söi hiễn höü củi than thanh, söi phäm
 quyet củi ñönh meänh, Töông Öng Nhan Dụcên Kinh
 ñöôc baø veä do kinh nghiäm vaø ñaä lyü Phaü huy
 mañh veäñäö ñöu ñöôc nhan mañh trong löu huaän thö
 củi ñöu Phaä. Nhöng quan ñieän xung ñöä khäu trong
 nhan quaünhö thuyet höü than, thuyet thieän ñönh
 hoä thuyet voänhan quaüñeäu không giuüp con ngöôu
 long khao khäu, hoä söi noälöc, hoä söi can thieät ñeä
 thöc hiễn nhöng vieä lam höông thieän. Do ñöu vieä
 can thieät cho hoät ñöäng hoä thieät hoät ñöäng thì
 không heäñöôc tìm hiäu ñeätöän tai trong chän lyü Söi

ngheñ cõm củ chùng ta veãnõng lữ giõõ ñã ñõu vao sieũ hình hoẽ laõdõã treãn Kinh Luaũ trong Kinh Taõng Pali. Nhõõng ñieũ nay, noũ chung, ñõõc chấp nhaũ ñeã theãhieũ tö töõmg trõõu Luaũ Kinh trong Kinh Taõng. Luaũ Kinh phaũ tích vaoheãthoãng hoã cãu yeãu toátõõ bieũ củ Kinh Phaũ. Cãu h trình bay ñõõnh luaũ Duyeãn Khõũ trong Kinh Taõng vao Luaũ Taõng khãu võũ Luaũ Kinh trong vao ñieãm noũ ñõõng laũ raũ quan trõõng ñeã chãra phaũ truõõ ñõõ. Tuy vaoỹ, sõ khãu bieũ nay thõõng bõ bõõsõũ, do bõũ trieũ hoẽ kinh vieũ sau nay bõ aũh hõõmg luaũ nhaũ quaũtheo Thõõng Toã Bõõgiõõng nhõ taũ cãũ ñãõ ñõõc dieũ giaũ. Vì vaoỹ, chùng ta hãũ phaũ bieũ ngaũ goũ quan ñieãm trõõu ñãũ veãnõõnh luaũ Duyeãn Khõũ.

* Các hiện tượng không thường xuyên, nhưng không nhất thời.

Khi heãthoãng hoã sieũ hình hoẽ trong ñõõnh luaũ Duyeãn Khõũ, Luaũ Kinh ñõõng leã cãu lyũthuyeũ tã mã veãbãũ chãũ, sõ thieũ lãp, sõ toã taũ laũ bẽũ củ giaũ Phãp, cãu nhaũ toãtraũ ngheãm. Ñieũ nay hõõmg ñeã thõõ chãũ củ giaũ Phãp nhõ laõ mã thõõ theãrieũg bieũ vaoũñich thõõ. Khi noãlũ ñieũ chãũ thuyeũ thõõ theãtheo quan ñieãm chõũ naũg củ tĩnh xãũ thõõ, giaũ Phãp ñõõc xem nhõ trõõmg hõp khãũ cãp thay theã chõp noãũmg laũ nhãu, quaũngaũ ñeãtõõmg taũ hoã thõõ hieũ nhieũ hõũ vieũ keãtuũ laũ nhãu ñõõmg lũũ. Nhõ vaoỹ thì tĩnh khoãũg thõõmg xuyeũ vaoũnhãũ quaũ

chê lao chuoã tiếp nói nhau theo trình tõi Khai niẽn nay raí gãn vô quan niẽn củ Hume veànhañ quâu Thõr teá quan niẽn củ Hume.²⁸ thõng ñõõr so sãmh vô quan niẽn Phaĩ giaò, nhõng chẽ tõng tõi vô Luañ Kinh, maokhoñg gioáng Phaĩ giaò coaxõa. Theo sõi tranh caõ củ David Kalupahana, hiẽn tõng lao khoñg thõng xuyeñ, nhõng khoñg nhaí thõ, chung toàñ taí khaulâu ñeãñuãmh hõõng lañ nhau, vaonhañ quauhõn sõi nói tiếp nhuõnhoi củ cañm giaù. Khoñg còu neñ tañg củ khai niẽn nhõ vaỹ trong Kinh Tañg vaõ Luañ Tañg, bõu vì Phaĩ tũttõthõ xa xõa khoñg coá gaóng thõphañ tích sieũ hình củ thõr tĩnh theo thuaĩ ngõõthõr theãriẽng bieã.

* Niết bàn không bị tách khỏi Pháp Duyên Khởi.

Sõi giaũ thích theo luañ kinh thõu hai veà lõu giañg nhañ quavõ thõ xa xõa, vaõ lõu giañg aĩnh hõõng nhieũ sõi giaũ thích sau nay laõsõi thõa nhañ còu nhõõng khía caĩnh củ thõr tĩnh tuyeã ñõa, chuũyeãu lao Nieã ban. Ñieũ nay theãhieñ mõi sõi thay ñõa yũnghõa ñõõr aĩ ñõnh theo thuaĩ ngõõhõũ vi phap, ngõõr laĩ vôũ voãvi phap, do ñõu phũi thuõã vaõ sõi tan raõ Neãu kinh ñieũ aỹp dũng theo thuaĩ ngõõngõõr laĩ nhõ lao vaõ vi phap ñõa vôũ Nieã ban, thì cõũnghõa laõkhoñg pha troã, nhõng khoñg cõũnghõa laõtuyeã ñõa. Kalupahana khaũg ñõnh, nhõõng baõ luañ kinh trõõu khoñg lam cho

---

²⁸ David Hume 1711 – 1776, sõũgia, trieã gia, nhaõkinh teãhõr ngõõõ Scotland.

thời thế hoa nở bầy thú uể uải chuan nhô tuyền nở.
Trong cày bầy kinh này, giải thoát không nở nhìn
nhân, nếu nở nở nở nở do bầy xa rở nhân qua
những nở nhìn nhân nếu nở nở nở; "Tôi nói
rằng giải thoát là việc kết hợp theo cách nhân quả, không
phải sự kết hợp không có nguyên nhân."

Cày bầy kinh này trình bày Niết bàn nhô laosöi
diei khoả mỗi tình huống sinh khôu khi maönieu nở
ngân cam, thì söi oätroöi kết hợp cày tham sân si seö
troi qua nở vaotan rở Bầy chái cày noukhoäng phöu
tạp, vô vi, maölaöchùng ta nở ra khoäng coukhoä
khoäng couloän nởng. Những noucuöng khoäng tuyền nở,
vì noucuöng sinh khôu vôu diei khoavaöu duö. "Nhờ tu
tập theo Bát Chánh Đạo mà các người đã diệt được lậu
hoặc, những yếu tố đưa đến vô minh, khổ đau, tham ái."
Nhô vậy nở quan trọng nhất cày phöng pháp Bầy
Chánh Nhô laöhöömng dẫn chúng ta duy trì tu tập.

Söi công nhân Niết bàn laötuyền nở coävuölöu
giäu thích phöuöu vöu träng thau thuöä bầy thếhöc,
vaö do nöu khuynh höömng nởn nởng Niết bàn vöu
bieñ pháp thuañ tuy sieu hình höc laöraí mô hoà Hön
nöä, nởn này lam suy yeäu söu mañh nở nở cày löu
day, nởn möu nöamaögiau thoät öucoö khai, hön laöthé
giöu ngañu nhieñ vaöcän thieí maöchùng ta nởng soäng.
Bööu chyeñ nởng nhô vậy nở dẫn nở söi ngang
bäng giöä nhân quaö luañ hoà, lam möñi chöu
näng thau söi cày Dyeñ Khöu, gioäng nhô quan nởn
cho räng taí cáuthanh phañ nởgiau thoät vaögiäu ngoä
voñ nởn trong chính bầy chái con nööu.

* Nhân duyên truyện miêu tả mối tương quan không chỉ ba kiếp.

Trong các bản kinh có Nhân Duyên truyện thay đổi nhiều báo ứng, giải trừ các câu chuyện lao nhong ẩn dử Giáo Pháp tả ra các lý thuyết của Luân Kinh dẫn dắt các câu chuyện nối tiếp cho làm nên tầng bản thể học của vô nhân duyên, và nhân lấy kiếp các thể vô tâm thông, những nguyên thủy lao mỗi ẩn dử và công cụ ghi nhớ Nhân Duyên truyện, tổ vô minh nên tanh giải trí kiến, nối tiếp giải nên thể hiện ba kiếp sống nối tiếp nhau. Liên giải thích này tuy theo ba kiếp không có nên tầng trong những bản kinh có Hôn nối, nên nối làm một nhất mà tổng quan giữa Tông Ông Nhân Duyên và bản nối. Nên hay muốn, bằng các thể giải Nhân Duyên truyện giống như một chuỗi nối tiếp dài, nối tiếp làm suy yếu nối nhân thể quan hệ thể tổng, trong nối giữa nối sống con người, và thể tổng, tình cảm, hành nối con người nên có cùng hoàn cảnh tổng thể nối nhau. Một tổng quan này chủ yếu là luận lý nối nối, nhờ chúng ta sẽ chứng minh.

* Vô ngã là nền tảng đạo đức.

Dõa trên ñã ñõu laø quan nieãn cô baâm cuâ baâm ngaõ ñõulaø ñieàu maønhõng lôø giãng dạy trình bay. Ñõu laømoãi quatrình tõi taõ, tõõng thuoã, ñõõc hình thanh bõu dong traũ nghiẽn vaø sõilõa choãn; sõilõa choãn quy ñõnh dong chay nay. Khoãng cõu “caũ toã” ngoã ñõõng cam giãu, troãng thay, suy nghó, thõc hiẽn, thì baâm ngaõ khoãng cõutraũ nghiẽn, ñõulaø ñõõng traũ nghiẽn cuâ baâm ngaõ Vaãn ñeã “caũ cuâ toã” thì khoãng chã laø tham lam do baâm ngaõ taõ ra, maø loã làm cô baâm do baâm ngaõ bieàu loã vaø gia cõ ñõõc cho laømoãi thõc theã tõi trò vaø ñõõc lãp.

Quatrình nay quan saũ baâm ngaõ ñeãn saũ dõõu ñieàu ñeũ ñeũ bieàu khãu trong ñã Phaĩ: teãn goĩ, ñeũ tính ñã ñõu cuâ nhaãn thõu, nghiẽp laø thaãn, an oãn theã taũh, tõõng thuoã cuâ baâm ngaõ vaø xaõ hoã. Chuõng ta hay là ñõõc quan saũ ñõõng ñieãn nay moãi cãh ngaõ goãn.

* Đặc tính đạo đức của nhận thức.

Bõu vì Ngõõõ cho rằng khoãng cõu tõi ngaõ lôø dạy cuâ Ngõõõ veã moãi tõõng quan cuâ ngõõõ bieàu nhaãn bieàu, cuâ ngõõõ thay nhaãn thay, cho ñeãn baâm ngaõ hoan toãn khãu bieàu võu ñieàu quan nieãn khãu trong thõõ ñã cuâ Ngõõõ. Trong kinh Veã Ñãõ- Ôu Baø Ni Sa Ñãõ quan nieãn xuaã hiẽn ñõõ hãnh ñõõng cuâ baâm ngaõ baâm theã võnh cõũ baũ bieãn ñeãn trong ñõu Ñãõ laø ñõõng ñieàu maø chính Ngõõõ ñãõ ñieãn thay bãng maẽ,

nghe thấy bằng tai. Trời lyù Taêng Khu luan trong kinh Veã Nao sõi nhaãn thờ laosõi pham amh caù hieãn töông trên con ngöô, tanh giãu, thuaãn khieã, thui ñoãng, không thay ñoã ñoõc. Caù baãm ngaõ vaø con ngöô ñeũ theã hieãn chöông cöũ thaãm laẽng, ngöô ñeũ ñeũ xe ngöã ñeũm tónh, ngöô hieũ bieã tuyeã ñoã, không bò amh höông, không bò ñeũm tap vì hoĩ ñeũ thaũ trieã chaãn lyù Tuy vaỹ, trong kinh Tôông Öng Nhaãn Duyeãn, sõi nhaãn thờ thì không cöũ sõi bieũ loã thui ñoãng cuã taũ nhaãn kích thích. Ñeũ laø con ñeũng hai chieũ, moã quy trình ñeũ phöông lieãn quan ñeũ sõi hoã tuĩ tín hieũ cuã giãu quan, cöũ sõi chuũ yũ vaø giãu quan, caũ trũ tinh thaãm ñeũc ap ñeũ do ngöô nhaãn thờ.

Ñeũ nay roõ rang ñeũc taũ ra trong Nhaãn Duyeãn truyeãn, ñeũ ñeũ sõi lieãn heã bò xoã boũ khoũ giãu quan vaø khãũ theã vöũ yũ ñeũ vieã thaãm truyeãn veã ñeũng moã quan heã baãm chaũ hoã tuĩ khaũ ñeũ nhaãn thờ. Trong kinh Trung A Ham, sõi nhaãn thờ ñeũc theã hieãn gioãng nhö chính ñeũ saãm sinh ra yũ thờ. Vì leõ raẽng, nhö ñeũ vaũ nay nhaãn maũh, tö töông ñeũng sinh khöũ vöũ nhaãn thờ, cho ñeũ lap luan tröũc bò nghi ngöø Thöc teã sõi gia taẽng nhanh veã khãũ ñeũ, do chũng ta theã hieãn kinh ñeũm, laãn löũc hình thaãm theã gioũ maø chũng ta nhìn thaỹ. Do ñeũ nhaãn thờ laø moã quaũ trình ngheã thuaũ trình ñeũc ôũm öũ ñeũ cao, vaø chính tö töông, moã nhaãn toã ñeũng goũ cho sõi sinh khöũ caù hieãn töông. Chũng ta taũ ra theã gioũ cuã chũng ta, ñeũng không taũ ra ñeũ phöông nhö vaỹ, vì yũ thờ ñeũc toã veã baẽng caũ maø ñeũc nuã döũng.

Kinh Nikaya phuỳnhhã caũ “nôi” củã ñoã töông giãu quan vaø caũ xu hõõng xã ãnh củã trí tueã Sõ phui thuoẽ laãn nhau laøcõu thaã, theãgiõu khoõng heãñoã laõp vôu ngõõu quan saũ, cũõg khoõng cho ngõõu quan saũ ñoã laõp vôu nhaãn thõu củã hõi

Nhõõg haõm yũnã ñõu củã sõitõõng thuoẽ nay khai nhau. Sõ ñãũphaũnhõõg tín ngõõõg laũ ñõõ ñõõc gãũ lieũ, vì mõi lyũthuyeã vaø sõi suy ñoãm ñõõc nhìn thaỹ nhõ tình cõõ Nhaãn thõu, taõp hõp dõõlieũ, vaõgiaũ thĩch khoõng phaũ laø sõi thoatũ khoũ vieũ ñãnh giãudõã theo chũũ quan, maø laø vaũ quaũ taũ nhõõg khuynh hõõõg thĩẽn veãxuũ caũm vaõ ñõõnh kieã dõã treũ hieũ bieũ. Yũnghõã củã sõi nhaãn thõu laø ñãẽ tính khoan dung trong khuynh hõõõg ñãõ Phaũ, vaõ xem thõõõg vieũ nguyũ trang troãng roõng cho sõi khaũg ñõõnh voõ ñoãm khai khe. Do ñõõ Phãp Duyeũ Khõũ mõiũ roõng lõnh võũ ñãõ ñõõũ võõũ ra ngoãũ haõh ñõõng ñẽã sõi giãũ thĩch, võõũ ngoãũ vieũ laõm ñẽã heãtõ töõõg. Lyũ thuyeã chũõng ta taõ ra khoõng phaũ laõmuũ ñĩch hay sõi thoatũ khoũ vieũ ñãnh giãudõã theo chũũquan, maø laø caũũ trũũ töõõg quan. Caũũ trũũ ñõõũsaũ sinh ra traũh nhĩẽm ñãõ ñõõũ củã chũõng ta.

***Nghiệp là thân.**

Lõõũ giãũg veãbaũm chaũ củã thaũ laø sõi tan hõp ñẽũ lieũ caũũ hoũ laõm caũũ naõ maõ chũõng ta cõũtheã hieũ tính lieũ tuũ củã thaũ vaõ traũh nhĩẽm ñãõ ñõõũ. Vaũ ñẽãnãũ laõm cho caũũ ñẽãtõũcũũ Phaũ boã roã.

Thờ teá ma noni, hoi cou thea hoit: "Có phải là ta, cùng một tác nhân đã từng gây ra những hành động khổ đau và vui vẻ mà bây giờ ta đang trải nghiệm? Có phải chính thân ta liên tiếp với cái xác thân trước, hay bị gián đoạn? Trong thực tế, có phải những hành vi tình cờ lúc trước do người nào khác đã thực hiện chăng?"

Câu traülôi của Nừ Pha về những tác maé nòuraong hoi ñaõ ñaé sai câu hoit. Mỗi ngòõ không thể nào ràng buộc nhân laogioáng hay khâu nhau, vì cái gì liên quan ôũnaý vaocái gì ñoõxà ñành, không phải là người thực hiện, mà chính việc được thực hiện.

Thân nay không phải của riêng ta, cũng không phải của ngòõ naõ khâu. Cháé háu nò ñoõxà xem laohieñ dieñ vì cái hành ñoãg ôũquaùkhòu

Thuañ ngòõthân cùnghoa ñen laosõitáp hõp, ñaé bieñ khi nòuxuañ hieñ nhõ mỗi phần của boába, cung vôilôi nò vaotrí tueá Nòucung coutheañáp òng mỗi sối bieñ loáchung cho boába nhõ mỗi sối phòu hõp hoaé cái tá. Sốithay ñoá thòong xuyeñ, tõi cái tá lại, tính liên tục của nòukhoáng phải laovieñ lam của mỗi tà nhân nhõ laomỗi sinh vañ riêng bieñ laulâu dài. Ñùng hôn, tính liên tục vaotránh nhieñ của nòutáp trung vaõ ñoãg lõc phạm thân của nghiêp. Ñieñ ñòucòutà ñoãg quan trọng ñoá vôilù thòu vaocám giàù trong Pháp Duyeñ Khòu. Nghiêp thay thayùnieñ của ngao

Do còucàilôi ñoá thoai nhõ vãy, cho ñen ñòu Phaí báe ñaù giáng thuyé vaèPháp Duyeñ Khòu trong Nhân Duyeñ truyéñ, ñhõng nhân toátòntai. Ñaý laõ

Hạnh – sống thoải mái hoặc sống hình thành nhân thọ, không vai trò then chốt. Sinh không tùy thuộc vào vô minh và có thể không nói với việc sinh không của yu thọ. Chúng biểu hiện phần còn lại của các hạnh không trở lại đây, những việc mới của tiền thọ vào những thói quen cũ trong phần tâm linh của chúng ta. Những thói quen là lối hình thành sống phần 0 của của chúng ta nói với cuộc sống. Khi phần biểu quan niệm này với các yu niệm của nghiệp, rồi Phần nào nhân mạnh trong tâm của yu chí. Chính là các ma chúng ta chọn lựa sinh ra hiện 0 của hai trở lại với tính khí, khuynh hướng ma chúng ta tạo ra, hình thành và duy trì mỗi thói quen. *Nghiệp* không phải là thuyết thiên nhiên, không suy tính hay không lay chuyển nữa. *Nghiệp* luôn luôn có thể làm nên bởi do bay to sống lựa chọn, vì *nghiệp* thì không phải bắt di bắt dèch. *Nghiệp* nữa quy định nhân tạo tâm – và lý ma Nhân Duyên truyền thể hiện.

Nhiều học giả nào kể luận rằng, mỗi tông thuyết lẫn nhau giữa hạnh không trong quá khứ và sống lựa chọn hiện tại các thành quan hệ nhân quả yếu ớt, mỗi phần an của của Luật Nhân Quả Thể hiện quan niệm nhỏ vậy, Luis Gomez nói rằng, tính 0 việc tùy theo sống quyết định cũng sẽ do khả năng vô ngã vì nó ứng yu mỗi cuộc quyết định. Đây không phải là kể luận cần thiết hay lời hứa hẹn tốt đẹp, nếu thân của ta nhân nữa nhìn thấy có ô nhiễm vì, nếu các ma

chúng ta nâng hiên hữu laoquatrình của sölöa chöi
vastatü nhân quyét nönh.

Heäthóng lyüthuyét tieän tieän nöa ra cho chúng
ta möi phöông pháp möi, trong nöü nieän nay cöütheä
nööt döä theo khai nieän. Phöông pháp nay trình bay
caü trüé heäthóng của cuöt söng gioäng nhö söi quyét
nönh qua läi vôü chöü näng của chính nöü hay cäü
hạnh nöäng. Nhö möi söa heäthóng, theo cäü nhaolyü
luaän mieäu taüsöi taü nöäng läi nhau nay, caü trüé lao
bäm ghi chép cäü chöü näng trong quäkhöüvaönguoän
góé của cäü chöü näng töng lai. Läi lööt, chöü näng
của nöülaöcäü hạnh nöäng của caü trüé, vaöcon nööng
mön ni nieän söi hình thanh caü trüé möi. Söi quyét
nönh qua läi của caü trüé vaöchöü näng song hạnh vôü
nhöng nieän maö chúng ta nhìn thấy trong cäü bäm
kinh Thän vaö Nghiep. Cäü nay hình thanh cäü kia.
Nhaötö töömng Karl Deutsch nöü nhö sau: *“Hệ thống
nhận thức đang thay đổi và đang nhìn thấy chính nó với
từng quyết định ở hiện tại. Nhờ vào điều mà nó học hỏi
trong quá khứ, nó không hoàn toàn lệ thuộc vào hiện tại.
Nhờ vào điều mà nó vẫn có thể học hỏi, nó không hoàn
toàn lệ thuộc vào quá khứ.”*

Quan nieän nay nhìn vaö giay phüü thäi söi
nööt quyét nönh ngay öüñoän cuöt, trong nöü chúng ta
kham phäura bäm thän mình vaöngöötü khaü, cäü maö
chúng ta näüthöi nhän theo cäü nöü Vi möi bööt chän
ni nieän thien nööng hay nöa nguü, hoä hüp hay tan räö
nieü nööt bieü thö bang söi töi quyét nönh ... Phän xäü
nönh trong cäü hạnh nöäng của chúng ta laökeü quäü

ñöôc löu giöötönhöng quyét ñönh cuá chùng ta trong quaùkhöu

Söi naán mañh cuá ñöu Phaï veáyüchí không ñoá laäp vôù thuyét voàngaõ vaogöi yùcom nhieàu ñieàu tiep tuø che giaú bañ ngaõ Khoäng phaù hoø thuyét hay voá ngaõhaom yùbaá cöüñieán yeá naom cuá traùh nhieäm ñaõ ñöu. Thöc teá chính quaùtrình löä choñ taø thaanh söi thay ñoá cuá chùng ta. Chùng ta không theatroán traùh heäquaúmaochùng ta ñaõlöä choñ, bôù vì ñöulaocau maochùng ta hieán höü. Moá lieán heánhaán quaùkhông theatroán traùh ñöôc, không phaù vì coutröu thàn chöng giaù, maødo töng öng naán duyeán cuá hañh ñöng chùng ta ñaõlam, cung quyét ñönh nhöng gì chùng ta thoínhaán.

***An öñ the tánh.**

Moá ñaéc tính riêng bieá cuá ñaõ Phaï laømoá quan heä trong ñöu bañ chaá hoæ söibieán thò höü hình cuá cuoø soáng naén giöõ Ñieàu nay xuaá phaù töösieán hình hoø cuá sinh khöü. Sinh khöü aán ñönh söi phuï thuoæ laán nhau cuá tinh thàn vaøtheáchaá, khöü töø phaù ñoá chùng theo caùh bañ theáhoø hoæ giaùtrò hoø. Thöc teá quan ñieán ñöùtrình bay moá söi töng phaù roñneù vôù truyén thöng phöng Taý vaøHin-ñu. Giaùtrò to löm cuá truyén thöng ñöùñönh roñcañh giöü tinh thàn, vaøcon ñöông giaù thoá lieán quan ñeán giaù thoá tieán boätönhöng khoùkhañ cuá vaán ñeá

moãi loại duy nhất là thuốc về thân thể hay tâm giao. Khuynh hướng nào vô hạn niềm vui thể hiện và quan niệm nào nào là sự nguy hiểm đối với sự sống nhiều hơn. Gia đình về mặt hình thức mà sự thật về vai trò của ông cha là một phần của sự sống trong lòng vực nào đó theo nhiều phương pháp. Chúng ta hãy ghi nhớ điều này.

*** Mối quan ngại của chủ nghĩa khổ hạnh.**

Điều này thành tựu của sự giải thoát, nhờ nhìn thấy ô nhiễm nào cao nhất của chúng ta, vì tính kiên nhẫn và sự vắng mặt của sự nâng.

*** Tôn trọng nhu cầu vật chất.**

Thời kỳ của nhu cầu cho thể chất phải nhờ tôn trọng. Biểu tượng của sự thoải mái và sinh sống về mặt xã hội là niềm vui của Phật, đã giúp người có thể sống khỏe mạnh nếu gặp sự khó khăn trong lòng của người. Lời khuyên của con người, nhu cầu về bệnh tật, không sao có thể, công việc, sự quan trọng của nền kinh tế thích ứng nhờ nhau mạnh mẽ trong nhiều bản kinh của Kinh Tăng Pali, và khuyến khích sự vui sướng của Phật giáo xuyên suốt trong thời kỳ Moka cho đến nay.

* Quan tâm đến các hình thức khác trong cuộc sống.

Đoàn sinh khôi vôu thân theạ yùthồu ãõõc xem nhõ ããe hõõ ãõa vôu cuoã ãõõ, môuroõng ngoaõ coõ ngõõõ trong mỗi tính liên từ thuoã tâm linh. Nĩeũ nay gãũ liên con ngõõõ vôu cãũ sinh vàũ khãũ, vàõgõũ lên cho con ngõõõ vàẽ cuoã sóng baũ baũ ãõõg, hoã hõũ, cãm thõõg.

Sõĩ nhãũ thõũ củã Phãũ giãũ vàẽ cãũ hình thãũ củã yùthõũ khãũ bieũ vôũ Hin-ũũ giãũ trong kinh BaũLa Moũ. Nõũ ãõũ vàũ chãũ tieũ bieũ cho cãũ mãũ ãũ hoãẽ vàũ bao phuũ Vàũ nay cãũ ngay cãũ trõũneũ roũrang hõũ vàõ ãũng toũ kính, nhõ theã nõũ ãõõc gãũ boũtĩnh ããe thuõ sõĩ phãũ bieũ, tính vàũ chãũ. Ngõõõc laũ, kinh Phãũ nhìn nhãũ yùthõũ vàõ vàũ chãũ laũ ãõõng sinh khõũ, khõõng heã mãũ vàẽ sõĩ thay ãõũ trãũg thãũ tâm lýũ thuoã bãũ theãcoãhõũ trong cãũ hình thõũ cuoã sóng. Nhõõg ãũeũ nay ãõõc toũ trõũg, chõũ ãõõg trong long tõõ bi, vàõ ãõõc nhìn vôũ mãũ trãũ tim roũng môũ khõõng phãũ vì tính giõõng nhau ãũn bãũ dõũ, mãũ do chĩnh phãũ tâm củã chũõg.

Trong lõũh võũ chĩnh trõũ xãũ hoãũ, sõĩ toũ trõũg dãũ cho ãũ ããe trõũg giãũn bãũ sõĩ ngõõ võũ khãũ bieũ, vàõ phãũ huũ dãũ chũũng hõũ ãõũ ãõũn. Vàũ ãũeũ nay hĩũ hĩũ roũrang trong lõũ dãũ củã Phãũ theo phong cãũ hĩũ riêng củã Ngõõõ, vàõ trong lõũ chẽ bãũ ãõũ vôũ Taũg chũõg. Nõũ ãõũ ãũ ããe thuõ vàõ khãũ bieũ khõõng heãõ ngãũ. Cãũnhãũ cõũ theãtĩn tõõũg ãũ ãũeũ giãũ thõũ dõũ vàõ cuoã trãũ ãũeũ riêng củã Ngõõõ. Cãũõõg

ñòng còu theá tin tồông ñeá thöc hiên chöu naeng maø
không còungöô laõh ñaõ.

*** Duyên khởi của con người và xã hội.**

Ví baøm ngaõ laøm mã qua ù trìn ñöõc hìn thanh
qua giàc quan, cãm xù, liên quan ñeán nhañ thöc
tồong taù vôù theá giöù, cho ñeám baøm ngaõ không theá
taùh ra khöù boá cãm xaõ hoã cuá nõ Söi phuì thuoã lañ
nhau giöõ càu nhañ vaø cöng ñòng laøm mã giàc ñönh
phãm ãm trong toáchöu Taeng giaø vaø trong giàc trö bieñ
tồong, nõ theá ñö laøm mã hìn cuá tö tồông xaõ hoã. Söi
phuì thuoã nay cöng ñöõc phãm ãm trong löù ñaỹ veá
xaõ hoã, theá hiên trong Kinh, Luañ, vaø Boån Sanh
truyeñ. Nhöõng löù ñaỹ nay ñoá mã vôù cheá ñöã giai
cáp vaø càu nhaõ tö sãm, vieã laøm vaø quy trìn chính trö.

Döã theo tö tồông bình ñaång xaõ hoã, söi phãm
chia ñeám kinh teá vaø söi tham gia chính trö, löù ñaỹ cuá
Phaã cò ñeá cáp ñeán nhöõng vañ ñeán nay, laøm mã khai
ñeám maø con ngöõõ phuì thuoã sinh khöù lañ nhau
theo mã tröõng xaõ hoã töi nhieán. Ñeá phàu hoã cho
khai ñeám cô baøm nay, chung ta haỹ laỹ mã ví ñui
trong kinh Khöù Theá Nhañ Boån. Mã löù ñaỹ phoá bieñ
ñöõc tìm thaỹ trong Tröõng A Ham, kinh Boån Sanh,
vaø lañ ñieñ ra trong kinh Ñai Söi Thanh Tònh Ñaõ vaø
trong nhieãm baøm kinh coá khàu. Ñaỹ laøm càu chuyeñ còu
nguoàn goá kyõ lañ cuá ñöù Phaã, keá lañ chi tieá mã càu
mã mai nhöõng nguyeñ do cuá söi vañ vaø nguoàn goá
cuá theá cheá

* Kinh Khởi Thế Nhân Bản: con người, xã hội và thế giới là duyên khởi.

Ngay khi bắt đầu, con người và thế giới không hề có hình thái rõ ràng hoặc những nét đặc trưng. Phi trống rỗng, cõi đại quang vào lòng nhà, con người thoáng nhẹ qua bóng tối và trái rỗng nhờ nỗi. Khi chái bơi nổi trên nỗi, nỗi sẽ nắm thâu Chái bơi ngồi ngao phảng phất hồng và tham nắm phật khôi. Vì con người tiêu thụ ngay càng nhiều, lòng khao khát của hồi càng lớn mạnh, câu hỏi và thế giới của hồi nên thay đổi, ngay càng khát biết hôn. Con người bắt đầu mất đi thế giới ảnh sáng lòng nhà của hồi Mặt trời, mặt trăng và các vì sao xuất hiện, sẽ biến đổi ngay và nên. Lòng kiên nhẫn, thời kiên càng xuất hiện vì hồi so sánh bản thân mình trong sắc đẹp, chái bơi ngồi ngao biến mất. Nó là một nỗi thay thế bầu rau nắm, củ quả luộc. Ngay mỗi giai đoạn tông tại, các sinh vật và thế giới tại biết càng nhanh hôn, mỗi bên giành lấy sự sống chái và nên đang.

Do nhu cầu sinh tồn, con người chia cắt và làm rạn chái nên này, chia ranh giới nên bắt nên nguồn thời phạm. Ngay sau mỗi người tham lam giành giành lòng thời của hàng xóm. Nỗi người hàng xóm khát khuyển rên, ông ta hòa có ánh sáng bổu những rồi lại tiếp tục lấy nữa. Vì không nghe lời khuyển nhu ông ta bỏ nên này, bỏ nên này Trong mỗi hoàn

camh nhö vaäy, vôù moã theácheátö saâm, cöôp bòu noã
leã, vaønaèn saâu beãn döôù laøbaø löc hanh hai

Khoâng laâu sau hanh ñoäng hung haêng ñoù camh
töông tröüneãn quailhoãn ñoãn, ñeãn noã moã ngöôù quyeá
ñònh choãn ra moã trong soáhoilam ñaï dieãn phaân xöù
nhöõng tình huóng tranh chấp nhö vaäy, ñoã lai vò ñaï
dieãn seõnhaãn ñöör khai phaân löông thöc cuã hoï Vì
vaäy, trong Ma Ha ÑeãKinh xuaát hieãn moã ngöôù ñöör
baù nhieuù nhaát, vaøvôù quy luaät cuã oâng ta ñeã ra
chieãm öu theá Ñöulaønguoãn goác cuã vôõng quyeãn vaø
giai cấp Saù ÑeãLöi, vaøcuõng do tieãn hoà, söi chấp
nhaãn vaøphaân chia vai troø söi phaân chia chính cuã xaõ
hoã: BaoLa Moãn, PheãXaù vaøThuùÑaøLa. Nhöõng giai
cấp nay hoan toan tuy theo tình traõng nguoaãn goác,
khoâng heàcòumoã lieãn quan ñeãn khaùnaøng cuã baï cöu
ngöôù naø, ñeã theo ñòà vò cuã hoï ñeãsoáng thaàm
thieãn vaøñaät ñeãn giàu ngoã

*** Pháp Duyên Khởi và lời Phật dạy về xã hội trong kinh
điển.**

Nhö vaäy, chúng ta tìm thay trong baùm kinh
Phaã moã bieäu hieãn ñaàu tieãn cuã lyùthuyeá veàkheäöù
xaõhoã trong tö töõng chính trò tại ÁÁ Ñöã vaølöù giaù
thích heãthoäng giai cấp, trong ñòùtrình bay cườ tieãn
hoà tömoã töõng tàc con ngöôù, hôn laøbieäu hieãn söi
sáp xếp cuã thaàn thaàm, hoã thuyeá thieãn ñònh. Taá
caùñieäu ñoù nhö baùm kinh ñaõnhaãn mañh, sinh khöù

theo chánh Pháp, rồi lại theo luật rồi, lại Pháp
Duyên Khô.

Khai niệm về cái chuyết nguồn gốc này biết
lỗi mỗi cách lại thông bằng phép an duy nằm bên
dưới rồi tu tập vào lòng dạy về chính trò, kinh tế xã hội
mà chúng ta có thể tìm thấy ở nhiều bản kinh Pháp.
Sở dĩ bắt đầu của Pháp giáo trong hai môi trường của
mười tám trăm năm trước công nguyên này. Mọi quan
tâm của chúng ta ở đây là nhìn nhận mạnh mẽ về sự
thông thái của các vấn đề liên qua đến kinh nghiệm của
Pháp Duyên Khô. Bên trong sự nhận thức của thời
tính, mọi người thì không phải mọi sinh vật trở
hoạt động theo các xã hội nữa nữa là các vấn đề.
Chúng ta có thể biết nó, có thể phân tích lòng tham
của chúng ta, có thể là mọi bộ phận thời sự của bản
chất có hữu. Nó sinh khởi với hạnh phúc của
chúng ta, chúng ta cũng nhờ chúng ta vậy, có thể thay
nó bởi mọi hạnh phúc của chúng ta. Nhờ quá trình
phúc lợi riêng của chúng ta có thể chuyển hoá,
chúng ta cũng có thể chuyển hoá nữa nữa.

*** Mục đích của đạo Phật.**

Mục đích của đạo Phật là giải thoát.
Niệm này giúp con người thoát khỏi mọi khổ đau trên
thế giới này. Thế giới là phần chất của nó, là sự
hiểu biết chân chính, mọi thanh tịnh Ba La Mật, mọi
sở chuyết nó bản ngã bên trong, mọi sự cần thiết

cho con ngöôñ ñaít ñeán A La Ham quaú Trong kinh Phaí, nhöông khía cañh nay ñöôc mieá taúnhö thanh quaúcuá Nieá ban. Nhöông caúnhaiñ naö ñaít ñöôc muí ñích nay baòg caúh tu tap theo lôñ Phaí daý, ñeá laö nhöông ngöôñ coúkhaúnaòg xöng tuéng nhö Phaí. Theo Phaí giaò, nhöông ngöôñ ñaít ñeán A La Ham quaúñeá coú theáhöông dañ ngöôñ khàù ñi theo con ñöông trì giöu, ñöù hañh. Nieá ban coúmoá taúñ quan troéng veámaé ñaö ñöù, vì Nieá ban laöñai dieñ cho moá thanh töü Ba La Maí. Ôúñay khöu leáñ vaó söi tranh luaáñ, ví dụñ nhö Tachibana ñaódieñ giaú sai leáñ vai troéñöù hañh trong Phaí giaò. Theo ông, moá ngöôñ ñaít ñeán trí tueá cao nhaé seövööt ra khoú söi toá xaú, không con tuy thuoá vaö söi phaáñ bieá giöu hañh, vaösöi vieá nay ñaö ñöôc chöng minh trong caú baúñ kinh Phaí cuéng nhö trong kinh Öu BaöNi Sa Ñaö Ông cho raéng kieáñ thöù kinh VeáÑaökhoáñg theáñamñh baí, khieáñ cho ngöôñ hieáñ bieá hoáhöu vööt ngoáñ löñh vöc cuá söi phaáñ bieá veá maé ñaö ñöù, tham myö vaöhöp lýù Trong khi ñoúmuí ñích cuá ñaö Phaí chàcoúyùñghóa höông ñeáñ taúñ linh dañh cho caúnhaiñ. Gaúñ ñay coúvaó hoé giaúgioáñg nhö ông, cuéng dieñ giaú sai leáñ veágiöu hañh trong Phaí giaò. Ngöôc laí vöü taú caúnhöông lôñ dieñ giaú sai leáñ ñoúñ kinh Phaí töi laöñ saéng toúraéng kieáñ thöù caú baúñ ñeáñ tiep thu Phaí giaò coúchöü ñöéng moá muí ñích ñaö hañh. Söi hieáñ bieá nay xua ñi tính khí xaú xa aúñ saúñ trong taúñ trí con ngöôñ. Sau khi giaò ngoá ñöù Phaí ñaóñöa ra söi khàù bieá roórang giöü toá vaöxaú. Vì vaý, quan ñieáñ leáñ laé cuá Tachibana vaöñhöng

học giáo dục không hiểu những nghĩa kinh Phật. Do Phật dạy đạo cao thượng của thanh tịnh Ba La Mật, nên Phật dạy tay vào tâm quan trọng của giới hạnh nói với mọi người quan tâm cho tất cả chúng sinh. Lời dạy trở thành của Phật nên có một cuộc sống thanh tịnh, nên Phật dạy thanh tịnh Ba La Mật. Phật dạy có xóa diệt tất cả Phật theo thuật ngữ tâm lý và đạo đức. Tuy nhiên, Phật dạy có ảnh hưởng vào quan niệm tu học nói, xuất phát từ những pháp siêu hình trong triết lý Ách Nỗ đã ảnh hưởng mạnh mẽ vào khía cạnh siêu hình của Phật giáo, do đó làm giảm đi tầm quan trọng của Phật giáo. Phật dạy cho rằng người nào đạt được Phật giáo thì ông giàu và cao hơn người thuộc dòng dõi cao quý

* Khái niệm thiện ác trong Phật giáo.

Thông thường, chúng ta cho rằng tất cả lao động của cô bé ảnh hưởng đến xã hội và cá nhân. Vì vậy, rất cần thiết nên chúng ta nên hiểu thuật ngữ đạo đức, từ khi thì sâu vào vấn đề

Đầu tiên là trong hộp trong kinh Pali biểu lộ rằng có một cuộc sống của Phật pháp vượt ngoài tất cả, và nên hiểu trên nền tảng đạo đức học giáo dục thanh tịnh và kiến sai lệch của học Thuật ngữ tốt xấu nên sử dụng trong Phật giáo và truyền thống Phật giáo Ách Nỗ có nên ảnh hưởng của con người. Những thuật ngữ đạo đức giáo dục hai chữ thiện ác nên sử dụng từ lâu không nguyên trong truyền

thông Phải giáo ñeà bieàu thò sõi tiến hoà giồù hành trong Phải giáo.

Yŭnghóa của thuaĩ ngồõnay còu thea hieàu ñồõc rõ rang hôn qua lôù Phải dạy veà nghiệp baw luaân hoà. Quan ñieàm của Phải giáo veà thuaĩ ngồõ *thiện* khau vồu quan ñieàm Baø La Moãn giáo. Phải giáo tin rằng tâm *thiện* của mỗi ngồõ sẽ giúp ngồõ ñoù ñồõc tài sinh vaø thiến giồù, trong khi ñoù tâm *bất thiện* sẽ sinh vaø cồ ta baw Con ngồõ tài sinh theo hành vi *thiện ác* của hoi Theo chành Pháp, *thiện* laø nguon hành phũ của con ngồõ trong kiếp hieàm tai vaø tồng lai. Kinh Pali còu sõi khau bieàu giồù thuaĩ ngồõ *thiện ác* khi so sánh vồu hai tồ ngồõ *tốt xấu*. *Điều thiện* tieàu bieàu cho cáu hành vi vaø tâm trí của con ngồõ ñeà ñeà ñeà vieã hoam thiến muĩ ñích cao cáu của ñeà Phải. Mỗi ngồõ voãn còu sãm thap thiến laø ngồõ deã dang nâng cao giầu trò chần thiến mỹ vaø sẽ deã dang ñeà ñeà Nieã ban. Ñeà thiến laø ñeà trông cho boãn ñeà tâm của tâm, boãn phồng pháp của Chành Mãng, boãn ñeà tâm của sõi mạnh tâm linh, baw yeàu toá của giầu ngoã vaø Baw Chành Ñeà. Loài bôu heã mỗi phieàm trồc, oát trồc trong tâm, con ngồõ còu thea ñeà ñeà tâm thanh tồh, ñeà ñeà tình trẩng thiến càn vieãn maũ. Khi ñeà nghóa thuaĩ ngồõ *thiện*, ñeà Phải không quan tâm ñeà tồ ngồõ *bất thiện*, mỗi tồ ngồõ ñeà ñeà ñeà ñeà nghóa laø tham sãm si. Ñeà Phải laø tãm gồng của sõi hoam thiến vieãn maũ voã soá tính chá thiến do loài trồ mỗi baw thiến tâm. Ngồõ phũ huy tá cáu tâm thiến vaø lô ñeà ñeà baw

ñeànay bao goàm vieä giaù quyéa càù xung ñoã vaøgin giöõneän hoa bình trên theágiöü, ömng ðung kién thöü di truyeän hoä vaøheäquañnoá vôü chung sinh, söüðung vuö khí häi nhaän, phöông pháp cheá khoäng ñau ñöü, phau thai, v.v...

Theän vaø ñöü thaùh thöü chuüyeá veà mãe xaõ hoä vaøkinh teálaøtaø ra mãe xaõ hoä công bàng. Nôi ñöü möi ngöõü ñeäu söng sung tuü, ñeäu ñöüc giäv ðüç hoam thieän. Cöünhieäu tình tráng khoükhäñ ñoá mãe vôü söi khuüng hoämng ñaø ñöü, ñöülaøtyüleä toä phäm gia taüng, baø hañh treüem, nghiëän ma tuy, vaøtöitöü

Taä cáùcàù toän giäv ñeäu kháe saäu nhiëäu neän taüng ñaø ñöü, báa keäcöülieän quan ñeän cäünhäñ hay hañh kiém cüä xaõhoä. Thöç teä vieä ümng hoäheäthoäng ñaø ñöü khoäng càñ mãe cô cáù toächöü toän giäv, hoäc càù nhaøtruyeän giäv. Nhöüng ngöõü ñaä ðieän cho toän giäv hiëän ñaä nhö chuünghá nhaän ñaø, chuünghá duy lyüñeäu möüroäng quy chuañ ñaø ñöü cüä rieäng hoä tuy khoäng tööng xöüng cho laén. Öükhía cäñh naø ñöü vañ ñeànay häñ cöücäü traülöü theo nhiëäu càùh.

Trong lèch söüAñ Ñöä tö tööümg Phaä giäv laø phöông tieän giäv hoä phong traø cáù càùh ñaø ñöü. Kinh ñieän Phaä giäv ñoá kháng vôü nhöüng tap tuü meä tín, vaøcàù nghi leättruyeän thoäng cüä BaøLa Moän.

Khoäng giöüng càù toän giäv kháù, ñaø Phaä nhìn thaý goä reäñau khoäcüä nhaän loäi taø ra töövoäminh. Ñieäu nay seöñöüc chàñ döü nhösvaø trí tueäthoäng ñaä. Trong khi ñöü toän giäv kháù thì mong chösvaø pheü mãe sieäu nhiëän ñeächàñ döü ñau khoäcüä con ngöõü.

Câu Phaï töükhoàng ñôn ñoã trong vieä phaù trieän quan ñieän nay, söi xem xeù tæmæ quan ñieän nay trôùthaanh trong taän ñoá vôù trieä lyùPhaï giab coaxöa.

Trong taän cuä trieä lyùPhaï giab laosöithaü trieä baän chaü con ngöôö vaønguyeän nhaän gaây ra khoañau. Con ngöôö ñöôö caü tab böü naän uaän: saé thoï tööông haanh thöü, vaosöüduäng cô caü nay ñeäthaü hieü noã khoañau cuä nhaän loaï, nhö sinh laõ beäh töü Noã khoa ñau ngay nay bao goän tình traäng caäng thaüg, caü cuoë xung ñoã coähöü giöä con ngöôö vaømoá tööng quan vôù theágiöü. Chuäng ta cuöng lieän keä ñau khoävöü chính söi voäthöông cuä vañ vañ. Chuäng ta quan saü con ngöôö khoü than ngöôö thaän yeü maü ñi nhö theä naö. Chuäng ta ghi nhaän raèng thaän chí con ngöôö söng trong thuü vui cuöng khoäng traäh khoü khoañau, vì nieän vui khoäng toän taï laü daü, khi maü hañh phuü, con ngöôö con thaü voäng eä cheä hôn. Do nhìn thaý ñöôö möi trong nhöög nguyeän nhaän khoañau laøbaän víu vaø söi vañ, naän chuäng ta thaän trong vôù chap thuü Cung luü ñoü chuäng ta nhaän ra möi daäng phieän naö phoäbieän hôn thööng xuyeän taü dieñ. Noã lo nay phaù khöü trong söi thoäng qua cuä cuoë ñöü. Khaü naèng chuäng ta coütheahañ cheähoäe naän baé ñöôö möi hieñ tööng theä gian, ñieän maø chuäng ta cho laø *hoäi khö tánh*.

Tuy nhieän, ñeätöüPhaï khoäng xem *khö* chà baé nguon töönhöög tröüngaï cuä con ngöôö, maøchính söi khoañau sinh khöü theo möi tyüleä löm hôn do tình

traäng xã hội khòukhành nhö ngheo ñoài, chieán tranh, ñam àp.

Theo phöông thöù vieán ñaän ra nhieàu loaïi khoá ñeätöüPhaï tành thanh TöüDieäu Ñeá khoáñeá(söi thaï veá khoá), tap ñeá(söi thaï veácañ nguyêñ cuâu khoá), dieäu ñeá (chañ lyüdieäu khoá), ñaö ñeá(chañ lyüveácon ñöông dieäu khoá).

Tröôù heá, ñaây chính laø quy luaï ñaö ñöù. Khi chuùng ta suy xeù nhöng hañh vi ñöôù cho laø toá hoaë xaäu, thì xuaï hieñ nhieàu söi ñöng thuañ giöã nhöng heáthoäng ñaö ñöù khau nhau. Caù hañh vi gieá ngöôù, troän cöôp, hañh hieáp, gian traùñeäu laø toá phaïm phoá bieán. Söi khau bieá noá leñ khi chuùng ta nghiêñ cöù vañ ñeágañ hôn. Neäu nhö chuùng ta xem xeù tính hõp lyücuâu nhöng quy luaï nay, baï keá chuùng cöùtuyeäu ñoá hoaë cöùlieñ quan ñeán vañ muï ñích khau. Quy luaï choáng laï gieá chöù cöùtheá ñöôù choñ laø moá ví duï ñieñ hinh. Nhieàu quy taé ñaö ñöù chàbaï tröôtoá gieá ngöôù, nhöng Phaï giaö àp ñuñg quy luaï nay cho taï caùchuùng sinh. Thañ chí ñaö Phaï khoñg chàp nhañ söi ngoaï leñhö nghi leñhieñ teálinh thieñg, hoaë chieán tranh. Trong Phaï giaö, phaïm hañh ñaö ñöù cuâu hañh vi tuy thuoá vaö nhañ toá tinh thañ keá hõp vöù nhieñ vuï tö duy, söi taù ñöng. Hañh vi cuâu tham sañ si laø baï thieñ, nhöng möù ñoácuâu tính ñaèng khieñ traùh veá maë tinh thañ (nghiêp quaù cuñg ñöñ treñ caùhañg loaï nhañ toá Ngay caùvieäu voá tinh gieá haï ñeäu cöù nhöng nghiêp xaäu, duñoùgaây ra böù söi ngu ñoá, möá ñaèg voáminh. Nhöng ñieäu ñöôù cho laø quy luaï lieñ

quan ñeán gieá haí, cuõng còu theá ñöôc môu roãng ñeán
nhöõng giôu luaá ñaõ ñöù khai. Hôn nõã, Phaá giàò
khöõng chàcòu naêm giôu caán daõh cho cö só tai gia.

Keá ñeán laõ tieáu chuaán vieán daán ñeá ñaõ ñh giaù heá
thoáng ñaõ ñöù, lieán quan ñeán ñöõng cô baám cháé vaõ
nguyeán taé ñaõ ñöù, toán giàò hoaé theá gian. Muõ ñích
giôu hañh cuá ñaõ Phaá laõ töi chuü töi thoáng hieá, töi
thaán phaù trieán. Nöù Phaá ñaõ chàra cho chuõng ta con
ñöõng ñi ñeán söi töi thaán phaù trieán nay, vaõ ñöù laõ löõ
huaán thò vó ñaí nhaá cuá möá vò thaý vó ñaí cuá tröü
vaõ ngöõ. Möá ñieáu kieán tieán quyéá caán thieá laõ trau
doá trí tueá töõ boú voá minh, ñaí ñeán giàò ngoá Toán giàò
höü thaán ñöü höü söi trung thaán trieá ñeá vöü caù giôu
luaá cuá höi nhö möá phöõng tieán ñi ñeán thieán ñöõng,
baá keá yù nghéa tröü töõng sieá hình. Trong möá heá
thoáng nhö vaý thì quy luaá quan tröõng nhaá khöõng
nhaá thieá phaù laõ quy luaá ñaõ ñöù, maõ ñieán tin, tình
yeá, söi phuõ tung ñeáu daáng leán ñaáng toá cao. Khi
chuõng ta quan saù ñaõ ñöù theá gian, nhöõng ñieáu theá
hieán trong heá thoáng phaù luaá, muõ tieáu thöõng laõ söi
traánh neú caù xung ñöá xaõ hoá, caù quy ñöõnh veá quyéá
söü höü. Tuy nhieán, vaõ quy luaá theá gian cuõng nhaén
thaáng ñeán baám cháé ñaõ ñöù, vaõ cuõng còu ñieáu quy
luaá thöõng khöõng nhaén thaáng ñeán muõ ñích xaõ hoá.
Möü caù trong Phaá giàò laõ höõng ñeán hoa hôp xaõ
hoá, nhöõng ñieáu nay ñaí ñöüc laõ nhöõ vaõ söi hoán
thieán cuá töõng caún haán, hôn laõ thoáng qua söi aù ñaé
cuá phaù luaá. Do baám cháé töi nhieán khöõng eù buoá
cuá Phaá giàò, caù quy luaá ñaõ ñöù khöõng còu yù ñöõnh

thay thế luật pháp trong xã hội. Nếu Phật không thể
viết suy nghĩ không thời gian và không gian, và bản
chất của thần thánh. Nhưng nhân nhân nhiều vì của
Ngũgô là và thầy làm sáng tỏ nguyên lý bản chất của
khả năng sinh, và phương tiện để vượt qua nó
Còn một cuộc nói chuyện nổi tiếng của Ngũgô với ngài
Malunkyaputta. Nếu vậy sau nó về những việc mà
nếu Phật chưa hiểu thích:

*“Đức Thế Tôn chưa giải thích triết lý này. Đức Thế
Tôn bỏ qua và không giải thích nếu như thế gian là bất
diệt, thế gian là không bất diệt, thế gian là có hạn, thế
gian là vô hạn, linh hồn và thể xác là đồng nhất, linh hồn
và thể xác không đồng nhất, thần thánh tồn tại sau khi
chết, thần thánh không tồn tại sau khi chết.”*

Lời dạy của Ngũgô hợp lý xa, gần và trong
giai đoạn hiện tại của sự khủng hoảng nhân loại:

*“Này Malunkyaputta, ví như một người bị tên có tấm
độc bắn trúng, rồi gia đình bạn bè thân thuộc đưa anh ta
đến thầy thuốc chữa trị. Người đó sẽ nói rằng: ‘Ta sẽ
không rút mũi tên ra cho đến khi nào ta biết được rằng kẻ
làm ta bị thương thuộc dòng dõi nào, Sát Đế Lợi, Bà La
Môn, Phệ Xá, hay Thủ Đà La?’ Hoặc giả như anh ta nói
rằng: ‘Ta sẽ không rút mũi tên ra cho đến khi nào ta biết
được tên của kẻ đã bắn ta, hẳn thuộc dòng dõi nào...’
Này Malunkyaputta, người bị thương đó sẽ chết đi mà
không bao giờ biết được kẻ nào đã bắn mình ”*

*“Này Malunkyaputta, đời sống tu hành lệ thuộc vào
niềm tin là thế gian không trường tồn. Bất kể niềm tin có
hay không, thế gian có bất diệt hay không bất diệt, thì*

sanh lão bệnh tử, nghèo đói, khổ đau vẫn tồn tại trong cuộc sống mà ta đang miêu tả."

Khía cạnh thòu ba của vấn đề này liên quan đến phạm chái toái xái, phò hợp với nhân quả này là vấn đề của quy luật. Có hai phương pháp để phân biệt. Một là phương pháp xét xử vào thời điểm phát sinh của nhân. Chẩn đoán cao có thể là thành quả của việc theo đuổi theo đuổi thiện, hoặc nên giảm, với quá trình xét xử thông thường của xã hội trong trường hợp của việc theo đuổi thiện hoặc duy trì. Hai phương pháp dựa trên luật lệ bằng quốc gia, giống như luật nhân quả trong nhà Phật và hình thức nhà Hinh-như. Khi mà hai phương pháp xét xử thông thường phát sinh thích hợp nhất cho việc thi hành luật pháp của xã hội, nhờ vào sự cần thiết để gìn giữ chính quyền của nhà nước, vào vấn đề xã hội. Khi mô hình này nở rộ áp dụng để nhằm giúp phạm chái này nở rộ và cuối cùng là xã hội nhân, nhờ trong lý thuyết công bằng thiêng liêng, thì có vẻ như niềm lạc quan đang lên. Một niềm tin có thể là niềm lạc quan về sự tiến bộ. Theo niềm tin này, vẫn đang âm hưởng của thành quả của tiến bộ, và phu nhân nguyên tác mà chính hành động của con người mang đến cho họ phần thưởng riêng. Trong hệ thống như vậy, nhân quả của thời gian như là phần của người không phải là sự tuân thủ quy luật này nữa, mà chính là sự tuân thủ của lòng tin mà chúng ta đang dựa vào.

Trong Phật giáo, hoạt động của luật nhân quả được phân biệt, lan tỏa, không thể mô tả chi tiết, cũng không

hiên hiên tồ thì. Không giống nhö nhöng lô gia
 thích củ nhiều giấthuyệ nghiệp bảu khầ, Phẩ giầ
 không còtính tồng ãông theo kieủ may mò giồ
 hảnh vi vớkeá quầ Nhö ãã ãeà cầp, nghiệp lầ mố
 hảnh vi dồ trầ toầ bầ tình huốg, hoầ cầh.
 Trong viể tích tũ nghiệp, toầ hay xầ, nhiều keá quầ
 cồ theầ hoầ lầ, trong khi ãu nhöng keá quầ củ
 nghiệp khầ cồtheầ ãeầ sồm ngay lầp tồ. Ñiể chầ
 chầ lầluầ nghiệp bầ tầ ra quyề lồ thiểg liểg,
 ầ hueầthiểg liểg. Trồg tầ củ sồ phầ triể trí
 hueầlầthồg ãầ TồDieầ Ñeầ Sồ tu tầp ãầ ãầ
 ãầ bầg cầh tu tầp Bầ Chầh Ñầ. Ñiể ãầ cồg
 ãồồ tồm lồồ trong ãầ giồ cầ củ Phẩ tồtầ
 gia.

Nhö vầ, mầ cho nhöng ãu tồg tồ bầ
 ngoầ, ãầ Phẩ vầ không giốg vồ cầ hầthồg
 ãầ ãồ khầ, ãầ phầ tích tầmầ Cầ yầ toầtrồg
 Bầ Chầh Ñầ ãồ: Chầh Ngồ Chầh mầg,
 Chầh Nghiểp thuồ vầthầ toầ củ *giồ*. Viể tu tầp
giồ lầbồồ tiể thồg thồg đồ theo quầtrồh củ
 hai thầ toầkhầ lầđiể vầtueầ Do tính chầ tồg
 trồlầ ãầ trong ba thầ toầ*giồ, điể, tuể*, ãầ rá
 khồ ãầthầ luầ vầsồ quan trồg tồg ãầ củ ba
 thầ toầ ãầ. Tuy ãầ, tồlầ ãầ ãầ ãầlầ mồ
 quan ãầ phầbiể ãồồ chầp ãầ. Tueầlầngồồg
 cồ cồg ãồ ãầ toầ bầ trong viể tu tầp củ ãầ
 Phẩ, vồ hai thầ toầkhầ lầtu tầp *giồ vầđiể* ãầ

lao phông tieñ chính yeá trên con ñöông ñi ñeán giàø ngoã

Söi phañ bieñ giöã phông tieñ vaø muñ ñích raá quan tröng ñeá thaá trieñ chañ lyù cuã ñaõ Phañ. Vôù moá ngöôñ bình thöông thì phañ hañh ñaõ ñöù coutheá lao muñ ñích, nhöng moá ngöôñ tinh thoäng thì ñöù lao phông tieñ ñeán hañ ra muñ ñích cao cañhôn. Do thoù quen cuã ñöù Phañ lao rao giañg Chañh Phañ theo cô duyeñ cuã töng nhöm ngöôñ, cho neñ nhöng trích ñoañ khàu nhau ñoá vôù tañ quan tröng cuã *giöi* trong cañ bañ kinh Phañ couveümañ thuañ, coukhi con trañ ngöôñ. Tuy nhieñ, söi mañ thuañ nay bieñ mañ khi cañ bañ kinh thañ söi ñöôñ cañ nhaé kyö lööñg. Bañg cañh phaù hoã, chuñg ta coutheá cho rañg hai nôì trong Täng Kinh Pali keá chañ öñnhieñ möù ñoá khàu nhau trong tañ quan tröng ñoá vôù giöù luañ trong heá thoäng Phañ giàø.

Thöë teá Phañ giàø lao moá ñöng gop cou moá khöng hai ñeá taõ ra söi phaù trieñ nguyeñ taé ñaõ ñöù cho xaõ hoã theá gian hieñ ñaí, ñöôñ xaý döng töø chuù nghóa duy lyù mang tính khoa hoç. Chuñghóa nay, veá mañ heá thoäng, giàø duç moá quaù trình phaù trieñ ñaõ ñöù. Ñieñ nay khöng döã trên nieñ tin toañ giàø, giàø ñieñ hay söi sung bañ. Khañhôn lao ñöù ñeá xuañ moá tieñ trình hôp lyù cho söi quyéñ ñöñh ñaõ ñöù cuã cañ hañ. Nhöng quaù trình tö tööng tööng thích vôù hoañ cañh maø chuñg ta söng. Ñöù Phañ nhañ mañh trong löù ñaý cuã Ngöôñ rañg: *"Như một người trí tuệ dùng vàng như đá thử, nung đốt, cắt bỏ, vì vậy, này các Tỷ kheo hãy nhớ*

lạm. Ngộ ôi nạo giỗ ñôô, dần dần sẽ thể hiện ñều hành của chính mình, va chạm vì bất thiện sẽ bỏ loại trừ. Cho nên, mỗi giới luật có một bản ñĩa chiểu tích cõ.

Giới thõnhaá la không sát sanh.

Chánh pháp ñã chæ cho ta biết cách tở bố u baõ ñõng, va yeu thõng muoan loai chung sinh, chung ta sẽ giúp taõ ra mỗi xã hội yên bình. Hôn ñõ, chính chung ta sẽ loại bỏ khoi sõi sõi haõ trong lòng mình, nếu chung ta không giết hại ai. Ñây la mỗi ñõi trong sáng va tõi tai, võõ ra khoi niềm hy vọng hay tyeõ vọng. Chung ta ñã ñến tâm thanh tõnh. Chung ta cõ thể taõ ra ñõng ñõng gõp hiõ qua ñnhá cho nhân loại. Tõng cõ nhân tan biến, hoa queõ va õ tính dục khoi của vã vã, ra tính hõu hã sẽ không cõ áp chæ chung ta ñõ.

Giới thõnhai la không trõn cõp.

Trong xã hội tiến tiến, trõn cõp taõ sãm la mỗi ñõch beõnh. Chiếu ñõch quang cõ hãp ñã sõ ñõng phõng pháp tâm lý ñõng ngõ ñe loá cuoan con ngõ õ tiến thõ thõc phạm, sãm phạm kèm chã lõõng. Giới cãm nay kêu gọi chung ta không ñõõ trõn cõp theo ñõng nghĩa ñen, maõ cõ theo nghĩa bõng la không ñõat taõ sãm của ngõ õ khã võ cõh buõn gian bãm la ñõ vã.

Khoõng chãp thuõ sõng theo ñõng chãnh mãng, tở tâm la cõh tở bố ñõõ tham sãm si. Ñõ Phaõ thõõng xueõ nhã mãnh ve tõ tâm. Ngõ õ ñã tõng ke chi

tiết cho ngài A Nan về hành vi của một vị vua cõi trời.

Bằng nỗi khiếp hãi giầu cảm thọ hai lần long khoan dung, sống hy sinh. Trong vãn hoặc Phật giáo, tham lam luôn bỏ coi khinh, long khoan dung thì luôn nở nở cả ngôi.

Giàu thọ ba lần không tạo tâm.

Xa hoa tiền tiền luôn phải nỗi mặt vô tình xa tâm phẩm tình dứt trẻ em, nỗi mặt da tâm. Phật giáo nào cũng nhiều nỗi góp nên gia đình quyết vãn nỗi nay bằng sống sống suốt vào tâm thông. Bằng cách khuyển như con người nên biết giữ gìn hạnh phúc gia đình cho mình và cho người khác. Giữ gìn giàu luôn nay cũng giúp con người cõi trời phẩm hạnh nào nữa.

Giàu thọ ba lần không nói dối.

Nếu một người tu tập thanh tịnh, trí tuệ thì lời nói của họ chính xác, xứng đáng.

Không nói lời dối trá vì sống vui thú của nhân hoặc kẻ nên gây án tội cho người khác. Không nói nên chia rẽ thù hận. Không lan truyền thông tin mà chúng ta không biết chính xác. Không phê phán kẻ trích những việc mà chúng ta không hiểu rõ Luôn nói lời chân thật, hữu ích.

Xa hoa phải biết vô tình qua nhiều thông tin kỹ thuật, thông qua những lời tuyên bố sai lệch lợi ích con người thì vào những quan niệm dè dặt dốt trên long tham sân si. Nếu Phật tu tập theo giàu luôn nay sẽ góp phần loại bỏ những pháp sống sống ngoài ngoài

lөө doá, vaøhoiseøthanh loĩ ñөөõ tâm trí ñeàcòinhöõng phàm öõng tích cõc vòu ngööõ khau.

Giöu thöunaên laøkhoàng uoáng röõu, không nghiệñ ngạp.

Nghiệñ ma tuy hay nghiệñ röõu không chækhiến con ngööõ maí khaunaêng tu tập ñaõ ñөө, maø con khiến hoĩ maí sөө khoe, ñi ñeán con ñөөõng phàm toà giẻ ngööõ, cööp boù. Sөөduõng nhöõng chá nghiệñ ñөө laøhuỷ hoai nhaân caùh ñaõ ñөө con ngööõ. Phaỉ giầu ñaõcòuñöõng gopp ñaõng keavaø lóh vöc nay cho xaõhoi. Ñieñ ñөөcòutheagiupp ngööõ nghiệñ ñөө phòuvòu tình traõg tâm thàn bò u meànghiệñ ngạp.

Kuladitya vieá veàsöi phuĩ hoai rieång cuà ông tại Trung Tâm Phaỉ giầu Luañ Ñöñ, công vieñ cuà ông vòu ngööõ nghiệñ gaén keá vòu phàn thöõmng ñaõ ñөө cuà ñaõ Phaỉ trong töõbi, trí tueá *“Việc đầu tiên ngay bây giờ, tại đây, là phát huy được ý thức về mô hình tiêu cực của ý nghĩ và hành vi, khuyến khích sáng kiến và hoạt động lành mạnh. Cách sống theo thói quen đối mặt với mọi tình huống cần thiết được xem xét, và cả lối sống mới bị tiêm nhiễm dẫn đến nghiện ngập. Tôi đã chứng kiến nỗi đau khổ của họ, và nhiều hy vọng đúng lúc họ sẽ tự giải thoát khỏi vòng đau khổ, hủy hoại đời mình. Tôi cho rằng tu tập, càng nhiều càng tốt, là một cam kết giúp con người thay đổi, trong khi đó, hãy loại bỏ sự mong đợi rằng họ sẽ thay đổi.”*

Tu tập TööBi HyúXaùlaøneñ tâmng ñaõ ñөө trên theá gian nay. Ñөө Phaỉ quan tâm sâu saéc ñeán giai cấp Bao La Moñ. Moĩ giai cấp bò loĩ ngööõ ngheø. Nhöõng löõ

tuyên bố của Ngô Đình Diệm ghi lại trong Trống A Hàm cho thấy câu nói của Phái tôn giáo xóa bỏ quan tâm đến việc tạo ra tình hình xã hội, hiện thân của giáo sư Phái giáo. Tu tập Tô Bi Hy Xa La Nô haethong xã hội nào nữa để đưa vào lòng tôn giáo phát triển.

Vua A Dục nào tu tập câu phạm hạnh này theo Chánh Pháp. Lòng noi của ông khác trên này

*“Âm thanh của tiếng trống lệnh đã trở thành tiếng gọi của Chánh Pháp, mọi người tham dự buổi trình diễn xe ngựa của trời thần, voi, pháo hoa, và các cuộc biểu diễn khác trên thiên đường. Thâm sâu Chánh Pháp, vua Priyadarshi đã vượt ngoài mọi điều được tuân thủ hàng trăm năm qua: không sát sanh hại vật, không ác tâm với chúng sinh, sống tốt với mọi người, tôn kính người xuất gia, vâng lời cha mẹ và người già...”*²⁹

Tôn tâm lạc bang nào chiếu qua quyết bất bất nông trành việc sát sanh. Nỗ Phái nào noi rằng tôn tâm phát triển phát huy trở về tiên. Thông qua tôn tâm, thiên nhiên sẽ giải thoát con người khỏi lòng thù hận, ác tâm, đau khổ nào nên an vui. Chúng ta nên hòng lòng yêu thương nên người thân yêu, quen biết, và luôn cầu nguyện cho nên khi nào mọi chúng sinh nên noi tâm cha mẹ trong vòng tay tôn giáo. Nên này sẽ trở về thanh phạm hạnh cũng có phong trào nào nữa để công bằng kinh tế xã hội.

---

²⁹ Priyadarshi nói về việc nên tại Ấn Độ nhiều thế kỷ trước không ai có thể biết rõ lịch sử và nay trong lịch sử Mã cho nên năm 1915, khi người ta phát hiện phần nào khác những dòng chữ này trên ngôi nhà tại làng Maski thuộc quận Raichur - Karnataka, hôm nay khám phá ra rằng Priyadarshi không ai khác hơn chính là vua A Dục. (chú thích của người dịch)

Macy tuyên bố rằng thiên nhiên khuấy động vào duy trì lòng tôn sùng và ý chí của phong trào phát triển công nông tại Sri Lanka. Phong trào này nổi tiếng khắp thế giới, nhờ một loạt các ra mắt kinh tế công bằng, lành mạnh, thông qua sự phát triển công nông lành mạnh theo các đời sống. Những người tham gia bước vào trải nghiệm vô bờ bến của niềm vui, trung tâm của lòng tôn sùng, làm thành thiên nhiên mỗi công việc được quy định hay thấp hơn, và thoả mãn mọi người hoạt động tích cực.

Ở đây phong trào này sẽ có một số hoa hợp vào công bằng xã hội và thối nát của các thành viên nên có một hình ảnh lẫn nhau. Sự nhất trí của nhân dân của một người rất cần thiết để không dạy và học công nông, các vai trò nhất trí toàn bộ của nhà nông và thế giới. Then chốt trong việc phát triển tính chất của nhân loại. Đây là khuynh hướng của bản thân cần thiết để tập các công việc cao thông để phục vụ cho nhân loại, khám phá làm việc hoa hợp với người khác, và hơn cả là tính chất của các công việc. Tôn trọng và quan trọng cho công bằng xã hội, một bản chất của thiên nhiên với hôn nhân và gia đình và bản thân Tây tham lam, ích kỷ. Ở đây nhà nông và tôn giáo là một niềm tin cao quý.

“Tất cả hành vi, nhờ vào đó mà một người có được công đức không bằng một phần mười của từ tâm. Từ tâm là sự giải thoát của trí tuệ. Vì từ tâm soi sáng, lan tỏa. Ví như ánh sáng của các vì sao không bằng một phần

mười sáu của ánh trăng. Vì ánh trăng vượt qua các vì sao đó để soi sáng, lan tỏa.”

Bi laobam điên dờch của tởstam nĩi vào cầi hầi vi saũ saẽ cho niềi an vui của ngồoũ khầi. Sờu maĩh của bi tâm phầi aĩh trong giồu luẩi kồĩng nầi tích lũy của cầi trong khi hầi trieũ ngồoũ nồũ ngheo, kồĩng nầi vì mừi nĩch danh lổi, tiềi bầi, lầi thuũ phầi yeũ thồĩng vầi chia seũmỗi thồivồũ ngồoũ tũĩng thieũ, kồũkhầi.

Quaũlaocồchầthầi thieũ qua hầi tồĩng của cầi vồ Boầtầi, nồĩng ngồoũ ãầhoầ toầi giầi ngoầhồĩng quay trồũ lầi theũ gian vồũ ãầi bi tâm ãầi cồũ giườ chườĩng sinh. Cầi Ngầi aĩ hieũ khầi nồĩ nghe lầĩng nghe tiềĩng kồũ của theũ gian. Boầtầi laobieũ tồĩng của ãầi bi tâm trong Phầi giầi, chuyềi hoầ theũ gian ãầi ãầi kồũ xung nồũ trồũthầi mỗi nồĩ yeũ bầi hầi phườ. Ngầi phầi nguyềi rầĩng:

“Ta nguyện lấy thân mình che chở cho muôn loài chúng sinh, mà không thoái chuyển, không sợ hãi. Ta nguyện cứu độ muôn loài chúng sinh thoát khỏi mọi sợ hãi, vô minh . . .”

Ñầi nồoũ Boầtầi quaũlaomỗi sỏi kieũ xầihoầ, bao gồĩ toầi boầlồĩng vồũ của cầi loầi hồũ tầi. Sỏi toầi tầi nồũphầi nồoũ phầi trieũ ãầi ãầi ãầi, nồĩ nồũ theũ gian nồoũ chuyềi hoầ tồoầttrồũ ãầi thanh khieũ. Nồĩ nồũ phầi hầi ãầi nồũ bi maĩ của con ngồoũ rái cầi thieũ.

Nhồ vầi, bi tâm laohầi vi cồ bầi ãầi chuyềi hoầ yồthồũ con ngồoũ, laõ ãầi maõtrầi tồĩ xầihoầ ãầi

Thiền định hoạt động giống nhau trong chúng ta. Đây là điểm sắc bén trong Ba La Mật. Khi thuyết nhị nguyên như là của tôi và của bạn, hiếm hoi và phổ biến, quý giá và vô giá trị bắt đầu làm mất đi sức mạnh của chủ nghĩa coi trọng vật chất, thì lý thuyết cho rằng loài người là trung tâm cũng suy yếu theo cùng một cách, xói mòn đi sự khác biệt như có sinh khí và thiếu sinh khí, tiên tiến và nguyên thủy. Điều này giảm bớt sự chia rẽ và chủ nghĩa Sô-vanh, chủ nghĩa phân biệt chủng tộc, phân biệt giới tính, chủ nghĩa dân tộc, và cuộc chiến đấu chống lại bóc lột hoặc sự tự phóng đại trong bất cứ hình thức nào.

Nguyên tác nào nào nhờ vậy dờ trên tính ousie của thuyet nhoeuyn lao nguon an uoi cho con ngooi, vaocau cuoi xung noai quoa gia, xaohoi vaogia nhinh trên theagiou ngay nay.

Noi chung, Phai giao cung cap moi nen tamg co soucho heathoang nao nooi toan cau. Nany laonien vooi troi moi neu noai nao trong van hoa, laotinh noai nhai voinho trong khaunaog tu tap nai nen ToBi HyuXau Moi muc nich cao cauhon laosam pham cougiou hai cua hang chuoi cau tranh luañ hop lyñao nooi phoi tap, quanh quan tong van neañe tröng riêng leu Caih öng xouñao nooi cua con ngooi, theo cauh co bam nhai, phai trouthanh couchathien yuñooi bay touhoan toan. Foster naonam baé sinh noing, mieu tausoitrao noai giou moi thien so vaoneatouveahoat noing nai bi cua Boatau, ngooi laog nghe noai nau cua theagian.

Neu noai nao trong nguyn taé xoutheacua nao Phai nam trong nhieu pham hainh noi bai. Noilaosoi

thái trieã tuyeã ñoá, thoát khoá moi thöông tình theá gian, ñàp öng moi nhu cầu củ ngöô theá tuã vaø ngöô an tu, höu ích cho ngöô giaø vaøngöô ngheo, ngöô quyeà löc hay heo keøn. Ñeà phuo hõp vôi nguyeân taé xöütheácuá ñaõ Phaã, moã ngöô khoâng haún phaún laøPhaã töü Nguyeân taé xöütheácuá ñaõ Phaã ñàp öng ñay ñuúquy taé ño löông caù tieâu chuaún ñaõ ñöü củ nhieàu löü huaún thò khai. Tuy nhieân, nguyeân taé xöütheácuá ñaõ Phaã chælaøngöông cõa danh cho nhöng ai mong öüü theo ñuoá con ñöông giaø ngoácuá ñöü Phaã, con ñöông chaún döü moi toã loã xaá xa.

Phản kết luận

Mức ních của bản luận này là nghiên cứu tổ duy Phật giáo về xã hội trong Kinh Tăng Pali. Tăng Kinh nói cho là mọi vấn đề gây tranh luận trong việc nghiên cứu vai trò Phật giáo trên thế giới ngày nay. Nhờ mỗi tín đồ mang tính nãi chúng, việc nghiên cứu và hình thành lại các câu chuyện về hòa trên khắp thế giới là công việc thông thường trong các công trình nghiên cứu. Chúng ta biết rằng toàn giáo hay vấn đề sẽ vô ích nếu không mang niềm tin cho con người những niềm tin hay yutot. Vì vậy, về mặt này chúng ta nên biết rằng không thể có kết luận đúng hay sai. Niềm tin quan trọng là liệu những công trình nghiên cứu, hình thành lại các vấn đề nghiên cứu hay không, và chúng ta sẽ áp dụng những lời huấn thị của xã hội nhờ thế nào nên thích nghi với con người trong xã hội tiến tiến ngày nay, hoặc thậm chí sẽ không hoảng của thế giới hiện nay. Cho nên, chúng ta nên hiểu rõ ý nghĩa của toàn giáo trong thế giới hiện nay.

Thời kỳ hình thành toàn giáo vẫn còn là vấn đề tranh luận giữa các học giả. Chúng ta nghĩ rằng sẽ rất khó khăn để nhìn về vấn đề này sẽ kết quả, vì toàn giáo nói nghiên cứu theo những phẩm vi mang tính học thuật. Không hề có một vấn đề chuyên môn về mặt học thuật có thể nói về phép tội hình thành của mỗi cá nhân

chac chác. Mã duovay, vaó khía cãnh nao ñòutrong baó thaó luañ nay còitheábò boúqua, vì söihieú bieá cuá chùng ta veàcàù hieñ töông toáñ giaò ñãóthoáng thaó hôn.

Phöông pháp luañ chuú yeáú quyéá ñònh thoú nghiên, roá xàù minh mã ñònh nghóa toáñ giaò, tìm hieú xem baòng cãnh nao mãkhái niếm luañ lyùñaó ñòù ñãé thuocòitheáchuúyùñeáñ söi ñoàng cam, söihieú bieá chính xàù veàcàù hieñ töông toáñ giaò khàù nhau giốá vuótruí vaóvañ hoà nhân loáí. Ñãý laóvañ ñeãñaé bieá quan trọng, vì cãnh naó quan sát phöông Tây thöông xuyéñ ñoá nhiều yúkieáñ toáñ giaò vaó cãnh ngöó camh óúnhieú ñãá ñoóù khàù, hoí khoáng hõp vòù khái niếm cuá cãnh ñãá mãhoí nghiên cöù. Dó niếm tai phöông Tây, chùng pháú tin rằng toáñ giaò laóbaé buoá vòù nghi leá thöó cùng ñãáng toá cao. Nhöng theo Durkheim, nhiều hoé giaúkeá luañ rằng söi toáñ kính thàn thàn không phoábieá trong cãnh toáñ giaò. Hoí góì yúnhieú khái niếm còphöù tap hôn ñeãñònh nghóa vaó nghiên cöù toáñ giaò trên theágióù. Nhöng ngöóó tranh cáó choáng láí lãp tröông cuá Durkheim thì cho rằng thöóphung thàn thàn laóphoábieá lan roáng trong cãnh toáñ giaò trên theágióù, vaó ñieú ñòùñãp öng nhöng thué ñãý cãnh thieá ñeã nghiên cöù toáñ giaò. Vañ ñeã nay tröüneñ quaumô hoàneá thöó nhañ quan ñieñ cuá Durkheim. Gãñ ñãý, trong söi kieáñ nay, Orru vaóWang tranh cáó rằng söi toáñ thöóthàn thàn laócañ bãm ngang baòng Phãá giaò, mã ví ñuĩ kinh ñieñ cuá mã toáñ giaò không thuóé thuyéá hõú thàn.

Trong phần này, chúng ta hy vọng tạo ra một trường hợp nổi bật với các nền nghệ thuật theo thuyết nổi bật. Những nền nghệ thuật nổi bật tìm ra những câu nói bất quan trọng của các hiện tượng toàn giao trong việc toàn thốt thản thản. Vì những nguyên nhân sẽ nổi bật làm sáng tỏ mà chúng ta đang tiến hành, bản chất Phải giao nhờ một hệ thống toàn giao, là các chốt sát hình chữ S trong các cuộc tranh luận về các nền nghệ thuật vô thản của toàn giao. Chúng ta sẽ chứng minh rằng nền nghệ thuật hữu thản của toàn giao không thể giải thích nổi nhiều khía cạnh của Phải giao. Một toàn giao thông thường sẽ xem là một trong các toàn giao lớn trên thế giới. Bản chất của Phải là toàn giao và có nhiều hơn quan trọng giúp chúng ta hiểu biết về bản chất của hiện tượng toàn giao, và sẽ biết giúp chúng ta khai thác hoàn toàn, theo nhiều cách, về việc nghiên cứu toàn giao trong lĩnh vực khoa học xã hội.

Nếu chúng ta có toàn giao cũng không nhất thiết phải có một liên hệ vô thản thản. Chúng ta cần cần cũng có các hiện tượng toàn giao tồn tại mà không bỏ lại thuật ngữ một liên hệ giữa con người và thản thản. Rồi rằng Phải giao còn những hình thức nhỏ vậy, và hình thức này hoàn toàn hầu như không nằm ngoài là truyền thống Phải giao. Thông Tin Báo tin lâu năm là một ví dụ nổi bật về dẫn thông xuyên nhất, nhờ một toàn giao vô thản. Có khi nhiều Tin số và có số của Thông Tin Báo tin giống một liên hệ vô thản các bản bản linh, những nhiều và khai lại không liên hệ Những người không toàn thốt thản thản rất tích

cờ phâm nõa sõi tu tập vô thàn linh. Theo thuyệ vô thàn, nhöng vô thàn linh nay theâm thá sõi meátin vào Chành Pháp thanh tòn guyên thuyệ của nõu Phaï. Ví dụ nhö möi soätang số Thàn Lan rá say meá vô trí maõ hoi nõõc toân thõ vaõ nuõa döõng nhöng ñieù hoi cho ràng chính thõng phuõ hõp vô lèch sõi của nõu Phaï. Thám chí nõu laõ vañ ñeà tranh caõ giõa cà Phaï tõi ñaẽ bieõ giõa Thõõng Toã Boã vaõ Phaï giã Ñaï thõa, bá keá trong lèch sõi của nõu Phaï cõ khuyeá khích toân thõ thàn thàn hay khoãng. Nõu Phaï khoãng heã cõ vuõ thuyệ duy linh, maõ ñuõng hôn, Ngõõ ñõ ra möi phuõng pháp tu tập nghiêm ngaẽ cõ theã ñõa ñeã sõi thá suõ vaõ thoãt khoõ khoã ñau. Quan ñieãm chính thõng theo truyeãm thõng của Thõõng Toã Boã rö rang laõ möi quan ñieãm ñaõng kính, veã cõ hai mã lèch sõi vaõ giã thoãt. Tuy vaõ, trong tö töõng vô thàn nay laõ phã sinh nhieù ñeã thõ nghi læ quy táe linh thieãng, ñõa ñieãm haõh hõng, hoã ñõaõ, theã cheã chính trò læp pháp, vaõ nhieãm càh tu tập khã maõ ñuõng ta thõõng xem nhõ laõ toãn giã.

Thõõng Toã Boã khoãng chà laõ möi nhãm của Phaï giã ñeã chõng toũ khuyñh hõõng vô thàn. Thõõng Toã Boã hieãm ñaï laõ toãng phã duy nhã cõ soãng sõi của nhõõng toãng phã töõng xaõ thõõng goï laõ Guyeãm thuyệ. Haõ heã ñieãm nhã quan trõng của toãng phã nay laõ nhãm vaõ sõi nõ læ tu tập riẽng læ của töõng vô Tang số ñeã ñeã giã ngoã hoã toã traõ nõõc vô sõi dö ñaõ vaõ thàn thàn. Trong khi nõu nhieãm toãn giã khã, keã cõ trong nhieãm toãng phã của

Phải giáo, sẽ nhôcaÿ vaø thaàn thaàm lai laõnieãm noá baá. Tuy trong Phải giáo vẫn còutröông hõp cho phép döa vaø thaàn thaàm ñeãñat ñeã giàu ngoã nhöng ñieån nay không phoábieãn. Döông nhö ngay caùvieã nghiẽn cõm löõu qua nhö vaÿ veàcaù baøng chõng còutheánhaá quyéa loái boùcaù ñõnh nghóa theo thuyéa hõu thaàn trong tôn giáo. Vì vaÿ, sẽ hieãn hõu của caù tôn giáo Phải giáo vôthaàn ñeãn còũũũkhaũnaøng giàu thích raøng yùnieãm tôn giáo không nhaá thieát phải lieãn quan ñeãn vieã tôn thõsthaàn thaàm. Chúng ta còutheáboùqua vaãn ñeã nay, nhöng vẫn cõm vaó thieát số cáu baãm trong caù ñõnh nghóa nhö vaÿ. Hõikhoàng ñõnh nghóa roõraøng thuaá ngõõquan trõng nhaá "sieu nhaãn", ñeãõng döng vaø Phải giáo hoaẽ caù tôn giáo khaù trong vaãn ñeã ñõu theo möá caùh maø chúng ta còutheá nhìn thaÿ yù nghóa của phañ cháa tinh teá trong Phải giáo. Thay vaø ñõu vieã söũdũng "thaàn thaàm" ñõa ñeãn vieã boø meø theágiõu quan Phải giáo.

Sau khi thaø luañ veà ñõnh nghóa tôn giáo, chúng ta còutheánhaãn ra yùnghóa Phải giáo. Mãe duøcõu nhiều cuõc tranh luañ cho raøng Phải giáo không phải laømõa tôn giáo. Vì muõc tieäu chính yeáu, trong baó vieá nay chúng toá muoán ñõnh nghóa Phải giáo laømõa tôn giáo. Chúng toá tin raøng Kinh Phải laõtrieá lý vaõvieã õng döng Kinh Phải laõtõ duy mang tính xaõhoã. Qua baãm luañ àm nay, chúng ta còutheákeá luañ raøng tõ duy Phải giáo veà xaõhoã chuũyeáu laõsõ công baøng, trong ñõu chõa ñõng toãm boãhoã tõng phañ caù lý thuyéa veãgiai cấp, phuĩnõõ kinh teá ñeã lý

Vaøchuùng ta ñaõtin nhö vaỹ.

Bình ñaúng laø ñieàu quan troùng nhaát trong lyù thuyeát tö duy xaõhoã. Bình ñaúng trong nhieàu lónh võc khaùt nhau ñõa con ngöôø ñeán söi töi do giaù thoat, söi nhaän thöù roõmuïc tieâu caunhaän. Ngoaøi bình ñaúng, lyù thuyeát traùh nhieän giuùp con ngöôøi hoam thanh muïc ñích cuõa mình. Traùh nhieän vaøbình ñaúng phaùt cung song hanh. Thieáu traùh nhieän, bình ñaúng seõkhoàng ñaít ñöôøc vaøgin giöõñöôøc theo baát kyøhình thöù naø. Nhöõng lyùthuyeát ñoanh nghóa traùh nhieän neän ñaét döõu daøng löã choñ chañ thaít, thay vì ñeàra tham voùng, ñaét caunhaän trong tình huóng löã choñ töõng ñöõng, quan taàm ñeán caùt khaùnaøng taø ra quyeát ñoanh cheñh leäch, vaøchaùp nhaän söi thaít maøhaù quaucua vieã löã choñ ñoøphaùt sinh hoam toam do caunhaän, baát keakeát quaù xaỹ ra moät caùh baát bình ñaúng nhö theánaø.

Lyùthuyeát veàcõ hoã bình ñaúng song hanh vôù söi thaít maøcõuleõtham voùng cuõa con ngöôøi vôõit ngoaøi taàm kieám soat bañ thañ, trong khi vai troøquyeàn löc caunhaän cuõa hoĩ coutheabò truy ñeán tañ goát veàsöi löã choñ troøuù ñoø Moät hoøc giaùnoá tieáng nhö R. Dworkin ñaét ra caùt hoù xa hôn raøng: lieäu moät ngöôøi ñaõtõsboù nhöõng hoat ñoäng vaø caùh soáng troøuù ñoø couxöùng ñaúng nhaän ñöôøc nhöõng nieàn vui trong saøng. Ông coá gaøng giaù thích vañ ñeàthoàng qua lyùthuyeát “Starting Gate” cho duøøng coucañm giaùt raøng lyùthuyeát cuõa ông chaúng nõinañ gì vôù söicoàng baøng ñoø

Do ñeàxuaít cuõa vaø hoøc giaùt vieã môũroäng traùh nhieän caunhaän phaùt hieän ra lónh võc uùng hoäsöi bình

ñámg. Nhö trong lónh võc kinh teá nhöng caùnhân còu
nhiều ñàng suát khàu nhau thì không theánhân löông
bàng nhau, nhöng hơicòutheñöör haì long nhö theatañ
ñàng củ hơingang nhau vaømöù löông ngang nhau.

Ñãö Phaï nhãñ ra söi thaï rañg taï cáuchùng
sinh ñeàu bình ñámg, chính tö càuh củ hơìtrong xaõhoã
taï cho hơìthanh cao quyùhay thaþ hem. Ñieàu nay cho
tháy söi phuñnhãñ tö töông giai cấp hoãe caùnhân
ñöör quyèñ öu tieñ. Ñöù Phaï ñãötöng noì rañg, dù sự
khác biệt có thể ñược nhìn thấy trong nhiều loại khác nhau
như chim muông, cây cỏ, ñộng vật bốn chân, loài bò sát,
v.v. . . nhưng sự phân biệt như vậy không thể quan sát
nơi con người. Mọi chúng sinh đều phát triển theo cùng
một cách. Khái niệm của ñứa trẻ, sự phát triển của nó
trong bào thai, sự sinh ra, sự lớn lên, bản năng v.v... theo
cùng một mô hình. Liên quan ñến ñầu tóc tai mắt mũi,
từng phần thân thể v.v... tất cả chúng sinh đều giống
nhau. Họ chỉ ñược phân biệt qua giới tính.

Theo thuyét bình ñámg củ Dworkin, nhö ñãö
ñöör boã löãmoã càuh xuaï saé trong cuốn Sovereign
Virtue, ñeàu ra hai ñãe ñieãm: ñöñh nghóa tranh ñieãm
caùnhân döõu ñãng tham võng; vaøtheo cô cáu riêng
bieã, thö tröông baø hiãm còutính càuh giaùthuyét ñãö
ñeàxuaï boásung bình ñámg. Ñieàu nay döã vaø söi löã
choñ trong quaùkhöù ñeãñöã ra löã giaù thích taï sao
moã ngöõñ hiãm taï rañ ngheñ nhöng tröõu ñöñanh ta
ñãösoãg rañ sung tuè. Söi löã choñ ñãö ñöù giöã hai
phöông pháp tiếp cáñ nay ñi saù vaø ñãng khuynh
höõng ñöör noì hoì do quy ñöñh củ chúng ta bay toù

vôù nhau. Con ngöôù neân ñöôù höông caù tình huóng
phaù sinh töønhöông cô hoã bình ñaúng, maøhöi luôn
haanh ñöông theo domg suy nghó phoãbieán. Hôn nöö, theo
khuyñhöông nay, thuyéá bình ñaúng cuõng bieán
loãyuákieán khoâng nhöông boãmaøngöôù khauè ñaúng bò
chöu ñöông nhöông haäu quaùvì nhöông löã choñ cuã höi
Nhöông vaán ñeãmaøchùng ta ñöôù quyèà tranh bò quaý
raý do chính nhöông tình huóng höitöigaây ra.

Ñaõ Phaù nhaán mañh veãcaù haanh vi hoã tö
caùh cuã con ngöôù, chöùkhoâng phaù laogiai cáp cuã
höi Raá quan tröng ñeãñönh nghóa bình ñaúng theo yù
nghóa thaá söi cuã noùtrong xaõhoã. Do ñöù moã höc giaù
ñeãngò rañg, khi bình ñaúng ñöôù ñönh nghóa vì dañ
soãcòunañg löc gioáng nhau, khoâng còubaá còuvaán ñeãgì
khoâng roõrang veãtöông lai, con ngöôù phaù döã vaø
cuoë ñaáu giaùcañh tranh vôù ngañ saùh bình quañ.
Cuoë ñaáu giaùngañ saùh bình quañ nay khoâng theãñoù
höi tröùthaanh söi öng duñg höp lyùduy nhaá trong yù
kieán khaùnañg bình ñaúng. Ví duñhö, khi phuù löi cuã
caùnhân khoâng cañ thieá phaù tañg leñ vôù soãlööng
hañg hoã còusañ, còutheãvì löi ích cuã ai ñöù hañg hoã
seòbò phaùhuý tröùù cuoë ñaáu giaù Nguyeãn nhañ laø söi
phaùhuý nhö vaý còutheãaãmhöông ñeãñ giaùcaùcañh
tranh theo höông thuañ löi cho söi öu tieñ naø ñöù
Ñieù nay ñeã buøvieã giaù suù hañg hoã còusañ cho
caù ñaì lyùvôù caù söi öu tieñ ñöù Thöc teá vieã giaù
suù khaùnañg còutheãlöi ích cho moã soãngöôù. Nhöng
lam toñ thöông ngöôù khauè thì khoâng chà khöùgiaù
quyèá ñoã vôù muñ ñích phuù löi, maøcon còuveñhö

baù bouyùkieán chia seùkhaùnaêng bình ñámg. Nìeù nay còitheátranh ñöôë neáù döä vaø caù cô cheákhaù nhau. Quan tröng laøthanh laùp tình hình trong neàn kinh teá cuøng nhö trong xaõhoã ñeámôüroäng bình ñámg xaõhoã. Bình ñámg chæcòitheáthöë hieán trong xaõhoã neáù nhö còinhöøng tình hình phuøhòp vôù xaõhoã ñöù

Phaï giaùø nhaán mañh tính bình ñámg cho taá caù không tính ñeán nhöøng ngöôøi theo ñaø, maøphaím chaá vaøhaù quaùcuá nhöøng söilöä choñ rieäng leùcho maá keá quaùtoá hôn ñoá vôù söüthích rieäng. Quan tröng laø con ngöôøi bieá taá ra söilöä choñ toá ñeùp. Neáù chùng ta thöøa nhaán raêng, khi không chaé chaé thì cuoä ñaáù giaùcuá ngöôøi theo chuùnghóa quañ bình seõñöôë choñ. Neáù caùnhân ñoá maé vôù maá töøng lai không baù ñaám, thì haù nhö còüsöi gia hañ ngay laùp töù ñeagiöø laï yùtöømg cô cheácañh tranh ngañ saùh bình quañ vaø thanh laùp thò tröømg baù hieám theám vaø cuoä ñaáù giaù hang hoà.

Maá ghi chuùquan tröng laøtrong tình trañg nhö vaý, caùh hanh xöucaùnhân không kieán ñönh deálan maá cho nhieàu söihieá làm voályù hoæ caù hieán töøng taám lyù Nìeù nay lam chùng ta khoùtin raêng, nhöøng quyeyá ñönh cuá con ngöôøi vì löi ích cuá hoìtheo nghóa thích hòp naø ñöù Trong tình trañg không kieán ñönh, quyeyá ñönh cuá caùnhân döä vaø nieàm tin camg nhieàu camg ñöôë öu tieán. Khi nhöøng nieàm tin không ñöng nhaá, tình côøcon ngöôøi chaùp nhaán cô söücuá nieàm tin ñoá laùp. Tuy nhieán hai söikhaù nhau nay còitheáñöôë chuüyùbôü döä vaø caùh tieùp cañ theo chính saùh gia

tröömg, trong ñoù thò tröömg baù hieãm khoâng ñöôc ñaẽ ñuùng vò trí. Nhöng thò tröömg baù hieãm mang tính giáu thuyế vòu caù ñaĩ lýphuoõp, am töömg, coulyütöömg ñöôc toaveõ vaõheãquaucũa nõũöôc cho laõtaũ saũ xuaũ bôũ moã heã thoãg chuyeãm ñoã chung, hoã bôũ moã quy ñình ñöôc aõ ñaẽ leãn thò tröömg baù hieãm.

Cho duõchùng ta bieã raẽg con ngôõũ counhieãm teãn goĩ khauõ nhau qua nhieãm hoã ñoãg khauõ nhau, theo caùh hoĩ tham gia ñeãkieãm soãg. Ngôõũ canh taũ ñaũ ñai thì goĩ laõnoãg daũ; ngôõũ saũ xuaũ duõg cuiõ thì goĩ laõthoĩthuõcoãg; ngôõũ phuõ vuĩ trong quaũ ñoã thì goĩ laõ binh số; ngôõũ hoõ saũ hieãm roãg, couãmh höömg ñeãm ngôõũ khauõ thì goĩ laõthaỹ; ngôõũ cõõp cũa thì goĩ laõteãn cõõp; ngôõũ phuõ vuĩ ngôõũ khauõ thì goĩ laõphuõ vuĩ hay ñaỹ töũ ngôõũ laõh ñaõ ñaũ nõõuõ thì goĩ laõvua; ngôõũ tö vaũ vaõgiuõp vua ñieãm haõh ñaũ nõõuõ thì goĩ laõthuõtöömg. Khi moã ngôõũ thay ñoã ngheãnghieõp thì hoĩseõñöôc goĩ theo ngheãnghieõp moũ. Do ñoù dömg döõ khoãg phaũ laõhaũ quaucũa vaũ ñeãm nay. Chính ngheãnghieõp xaũ ñình con ngôõũ trong xaõ hoã.

Ñöũ Phaũ nõũ raẽg: không phải do dòng dõi mà một người sinh ra là cao quý hay thấp hèn. Ngôõũ bieã kieãm cheãnhöõg haõh ñoãg laõ hai ngôõũ khauõ, tham gia nhöõg hoã ñoãg laõ lõĩ ích cho ngôõũ khauõ thì ñöôc goĩ laõcao quyũ Con ngôõũ phaũ chõu traũh nhieãm cho nhöõg haõh ñoãg cũa mình. Thoãg qua moã töömg taũ trong xaõhoã, con ngôõũ couõtheãtìm ra cõ cheã xaõhoã, taũ lý ñieãm ñoũhình thaõh neãn caùh ömg xõũ

vaø quyét ñình caùnhaân. Hãnh vi của chúng ta phâu
 ánh nhöng sôuthích maø chúng ta löa chöñ. Heã quau
 của töng hãnh vi tuy thuoã vaø khuoân khoasôuthích
 maøngöôñ ñoùtaõ ra. Vì vậy, con ngöôñ khau nhau cöu
 nhöng sôuthích khau nhau. Sôuthích nay ánh höông
 hãnh vi ñöör sáp xép giöa cäu caùnhaân. Do phâu chöu
 trauh nhieãm vì haäu quacủa hãnh vi neãn con ngöôñ cöu
 nhöng ñaẽ ñieãm theo nhöng löa chöñ của höi Höi
 phâu chöu trauh nhieãm cho nhöng muõ ñích trong cuoã
 ñöñ của höi Lyùthuyét bình ñaúng nguoãn uõg hoãvieã
 laøm ngang baøg phöông tieãn vaã chaã, maø nhöñ ñöu
 con ngöôñ cöu theañhaãn ra muõ ñích của mình.

Ñöa vò hieãn taĩ của con ngöôñ cöu theatöng thích
 vöñ nhöng tham vöng của höi vaø muõ ñích trong cuoã
 ñöñ của höi Ñieäu nay cöu theañhöông boãdo bình ñaúng
 nguoãn vööt khoũ quauñ ñöñ của höi Ví duĩ moã ngöôñ
 thích höông thui cuoã ñöñ luè treũ höi ñi du lòch,
 thöông thöu aãn nhaẽ, roã cöucuoã soãg trung löu khi
 löm tuoã. Lyùthuyét löi theañhaäu tieãn cöu thea cho raøg
 ñöa vò trong coãg vieã hieãn taĩ laøhöp lyùneäu nhö ñöu
 cöumoã lyùlòch ñuõg ñaẽ veãmã löa chöñ vaø sôuthích
 trong quaukhöu Trong khi lyùthuyét khoãg löi theacủa
 bình ñaúng nguoãn laĩ ñöñ raøg ñöa vò nay ñöör chap
 nhaãn neäu ñöuphâu ánh sôuthích hieãn taĩ của ngöôñ ñöu
 vööt qua toachöu của vöng ñöñ của höi Noũ moã cäu
 khau, con ngöôñ cöu thealaøm laĩ ñieäu ñöu neäu höi cöu
 ñöör cô hoã thöuhai? Vì vậy, theo lyùthuyét nay thì
 khoãg cañ phâu lo laøg veãmã khöñ ñaäu môũ vì moã
 ngay thöu daỹ ñeäu laø moã söi khöñ ñaäu môũ. Do ñöu

mỗi người nên nhớ ban tặng cho bạn bè nhau, vào
 mỗi người phải xét đến theo hạnh vi của mỗi người
 vậy, tặng bố riêng mỗi người vì vì trí xã hội, gia
 đình, sự giàu có sự giàu đủ, v.v... vào xem thông
 người khác vì nhà và, gia đình, hoàn cảnh của mỗi người
 làm nên công. Mỗi người có tính cách nhỏ vậy
 nên bỏ xem lại sự việc của xã hội.

Nếu nay rất phức tạp với tình hình xã hội ngày
 nay, vì vậy sự bình đẳng rất cần nên loai bỏ sự bất
 công. Tuy nhiên, trong tình trạng kinh tế khi vẫn nên
 thỏa mãn thiếu năng lực xây ra, thiếu chuẩn và lỗi sẽ
 quy định sự chuyển giao mỗi cách khác nhau của
 người thiếu năng lực qua người đủ năng lực. Nếu sự
 cần trỗi dậy giảm bớt tài dùng ít ỏi, theo nghĩa nào
 nếu người thiếu năng lực có một chút năng lực ích
 khác thể hiện tài dùng ít ỏi thấp hơn một số lỗi
 Trong khi bình đẳng có thể xem nó là bình quân, nếu
 người thiếu năng lực có thể phải nói mà với thanh
 kiến trên cơ sở của sự khác biệt kinh tế này.

Phải giao chủ trương rằng con người không thể
 bỏ coi thông vì sự giàu nghèo hay nhà và xã hội. Theo
 định lý của Roemer, có ba giai đoạn khác nhau có
 gắng chæ ra rằng cơ cấu bất bình đẳng xã hội và
 thặng dư và lỗi lao động nhà. Mỗi trong các giai đoạn nếu
 lao động có sự khác biệt nào của nó thì tin có thể phải
 sinh vẫn nên bất bình đẳng thì vào kiến thức, vào việc
 nếu có thể bỏ lung tung trong bố cảnh của họ trong
 bất bình đẳng xã hội. Không còn những giai đoạn này,
 khó định lý vào sự thay vào nó là vẫn nên trả người

trong kinh teáhoř. Bình ñáng ñoá lạp vôù thuyéá vò lòi, noùcoucaù heáquaũnhieũ loaĩ. Neá taù nhaãn nhieũ hõũ ích seõ mang laĩ tính hõũ hieũ kềm hôn taù nhaãn ít hõũ ích, thì ñieũ nay töông ñõông vôù neũ riéng bieã, moã daũg chieãm hõũ noáleácuũ nhõõg keũcô hoã. Cuoá cung thì söichuyeãn hoà nay seõbaá bình ñáng. Do ñoù döã vaø giai cáp ñeãboù loã, lòi duũg con ngõõũ laø ñieũ sai traũ.

Con ngõõũ khoãg theábò phaãn xeũ vì giai cáp, giõũ tính, ngoãĩ trõøphaãn chaá cuũ hoĩ Neá chũng ta suy xeũ moã coãg ñõõg, moã ngõõũ trong ñoùñeũ cou theásãm xuaá thõc phaãn töølao ñõõg theo naõg suaá caũ nhaãn coãñõnh. Ñeãvõõg chaé hôn, giaũsõũnhõ chũng ta nghó ñeã nhieũ hieũ quaũnaõg suaá khaũ nhau gioãg nhõ nhieũ ngaõnh ngheãkhaũ nhau. Ngõõũ taũ giõũ laø ngõõũ coutheálam vieã vôù naõg suaá cao hôn, thaãn chí nhõ neá chũng ta cho raõg taá caũmoĩ caũnhaãn ñeũ couĩnh laø ñõõg ñõõg nhaá - sõũthích tieũ duũg, cho duõñeũ nay döõõg nhõ phi hieã thõc, thì noũvaũ hõũ ích ñeãñõn giaũ hoà söĩmieũ taũcuũ thõ trõõõg. Trong trõõõg hõp sõũthích ñõõg nhaá, ngõõũ ta coutheátranh caõ raõg bình ñáng nguõn counghóa laø bình ñáng quyẽn sõũduũg goũ tieũ thũivaølao ñõõg. Do ñoù ñieũ nay lam roõneũ raõg con ngõõũ khoãg theábò phaãn bieã theo baá couĩnh thõũ naø ngoãĩ trõønaõg suaá laø ñõõg cuũ hoĩ Trong kinh Tuvataka ñõũ Phaã noũ raõg moã ngõõũ thaã söĩ tu haõh khoãg neãn troũ buõũ vaø söĩso saũh baũn thaãn mình vôù ngõõũ khaũ.

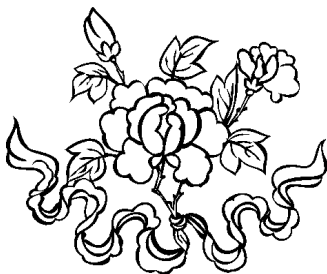
Trong giới luật không có sự hạn chế nào liên quan đến dòng dõi hay giới. Bất cứ người nào muốn tu tập theo Chánh Pháp đều có thể nhập gia. Như Phật nói rằng: “Khi nước sông Hằng chảy vào biển cả, thì người ta gọi đó là nước biển. Vì vậy, tất cả mọi người, bất kể dòng dõi nào, khi xuất gia đều là con của Thích Ca.” Trong Phật giáo thừa thừa giáo bình đẳng nói bất phân biệt. Không có một phân biệt nào mà người nào nhập gia ngoài ngoài ta nhận thấy rằng người nào có ý chí theo Chánh Pháp sẽ nhập gia vào đạo cao trong đời sống tinh thần.

Bình đẳng có thể nói rằng bình đẳng bằng cách tập trung vào các giá trị chung là thay vì nhiều sự khác biệt. Do đó sự đồng nhất bình đẳng trong nhiều lĩnh vực như truyền bá sự công bằng là một bước tiến. Nếu chúng ta quan tâm đến việc này, chúng ta sẽ thấy rằng Phật giáo đã thể hiện nhiều ưu việt của sự công bằng. Khi nhìn bình đẳng là một lan tỏa đến mọi người trong Phật giáo. Mọi người không thể bỏ xem là thua kém nam giới.

Phật giáo không nhìn nhận sự cao quý của con người qua dòng dõi, giới tính hay màu da và xã hội của họ. Con người sinh ra là bình đẳng. Chẳng phân biệt của họ hay môi trường sống hay là người cao quý hay kém.

Một liên quan giữa Phật giáo và xã hội là mục đích chính của những người tri thức, những người học vấn và sự nghiệp của họ là để phục vụ nhân loại. Những người trong những người là

ñãõ vó ñãĩ xuấ thãñ tõõnhieàu tàng lập xãõhoã khàù
nhau, thì nhõõng sõi vieẽ vó ñãĩ cuõng xuấ hiẽñ tõõ
nhieàu triế lyù nhieàu khuyñh hõõng khàù nhau. Chùng
ta cuõng biế ràng cõnhieàu sõi vieẽ ñãĩ ñõõc tõõnhõõng
vò trí khiẽn toáñ trong cầù lónh vớç hõõ thuaã. Nhõõng
nhieàu sõi vieẽ khàù vàñ toàñ tai mõi cầùh voãgiãtrò do
bõũ sõi thãĩ laõdong tõõ tõõng tàñ thõõng ñãõhuỹ hoãĩ
cầù cõng trìnñ nghiẽn cõũ vàõ khoãng hècõùich cho
nhãñ loãĩ ngay nay vàõcầù theãheãmai sau.

Lô Tri A

Luañ àm không chælaosañ phain củ trí oừ, cũng không phai chæ còu sõi lao ãng mieñ maó củ moả ngöô. Ñeá hoam thanh ãöc luañ àm, bãn phai nhö ñeá taó naeng củ nhieu ngöô khaù. Veà phain toá, toá luon nhöün nhöng ngöô ãngiup ãötoá vù taí caúsõi thông thau, töstañ, vaocañnhöng tö lieñ maótoá ãö sõi duing trong luañ àm.

Lô càm ôn sañ saé củ toá xin danh cho Tyokheo Tieñ só Satyapala, chuñhieñ khoa Phaí hoë - Ñai hoë Delhi, ngöô ãö luon tin rang toá seó hoam thanh toá bãn luañ àm nay. Cañhañ ông cũng nhö sõi quan tañ mang tính hoë thuaí veà caù chöng cöñeñ bao ham bên trong. Toá xin càm ôn ñeá caù vò giav sò, caù ñö giav caù vò giav vieñ ãngiup cho toá cöñhieñ kieñ thö Phaí hoë. Long bieñ ôn củ toá ñö vù caù bãn ñe traùh trong nhieu caùh khaù nhau ãö laon phong phuñtheñ trong luañ àm.

Toá thaí sõi bieñ ôn hai vò Tyokheo khaùkính: Boñ sö củ toá - Thöng toá Thích Nhö Thoí - truñ trì chua Long thoí Y chæ sö - Thöng toá Thích Nhö Ñieñ - truñ trì chua Vieñ Giav, ãngiup ãötoá nhieu nañ qua. Caù vò lañguon hy voing, thuñ ñay trong khoamg thö gian toá tu hoë, höng dañ toá trong giav pháp tökhi toá con thö aai, vañgiup toá ñi theo chañh pháp không

chê bằg tình thàn mao cáu vaỉ chá. Toá không biế
mình seõra sao neá không còu cáu vò.

Bám luán àm ñöõc hoan thanh vôu nhiều sõi trôi
giúp, khuyeán khích của rá nhiều ngöõc thán thiế.
Toá không biế dung lôc leõnao ñeánou lên long biế ôn
voá hãn ñoá vôu sõi trôi giúp ñou Sõi giúp ñôõ veà tá
chành củg nhö sõi khuyeán khích vaõ tin töõng ñã
giúp toá ñã ñöõc ké quãhoc táp tá Áh Ñoá

TK. Thích Hãn Ñöõ
– Tröông Buo Tuan

Muối lức

Phần mở đầu

Nguồn gốc bản luận
Nền nghĩa từ sách
Xem xét thuật ngữ Xã hội Học

Chương 1:

Khai niệm về giai cấp trong Kinh Tăng Pali.

1. Nền nghĩa về xem xét

- Về toát luận giai cấp trong xã hội giai cấp
- Về toát kinh tế trong xã hội giai cấp
- Giai cấp Bà-la Môn
- Giai cấp Sát-đế-lợi
- Giai cấp Phệ-xà
- Giai cấp Thủ-đà-la

2. Xã hội giai cấp ở các giai cấp thích trong nhà Phật có xã.

- Tình hình chính trị
- Tình hình kinh tế
- Khủng hoảng của nhà Phật ở xã hội

giai cấp

Chương 2:

Khai niệm về dân chủ và dân chủ trong nhà Phật

1. Nền nghĩa dân chủ

- Những quan niệm khác nhau về dân chủ

2. Dân chủ ở thời Phật giáo.

- Dân chủ trong Tăng giáo

- Phöông pháp dân chũlöö chöi laöh ñãö công ñöng

Chöông 3:

Phũnöö trong công ñöng Phaï giã

1. Phaï ñöi ñãö.

- Khai quã veà phong trao phũnöö bình quyên.
- Viẽ xeü laï phũnöö bình quyên trong triã hoë

2. Phũnöö tröüü thöü Phaï giã

- Xãhöã trong thöü Phaï giã pháü khöü

3. Phũnöö trong thöü Phaï giã

- Lôü keü göi cuã cãü tín nöü veà nöü giöü trong ñãö Phaï.

- Quan ñieãm cuã Phaï giã veà nöü giöü

4. Chöng cöübuã töi Nöü Phaï cöüthanh kieãm veà giöü tính:

- Böi Sinh Truýeãm
- Kinh Khöü Theãm Nhaãm Böi
- Söicãm doãcuã con gãü Ma Ba Tuãm

5. Thanh läp Ni giöü

- Luaãm cöübaü veälöü Phaï dãy veà nöü giöü
- Cãü nhìn cuã Luaãm Täng
- Mãü ñãm öng: váü ñeävöü Työkheo Ni
- Bäü veã Bäü Kãh giöü

6. Bäü Kãh giöü

- Bäü Kãh giöü trong Tieü phãm Työ Näi Da.
- Cãm doãcuã Ma Ba Tuãm
- Quan ñieãm xãhöã báü veãthanh läp Ni giöü
- Kieü Ñãm Di – Kinh Thí Dũ löü nhãü nhuü bình ñãng giöü tính trong Phaï giã

- Kế luận

Chương 4:

Quan niệm Phật giáo về kinh tế

- Kinh tế học Phật giáo, hiện nay hầu sinh thái và phân tích nguồn nguyên vật liệu.

- Quan niệm duyên khởi trong kinh tế học Phật giáo.

- Vai trò của nhân trong Phật giáo về thái độ nhìn kinh tế

- Ảnh hưởng của Phật giáo trên sự thay đổi kinh tế

- Các khía cạnh tiêu cực và tích cực của Phật giáo về hình thức thu thuế và phân phối kinh tế

- Nền tảng triết học tinh thần và đạo đức trong công việc và các kiến.

- Chủ nghĩa cá nhân và thái độ.

Chương 5

Nền Phật

1. Nền tảng của nền Phật

- Những lý lẽ giữa đạo đức và sự hình thành.

- Duyên khởi và các trục tâm lý

- Các hiện tượng không thông xuyên, những không nhất thiết.

- Nền tảng không bỏ qua Phật Duyên

Khởi

2. Nhân duyên truyền miêu tả mối quan hệ không chia sẻ.

- Vô ngã và nền tảng đạo đức.

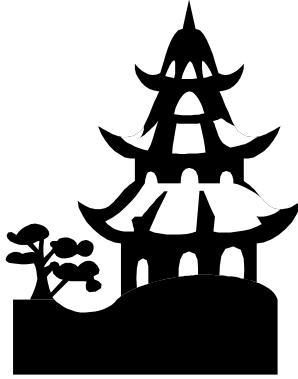
- Nền tảng đạo đức của đạo đức.

- Nghieṗ laṣṥaṇ.
  - An oṇ theṣṥaṇh.
  - Moṓ quan ngai củ chuṅghóa khoṃhṃh.
  - Toṇ trṱng nhu caṱ vaṓ chaṓ.
  - Quan taṇ ñeṓ caṱ hình thṱu khṃṱ trong cuoṓ soṓg.
  - Duyeṇ khṱ củ con ngṱṱ vaṣṥaṱhoṓ.
  - Kinh Khṱ TheṓNhaṇ Boṓ: con ngṱṱ, xaṱhoṓ vaṣṥeṓgiṱ laṣṥduyeṇ khṱ.
  - Thaṗ Nhṱ Nhaṇ Duyeṇ vaṣṥlṱ Phaṓ daṱ veṓxaṱ hoṓ trong kinh ñieṇ.
3. Muṓ ñích củ ñṓ Phaṓ.
- Khaṱ ñieṇ toṓ xaṱ trong Phaṓ giaṱ.
  - Ñṓ ñṱṱ xaṱhoṓ.

Phṓn keṓ luṓṱ

Bản dịch được hoàn thành vào cuối Đông, năm Kỷ Sửu.

Người dịch

Vương Thị Minh Tâm